

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

1888.160

ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ, ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΩΝ ΚΑΙ
ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΥΠΟ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΠΑΠΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

«Δ. ΠΑΠΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΙ Π. ΚΟΥΤΟΥΖΗ»

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΕΣΤΙΑΣ

1888

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν σφραγίδα τοῦ συγγραφέως.

ΤΥΠΟΙΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἰποβάλλοντες εἰς τὴν ἐπιεικῆ κρίσιν τῶν συναδέλφων τὴν προκειμένην ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΝ κρίνομεν ἀναγκαῖον νὰ προτάξωμεν βραχεῖάν τινα ἐξήγησιν τῆς μεθόδου, καθ' ἣν συνετάξαμεν αὐτήν, ἵνα δειχθῆ ὅτι οὐχὶ ἄνευ λόγου ἐν πολλοῖς κατελίπομεν τὴν παραδεδομένην μέθοδον τῆς διδασκαλίας τῆς Ἑλληνικῆς Γραμματικῆς, προκρίναντες τὰ ἐν τοῖς νεωτάτοις χρόνοις ὑπὸ τῆς γραμματικῆς ἐπιστήμης δεδοκιμασμένα καὶ ἐν τοῖς σχολικοῖς τῶν σοφῶν ἐθνῶν βιβλίοις ἐγκεκριμένα.

Ἡ παραδεδομένη μέθοδος, καθ' ἣν δι' ἀπλῆς παρατηρήσεως τῶν ἐν πολλαῖς λέξεσιν ὁμοίων γραμματικῶν παθῶν συνάγονται οἱ γενικοὶ κανόνες οἱ ἀποτελοῦντες τὴν ἐν τῇ γλώσση ἀναλογίαν, πᾶσαι δὲ αἱ ὁμοειδεῖς λέξεις αἱ μὴ ὑποκείμεναι κατὰ τὸ φαινόμενον εἰς τὰ αὐτὰ πάθη καταλέγονται εἰς τὰς ἐξαιρέσεις, τουτέστιν ἀποτελοῦσι τὴν ἐν τῇ γλώσση ἀνωμαλίαν, οὐ μόνον οὐδὲν συμβάλλεται εἰς τὴν λογικὴν τῶν μαθητῶν ἀνάπτυξιν, ἐπιζομένων εὐθὺς ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας νὰ ἐμβλέπωσι πανταχοῦ τὴν ἀταξίαν καὶ ἀλογίαν, ἀλλὰ καὶ πρακτικῶς ἀποβαίνει ἄκαρπος· διότι ἡ πληθὺς τῶν κατὰ

μέρος ἀνωμαλιῶν καθιστᾶ σχεδὸν ἀχρήστους τοὺς γενικούς κανόνας. Τούναντίον ἡ μέθοδος, ἣν ἡμεῖς ἀσπαζόμεθα, διδάσκει τοὺς γλωσσικούς νόμους, καθ' οὓς αἱ ἐν ταῖς λέξεσι μεταβολαὶ γίνονται, καὶ τὰ αἷτια τῆς φαινομένης ἐκ τῶν νόμων τούτων ἐξαιρέσεως μερικῶν τινῶν τύπων, τουτέστιν εἰσάγουσα τάξιν εἰς τὴν ἀταξίαν, οὐ μόνον τὴν κρίσιν τοῦ μανθάνοντος ἐπιρρωννύει, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπομνημόνευσιν τοῦ μανθανομένου εὐκολωτέραν καὶ ἀσφαλεστέραν καθιστᾶ, ἐὰν ἀληθεύῃ ὅτι ταῦτά τις εὐκολώτερον μανθάνει καὶ ἀσφαλέστερον ἐν τῇ μνήμῃ διατηρεῖ, ὢν τινῶν καὶ τὸν λόγον νοεῖ καὶ τὴν ἐσωτερικὴν σχέσιν καὶ ἀλληλουχίαν καταμανθάνει. Ταύτην λοιπὸν τὴν μέθοδον, ἣτις εἶνε ἡ καλουμένη γλωσσολογικὴ, θεμέλιον τῆς ἡμετέρας συγγραφῆς ὑπεθέμεθα καταλιπόντες τὸν τετριμμένον τῆς τῶν τοιούτων πραγματείας τρόπον.

Καὶ ἄλλως δὲ ἐκαινοτομήσαμεν περὶ τινα εἰς τὸν διδακτικὸν τοῦ βιβλίου σκοπὸν ἀποβλέποντες. Οὕτω π.χ. ἐν τῷ β' μέρει τῆς ἰδίως γραμματικῆς, τῷ τυπικῷ, ἐπειδὴ χρόνοι τινὲς τῶν -ω ῥημάτων σχηματίζονται κατὰ τὰ εἰς -μι καὶ τὰνάπαλιν χρόνοι τῶν εἰς -μι σχηματίζονται κατὰ τὰ εἰς -ω, πραγματευόμενοι τὰ περὶ θέματος, προσφωμάτων, θεματικῶν καὶ ἐγκλιτικῶν φωνηέντων καὶ προσωπικῶν καταλήξεων κεφάλαια ἀναγράφομεν ὅ,τι κοινὸν ὑπάρχει εἰς ἀμφοτέρας τὰς συζυγίας καὶ ὅ,τι εἶνε ἑκατέρας ἴδιον. Τοὺς δὲ πίνακας τῶν παραδειγμάτων τῶν ῥημάτων ἀμφοτέρων τῶν συζυγιῶν καταλέγο-

μεν ἐν συνεχείᾳ, ἵνα οὕτως ὁ μαθητὴς ἀμέσως διακρίνη ὅ,τι προσιδιάζει εἰς ἑκατέραν τῶν συζυγιῶν. Διότι νομίζομεν ὅτι κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ὁ μαθητὴς πολὺ εὐκολώτερον μανθάνει τὰ περὶ τῶν εἰς -μι, ἐν τῶν δυσχερεστάτων τῆς γραμματικῆς κεφαλαίων. Παραλιπόντες δὲ τὸν ὄρον ἀνώμαλα ῥήματα ἢ ἀνώματος συζυγία ἀναγράφομεν ὁκτὼ τρόπους, καθ' οὓς τὸ ῥηματικὸν θέμα μετασχηματίζεται εἰς χρονικὸν θέμα τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ¹. Παράδοξος δὲ φαίνεται ἡμῖν ἡ κατάταξις τῶν ῥημάτων, ἣν ποιοῦνται οἱ καθ' ἡμᾶς συγγραφεῖς Ἑλληνικῶν γραμματικῶν, διαιροῦντες αὐτὰ εἰς ὀμαλά καὶ ἀνώμαλα. Π. χ. τὸ κάμνω, ἀμαρτάνω, μανθάνω, δοκέω (ῶ), γηράσκω κ.τ.λ. κατατάσσουσιν εἰς τὰ ἀνώμαλα· διότι τοῦ μέν κάμνω τὸ ῥηματικὸν θέμα προσλαμβάνει εἰς τὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν τὸ ν, τοῦ δὲ ἀμαρτάνω τὸ αν, τοῦ δὲ μανθάνω τὸ ανν, τοῦ δὲ δοκέω τὸ ε, τοῦ δὲ γηράσκω τὸ σκ κ.τ.λ. Τὸ δὲ στέλλω, κόπτω, φθείρω, αἶρω, πράττω κ.τ.λ. κατατάσσουσιν εἰς τὰ ὀμαλά. Ἀλλὰ μήπως καὶ τούτων τὸ ῥηματικὸν θέμα δὲν μετασχηματίζεται, ὃν στελ-, κοπ-, φθερ-, ἀρ-, πραγ- κ.τ.λ; Λοιπὸν ἢ καὶ ταῦτα εἶνε ἀνώμαλα, ἢ καὶ τὰ προειρημένα τὰ συνήθως ἀνώμαλα καλούμενα εἶνε ὡσαύτως ὀμαλά.

Ἐν δὲ τῷ γ' μέρει τῆς ἰδίως γραμματικῆς, τῷ ἐτυμο-

¹ Περὶ τῆς μεταβολῆς τοῦ ῥηματικοῦ θέματος πρὸς σχηματισμὸν τῶν ἄλλων χρόνων διαλαμβάνομεν ἐξετάζοντες ἰδίᾳ ἕκαστον χρόνον.

λογικῶ, συμμορφούμενοι πρὸς τὸ ἀληθές πνεῦμα τῆς γλωσσολογίας, ἐν τῇ διαιρέσει τῶν λέξεων εἰς πρωτοτύπους καὶ παραγώγους ὀνομάζομεν πρωτοτύπους πάσας τὰς λέξεις, ὅσαι σχηματίζονται ἀμέσως ἐκ τῆς ρίζης διὰ προσθήκης προσφύματων καὶ καταλήξεων (προσωπικῶν ἢ πτωτικῶν) ἢ καταλήξεων μόνον, εἴτε ῥήματα εἶνε αὐταὶ εἴτε πτωτικά. Λέγομεν π.χ. ὅτι, ὡς τὸ ῥῆμα λέγω εἶνε πρωτότυπον σχηματιζόμενον τῇ προσθήκῃ τοῦ προσφύματος ο καὶ τῆς προσωπικῆς καταλήξεως α εἰς τὴν ρίζαν λεγ-, οὕτω καὶ τὰ πτωτικά λεκτός (λεγ-τός), λέξις (λέγ-σις), λόγος (λόγ-ος) εἶνε πρωτότυπα σχηματιζόμενα διὰ προσθήκης τοῦ προσφύματος το, σι, ο καὶ τῆς πτωτικῆς καταλήξεως ς εἰς τὴν ρίζαν λεγ- ὡς τὸ ῥῆμα φημί εἶνε πρωτότυπον σχηματιζόμενον τῇ προσθήκῃ τῆς προσωπ. καταλήξεως -μι εἰς τὴν ρίζαν φη-, οὕτω καὶ τὸ πτωτικὸν βήξ (βήχ-ς) εἶνε πρωτότυπον σχηματιζόμενον τῇ προσθήκῃ τῆς καταλήξεως ς εἰς τὴν ρίζαν βηχ- κ.τ.λ. Παραγώγους ὀνομάζομεν πάσας τὰς λοιπὰς λέξεις τὰς σχηματιζόμενας εἴτε ἐκ πρωτοτύπων εἴτε ἐκ παραγῶγων θεμάτων (οὐχὶ ριζῶν)· π.χ. τὸ ῥῆμα λογιζομαι εἶνε λέξις παράγωγος σχηματιζομένη ἐκ τοῦ θέματος τῆς πρωτοτύπου λέξεως λόγος· τὸ λογισμός, λογιστῆς κ.τ.λ. εἶνε λέξεις ὡσαύτως παράγωγοι σχηματιζόμεναι ἐκ τοῦ θέματος λογιδ- τῆς παραγῶγου λέξεως λογίζομαι κ.τ.λ.

Τὰ δὲ συγγράμματα, ἐξ ὧν εἰς τὴν σύνταξιν τῆς προ-

κειμένης γραμματικῆς πλεῖστον ὠφελήθημεν, εἰσὶ τὰδε· αἱ γραμματικαὶ τοῦ R. Kühner, τοῦ K. W. Krüger, τοῦ G. Meyer· τὰ σύνθετα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης τοῦ Γ. Τσερέπη, τὸ περὶ Ἑλληνικῶν ῥημάτων τοῦ Veitch καὶ ἄλλα.

Πρὸς τούτοις πλείστας ὁμολογοῦμεν χάριτας καὶ πολλοῖς τῶν καθ' ἡμᾶς λογίων, οἵτινες ἐν τοῖς καθ' ἡμέραν διαλόγοις χρησιμωτάτας παρέσχον ἡμῖν εἰς τὴν τοῦ βιβλίου τούτου σύνταξιν συμβολάς.

Ἐν Ἀθήναις Ἰουλίου ἀρχομένου 1888

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Νικόμαχος ἔ Μακρίτης
Λογ.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

§ 1. Ἡ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ διδάσκει τοὺς κανόνας, διὰ τῶν ὁποίων μαθηάνομεν τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

§ 2. Ἡ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ διαιρεῖται εἰς δύο μέρη· Α') εἰς τὴν **ἰδίως γραμματικὴν**, περιλαμβάνουσαν 1) τὴν **φθόγγολογίαν**, ἣτις πραγματεύεται περὶ τῶν φθόγγων ἢ γραμμάτων¹, 2) τὸ **τυπικόν**, ὅπερ πραγματεύεται περὶ τῶν τύπων, ἧτοι τῶν διαφόρων μορφῶν, τὰς ὁποίας λαμβάνουσιν αἱ λέξεις καὶ 3) τὸ **ἔτυμολογικόν**, ὅπερ διδάσκει πῶς γίνονται αἱ ἀπλᾶ καὶ σύνθετοι λέξεις· καὶ Β') εἰς τὸ **συντακτικόν**, διδάσκον τοὺς κανόνας, κατὰ τοὺς ὁποίους γίνεται ἡ σύνταξις τῶν λέξεων πρὸς σχηματισμὸν λόγου.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Α' ΦΘΟΓΓΟΛΟΓΙΑ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

§ 3. Τὰ γράμματα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης εἶνε 24 Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ κ.τ.λ. α, β, γ, δ, ε, ζ κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Πλὴν τῶν εἰρημένων γραμμάτων ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐν ἀρ-

¹ Τὰ ἀπλᾶ μέρη, ἐξ ὧν σύγκεινται αἱ λέξεις, ὡς φωναὶ μὲν ἐξερχόμεναι τοῦ λάρυγγος καλοῦνται φθόγγαι, ὡς γραπτὰ δὲ σημεῖα γράμματα. Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς 1

χαισιτάτοις χρόνοις εἶχε καὶ τὸ γράμμα F, δίγαμμα ἐκ τοῦ σχήματος καλούμενον, ἔτι δὲ τὸν φθόγγον j ἰώτε.

§ 4. Ἐκ τῶν 24 γραμμάτων τὰ μὲν 7 α, ε, η, ι, ο, υ, ω λέγονται *φωνήεντα*, διότι καὶ μόνα ἐκφωνούμενα ἀποτελοῦσι φωνήν. Τὰ δὲ λοιπὰ 17 *σύμφωνα*, διότι μόνον μετὰ φωνηέντων ἐκφωνούμενα ἀποτελοῦσι φωνήν.

§ 5. Ἐκ τῶν φωνηέντων τὸ μὲν ε καὶ ο λέγονται *βραχέα*, διότι ἐξεφωνοῦντο ὑπὸ τῶν παλαιῶν ἐν βραχεῖ χρόνῳ, τὸ δὲ η καὶ ω λέγονται *μακρά*, διότι ἐξεφωνοῦντο ἐν διπλασίῳ χρόνῳ ἢ τὰ βραχέα, τὸ δὲ α, ι, υ *διχρονα*, διότι καὶ διὰ τοὺς μακροὺς καὶ διὰ τοὺς βραχεῖς φθόγγους α, ι, υ τὰ αὐτὰ σημεῖα εἶχον οἱ παλαιοί.

ΣΗΜ. Σημεῖον τοῦ μὲν μακροῦ χρόνου εἶνε -, τοῦ δὲ βραχέος ~, ὡς τῆμῃ, σῶμῃ.

§ 6. Τὰ σύμφωνα διαιροῦνται εἰς ἄφωνα κ, π, τ, γ, β, δ, χ, φ, θ, καὶ εἰς ἡμίφωνα λ, μ, ν, ρ, σ.

Τὰ ζ, ξ, ψ εἶνε ταχυγραφικὰ σημεῖα δύο φθόγγων, ὅθεν καὶ διπ.λῶ καλοῦνται.

§ 7. Τὰ ἄφωνα κατὰ μὲν τὰ φωνητικὰ ὄργανα, δι' ὧν προφέρονται, διαιροῦνται εἰς

<i>οὐρανισκόφωνα</i>	κ, γ, χ,
<i>χειλέφωνα</i>	π, β, φ,
<i>ὀδοιτόφωνα</i>	τ, δ, θ.

Κατὰ δὲ τὴν πνοὴν τὴν ἐκ τοῦ λάρυγγος ἐξερχομένην καὶ συνοδεύουσαν αὐτά, ὅταν προφέρονται, διαιροῦνται εἰς

<i>ψιλά</i>	κ, π, τ,
<i>μέσα</i>	γ, β, δ,
<i>δασέα</i>	χ, φ, θ.

§ 8. Ἄφωνα προφερόμενα διὰ τῶν αὐτῶν φωνητικῶν ὀργάνων λέγονται *ὁμόφωνα*, δι' ἑτέρων δὲ *ἑτερόφωνα*.

§ 9. Ἄφωνα προφερόμενα διὰ τοῦ αὐτοῦ πνεύματος (πνοῆς) λέγονται *ὁμόπνοα*, δι' ἑτέρου δὲ *ἑτερόπνοα*. Αἱ ῥηθεῖσαι διακρίσεις τῶν ἁφῶνων συνοψίζονται ἐν τῷ ἐξῆς πίνακι·

	Υιλὰ	Μέσα	Δασεία	
οὐρανισκόφωνα	κ,	γ,	χ.	ὁμόπνοα καὶ ἑτερόφωνα
χειλεόφωνα	π,	β,	φ.	
ὄδοντόφωνα	τ,	δ,	θ.	

Ὅμοφωνα καὶ ἑτερόπνοα

§ 10. Τῶν ἡμιφώνων τὸ μὲν λ καὶ ρ λέγονται ὑγρά¹, τὸ δὲ μ καὶ ν ἔρρινα, καὶ τὸ σ συριστικόν.

ΣΗΜ. Ἐρρινον εἶνε καὶ τὸ γ πρὸ τῶν οὐρανισκοφώνων.

ΔΙΦΘΟΓΓΟΙ

§ 11. Δύο φωνήεντα ὁμοφώνως προφερόμενα ἀποτελοῦσι τὴν δίφθογγον.

§ 12. Αἱ δίφθογγοι διακροῦνται εἰς κυρίας δίφθογγους αι, ει, οι, αυ, ευ, ου, ην, υι, καὶ εἰς καταχρηστικὰς α, η, ω.

§ 13. Τὸ ι εἰς τὰ μακρὰ ᾱ, η, ω ὑπογράφεται καὶ λέγεται ὑπογεγραμμένον· οἷον τῇ ὀδῶ· εἰς δὲ τὰ κεφαλαῖα προσγράφεται καὶ λέγεται προσγεγραμμένον· οἷον ΤΗΙ, ΑΘΗΝΑΙ.

§ 14. Πᾶσαι αἱ δίφθογγοι εἶνε μακραὶ, πλὴν τῆς αι καὶ οι, αἵτινες, ὅταν εἶνε εἰς τὸ τέλος τῆς λέξεως, λαμβάνονται ὡς βραχεῖαι ὡς πρὸς τὸν τονισμόν· οἷον μουσαι, βῶλοι. Δὲν λαμβάνονται δὲ καὶ αὗται ὡς βραχεῖαι

α') εἰς τοὺς τύπους τῆς εὐκτικῆς ἐγκλίσεως· οἷον ποιήσαι, ποιήσαι·

β') εἰς τὰ τοπικὰ ἐπιρρήματα· οἷον Ἴσθμοῖ, οἴκοι·

γ') εἰς τὰς κλητικὰς ἠχοῖ, αἰδοῖ κ.τ.λ.

δ') εἰς τὰ ἐπιφωνήματα εὐοῖ, παπαῖ, χαμαί, βαβαί κ.τ.λ.

ε') ὅταν προέρχωνται ἐκ συναίρεσεως· οἷον πειθοῖ (πειθί), αἰδοῖ (αἰδί). Ἐξαίρεσιν ἰδὲ ἐν § 134, ζ'.

ΣΥΛΛΑΒΗ

§ 15. Συλλαβὴ λέγεται ἡ² συνεκφώνησις ἐνὸς ἢ περισσοτέρων συμφώνων μετὰ φωνήεντος ἢ δίφθογγου· οἷον λέ-ρω,

¹ Καλοῦνται οὕτω διὰ τὴν εὐκολίαν, μεθ' ἧς συνδυάζονται καὶ προφέρονται μετὰ τῶν ἄλλων συμφώνων.

σπεί-ρω. Καὶ ἐν δὲ μόνον φωνῆεν ἡ μία δίφθογγος ἀποτελεῖ συλλαβὴν καταχρηστικὴν· οἷον αἰ-ὦ-ρι-ος.

§ 16. Λέξις ἔχουσα μίαν συλλαβὴν λέγεται *μοносύλλαβος*· οἷον πῦρ· ἔχουσα δύο, *δισύλλαβος*· οἷον λό-γος· τρεῖς δὲ ἢ περισσότερές, *πολυσύλλαβος*· οἷον ἄν-θρω-πος, ὦ-φέ-λι-μος.

§ 17. Ἡ τελευταία συλλαβὴ τῆς λέξεως λέγεται *λήγουσα*, ἢ πρὸ αὐτῆς *παραλήγουσα*, καὶ ἡ πρὸ τῆς παραληγουσῆς *προπαραλήγουσα*.

§ 18. Συλλαβὴ ἔχουσα μακρὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον λέγεται *μακρά*, βραχὺ δὲ φωνῆεν, *βραχεία*· ὡς παι-ῶ, βέ-λος. Ὅταν δὲ ἔχη βραχὺ φωνῆεν πρὸ δύο συμφώνων ἢ πρὸ διπλοῦ, λέγεται *θέσει μακρά*· ὡς πέ-τρα, πρό-ξε-τος.

ΣΥΛΛΑΒΙΣΜΟΣ

§ 19. *Συλλαβισμὸς* λέγεται ἡ διαίρεσις τῆς λέξεως εἰς τὰς συλλαβὰς αὐτῆς. Οἱ δὲ περὶ συλλαβισμοῦ κανόνες εἰσὶν οἱ ἐξῆς·

α') σύμφωνον μεταξὺ δύο φωνηέντων εὐρισκόμενον συλλαβίζεται μετὰ τοῦ ἀκολουθοῦ φωνήεντος· οἷον ἄ-ρι-ος.

β') δύο ἢ τρία σύμφωνα μεταξὺ δύο φωνηέντων εὐρισκόμενα, ἂν μὲν εἶνε ἀρκτικὰ λέξεως Ἑλληνικῆς, συλλαβίζονται μετὰ τοῦ ἀκολουθοῦ φωνήεντος· οἷον ἄ-κτίς (κτίζω), ἄ-στρον (στρατός)· ἄλλως χωρίζονται· οἷον ἄρ-τος, ἄρ-τρον.

γ') τρία σύμφωνα μεταξὺ δύο φωνηέντων συλλαβίζονται μετὰ τοῦ ἀκολουθοῦ φωνήεντος, ὅταν πάντα μὲν ὁμοῦ δὲν εἶνε ἀρκτικὰ λέξεως Ἑλληνικῆς, ἀλλὰ τὸ πρῶτον μετὰ τοῦ δευτέρου καὶ τὸ δεύτερον μετὰ τοῦ τρίτου· ὡς ἐ-χθρός (χθών, θρόνος).

δ') ἄφωνον πρὸ τοῦ μ ἢ ν συλλαβίζεται μετὰ τοῦ ἀκολουθοῦ φωνήεντος, ὅταν ὑπάρχη λέξις ἐξ ὁμοφώνου αὐτοῦ μετὰ τοῦ μ ἢ ν ἀρχομένη· ὡς δά-φρη (πνέω), πρᾶ-γμα (κμητός).

ε') δύο σύμφωνα ὅμοια χωρίζονται· ὡς βάλ-λω, ἴπ-πος.

ς') αἱ σύνθετοι λέξεις χωρίζονται εἰς τὰ συνθετικὰ αὐτῶν μέρη· ὡς προσ-πίπτω.

ζ') τὸ σύμφωνον, μεθ' ὃ ἔγεινεν ἢ ἔκθλιψις, συλλαβίζεται μετὰ τοῦ ἀκολουθοῦ φωνήεντος· ὡς πα-ρέχω, κα-τ' ἐμοῦ.

ΠΝΕΥΜΑΤΑ

§ 20. Τὰ φωνήεντα καὶ αἱ δίφθογγοι ἐν ἀρχῇ λέξεως λαμβάνουσι πνεῦμα¹.

§ 21. Τὰ πνεύματα εἶνε δύο

ψιλὴ ('), π. χ. ἐγώ,
καὶ δασεῖα ('), π. χ. ἡμεῖς.

§ 22. Τὰ πνεύματα εἰς τὰς κυρίας δίφθογγους τίθενται ἐπὶ τοῦ δευτέρου φωνήεντος· ὡς αὐγή, αἰρῶ.

§ 23. Ἐκ τῶν ἀπὸ φωνήεντος ἢ δίφθογγου ἀρχομένων λέξεων λαμβάνουσι ψιλὴν αἰ πλεῖσται. Λαμβάνουσι δὲ δασεῖαν αἰ ἐξῆς·

α') αἰ ἀπὸ υ ἀρχόμεναι, ὡς ὕπρος·

β') οἱ τύποι² τοῦ ἄρθρου ὀ, ἦ, οἶ, αἶ·

γ') οἱ τύποι τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν ἡμεῖς, ἡμῶν, ἡμῖν, ἡμᾶς, οὖ, οἶ, εἶ καὶ αἰ ἐξ αὐτῶν παραγόμεναι· ὡς ἡμέτερος, ἑαυτοῦ·

δ') αἰ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι οὗτος, οὗτοι, αὕτη, αὐταί, ὅδε, αἴδε, ἦδε, αἶδε καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν παραγόμενα οὕτω καὶ ὧδε·

ε') πᾶσαι αἰ ἀναφορικαὶ λέξεις· οἶον ὅς, ὅστις, ὁπότε, ὅπως κ.τ.λ.

ς') αἰ ἀόριστοι ἀντωνυμίαι ἕτερος, ἐκάτερος, ἕκαστος·

ζ') τὰ ἀριθμητικὰ εἰς, ἕν, ἐξ, ἐπὶ καὶ ἑκατὸν καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν παραγόμενα· ὡς ἐνικός, ἑκτος κ.τ.λ.

η') αἰ ἀκόλουθοι λέξεις μετὰ τῶν ἐξ αὐτῶν παραγομένων·

§ 24. Ἄδρός, ἄγιος, ἄγρός, Ἄιδης, ἄδρός, ἀθρός, αἶμα, Αἶμος, αἰμύλος, αἰρῶ, ἄλις, Ἀλικαρρασσός, ἄλις, ἀλισκομαι, ἄλλομαι, ἄλυσις, ἄλωσις, ἄμα, ἄμαξα, ἄμαρτάνω, ἀμῖς, ἄπαξ, ἄπας, ἄπτω, ἄρμα, ἀρμόζω, ἀρπάζω, ἄρκος.

¹ Πνεῦμα=πνοή. Οἱ παλαιοὶ τὸ ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν λέξεων φωνῆεν ἢ τὴν δίφθογγον προέφερον ἢ μετὰ φωνῆς λεπτιῆς (ψιλὸν πνεῦμα) ἢ παχείας (δασὺ πνεῦμα) ἐξερχομένης τοῦ λάρυγγος.

² Τύποι καλοῦνται αἱ διάφοροι μορφαί, τὰς ὁποίας λαμβάνουσι τὰ κλιτὰ μέρη τοῦ λόγου.

"Εδρα, εἶργονυμι, 'Εκάβη, 'Εκάτη, ἐκών, 'Ελένη, 'Ελλάς, "Ελλάη, "Ελλάηρ, ἑλιξ, ἑλκω, ἑλμις, ἑλος, ἔνεκα, ἐορτή, ἔπομαι, ἔρμα, 'Ερμῆς, ἔρω, ἐστιῶ, ἑταῖρος, ἔτοιμος, εὐρίσκω, εὔψω, "Εως, ἔως.

"Ἡβη, ἠγοῦμαι, ἠδομαι, ἠκιστα, ἠκω, ἠλιος, ἠλος, ἠμέρα, ἠμερος, ἠμισυ, ἠρία, ἠπαρ, "Ἡρα, ἠρως, 'Ἡσιόδος, ἠσυχος, ἠττα, ἠττωρ, "Ἡφαιστος.

'Ιδρῶ, ιδρώς, ἰεραξ, ἴημι, ἰκαρός, ἰκέτης, ἰκροῦμαι, ἰλαρός, ἰλεως, ἰμάς, ἴνα, ἰππος, ἴστημι, ἰστορῶ.

'Οδός, ὄλμος, "Ομηρος, ὄμοῦ, ὄμως, ὄπλορ, ὄρκος, ὄρμος, ὄρος (ὄ), ὄρῶ, ὄσιος.

"Ωρα.

§ 25. Πᾶσα λέξις ἀρχομένη ἀπὸ ρ δασύνεται· οἷον ῥήτωρ.

ΤΟΝΟΙ

§ 26. Μίαν ἐκ τῶν συλλαβῶν ἐκάστης λέξεως προφέρομεν ἔντονώτερον τῶν ἄλλων. Ἐν τῇ γραφῇ ἐπὶ τῆς συλλαβῆς ταύτης θέτομεν σημεῖόν τι, ὅπερ καλεῖται τόνος.

§ 27. Οἱ τόνοι εἶνε τρεῖς,

ὀξεῖα	(´),	ὡς λέγω,
βαρεῖα	(`),	ὡς μαθητής,
περισπωμένη	(˘),	ὡς μῆλορ.

§ 28. Ὡς τὰ πνεύματα οὕτω καὶ οἱ τόνοι εἰς τὰς κυρίας διαθλόγγους τίθενται ἐπὶ τοῦ δευτέρου φωνήεντος· οἷον τείρω, αἶμα.

§ 29. Ἡ ὀξεῖα τίθεται ἐπὶ τῆς ληγούσης, παραληγούσης καὶ προπαραληγούσης· ὡς καλός, λόγος, ἄνθρωπος.

§ 30. Ἡ περισπωμένη τίθεται ἐπὶ τῆς μακρῆς ληγούσης καὶ παραληγούσης· ὡς ἀγαπῶ, σῶμα.

ΣΗΜ. Ἡ βαρεῖα τίθεται μόνον ἐπὶ τῆς ληγούσης. Εἶνε δὲ αὐτὴ ἡ ὀξεῖα γινομένη βαρεῖα, ὅταν ἡ λέξις, ἐφ' ἧς τίθεται, δὲν χωρίζεται ἀπὸ τῆς ἐπομένης διὰ στιγμῆς τινος, ἀλλὰ προφέρεται ἐν συνεχείᾳ· ὡς ὁ ἐπιμελής μαθητής τιμᾶται.

§ 31. Κατὰ τὰ εἰρημένα ἡ λέξις ὀνομάζεται ὀξύτονος, ἂν

ἔχη ὀξεῖαν ἐπὶ τῆς ληγούσης· ὡς *καλός*· *παροξύτοτος*, ἂν ἔχη ὀξεῖαν ἐπὶ τῆς παραληγούσης· ὡς *ἀνθρώπου*· καὶ *προπαροξύτοτος*, ἂν ἔχη ὀξεῖαν ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης· ὡς *ἄνθρωπος*. *Περισπωμένη*, ἂν ἔχη περισπωμένην ἐπὶ τῆς ληγούσης· ὡς *τιμῶ*, καὶ *προπερισπωμένη*, ἂν ἔχη περισπωμένην ἐπὶ τῆς παραληγούσης· ὡς *τιμῶμεν*.

ΣΗΜ. Λέξις μὴ τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγούσης λέγεται καὶ *βαρύτοτος*.

ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΠΕΡΙ ΤΟΝΙΣΜΟΥ

§ 32. Πᾶσα βραχεῖα συλλαβὴ τονιζομένη ὀξύνεται· ὡς *λέγω*, *μόνος*.

§ 33. Μακρὰ παραλήγουσα πρὸ μακρᾶς ληγούσης τονιζομένη ὀξύνεται· ὡς *μουσῆς*, *δώρον*.

§ 34. Ἡ προπαραλήγουσα τονιζομένη ὀξύνεται· ὡς *ἡλιος*.

§ 35. Μακρὰ παραλήγουσα πρὸ βραχείας ληγούσης τονιζομένη περισπᾶται· ὡς *μῆλον*, *ποιοῦμεν*. *βραχεῖται*, *μαφαί*.

§ 36. Ὅταν ἡ λήγουσα εἶνε μακρὰ, ἡ προπαραλήγουσα δὲν τονίζεται· ὡς *ἄγιον*.

§ 37. Πᾶσα λέξις λήγουσα εἰς *αυ*, *ευ* καὶ *ου* καὶ τονιζομένη περισπᾶται· ὡς *γραῦ*, *βασιλεῦ*, *ἀλλαχοῦ*, πλὴν τοῦ ἰδοῦ, ἰοῦ, οὔ καὶ τοῦ ἐγκλιτικοῦ ποῦ.

§ 38. Τὰ εἰς *ω* ἐπιρρήματα τονιζόμενα ἐπὶ τῆς ληγούσης περισπᾶνται· ὡς *καλῶς*, *ἀληθῶς*, πλὴν τοῦ ἐγκλιτικοῦ πῶς.

§ 39. Ὅταν ἡ λέξις αὐξάνηται ἐν τῇ ἀρχῇ, συνήθως ἀναβιβάζεται ὁ τόνος, ἂν ἐπιτρέπη ἡ λήγουσα· ὡς *λύω*, *ἔλυον*, *λέλυκα*, *καλός*, *πάγκαλος*, *γίλος*, *ἄφιλος*.

ΑΤΟΝΟΙ ΛΕΞΕΙΣ

§ 40. Ἄτονοι λέξεις λέγονται αἱ μὴ δεχόμεναι τόνον· εἶνε δὲ αἱ ἐξῆς:

α') αἱ 4 τύποι τοῦ ἄρθρου *ὁ*, *ἡ*, *οἱ*, *αἱ*·

β') αἱ προθέσεις *ἐν*, *εἰς* καὶ *ἐς*, *ἐξ* καὶ *ἐκ*·

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

γ') τὰ μόρια οὐ (οὐκ, οὐχ), ὡς, εἰ.

Τὸ οὐ ὅμως, ὅταν μετ' αὐτὸ ὑπάρχη στίξις, τονίζεται· οἷον πῶς γὰρ οὐ;

ΣΤΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ἌΛΛΑ ΓΡΑΠΤΑ ΣΗΜΕΙΑ

§ 41. Πλὴν τῶν 24 γραμμάτων, τῶν πνευμάτων, τῶν τόνων, τῶν σημείων τοῦ χρόνου τῶν φθόγγων, εἶνε καὶ τὰ σημεῖα τῶν στίξεων καὶ ἄλλα γραπτὰ σημεῖα.

§ 42. Σημεῖα στίξεως εἶνε τὰ ἑξῆς·

α') ἡ τελεῖα στιγμὴ (.)

β') τὸ κῶλον ἢ ἡ μέση στιγμὴ (·)

γ') ἡ ὑποστιγμὴ ἢ τὸ κόμμα (,)

δ') τὸ ἐρωτηματικόν (;).

§ 43. Ἄλλα γραπτὰ σημεῖα εἶνε ταῦτα·

α') ἡ κορωνίς (') τιθέμενη ἐπὶ τῆς διφθόγγου ἢ τοῦ φωνήεντος τοῦ προκύπτοντος ἐκ τῆς κράσεως· ὡς *κάκεινος, τοῦτομα*.

β') ἡ ἀπόστροφος (') σημεῖον τῆς ἐκθλίψεως καὶ ἀφαιρέσεως· ὡς *παρ' ἐμοῦ, ἐγὼ φάτην*.

γ') τὸ θαυμαστικόν (!) τιθέμενον μετὰ λέξιν ἢ φράσιν δηλοῦσαν λύπην ἢ θαυμασμόν· ὡς *φεῦ! βαβαὶ τῶν κακῶν!*

δ') τὸ διαλυτικόν .. τιθέμενον ἐπὶ τοῦ *ι* καὶ *υ*, ὅταν δὲν ἀποτελῶσι δίφθογγον μετὰ τῶν προηγουμένων φωνηέντων· ὡς *μαῖου, προῦπάρχω*.

ε') ἡ παρένθεσις () , δι' ἧς περικλείονται λέξεις διασαφητικαὶ καὶ συνήθως ἄλλων λέξεων·

ς') τὰ εἰσαγωγικά « » , δι' ὧν περικλείονται λέξεις τρίτου τινὸς αὐτολεξεί·

ζ') τὸ ἀποσιωπητικόν . . . σημεῖον παραλείψεως λέξεως ἢ λέξεων, ὧς δὲν θέλομεν νὰ εἴπωμεν·

η') ἡ παῦλα — σημεῖον διακοπῆς τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου·

θ') τὸ διαιρετικόν -, δι' οὗ διαιροῦμεν τὴν λέξιν εἰς τὰς συλλαβὰς τῆς ἢ εἰς τὰ συστατικὰ αὐτῆς μέρη·

ι') αἱ ἀγκύλαι [], ἐν αἷς περικλείονται χωρία συγγραφῶν νόθα ἢ ἀμφίβολα·

ια') ἡ παράγραφος § σημεῖον διαίρεσεως ὅλου τινὸς λόγου εἰς μέρη μικρότερα.

2. ΛΕΞΕΙΣ ΕΓΚΛΙΤΙΚΑΙ

§ 44. Λέξεις τινὲς μονοσύλλαβοι ἢ δυσύλλαβοι προφέρονται τόσον στενωῶς μετὰ τῶν προηγουμένων, ὥστε φαίνονται τρόπον τινὰ συνηνωμένοι μετ' ἐκείνων εἰς μίαν λέξιν. Αἱ λέξεις αὗται λέγονται *ἐγκλιτικαί*, διότι ἐγκλίνονται, τουτέστιν ἢ ἀποβάλλουσι τὸν τόνον ἢ μεταβιβάζουσιν αὐτὸν εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγουμένης λέξεως ὡς ὀξεῖαν.

§ 45. Αἱ ἐγκλιτικαὶ λέξεις εἶνε αἱ ἐξῆς·

α') οἱ τύποι τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν *μοῦ, μοί, μέ, σοῦ, σοί, σέ, οὖ, οἱ, εἴ*.

β') ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία *τις* κατὰ πάντας τοὺς τύπους πλὴν τοῦ *ἄττα*.

γ') ἡ ὀριστικὴ τοῦ ἐνεστώτος τοῦ *εἰμι* καὶ *φημι* πλὴν τῶν τύπων *εἶ* καὶ *φῆς*.

δ') τὰ ἀόριστα ἐπιρρήματα *πῶς, πού, ποί, πῆ, ποθέρ, ποτέ*.

ε') τὰ μόρια *γέ, ῥνρ, τέ, τοί, πέρ, δέ*.

§ 46. Οἱ κανόνες, κατὰ τοὺς ὁποίους γίνεται ἡ ἐγκλισις τόνου, εἶνε οἱ ἐξῆς·

α') ὅταν ἡ προηγουμένη λέξις εἶνε ὀξύτονος ἢ περισπωμένη, αἱ ἐγκλιτικαὶ ἀποβάλλουσι τὸν τόνον, τῆς δὲ ὀξυτόνου ἢ ὀξεῖα δὲν γίνεται βαρεῖα· οἷον *πατήρ μου, φίλῳ τινα*.

β') ὅταν ἡ προηγουμένη λέξις εἶνε προπαροξύτονος ἢ προπερισπωμένη, τότε αἱ ἐγκλιτικαὶ μεταβιβάζουσι τὸν τόνον εἰς τὴν λήγουσαν ἐκείνης ὡς ὀξεῖαν· οἷον *ἄνθρωπός τις, σῶμά μου*.

γ') ὅταν ἡ προηγουμένη λέξις εἶνε ἄτονος, αἱ ἐγκλιτικαὶ μεταβιβάζουσι τὸν τόνον εἰς ἐκείνην ὡς ὀξεῖαν· οἷον *εἶ τις*.

δ') ὅταν ἡ προηγουμένη λέξις εἶνε παροξύτονος, ἢ μὲν μονοσύλλαβος ἐγκλιτικὴ ἀποβάλλει τὸν τόνον, ἢ δὲ δυσύλλαβος τὸν φυλάττει· ὡς *φίλος τις, φίλοι τινές*.

ε') ὅταν πλείονες τῆς μιᾶς ἐγκλιτικαὶ εἶνε κατὰ σειράν, συν-

εγκλίνονται, ὥστε ἡ τελευταία μένει ἄτονος· οἷον εἴ τί μοί φησιν.

ΣΗΜ. Ἑγκλιτικά τινες λέξεις ἐνοῦνται μετὰ τῆς προηγουμένης λέξεως εἰς μίαν π.χ. ὥστε, οὔτε. Ἐπὶ τῶν λέξεων τούτων ὡς πρὸς τὴν ἔγκλισιν τῆς ἐπομένης ἐγκλιτικῆς ἰσχύουσιν οἱ ῥηθέντες περὶ ἐγκλίσεως κανόνες· οἷον οὐτ' ἐγὼ οὔτε τις ἄλλος· οὐτ' ἐγὼ οὔτε τινὲς ἄλλοι· εἴπερ τινὲς καὶ ἄλλοι.

§ 47. Ἑγκλιτικά τινες λέξεις δὲν ἐγκλίνονται·

α') οἱ τύποι τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας σοῦ, σοί, σέ, ὅταν λέγονται μετ' ἐμφάσεως ἢ εἶνε μετὰ πρόθεσιν· οἷον σοὶ λέγω, παρὰ σοῦ·

β') ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία τίς, ὅταν εἶνε ἐν ἀρχῇ λόγου· ὡς τινὲς μὲν ἔγραφοι, τινὲς δὲ ἀνεγίγνωσκον·

γ') οἱ τύποι τοῦ εἰμὲ, ὅταν εἶνε ἐν ἀρχῇ λόγου ἢ μεθ' ὑποστιγμῆν ἢ μετ' ἐκθλιψίν· ὡς εἰσὶ θεοί· οὗτοι, οἶμαι, εἰσὶ· καλοὶ δ' εἰσὶν οὗτοι·

δ') οἱ τύποι τοῦ φημί, ὅταν εἶνε ἐν ἀρχῇ λόγου ἢ μεταξὺ στίξεων· ὡς φημί ταῦτα καλός, φησὶν, ἐστίν·

ε') τὸ ποτέ ἐπὶ ἀντιθέσεων· ὡς ποτέ μὲν τοῦτο, ποτέ δ' ἐκεῖνο ποιεῖ·

ς') πᾶσαι αἱ ἐγκλιτικά, ὅταν ὁ λόγος εἶνε περὶ αὐτῶν· οἷον τὸ ποτέ ἐπίρρημά ἐστιν.

2. ΕΚΘΛΙΨΙΣ

§ 48. Ἐκθλίψις λέγεται ἡ ἀποβολὴ τοῦ τελικοῦ βραχέος φωνήεντος α, ε, ι, ο καὶ τῆς διφθόγγου αι λέξεώς τινος πρὸ τοῦ ἀρχτικοῦ φωνήεντος τῆς ἐπομένης λέξεως. Σημεῖον τῆς ἐκθλίψεως εἶνε ἡ ἀπόστροφος· ὡς ὑπ' ἐμοῦ, παρ' ἡμῶν, οἶμ' ἐγώ.

§ 49. Δὲν ἐκθλίβονται

α') τὸ α, ι καὶ ο τῶν μονοσυλλάβων λέξεων· ὡς τὰ ἀγαθά·

β') τὸ ι τῶν προθέσεων περὶ, ἄχρι, μέχρι, τῆς ἐπὶ εἰς τὸ ἐπίορκος καὶ ἐπιεικῆς καὶ τοῦ ὅτι.

§ 50. Τὸ ψιλὸν σύμφωνον, μετὰ τὸ ὁποῖον ἔγεινεν ἡ ἐκθλίψις, τρέπεται εἰς τὸ ὁμόφωνόν του δασύ, ἂν ἡ ἐπομένη λέξις Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

δασύνηται· ὡς μεθ' ἡμῶν (μετὰ ἡμῶν). Ἐξαιρεῖται τὸ Κρά-
τιππος, Λεύκιππος, Ἰππαρμυστής, ἀπηλιώτης, διότι τὸ δεύ-
τερον συνθετικὸν ἀρχαικώτερον ἐψιλοῦτο.

ΣΗΜ. Καὶ δύο φιλά τρέπονται εἰς δασέα· οἶον *νύχθ' ὄλην* (νύχτα ὄλην).
Ἐὰν δὲ εἶνε ὁμόφωνα, τρέπεται τὸ δεύτερον μόνον· οἶον *σακχυφάντης*
(σάκκος ὑφάντης).

§ 51. Ὁ τόνος τοῦ ἐκθλιφθέντος φωνήεντος τῶν μὲν ἀκλί-
των καὶ τοῦ *τινὰ* ἀποβάλλεται, τῶν δὲ κλιτῶν ἀναβιβάζεται
εἰς τὴν παραλήγουσαν αὐτῶν ὡς ὄξεϊα· ὡς *παρ' ἐμοῦ, πόλλ'*
εἶπον.

2. ΚΡΑΣΙΣ

§ 52. *Κρασις* λέγεται ἡ συγχώνευσις τοῦ τελικοῦ φωνήεν-
τος ἢ διφθόγγου λέξεώς τινος μετὰ τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήεντος ἢ
διφθόγγου τῆς ἐπομένης λέξεως εἰς ἓν φωνῆεν μακρὸν ἢ δι-
φθογγον. Σημεῖον τῆς κράσεως εἶνε ἡ κορωνίς, τιθεμένη ἐπὶ
τοῦ ἐκ τῆς κράσεως προκύπτοντος φωνήεντος· π.χ. *τάγαθά* (τὰ
ἀγαθὰ), *τοῦνομα* (τὸ ὄνομα).

§ 53. Ἐν τῇ κράσει τὸ *ι* τῆς διφθόγγου ὑπογράφεται μό-
νον ἂν ὑπάρχη ἐν τῇ ἐπομένῃ λέξει· ὡς *καῖτα* (καὶ εἶτα), *καῖω*
(καὶ ἐγώ).

ΣΗΜ. 1. Τὸ *θατέρον* ἐγινεν ἐκ τοῦ *πλκιοῦ τοῦ ἀτέρον* (ὁ ἄτερος).

ΣΗΜ. 2. Τὸ πνεῦμα τοῦ ἄρθρου καὶ τοῦ ἀναφορικοῦ μένει μετὰ τὴν
κρασίαν, ἀποβάλλεται δὲ ἡ κορωνίς· ὡς *ἀνήρ* (ὁ ἀνήρ)· *ἄν* (ἂ ἄν).

ΣΗΜ. 3. Τὸ *ε* τοῦ ἄρθρου καὶ τὸ *κ* τοῦ *καὶ* τρέπονται εἰς τὰ ὁμόφωνα
των δασέα, ἂν ἡ ἐπομένη λέξις δασύνηται· ὡς *θοῖμάτιον* (τὸ ἱμάτιον),
χῶστικ (καὶ ὄστις).

2. ΑΦΑΙΡΕΣΙΣ

§ 54. Ἀφαίρεσις λέγεται ἡ ἀποβολὴ τοῦ ἀρκτικοῦ βραχέος
φωνήεντος λέξεώς τινος μετὰ τὸ ληκτικὸν μακρὸν φωνῆεν ἢ
δίφθογγον τῆς προηγουμένης λέξεως. Σημεῖον τῆς ἀφαίρεσεως
εἶνε ἡ ἀπόστροφος· ὡς ἐγὼ *γάνην* (ἐγὼ ἐφάνην), *ἄχθομαι*
ῖγώ (ἄχθομαι ἐγώ).

ΣΥΝΑΙΡΕΣΙΣ

§ 55. *Συναίρεσις* λέγεται ἡ συγχώνευσις δύο φωνηέντων ἢ φωνήεντος καὶ διφθόγγου μιᾶς λέξεως εἰς ἓν φωνῆεν μακρὸν ἢ διφθογγον· ὡς *Χίος* - *Χίος*, *πλόος* - *πλοῦς*, *πλόοι* - *πλοῖ*.

§ 56. Ἡ συναίρεσις γίνεται κατὰ τοὺς ἑξῆς κανόνας·

α') τὸ *ι* μετὰ προηγουμένου *ε*, *ο* συναίρεται εἰς *ει*, *οι*, μετὰ δὲ *α*, *η*, *ω* εἰς *α*, *η*, *ω*· ὡς *τείχεϊ* - *τείχει*, *πειθοῖ* - *πειθοῖ*, *γρᾶιδιον* - *γρᾶιδιον*, *κλιῆς* - *κλής*, *ἦρωι* - *ἦρω*.

β') δύο φωνήεντα ὅμοια συναίρουσιν εἰς τὸ μακρὸν φωνῆεν αὐτῶν· ὡς *κέραα* - *κέρᾶ*, *δῖος* - *δίος*.

γ') ὅταν συμπέσωσιν οἱ φθόγγοι *ηε*, *ειη*, *ωο*, *οω*, ὑπερισχῆει τὸ μακρὸν φωνῆεν· ὡς *ποιήητε* - *ποιήητε*, *δηλόω* - *δηλόω*.

δ') ὅταν συμπέσῃ ὁ φθόγγος *οω* μὲ φθόγγον *α* ἢ *ειη*, ὑπερισχῆει ὁ φθόγγος *ο*· ὡς *ἤχθα* - *ἤχῶ*, *ἀγαπάομεν* καὶ *ἀγαπάομεν* - *ἀγαπῶμεν*, *ἦρωα* - *ἦρω*, *δηλόητε* - *δηλόητε*, *ποιέομεν* - *ποιῶμεν*. Τὸ *οε* ὅμως καὶ *εο* συναίρεται εἰς *ου*· οἶον *δηλόετε* - *δηλοῦτε*, *ποιέομεν* - *ποιοῦμεν*.

ε') ὅταν συμπέσωσιν οἱ φθόγγοι *α* καὶ *ε*, ὑπερισχῆει ὁ προηγούμενος φθόγγος· ὡς *ἀγαπάετε* - *ἀγαπᾶτε*, *γένεα* - *γένη*· ἑξαιρέσειν ἰδὲ ἐν § 129.

ς') ὅταν συμπέσῃ *ε* πρὸ *οι* ἢ *ου* καταπίνεται· ὡς *ἀργυροῖς* - *ἀργυροῖς*, *ποιέουσι* - *ποιοῦσι*.

ζ') ὅταν συμπέσῃ βραχὺ φωνῆεν πρὸ διφθόγγου, ἧς τὸ πρῶτον φωνῆεν εἶνε ὅμοιον πρὸς τὸ προηγούμενον, τότε τὸ φωνῆεν τοῦτο καταπίνεται· ὡς *ποιεῖς* - *ποιεῖς*, *πλόους* - *πλοῦς*.

η') τὸ *αι*, *ἠη* συναίρεται εἰς *α*· ὡς *τιμᾶεις* καὶ *τιμᾶης* - *τιμᾶς*. Τὸ δὲ *εαι* καὶ *ηαι* εἰς *η*· οἶον *λέγε(σ)αι* καὶ *λέγη(σ)αι* - *λέγη*. Τὸ δὲ *αιο* συναίρεται εἰς *ω* καὶ τὸ *αου* εἰς *ω*· οἶον *ἀοιδή* - *ᾠδή*, *τιμάου* - *τιμῶ*.

θ') τὸ *εε* συναίρεται εἰς *ει* καὶ τὸ *οο* εἰς *ου*· οἶον *ποιέετε* - *ποιεῖτε*, *ροός* - *ροῦς*.

ι') τὸ *οει* καὶ *οοι* συναίρεται εἰς *οι*· οἶον *δηλόεις* καὶ *δηλόεις* - *δηλοῖς*.

ΣΗΜ. Τὸ *ει* ἐκ τοῦ *εε* εἶνε φθόγγος νόθος ὡς καὶ τὸ *ει* τὸ ἐξ ἀναπληρω-
τικῆς ἐκτάσεως προσερχόμενον (§ 150, σημ. 1. 2).

§ 57. Τὸ ἐκ συναϊρέσεως προκῦπτον φωνῆεν εἶνε μακρόν·
οἶον *κέρμα - κέρῃ*.

§ 58. Ἡ συνηρημένη συλλαβὴ τονίζεται, ἂν πρὸ τῆς συναϊ-
ρέσεως ἐτονίζετο ἐν ἐκ τῶν συναϊρεθέντων φωνηέντων· π. χ.
ποιέομεν - ποιούμεν.

§ 59. Ἡ συνηρημένη λήγουσα περισπᾶται, ἂν ἡ λέξις πρὸ
τῆς συναϊρέσεως ἦτο βαρύτονος· ὡς *τιμάω - τιμῶ*. Ἐάν δὲ ἦτο
ὀξύτονος, ὀξύνεται· ὡς *ἔσταως - ἐστῶς*.

ΣΗΜ. Ἐξαίρεσις τινὰς τῶν δύο τελευταίων κανόνων ὄρα ἐν § 134.

ΜΕΤΑΒΟΛΑΙ ΣΥΜΦΩΝΩΝ

§ 60. Οὐρανισκόφωνον ἢ χειλεόφωνον πρὸ ὀδοντοφώνου
γίνεται ὁμόπουν· οἶον *γραπτὸς ἀντὶ γραφ-τός, λεκτὸς ἀντὶ*
λεγ-τός.

§ 61. Τὸ *κ* καὶ *χ* πρὸ τοῦ *μ* γίνεται *γ*· π. χ. *πέπ.λεγμαί*
ἀντὶ πέπ.λεκ-μαί, τετάραγμαί ἀντὶ τετάραχ-μαί.

§ 62. Οὐρανισκόφωνον πρὸ τοῦ *σ* παρίσταται διὰ τοῦ *ξ*·
π. χ. *φύλαξ* ἐκ τοῦ *φύλακ-ς*, *αἶξ* ἐκ τοῦ *αἶγ-ς*, *βήξ* ἐκ τοῦ
βήχ-ς.

§ 63. Ὅταν συμπέση *γγ* ἢ *μμ* πρὸ τοῦ *μ*, τὸ ἐν *γ* καὶ τὸ
ἐν *μ* ἀποβάλλεται· π. χ. *ἔφθεγμαί ἀντὶ ἔφθεγγμαί, πέπεμμαι*
ἀντὶ πέπεμμμαί.

§ 64. Ὀδοντόφωνον πρὸ ὀδοντοφώνου γίνεται *σ* ὡς ἦσθη·
ἐκ τοῦ *ἦδ - θη*.

§ 65. Ὀδοντόφωνον πρὸ τοῦ *κ* ἀποβάλλεται· ὡς *πέπεικα*
ἐκ τοῦ *πέπειθ-κα*.

§ 66. Ὀδοντόφωνον πρὸ τοῦ *σ* ἀποβάλλεται· ὡς *ἐλπὶς* ἐκ
τοῦ *ἐλπιδ-ς*.

ΣΗΜ. Τὸ ὀδοντόφωνον πρὸ τοῦ *σ* ἀφομοιοῦται πρῶτον καὶ ὕστερον τὰ
δύο *σ* ἀπλοποιοῦνται εἰς ἓν· *ἐλπιδ-ς, ἐλπιδ-ς - ἐλπὶς*.

§ 67. Ὀδοντόφωνον πρὸ τοῦ *μ* εἰς τοὺς ἐξ ἀναλογίας προ-

ερχομένους τύπους τῶν ῥημάτων γίνεται σ' ὡς *πέπεισμαι* (κατ' ἀναλογίαν τοῦ *πέπεισται*) ἐκ τοῦ *πέπειθ-μαι*, *ἴσμεν* (κατ' ἀναλογίαν τοῦ *ἴστε*) ἐκ τοῦ *ἴθ-μεν* κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Κατὰ τοὺς φθογγολογικούς νόμους τὸ ὀδοντόφωνον πρὸ τοῦ μ δὲν ἀποβάλλεται· π. χ. *γραθμός*, *σταθμός*, *ἀτμός*, *ὄδμή*.

§ 68. Τὸ τ πρὸ τοῦ ι γίνεται συνήθως σ' ὡς *πλουσιος*, *γεροσσία* (ἐκ τοῦ *πλοῦτος*, *γέροντος*).

§ 69. Χειλεόφωνον πρὸ τοῦ μ ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτό· π. χ. *γέγραμμαι* ἐκ τοῦ *γέγραφ-μαι*.

§ 70. Χειλεόφωνον πρὸ τοῦ σ παρίσταται διὰ τοῦ ψ· π. χ. *λαίλαψ* ἐκ τοῦ *λαίλαπ-ς*, *ἄραψ* ἐκ τοῦ *ἄραβ-ς*, *γράψω* ἐκ τοῦ *γράφ-σω*.

§ 71. Τὸ ν πρὸ τῶν οὐρανισκοφώνων γίνεται γ' ἔρρινον· ὡς *ἐγγράφω* ἐκ τοῦ *ἐν-γράφω*.

§ 72. Τὸ ν πρὸ τῶν χειλεοφώνων γίνεται μ' ὡς *συμβαίρω* ἐκ τοῦ *συν-βαίνω*, *ἐμπίπτω* ἐκ τοῦ *ἐν-πίπτω*.

§ 73. Τὸ ν πρὸ τῶν ὑγρῶν καὶ τοῦ μ ἀφομοιοῦται· ὡς *σν.λ-λέρω* ἐκ τοῦ *συν-λέρω*, *σν.ρόπτω* ἐκ τοῦ *συν-ρόπτω*, *ἐμμένω* ἐκ τοῦ *ἐν-μένω*.

§ 74. Τὸ ν πρὸ τοῦ σ συνήθως ἀποβάλλεται· ὡς *μείζοισιν* ἐκ τοῦ *μείζον-σιν*.

ΣΗΜ. Συνήθως κατὰ τοὺς φθογγολογικούς νόμους τὸ ν πρὸ τοῦ σ δὲν ἀποβάλλεται, ἀλλὰ γίνεται φωνῆεν (φωνηεντοῦται). Τὸ *μείζοισι* λ. χ. δὲν ἔγεινεν ἐκ τοῦ *μείζοισιν*, ἀλλὰ ἐκ τοῦ *μείζοισι* κατὰ τροπήν τοῦ ν εἰς α *μείζοισι*, καὶ κατ' ἀναλογίαν τῶν ἄλλων πτώσεων *μείζοισιν*· ἴδὲ § 159, σημ. 1.

§ 75. Τῆς *ἐν* προθέσεως τὸ ν δὲν ἀποβάλλεται πρὸ τοῦ σ' ὡς *ἐν-σειώ*. Τῆς δὲ *σὺν* πρὸ μὲν τοῦ ζ ἀποβάλλεται ὡς *σν.ζῶ* (ἐκ τοῦ *συν-ζῶ*), πρὸ δὲ τοῦ σ, ἂν μὲν τοῦτο εἶνε μόνον, ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτό· ὡς *σύσσιτος* (σύν-σιτος), ἂν δὲ εἶνε μετ' ἄλλων συμφώνων, ἀποβάλλεται· ὡς *συστρέφω* (συν-στρέφω).

§ 76. Τὸ ἐν ἀρχῇ λέξεως ρ διπλασιάζεται

α) μετὰ τὴν αὔξησιν καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμόν· ὡς *ἔρραπτον*, *ἔρραρα*· β) εἰς τὰ σύνθετα, ὅταν προηγῆται φωνῆεν βραχύ· ὡς *ἐπίρρημα*.

§ 77. Τὸ σ ἐν ἀρχῇ λέξεως μεταβάλλεται εἰς δασεῖαν· ὡς ἰστημι ἐκ τοῦ σίστημι, ἴημι ἐκ τοῦ σίσσημι.

§ 78. Τὸ σ εὐρισκόμενον μεταξύ δύο φωνηέντων ἢ μεταξύ δύο συμφώνων ἀποβάλλεται· ὡς βέ.λε-α βέ.λη ἐκ τοῦ βέ.λεσ-α, γεγράφθαι ἐκ τοῦ γε-γράφ-σθαι.

ΣΗΜ. Τὸ F μεταξύ δύο φωνηέντων ἀποβάλλεται· π. γ. γραφῖς-γραφῶς.

ΤΕΛΙΚΑ ΚΑΙ ΕΥΦΩΝΙΚΑ ΣΥΜΦΩΝΑ

§ 79. Τελικὰ σύμφωνα τῶν Ἑλληνικῶν λέξεων εἶνε τὸ ρ, σ (ξ, ψ). Ἄν ἄλλο σύμφωνον συμπέσῃ εἰς τὸ τέλος τῆς λέξεως, ἀποβάλλεται· π. γ. ἐκ τοῦ θέματος πραγματ- ἀποβαλλομένου τοῦ τ γίνεται ὀνομαστικὴ πρᾶγμα· ἐκ τοῦ γά.λακτ- γίνεται ὀνομαστικὴ γά.λα.

§ 80. Εὐφωνικὰ σύμφωνα εἶνε τὰ ρ, σ, κ καὶ χ· λαμβάνουσι δὲ ταῦτα λέξεις τινὰς εἰς τὸ τέλος, ὅταν ἡ ἐπομένη λέξις ἀρχηται ἀπὸ φωνήεντος.

§ 81. Τὸ ρ λαμβάνουσι α') αἱ πληθυντικαὶ δοτικαὶ αἱ λήγουσαι εἰς σι (ξι, ψι)· π. γ. τοῖς παισὶν ὑμῶν· β') τὸ γ' ἐν. καὶ πληθ. πρόσωπον τῶν ῥημάτων τὸ λῆγον εἰς ι καὶ τὸ γ' ἐν. τὸ λῆγον εἰς ε· ὡς καλὸς ἐστὶν οὗτος, παίζουσιν ἐκεῖνοι, ἔμειρεν οἴκοι· γ') τὰ εἰς σι τοπικὰ ἐπιρρήματα· ὡς Ἀθηναῖον οἰκῶ· δ') αἱ λέξεις πέρυσι, εἴκοσι, παρτάπασι· ὡς πέρυσιν ἔφυγεν, εἴκοσιν ἄνθρωποι, παρτάπασιν ἀμελής.

§ 82. Τὸ σ λαμβάνει τὸ ἐπίρρημα οὕτω, ὅταν ἡ ἐπομένη λέξις ἀρχηται ἀπὸ φωνήεντος· ὡς οὕτως ἔλεξε. Τὸ δὲ οὐ, ὅταν ἡ ἐπομένη λέξις ἀρχηται ἀπὸ φωνήεντος ψιλουμένου, λαμβάνει κ· ὡς οὐκ ἐστὶν οὗτος· ὅταν δὲ ἀρχηται ἀπὸ φωνήεντος δασυνομένου, τὸ κ μεταβάλλεται εἰς χ· ὡς οὐχ ἡμεῖς.

ΣΥΓΚΟΠΗ ΤΟΥ Ε

§ 83. Τὸ ῥιζικὸν ἢ θεματικὸν φωνῆεν ε πρὸ ἀφώνων ἢ πρὸ τοῦ .λ, ρ, ρ ἢ τῶν διφθόγγων ει καὶ ευ πολλακτὶς συγκόπτεται· οἷον .λειπ, .λιπ, γεν, γρ, φευγ, φυγ. Ὅταν δὲ μετὰ τὴν

συγκοπὴν τοῦ ε̄ τὸ λ, ν, ρ εὐρεθῆ μεταξύ δύο συμφώνων (καὶ πρὸ φωνήεντος ἐνίοτε κατ' ἀναλογία), τὸ λ γίνεται α.λ ἢ λ.α, τὸ ρ α.ρ ἢ ρ.α καὶ τὸ ν α· οἷον κ.λε.π- κ.λ.π- κ.λα.π- ἐκ.λύ.πην, περδ- πρδ- παρδ- ἔπαρδον (πέρδομαι), τρεπ- τρπ- τραπ- ἐτράπην, δερκ- ὄρκ- ὄρακ- ἢ δαρκ- ἔδρακορ ἢ ἔδαρκορ (τοῦ δέρομαι), πατερ- πατρ- πατρώσι, τερ- τν- τα- τέταμαι (τοῦ τεῖνω).

ΣΗΜ. 1. Τὸ ν μετὰ τὴν συγκοπὴν τοῦ ε̄ πρὸ τοῦ j γίνεται αν· π. γ. κεν-, κν-, καν, καν-ιω-, καίνω (κατα-καίνω).

ΣΗΜ. 2. Τὸ μετὰ τοῦ ε̄ θέμα λέγεται ἰσχυρὸν θέμα, τὸ δὲ ἄλλο ἄσθενές· π. γ. τοῦ τρέπω, πλέκω, φεύγω, λείπω, πόλις, ἰσχυρὸν θέμα εἶνε τὸ τρεπ-, πλεκ-, φευγ-, λειπ-, πολει- καὶ ἄσθενές τὸ τραπ-, πλακ-, φυγ-, λιπ-, πολι-.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΑΣΕΩΝ

§ 84. Ὅταν εἰς δύο ἀλλεπαλλήλους συλλαβὰς ἐπαναλαμβάνηται τὸ αὐτὸ δασύ, τὸ τῆς προηγουμένης τρέπεται εἰς τὸ ὁμόφωνόν του ψιλόν. Γίνεται δὲ τοῦτο 1) εἰς τὸν ἀναδιπλασιασμὸν τῶν ῥημάτων· π. γ. πεφόνευκα ἀντὶ φεφόνευκα, κεχώρηκα ἀντὶ χεχώρηκα, τίθημι ἀντὶ θίθημι· 2) εἰς τὸν παθ. μέλλοντα καὶ ἄριστον τοῦ τίθημι καὶ θύω· τεθήσομαι, ἐτέθην ἀντὶ θεθήσομαι, ἐθέθην, τυθήσομαι, ἐτύθην ἀντὶ θυθήσομαι, ἐθύθην· 3) εἰς τὰ σύνθετα ἐκεχειρία, ἀμπέχομαι ἀντὶ ἐρχεχειρία, ἀμφέχομαι.

ΣΗΜ. Ὅταν λείψῃ ἀπὸ τῆς δευτέρας συλλαβῆς τὸ δασύ, ἡ πρώτη συλλαβὴ ἐπανερχεται εἰς τὴν πρώτην μορφήν τῆς· π. γ. ἔχω (σεχ-), ἔξω, ἄπερθος, ἀφέψω, ἐτάφην, θάπτω, τρέψω, θρέψω, τριχός, θρίξ.

Β' ΤΥΠΙΚΟΝ

ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

§ 85. Τὰ μέρη τοῦ λόγου εἶνε δέκα· ἄρθρον, οὐσιαστικόν, ἐπίθετον, ἄντωνυμία, ῥῆμα, μετοχή, πρόθεσις, ἐπίρρημα, σύνδεσμος καὶ ἐπιφώρημα.

§ 86. Τὰ μέρη τοῦ λόγου διαίρουσνται εἰς κλιτὰ καὶ εἰς ἄκλιτα. Καὶ κλιτὰ μὲν λέγονται ὅσα μεταβάλλονται καὶ λαμβάνουσι διαφόρους τύπους, ἄκλιτα δὲ ὅσα δὲν μεταβάλλουσι τύπον.

§ 87. Κλιτὰ εἶνε ἕξ· τὸ ἄρθρον, τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ἐπίθετον, ἡ ἄντωνυμία, τὸ ῥῆμα καὶ ἡ μετοχή· ἄκλιτα δὲ τέσσαρα· ἡ πρόθεσις, τὸ ἐπίρρημα, ὁ σύνδεσμος καὶ τὸ ἐπιφώρημα.

1) Ἄρθρον. Ἄρθρον λέγεται ἡ λέξις, ἡ ὅποια τίθεται πρὸ τῶν οὐσιαστικῶν ἵνα καταστήσῃ αὐτὰ γνωστὰ καὶ ὠρισμένα· π. χ. ὁ Γεώργιος (ὁ γνωστός Γεώργιος).

2) Οὐσιαστικόν. Οὐσιαστικὰ λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὅποια σημαίνουσι πρόσωπον, ζῶον ἢ πρᾶγμα· π. χ. ἄνθρωπος, κύων, ὄρος, θάλασσα.

3) Ἐπίθετον. Ἐπίθετα λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὅποια σημαίνουσι τὴν ποιότητα ἢ τὴν ιδιότητα τῶν οὐσιαστικῶν· π. χ. ταχύς (ἵππος), φρόνιμος (ἄνθρωπος), λευκός (χάρτης).

4) Ἄντωνυμία. Ἄντωνυμίαι λέγονται αἱ λέξεις, τὰς ὁποίας μεταχειρίζομεθα ἀντὶ τῶν ὀνομάτων· οἷον ἐγώ, σύ, αὐτός, ἄλλος.

5) Ῥῆμα. Ῥήματα λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὅποια σημαίνουσιν ὅτι πρόσωπόν τι ἐν χρόνῳ τινὶ ἐνεργεῖ ἢ πάσχει ἢ εὐρίσκειται εἰς τινὰ κατάστασιν· ὡς γράφω, τύπτομαι, καθεύδω.

6) Μετοχή. Μετοχαὶ λέγονται τὰ ῥηματικὰ ἐπίθετα, τὰ ὅποια σημαίνουσι τὴν ποιότητα ἢ τὴν ιδιότητα τῶν οὐσιαστικῶν καὶ τὸν χρόνον, καθ' ὃν αὐτὴ ὑπάρχει εἰς αὐτά· π. χ. ὁ γράφων μαθητής, ὁ γράφας μαθητής.

7) *Πρόθεσις*. Πρόθεσις λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι δηλοῦσι τὰς διαφορὰς σχέσεις τῶν προσώπων ἢ πραγμάτων· οἷον ἔρχομαι πρὸς σέ, μένω ἐν τῇ οἰκίᾳ. Τὰς σχέσεις ταύτας διδάσκει τὸ συντακτικόν.

8) *Ἐπιρρημα*. Ἐπιρρήματα λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι σημαίνουσι τόπον, χρόνον, τρόπον καὶ ποσὸν καὶ προσδιορίζουσι τὰ ῥήματα, τὰ ἐπίθετα καὶ ἄλλα ἐπιρρήματα· π. χ. μένω οἴκοι, ἤλυθον χθές, ἔχω καλῶς, διαρ ἐπιμελής, πάνυ καλῶς.

9) *Σύνδεσμος*. Σύνδεσμοι λέγονται αἱ λέξεις, δι' ὧν συνδέονται πρὸς ἀλλήλας ἄλλαι λέξεις ἢ προτάσεις· π. χ. ἐγὼ καὶ σὺ γράφομεν· ὁ μὲν διδάσκαλος διδάσκει, οἱ δὲ μνηστῆρες μαρτύρουσιν.

10) *Ἐπιφώνημα*. Ἐπιφωνήματα λέγονται αἱ λέξεις, διὰ τῶν ὁποίων ἐκφράζομεν αἰσθημὰ τι ἢ πάθος τῆς ψυχῆς, προερχόμενον ἐκ χαρᾶς, λύπης, θαυμασμοῦ κ.τ.λ. π. χ. εὐοῖ, ὄμοι, ᾄ!

Α' ΚΛΙΤΑ

§ 88. Τὰ διάφορα εἶδη τῶν τύπων, τοὺς ὁποίους λαμβάνει τὸ ἄρθρον, τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ἐπίθετον, ἢ ἄντωνυμία καὶ ἡ μετοχή, εἶνε τὸ γένος, ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ πτώσις, ἐξ οὗ καὶ πτωτικὰ λέγονται.

§ 89. Τὸ γένος, ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ πτώσις λέγονται παρεπόμενα τῶν πτωτικῶν, διότι παρέπονται ἤτοι παρακολουθοῦσιν αὐτὰ ἐν τῇ κλίσει.

ΓΕΝΟΣ

§ 90. Γένος λέγεται ὁ τύπος τῶν πτωτικῶν ὁ δηλῶν τὸ φυσικόν γένος τῶν ὄντων· εἶνε δὲ τὰ γένη τρία, ἀρσενικόν, θηλυκόν καὶ οὐδέτερον· π. χ. ὁ ἀνήρ, ἡ γυνή, τὸ ὄρος.

ΣΗΜ. Τὸ κατὰ τύπον γένος πολλάκις διαφέρει τοῦ φυσικοῦ γένους· π. χ. ὁ λίθος, ἡ γῆ (φύσει οὐδέτερα), τὸ κοράσιον (φύσει θηλυκόν). Ἡ γραμματικὴ ἐξετάζει τὸ κατὰ τύπον γένος.

ΑΡΙΘΜΟΣ

§ 91. Ἀριθμὸς λέγεται ὁ τύπος τῶν πτωτικῶν ὁ δηλῶν τὸ πρὸς τῶν προσώπων, ζῶν ἢ πραγμάτων.

§ 92. Οἱ ἀριθμοὶ εἶνε τρεῖς, ἐνικός, ὅστις δηλοῖ ἓν, δυϊκός, ὅστις δηλοῖ δύο, καὶ πληθυντικός, ὅστις δηλοῖ πολλά· π. γ. ὁ μαθητής, τῶ μαθητά, οἱ μαθηταί.

ΠΤΩΣΙΣ

§ 93. Πτώσις λέγεται ὁ τύπος, ὃν λαμβάνουσι τὰ πτωτικά πρὸς δήλωσιν διαφόρων σχέσεων, τὰς ὁποίας διδάσκει τὸ συντακτικόν.

§ 94. Αἱ πτώσεις εἶνε πέντε, ὀνομαστική, γενική, δοτική, αἰτιατική καὶ κλητική. Καὶ ἡ μὲν ὀνομαστικὴ καὶ κλητικὴ λέγονται ὀρθαί ἢ εὐθεῖαι, αἱ δὲ ἄλλαι πλάγιαι.

ΚΛΙΣΙΣ

§ 95. Κλίσις λέγεται ἡ κατ' ἀριθμὸν καὶ πτώσιν μεταβολὴ τῶν πτωτικῶν.

§ 96. Αἱ κλίσεις εἶνε τρεῖς, πρώτη, δευτέρα καὶ τρίτη ὅθεν καὶ τὰ πτωτικά λέγονται πρωτόκλιτα, δευτερόκλιτα καὶ τριτόκλιτα.

§ 97. Τὰ πρωτόκλιτα καὶ δευτερόκλιτα λέγονται καὶ ἰσοσύλλαβα, διότι ἔχουσι ἰσαριθμοὺς συλλαβάς εἰς πάσας τὰς πτώσεις· τὰ δὲ τριτόκλιτα λέγονται καὶ περιτροσσύλλαβα, διότι εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις ἔχουσι μίαν συλλαβὴν περισσοτέραν τῶν ἄλλων πτώσεων.

§ 98. Ὅσα ὀνόματα πάσχουσι συναίρεσιν εἰς πάσας τὰς πτώσεις λέγονται *συνρημένα ὀλοπαθῆ*, ὅσα δὲ εἰς τινὰς μόνον λέγονται *συνρημένα ὀλιγοπαθῆ*.

ΡΙΖΑ, ΟΝΟΜΑΤΙΚΟΝ ΘΕΜΑ, ΠΡΟΣΦΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΤΩΤΙΚΑΙ
ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ

§ 99. Ρίζα λέγεται τὸ ἀρχικὸν στοιχεῖον τῆς λέξεως τὸ μὴ δυνάμενον περαιτέρω νὰ ἀναλυθῆ, ἐξ οὗ σχηματίζονται καὶ ῥήματα καὶ ὀνόματα διὰ προσθήκης προσφυμάτων καὶ κατα-

λήξεων ἢ μόνον καταλήξεων· π. χ. τοῦ γραφεύς, γράφομεν, λόγος, βῆξ ρίζα εἶνε τὸ γραφ-, λεγ-, βηχ-.

§ 100. Ὄνοματικὸν θέμα λέγεται τὸ μέρος τοῦ πτωτικοῦ τὸ μένον ὑπόλοιπον μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν πτωτικῶν καταλήξεων· π. χ. τοῦ γραφεύς, λόγος, βηχ-εῖς θέμα εἶνε τὸ γραφευ-, λογο-, βηχ-.

§ 101. Προσφύματα λέγονται τὰ γράμματα ἢ αἱ συλλαβίαι, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκονται μετὰ τῆς ρίζης καὶ τῶν καταλήξεων· π. χ. τοῦ γραφ-εύς, γράφ-ο-μεν, λόγ-ος πρόσφυμα εἶνε τὸ ευ-, ο-.

§ 102. Τὰ πλεῖστα τῶν πτωτικῶν σύγκεινται ἐκ τῆς ρίζης, τοῦ προσφύματος καὶ τῶν καταλήξεων. Ὀλίγιστα μόνον σύγκεινται ἐκ τῆς ρίζης καὶ τῶν καταλήξεων· ὡς τὸ βῆξ (βηχ-εῖς), φλόξ (φλόγ-εῖς), Ζεὺς (Ζεύ-εῖς) κ.τ.λ.

§ 103. Τὸ τελευταῖον γράμμα τοῦ θέματος λέγεται χαρακτήρ· π. χ. τοῦ βῆξ, λόγος χαρακτήρ εἶνε τὸ χ, ο.

§ 104. Πολλὰ ὀνόματα ἔχουσι δύο θέματα, ἰσχυρὸν καὶ ἀσθενές· π. χ. τοῦ πόλις, ἡδύς, χαρίεις, ῥήτωρ ἰσχυρὸν θέμα εἶνε τὸ πολει-, ἡδευ-, χαριεστ-, ῥήτωρ- καὶ ἀσθενές τὸ πολι-, ἡδν-, χαριεστ-, ῥήτωρ-. Ἄλλα δὲ ἔχουσι τρία θέματα (τριβαθμα θέματα), ἰσχυρὸν, μέσον καὶ ἀσθενές· π. χ. τοῦ κῶων, πατήρ, ποιμὴν ἰσχυρὸν θέμα εἶνε τὸ κωων-, πατηρ-, ποιμην-, μέσον τὸ κωον-, πατερ-, ποιμεν-, καὶ ἀσθενές τὸ κων-, πατρ-, ποιμν-.

ΣΗΜ. Ἰσχυρὸν θέμα ἐπὶ μὲν τῶν ἐχόντων δύο θέματα ὀνομάτων λέγεται τὸ θέμα τὸ ἔχον πρὸ τοῦ χαρακτῆρος μακρὸν φωνῆεν ἢ τὸ λῆγον εἰς -ντ ἢ δίφθογγον ὡς ῥήτωρ-, χαριεστ-, πολει-· ἀσθενές δὲ λέγεται τὸ ἔχον τὸ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος φωνῆεν βραχὺ ἢ τὸ λῆγον εἰς ἓν μόνον σύμφωνον ἢ εἰς ἀπλοῦν φωνῆεν· ὡς ῥήτωρ-, χαριεστ¹-, πολι-. Ἐπὶ δὲ τῶν ἐχόντων τρία θέματα ὀνομάτων ἰσχυρὸν μὲν θέμα λέγεται τὸ ἔχον τὸ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος φωνῆεν μακρὸν, ὡς κῶων· μέσον δὲ τὸ ἔχον αὐτὸ βραχὺ, ὡς κῶον· ἀσθενές δὲ τὸ ἔχον μίαν συλλαβὴν ὀλιγωτέραν ὡς κων-. Ἴδὲ καὶ § 83, σημ. 2.

§ 105. Καταλήξεις λέγονται τὰ γράμματα, τὰ ὁποῖα προσ-

¹ Τὸ χαριεστ- ἔγιγεν ἐκ τοῦ χαριεστ- κατὰ τροπήν τοῦ ν εἰς α.

τίθενται εἰς τὸ τέλος τῶν πτωτικῶν πρὸς σχηματισμὸν τῶν πτώσεων αὐτῶν· π. χ. τοῦ γραφεύ-*ς*, λόγο-*ς*, ἐλπίδ-*ος* τὸ *ς*, *ος* εἶνε καταλήξεις.

ΑΡΘΡΟΝ

§ 106. Τὸ ἄρθρον κλίνεται οὕτω·

Ἐνικός

	ἀρσενικόν	θηλυκόν	οὐδέτερον
ἽΟν.	ὁ	ἡ	τό
Γεν.	τοῦ	τῆς	τοῦ
Δοτ.	τῷ	τῇ	τῷ
Αἰτ.	τόν	τήν	τό

Δυϊκός

ἽΟν. καὶ Αἰτ.	τώ	τῶ (τά)	τῶ
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν	τοῖν (ταῖν)	τοῖν

Πληθυντικός

ἽΟν.	οἱ	αἱ	τά
Γεν.	τῶν	τῶν	τῶν
Δοτ.	τοῖς	ταῖς	τοῖς
Αἰτ.	τούς	τάς	τά.

§ 107. Τοῦ ἄρθρου τὸ ἀρσενικόν καὶ οὐδέτερον κλίνεται κατὰ τὴν δευτέραν κλίσειν, τὸ δὲ θηλυκόν κατὰ τὴν πρώτην. Τὸ ἀρσενικόν δ' ὅμως ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ δὲν ἔχει *ς* καὶ τὸ οὐδέτερον δὲν ἔχει *ν*. Ἴδὲ § 245, σημ.

§ 108. Τὸ ἄρθρον κλητικὴν δὲν ἔχει· ἡ δὲ κλητικὴ τῶν ἄλλων πτωτικῶν, ἂν μὲν λέγηται μετ' ἐμφάσεως, λαμβάνει τὸ κλητικὸν ἐπιφώνημα ὦ ὡς ὡς *φι.λε.* ἂν δὲ λέγηται ἄνευ ἐμφάσεως, δὲν λαμβάνει αὐτό· ὡς ὡς *φι.λε.*

ΣΗΜ. Ἐν τῷ δυϊκῷ ὁ τύπος τοῦ θηλυκοῦ τῶ εἶνε σπανιώτατος.

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

§ 109. Τὰ οὐσιαστικά διαιροῦνται εἰς κύρια καὶ προσηγορικά. Καὶ κύρια μὲν λέγονται ὅσα σημαίνουσιν ἓν μόνον πρόσωπον ἢ πρᾶγμα εἶδους τινός· ὡς Ἀθηναί, Γεώργιος· προσηγορησιοποιήθηκ ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

γορικά δὲ ὅσα σημαίνουν· πάντα τὰ ὁμοειδῆ πρόσωπα, ζῶα ἢ πράγματα· ὡς ἄνθρωπος, ἵππος, ὄρος.

§ 110. Τὰ προσηγορικὰ διαίρουνται εἰς *συγκεκριμένα* καὶ *ἀφηρημένα*. Καὶ *συγκεκριμένα* μὲν λέγονται ὅσα σημαίνουν αἰσθητὰ ἢ νοητὰ ἀντικείμενα, ὡς γυνή, δένδρον, Θεός· ἀφηρημένα δὲ ὅσα σημαίνουν ἰδιότητα ἢ κατάστασιν· ὡς κακία, σοφία, ἐπιμέλεια.

§ 111. Τὰ προσηγορικὰ ὡς πρὸς τὸ γένος αὐτῶν διαίρουνται α') εἰς *μορογενῆ* καὶ *μοροκατάληκτα*· ὡς ἀνὴρ, πόλις, ὄρος. β') εἰς *διγενῆ* καὶ *μοροκατάληκτα*· ὡς ὁ ἄνθρωπος, ἡ ἄνθρωπος. Ταῦτα λέγονται *γένους κοινοῦ*.

γ') εἰς *διγενῆ* καὶ *δικατάληκτα*· ὡς ὁ ποιητής, ἡ ποιήτρια.

δ') εἰς *ἐπίκοινα*, τὰ ὅποια δι' ἐνὸς γένους παριστῶσι τὰ γένη τῶν ζῶων· ὡς ἡ γαλῆ, ἡ ἀλώπηξ.

§ 112. Ἡ συλλαβὴ ἥτις τονίζεται εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τονίζεται καὶ εἰς τὰς ἄλλας πτώσεις, ἂν δὲν ἐμποδίσῃ ὁ χρόνος τῆς ληγούσης (ἐπὶ τῶν προπαροξυτόνων)· ὡς καρπός, καρποῦ· δαίμων, δαίμονος. Ἄλλῃ ἄνθρωπος, ἀθρώπου.

§ 113. Ἡ ἀσυναίρετος ὀνομαστικὴ καὶ αἰτιατικὴ τονίζομενη ἐπὶ τῆς ληγούσης ὀξύνεται· οἶον ἡ τιμή, τὴν τιμῆν.

§ 114. Ἡ μακροκατάληκτος γενικὴ καὶ δοτικὴ τονίζομενη ἐπὶ τῆς ληγούσης περισπᾶται· οἶον τῆς τιμῆς, τῇ τιμῇ, τοῖν τιμαῖν, τοῦ καλοῦ, τῷ καλῷ κ.τ.λ.

§ 115. Τὰ οὐδέτερα ἔχουσι τρεῖς πτώσεις ὁμοίας, τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν.

§ 116. Τὰ δίχρονα ἐν τῷ τέλει τῶν οὐδετέρων, ἂν δὲν προέρχωνται ἐκ συναϊρέσεως, εἶνε βραχέα· π. χ. τὸ μέλι, τὸ ἄστυ, τὰ δῶρα.

ΠΡΩΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

§ 117. Ἡ πρώτη κλίσις περιέχει ὀνόματα ἀρσενικά καὶ θηλυκά λήγοντα ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ εἰς ας καὶ εἰς ης καὶ θηλυκά λήγοντα εἰς α καὶ εἰς η.

Τέλη τῶν ὀνομάτων τῆς α' κλίσεως

ΠΡΟΣΗΜΕΙΩΣΙΣ. Αἱ καταλήξεις τῶν ὀνομάτων τῆς α' καὶ β' κλίσεως ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲν διακρίνονται, ἐπειδὴ ἠνώθησαν μετὰ τοῦ χαρακτῆρος. Ὅθεν πρὸ τῆς κλίσεως τῶν ὀνομάτων τῶν εἰρημένων κλίσεων, πρὸς πρακτικὴν ἄσκησιν τῶν μαθητῶν, παρατίθεμεν πίνακα παριστῶντας τὰς καταλήξεις μετὰ τοῦ χαρακτῆρος τῶν ὀνομάτων ὅπως παρουσιάζονται κατὰ τὴν κλίσιν. Ὡς τελικὰ δὲ γράμματα τῶν ὀνομάτων ὀνομάζομεν αὐτὰ τέλη.

	Ἐριστός		Δυσικός		Πληθυντικός	
	ἄρσ.	θηλ.	ἄρσ.	θηλ.	ἄρσ.	θηλ.
Ὀν.	ας	ης	α	η	α	αι
Γεν.	ου	ου	ας	ης	αιν	ων
Δοτ.	α	η	α	η	αιν	αις
Αἰτ.	αν	ην	αν	ην	α	ας
Κλ.	α	η	α	η	α	αι.

ΣΗΜ. 1. Τὰ ὀνόματα τῆς α' κλίσεως ἔχουσι χαρακτῆρα α ἢ η π. γ. φώρα-, μουσα-, τιμη-, νεαρία-, ληστη-.

ΣΗΜ. 2. Ἡ ἐν. ὀνομαστικὴ τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ ἡ γενικὴ τοῦ θηλυκοῦ ἔχει κατάληξιν ς. Ἡ ἐν. αἰτιατικὴ ἀμφοτέρων τῶν γενῶν ἔχει κατάληξιν ν. Ἡ ἐν. κλητικὴ τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ ἡ ἐν. ὀνομαστικὴ καὶ κλητικὴ τοῦ θηλυκοῦ οὐδεμίαν κατάληξιν ἔχει. Τῶν ἄλλων πτώσεων αἱ καταλήξεις εἶνε ἠνωμέναι μετὰ τοῦ χαρακτῆρος.

§ 118. Τὰ ὀνόματα τῆς πρώτης κλίσεως εἶνε ἄσυναίρετα καὶ συνηρημένα ὀλοπαθῆ.

Α' Ἄσυναίρετα

Ἄρσενικά

Ἐριστός

Ὀν.	ὁ	νεανία-ς	πολίτη-ς	ὁ	μαθητή-ς	ὁ	Ἀτρεΐδη-ς	
Γεν.	τοῦ	νεανίου	τοῦ	πολίτου	τοῦ	μαθητοῦ	τοῦ	Ἀτρεΐδου
Δοτ.	τῷ	νεανίᾳ	τῷ	πολίτῃ	τῷ	μαθητῇ	τῷ	Ἀτρεΐδῃ
Αἰτ.	τόν	νεανία-ν	τόν	πολίτη-ν	τόν	μαθητή-ν	τόν	Ἀτρεΐδη-ν
Κλ.	ὦ	νεανία	ὦ	πολίτα	ὦ	μαθητά	ὦ	Ἀτρεΐδη

Δυϊκός

'Ον. καὶ Αἰτ.	τῷ νεανία	τῷ πολίτα	τῷ μαθητᾶ	τῷ Ἀτρείδα
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν νεανίαιν	τοῖν πολίταιν	τοῖν μαθηταῖν	τοῖν Ἀτρείδαιν
Κλ.	ῶ νεανία	ῶ πολίτα	ῶ μαθητᾶ	ῶ Ἀτρείδα

Πληθυντικός

'Ον.	οἱ νεανίαι	οἱ πολῖται	οἱ μαθηταί	οἱ Ἀτρείδαι
Γεν.	τῶν νεανιῶν	τῶν πολιτῶν	τῶν μαθητῶν	τῶν Ἀτρείδῶν
Δοτ.	τοῖς νεανίαις	τοῖς πολίταις	τοῖς μαθηταῖς	τοῖς Ἀτρείδαις
Αἰτ.	τούς νεανίας	τούς πολίτας	τούς μαθητάς	τούς Ἀτρείδας
Κλ.	ῶ νεανίαι	ῶ πολῖται	ῶ μαθηταί	ῶ Ἀτρείδαι

Θηλυκά

'Ερικτός

'Ον.	ἡ χώρα	ἡ τιμή	ἡ μούσα	ἡ τράπεζα
Γεν.	τῆς χώρας	τῆς τιμῆς	τῆς μούσης	τῆς τραπέζης
Δοτ.	τῇ χώρᾳ	τῇ τιμῇ	τῇ μούσῃ	τῇ τραπέζῃ
Αἰτ.	τήν χώραν	τήν τιμήν	τήν μούσαν	τήν τράπεζαν
Κλ.	ῶ χώρα	ῶ τιμή	ῶ μούσα	ῶ τράπεζα

Δυϊκός

'Ον. καὶ Αἰτ.	τῷ χώρᾳ	τῷ τιμᾷ	τῷ μούσᾳ	τῷ τραπέζᾳ
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν χώραιν	τοῖν τιμαῖν	τοῖν μούσαιν	τοῖν τραπέζαιν
Κλ.	ῶ χώρα	ῶ τιμᾷ	ῶ μούσα	ῶ τραπέζα

Πληθυντικός

'Ον.	αἱ χώραι	αἱ τιμαί	αἱ μούσαι	αἱ τράπεζαι
Γεν.	τῶν χωρῶν	τῶν τιμῶν	τῶν μουσῶν	τῶν τραπέζων
Δοτ.	ταῖς χώραις	ταῖς τιμαῖς	ταῖς μούσαις	ταῖς τραπέζαις
Αἰτ.	τάς χώρας	τάς τιμάς	τάς μούσας	τάς τραπέζας
Κλ.	ῶ χώραι	ῶ τιμαί	ῶ μούσαι	ῶ τράπεζαι.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 119. Τὸ τέλος *ας* εἶνε πανταχοῦ μακρόν· ὡς *Αἰρείας*, τῆς χώρας, τὰς χώρας.

§ 120. Ἡ ἐνική γενική τῶν ἀρσενικῶν λήγει εἰς *ου*· ἔχουσι δὲ αὐτὴν εἰς *α* Δωρικὰ τινα καὶ ξενικά· ὡς *Λεωρίδας*, *Λεω-*

ρίδα, Ὀρόντας Ὀρόντα, καὶ τινὰ Ἰωνικῶς εἰς εὼ ὡς Τήρης, Τήρεω, Πύθης, Πύθεω.

§ 121. Ἡ λήγουσα τῆς ἐνικῆς αἰτιατικῆς ἔχει τὸν χρόνον τῆς ἐν. ὀνομαστικῆς· π. χ. μοῦσᾶ, μοῦσᾶν, χῶρᾶ, χῶρᾶν.

§ 122. Τὰ εἰς α θηλυκὰ ἐν τῇ ἐν. γενικῇ λήγουσιν εἰς ης, ὡς μοῦσα, μοῦσης. Φυλάττουσι δὲ τὸ α ἀμετάβλητον τὰ ἔχοντα πρὸ αὐτοῦ φωνῆεν ἢ ρ· ὡς οἰκία, χῶρα, καὶ τινὰ Δωρικὰ, ὡς τὸ Αἴδα, Γέλα, Ἀνδρομέδα.

§ 123. Ἡ ἐν. κλητικὴ τῶν εἰς ης λήγει εἰς η· ἔχουσι δὲ αὐτὴν εἰς ᾶ τὰς εἰς της, τὰ ἔθνικὰ καὶ τὰ λήγοντα εἰς μέτρης, πώλης, τρίβης, ἀρχης, ὠρης· π. χ. πολῖτα, Πέρσα, γεωμέτρα, βιβλιοπῶλα, παιδοτρίβα, γυμνασιάρχα, τελῶνα. Τὸ δὲ δεσπότης ἔχει κλητ. ᾧ δέσποτα.

§ 124. Τὸ τέλος α τοῦ δυϊκοῦ εἶνε μακρόν· ὡς τῷ Ἀτρεΐδᾶ, τῷ μοῦσᾶ.

§ 125. Ἡ πληθυντικὴ γενικὴ τῶν πρωτοκλιτῶν τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης, πλὴν τοῦ χρησῶν, δεησῶν καὶ ἀφῶν καὶ τῶν ἐπιθέτων ὅσων τὸ ἀρσενικόν εἶνε δευτερόκλιτον, τὰ ὅποια τονίζουσιν αὐτὴν κατὰ τὸ ἀρσενικόν· π. χ. αἱ ἄγραι τῶν ἄγίων.

ΣΗΜ. Θηλυκὰ τινὰ ἐπίθετα ὡς οὐσιαστικὰ λαμβανόμενα τονίζονται ὡς τὰ οὐσιαστικά· π. χ. ρεάτη, ρεάται, ρεατῶν· ὑπάτη, ὑπάται, ὑπατῶν· ῥοδίαί, ῥοδιῶν.

§ 126. Ἐκ τῶν εἰς α θηλυκῶν ἔχουσιν αὐτὸ ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ μακρόν

α') Τὰ ἐπίθετα ὅσων τὸ ἀρσενικόν εἶνε δευτερόκλιτον· ὡς δικαίᾶ.

β') Τὰ εἰς εια παροξύτονα ἀφρημένα οὐσιαστικά· ὡς βασιλείᾶ, μνείᾶ.

γ') Τὰ εἰς ρα δισύλλαβα τὰ ἔχοντα εἰς τὴν παραλήγουσαν φωνῆεν ἀπλοῦν· ὡς ὄρᾶ, χῶρᾶ, θύρᾶ, πλὴν τοῦ σφῆρᾶ.

δ') Πάντα τὰ πολυσύλλαβα παροξύτονα οὐσιαστικά· ὡς ἀρχήστρᾶ, παιλαιστρᾶ, κακίᾶ, ἐλαίᾶ.

§ 127. Ἐχουσι δὲ αὐτὸ βραχύ

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

α') Τὰ ἐπίθετα καὶ αἱ μετοχαὶ ὄσων τὸ ἀρσενικὸν εἶνε τριτόκλιτον· ὡς ταχεῖᾶ, ἐλθοῦσᾶ.

β') Τὰ εἰς ρα δισύλλαβα ὅσα ἔχουσιν εἰς τὴν παραλήγουσαν δίφθογγον· ὡς μοῖρᾶ, πρῶρᾶ, πλὴν τοῦ Φαίδρᾶ, Αἶθρᾶ, αὔρᾶ, λαύρᾶ, σαύρᾶ.

γ') Πάντα τὰ προπαροξύτονα· ὡς τράπεζᾶ, θάλασσᾶ, ἐπιμέλειᾶ, Ἰστίαιᾶ.

δ') Τὰ εἰς αἰα δισύλλαβα· οἷον μαῖᾶ, γραῖᾶ καὶ τὸ μυῖᾶ.

ε') Πάντα τὰ ἐν τῇ ἐνικῇ γενικῇ μεταβάλλοντα αὐτὸ εἰς ἠ' οἷον μοῦσᾶ, γ.λῶσᾶ.

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν ἐχόντων τὸ δίχρονον τῆς παραληγούσης μακρὸν πρωτοκλίτων ὀνομάτων συνθέστατα εἶνε τὰ ἐξῆς· α') τὰ παρώνυμα εἰς ἴτης καὶ ἔτης· ὡς πολί'της, πρεσβύ'της· β') τὰ εἰς της ἐθνικά· ὡς Σπαρτιά'της· ἐξαιρεῖται τὸ Γαλα'της, Δαλμα'της, Σαρμα'της, Σαυρομα'της, Χαρμα'της· γ') τὰ ἐλα'α, μα'ζα, δι'ρη, ἴλη, κνί'σα, ρί'κη, πῖ'ρα, ρί'ρη, σμί'λη, ζύ'μη, αἰσχύ'ρη, λύ'μη, λύ'πη, σφύ'ρα, ὕ'λη.

Β' Συνηρημένα

§ 128. Τὰ συνηρημένα τῆς πρώτης κλίσεως εἶνε ὀλοπαθῆ.

Ἐνικός

'Ον.	ἡ μνᾶ	ἡ συκῆ	ἡ ἀργυρᾶ	ὁ 'Ερμῆς	ἡ ἀπλῆ
Γεν.	τῆς μνᾶς	τῆς συκῆς	τῆς ἀργυρᾶς	τοῦ 'Ερμου	τῆς ἀπλῆς
Δοτ.	τῇ μνᾷ	τῇ συκῇ	τῇ ἀργυρᾷ	τῷ 'Ερμῇ	τῇ ἀπλῇ
Λίτ.	τῆν μνᾶν	τῆν συκῆν	τῆν ἀργυρᾶν	τὸν 'Ερμῆν	τῆν ἀπλῆν
Κλ.	ῶ μνᾶ	ῶ συκῆ	ῶ ἀργυρᾶ	ῶ 'Ερμῆ	ῶ ἀπλῆ

Δυϊκός

'Ον. καὶ Λίτ.	τῶ μνᾶ	τῶ συκᾶ	τῶ ἀργυρᾶ	τῶ 'Ερμᾶ	τῶ ἀπλᾶ
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν μνᾶϊν	τοῖν συκαῖν	τοῖν ἀργυραῖν	τοῖν 'Ερμαῖν	τοῖν ἀπλαῖν
Κλ.	ῶ μνᾶ	ῶ συκᾶ	ῶ ἀργυρᾶ	ῶ 'Ερμαῖ	ῶ ἀπλᾶ

Πληθυντικός

'Ον.	αἱ μνᾶῖ	αἱ συκαῖ	αἱ ἀργυραῖ	οἱ 'Ερμαῖ	αἱ ἀπλαῖ
Γεν.	τῶν μνῶν	τῶν συκῶν	τῶν ἀργυρῶν	τῶν 'Ερμῶν	τῶν ἀπλῶν
Δοτ.	ταῖς μνᾶῖς	ταῖς συκαῖς	ταῖς ἀργυραῖς	τοῖς 'Ερμαῖς	ταῖς ἀπλαῖς
Λίτ.	τάς μνᾶς	τάς συκᾶς	τάς ἀργυρᾶς	τούς 'Ερμᾶς	τάς ἀπλᾶς
Κλ.	ῶ μνᾶῖ	ῶ συκαῖ	ῶ ἀργυραῖ	ῶ 'Ερμαῖ	ῶ ἀπλαῖ.

Οὕτω κλίνονται καὶ τὸ Ἄπελλῆς, Ἀθηναῖ, γαλή κ.τ.λ. Τὰ ὀνόματα τῶν δερμάτων, ὡς ἀλωπεκῆ, παρδαλή, λεορτῆ· τὰ συγγενικὰ ἀδελφιδῆ, υἰδῆ, θυγατριδῆ κ.τ.λ., τὰ πολλαπλασιαστικὰ εἰς -πλή, ὡς διπλή, τετραπλή καὶ τὰ σημαίνοντα ὕλην ἢ χρῶμα, ὡς χρυσοῆ, χαλκῆ, πορφυρᾶ κ.τ.λ.

§ 129. Τὸ εα, οη, οη οαι συναίρεται παρὰ τοὺς γενικοὺς περὶ συναίρέσεως κανόνας (§ 56).

ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΛΙΣΙΣ

§ 130. Ἡ δευτέρα κλίσις περιέχει ὀνόματα ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ λήγοντα ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ εἰς ος καὶ οὐδέτερα λήγοντα εἰς ον.

Τέλη τῶν ὀνομάτων τῆς δευτέρας κλίσεως

	Ἐνικός		Δυνικός		Πληθυντικός	
	ἀρσ. θηλ.	οὐδ.	ἀρσ. θηλ.	οὐδ.	ἀρσ. θηλ.	οὐδ.
Ὀν.	ος	ον	ω		οι	α
Γεν.	ου	ου	οιν		ων	ων
Δοτ.	φ	φ	οιν		οις	οις
Αἰτ.	ον	ον	ω		ους	α
Κλ.	ε	ον	ω		οι	α.

ΣΗΜ. 1. Τὰ ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ ὀνόματα τῆς β' κλίσεως ἔχουσι χαρακτῆρα ο καὶ ε' π. γ. λογο-, λογε-, ὄδο-, ὄδε¹. Τὰ οὐδέτερα ἔχουσιν ο μόνον π. γ. δωρο- (δῶρον).

ΣΗΜ. 2. Ἡ ἐν. ὀνομαστικὴ τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ ἔχει κατάληξιν ς, ἡ δὲ κλητικὴ εἶνε ἀκατάληκτος. Ἡ ἐν. ὀνομαστικὴ καὶ κλητικὴ τοῦ οὐδέτερου ὡς καὶ ἡ ἐν. αἰτιατικὴ καὶ τῶν τριῶν γενῶν ἔχει κατάληξιν ν. Τῶν ἄλλων πτώσεων αἱ καταλήξεις δὲν διακρίνονται, ἐπειδὴ ἠνώθησα μετὰ τοῦ χαρακτῆρος.

§ 131. Τὰ ὀνόματα τῆς δευτέρας κλίσεως εἶνε ἀσυναίρετα καὶ συνηρημένα ὀλοπαθῆ.

¹ Τὸ ε, ἡ ἀσθενὴς μορφή τοῦ θέματος, ἐμφανίζεται μόνον ἐν τῇ κλητικῇ. Προβλ. κλητ. ληστά, δέσποτα, γεωμέτρα κ.τ.λ.
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Α' Ἀσυναίρετα

Ἐνικός

Ὀν.	ὁ	ἄνθρωπος	ὁ	λόγος	ἡ	ὁδός	ἡ	νήσος	τὸ	δώρον
Γεν.	τοῦ	ἀνθρώπου	τοῦ	λόγου	τῆς	ὁδοῦ	τῆς	νήσου	τοῦ	δώρου
Δοτ.	τῷ	ἀνθρώπῳ	τῷ	λόγῳ	τῇ	ὁδῷ	τῇ	νήσῳ	τῷ	δώρῳ
Αἰτ.	τὸν	ἄνθρωπον	τὸν	λόγον	τὴν	ὁδόν	τὴν	νήσον	τὸ	δώρον
Κλ.	ὦ	ἄνθρωπε	ὦ	λόγε	ὦ	ὁδὲ	ὦ	νήσε	ὦ	δώρον

Δυϊκός

Ὀν. καὶ Αἰτ.	τὸ	ἄνθρώπῳ	τὸ	λόγῳ	τὸ	ὁδῷ	τὸ	νήσῳ	τὸ	δώρῳ
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν	ἀνθρώποιν	τοῖν	λόγοιν	τοῖν	ὁδοῖν	τοῖν	νήσοιν	τοῖν	δώροιν
Κλ.	ὦ	ἀνθρώπω	ὦ	λόγω	ὦ	ὁδῷ	ὦ	νήσῳ	ὦ	δώρῳ

Πληθυντικός

Ὀν.	οἱ	ἄνθρωποι	οἱ	λόγοι	αἱ	ὁδοί	αἱ	νήσοι	τὰ	δώρα
Γεν.	τῶν	ἀνθρώπων	τῶν	λόγων	τῶν	ὁδῶν	τῶν	νήσων	τῶν	δώρων
Δοτ.	τοῖς	ἀνθρώποις	τοῖς	λόγοις	ταῖς	ὁδοῖς	ταῖς	νήσοις	τοῖς	δώροις
Αἰτ.	τούς	ἀνθρώπους	τούς	λόγους	τάς	ὁδοὺς	τάς	νήσους	τὰ	δώρα
Κλ.	ὦ	ἄνθρωποι	ὦ	λόγοι	ὦ	ὁδοί	ὦ	νήσοι	ὦ	δώρα

§ 132. Ἡ ἐν. κλητική τῶν εἰς ος ἐνίοτε εἶνε ὁμοία μὲ τὴν ἐν. ὀνομαστικὴν ὡς ὦ φίλος, ὦ λόγος.

ΣΗΜ. Τοῦ θεός ἡ κλητικὴ εἶνε πάντοτε ὦ θεός.

§ 133. Τῶν οὐδετέρων ἡ πληθυντικὴ ὀνομαστικὴ, αἰτιατικὴ καὶ κλητικὴ λήγει εἰς ᾶ βραχύ.

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν ἐχόντων τὸ δίχρονον τῆς παραληγούσης μακρὸν δευτεροκλίτων ὀνομάτων συνηθέστατα εἶνε τὰ ἐξῆς· α') τὰ εἰς ινος ὑπερδυσύλλαβα, πλὴν τοῦ καρπίνος ὡς Ἀμοργῆνος· β') τὸ γρέπας, γρέφος, γρέβλος, γῆρος, μῆμος, πῖλος, πῆνος, σῆτος, σκῆλον, Σκῆρος, Σῆρος, σῆβλος, σῆκον, σκῆνος, τῆφος, φῆλον.

Β' Συνηρημένα

Ἐνικός

Ὀν.	ὁ	πλοῦς	ὁ	ἡ	εὐνοῦς	τὸ	εὐνοῦν	ὁ	χρυσοῦς	τὸ	ὄστοῦν
Ἔν.	τοῦ	πλοῦ	τοῦ	τῆς	εὐνοῦ	τοῦ	εὐνοῦ	τοῦ	χρυσοῦ	τοῦ	ὄστοῦ
Δοτ.	τῷ	πλοῖ	τῷ	τῆ	εὐνω	τῷ	εὐνω	τῷ	χρυσῷ	τῷ	ὄστῳ
Αἰτ.	τὸν	πλοῦν	τὸν	τὴν	εὐνοῦν	τὸ	εὐνοῦν	τὸν	χρυσοῦν	τὸ	ὄστοῦν

Δυϊκός

'Ον. και Αίτ. τῶ πλῶ	τῶ εὔνω	τῶ εὔνω	τῶ χρυσῶ	τῶ ὄστῶ
Γεν. και Δ. τοῖν πλοῖν	τοῖν εὔνοιιν	τοῖν εὔνοιιν	τοῖν χρυσοῖν	τοῖν ὄστοιν

Πληθυντικός

'Ον. οἱ πλοῖ	οἱ αἱ εὔνοι	τὰ εὔνοα	οἱ χρυσοῖ	τὰ ὄστᾶ
Γεν. τῶν πλῶν	τῶν εὔνων	τῶν εὔνων	τῶν χρυσῶν	τῶν ὄστων
Δοτ. τοῖς πλοῖς	τοῖς ταῖς εὔνοις	ταῖς εὔνοις	τοῖς χρυσοῖς	τοῖς ὄστοῖς
Αἰτ. τοὺς πλοῦς	τοὺς τὰς εὔνοους	τὰ εὔνοα	τοὺς χρυσοῦς	τὰ ὄστᾶ.

Οὕτω κλίνονται καὶ τὸ ροῦς, ῥοῦς, θροῦς, πρόχους. Τὰ σημαίνοντα ὕλην ἢ χρῶμα, ὡς χρυσοῦς, πορφυροῦς· τὰ συγγενικά, ὡς ἀδελφιδοῦς, ἀνεψιαδοῦς· τὰ πολλαπλασιαστικά εἰς -πλοῦς, ὡς διπλοῦς, δεκαπλοῦς, καὶ τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ ῥοῦς, ροῦς, πλοῦς, προή, χρῶα δικατάληκτα ἐπίθετα· ὡς εὔρους, εὔρουρ, εὔπρους, εὔπρουρ κ.τ.λ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 134. 1) Ἡ συναίρεσις τοῦ εα εἰς α γίνεται παρὰ τοὺς γενικούς κανόνας (§ 56).

2) Τὰ εἰς εος καὶ εον ἐπίθετα καὶ τὸ κάρειν συναιρούμενα καταβιβάζουσι τὸν τόνον ἐπὶ τῆς ληγούσης· ὡς χρυσοῦς, καροῦρ.

3) Τὰ εἰς ους σύνθετα συναιρούμενα τηροῦσιν εἰς πᾶσας τὰς πτώσεις τὸν τόνον ὅπου ἔχει αὐτὸν καὶ ἡ ὀνομαστική· ὡς εὔρους, εὔρου.

4) Ἡ ὀνομαστική καὶ αἰτιατική τοῦ δυϊκοῦ ὀζύνεται.

5) Τὰ συνηρημένα δευτερόκλιτα κλητικὴν δὲν ἔχουσιν.

6) Οἱ εἰς οα τύποι τῶν συνθέτων μένουσιν ἀσυναίρετοι· ὡς εὔνοα, ἀχρῶα.

7) Ἡ τελικὴ δίφθογγος οι καὶ μετὰ τὴν συναίρεσιν λαμβάνεται ὡς βραχεῖα κατὰ τὸν τονισμόν· π. χ. εὔνοι, εὔπλοι.

ΑΤΤΙΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΛΙΣΙΣ

§ 135. Ἡ Ἀττικὴ δευτέρα κλίσις περιέχει ὀνόματα ἀρσε-Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

νικά και θηλυκά λήγοντα ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ εἰς ὡς καὶ οὐδέτερα λήγοντα εἰς ὦν.

Ἐνικός

Ὀν.	ὁ	λεῶς	ὁ	κάλω-ς	ὁ	ἴλεω-ς	τὸ	ἀνώγεω-ν
Γεν.	τοῦ	λεῶ	τοῦ	κάλω	τοῦ	ἴλεω	τοῦ	ἀνώγεω
Δοτ.	τῷ	λεῶ	τῷ	κάλω	τῷ	ἴλεω	τῷ	ἀνώγεω
Αἰτ.	τόν	λεῶ-ν	τόν	κάλω-ν	τόν	ἴλεω-ν	τὸ	ἀνώγεω-ν
Κλ.	ῶ	λεῶ-ς	ῶ	κάλω-ς	ῶ	ἴλεω-ς	ῶ	ἀνώγεω-ν

Δυϊκός

Ὀν. καὶ Αἰτ.	τῷ	λεῶ	τῷ	κάλω	τῷ	ἴλεω	τῷ	ἀνώγεω
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν	λεῶν	τοῖν	κάλων	τοῖν	ἴλεων	τοῖν	ἀνώγεων
Κλ.	ῶ	λεῶ	ῶ	κάλω	ῶ	ἴλεω	ῶ	ἀνώγεω

Πληθυντικός

Ὀν.	οἱ	λεῶ	οἱ	κάλω	οἱ	ἴλεω	τὰ	ἀνώγεω
Γεν.	τῶν	λεῶν	τῶν	κάλων	τῶν	ἴλεων	τῶν	ἀνώγεων
Δοτ.	τοῖς	λεῶς	τοῖς	κάλως	τοῖς	ἴλεως	τοῖς	ἀνώγεως
Αἰτ.	τούς	λεῶς	τούς	κάλως	τούς	ἴλεως	τὰ	ἀνώγεω
Κλ.	ῶ	λεῶ	ῶ	κάλω	ῶ	ἴλεω	ῶ	ἀνώγεω

Οὕτω κλίνονται καὶ τὸ *ρεῶς*, *λαγῶς*, *ἄλως*, *ταῶς*, *ἔως*, *ὄρφως* κ.τ.λ. Τὰ κύρια *Μερέλεως*, *Τυρδάρεως*, *Βριάρεως*, *Ἄθως*, *Μίρω* κ.τ.λ. Τὸ ἐπίθετον *πλέως*, *πλέα*, *πλέων* μετὰ τῶν συνθέτων αὐτοῦ *ἀνάπλεως*, *ἔμπλεως* κ.τ.λ. καὶ τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ *γῆ*, *ραῦς*, *χρέως*, *γῆρας*, *κέρας*, *κρέας* ὡς *εὐρεως*, *περίρεως*, *ἀξιόχρεως*, *εὐκερος*, *ἀπόχρεως*, *ἀγήρω* κ.τ.λ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 136. 1) Τὰ Ἀττικὰ φυλάττουσιν εἰς πάσας τὰς πτώσεις τὸν χαρακτήρα ω, ὑπὸ τὸν ὁποῖον τὸ ι υπογράφεται καὶ ὅπου κατὰ τὴν κοινὴν κλίσειν προσγράφεται.

2) Ὅσα τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης ὀξύνονται πανταχοῦ παρὰ τὸν κανόνα. Ἐξαιροῦνται ξενικά τινα ὀνόματα ὡς *Νεκῶς*, *Ταμῶς* καὶ τὸ *ταῶς*, *ὄρφῶς*, *Κῶς* καὶ *Τυρῶς* ὡς περισπώμενα πανταχοῦ.

3) Τὰ Ἀττικὰ φυλάττουσι τὸν τόνον ὅπου καὶ τὰ κοινὰ ὡς *ἴλεως*, *εὐρεως*.

4) Τινὰ ἔχουσι καὶ τύπους κατὰ τὴν κοινὴν κλίσειν· π.χ. τὰ π.λέα, τὰ ἱ.λέα, οἱ ἔμπ.λεοί, τὰ ἔκπ.λεα.

5) Τινὰ ἔχουσι τὴν ἐνικὴν αἰτιατικὴν ἄνευ *ν*· π.χ. ἡ ἔωσ τὴν ἔω, ὁ Ἄθωσ τὸν Ἄθω, ὁ Μίρωσ τὸν Μίρω, ἡ ἄλωσ τὴν ἄλω κ.τ.λ.

ΤΡΙΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

§ 137. Ἡ τρίτη κλίσις περιέχει ὀνόματα καὶ τῶν τριῶν γενῶν λήγοντα εἰς τὰ φωνήεντα *α*, *ι*, *υ*, *ω* καὶ εἰς τὰ σύμφωνα *ν*, *ρ*, *σ* (ξ, ψ).

Καταλήξεις τῶν ὀνομάτων τῆς τρίτης κλίσεως

	Ἐνικός		Ἀνικός		Πληθυντικός	
	ἄρσ. θηλ.	οὐδ.	ἄρσ. θηλ. οὐδ.	ἄρσ. θηλ. οὐδ.	ἄρσ. θηλ. οὐδ.	
Ὄν.	ς ἢ κατάληκτος	—	ε	ες	α	
Γεν.	ος	ος	οιν	ων	ων	
Δοτ.	ι	ι	οιν	σι(ν)	σι(ν)	
Αἰτ.	ν ἢ α	—	ε	νς ἢ ας	α	
Κλ.	—	—	ε	ες	α.	

ΓΕΝΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 138. Τὸ θέμα τῶν τριτοκλίτων διακρίνεται μάλιστα, εἰάν ἐκ τῆς γενικῆς ἀφαιρεθῇ ἡ πτωτικὴ κατάληξις· π.χ. τοῦ κόρακ-ος, ῥήτορ-ος, ἰχθῦ-ος, θέμα εἶνε τὸ κορακ-, ῥήτορ-, ἰχθυ-.

§ 139. Τὰ ὀνόματα τῆς τρίτης κλίσεως κατὰ τὸν χαρακτῆρα διαιροῦνται εἰς συμφωνόληκτα καὶ φωνηεντόληκτα.

§ 140. Τὰ συμφωνόληκτα διαιροῦνται εἰς οὐρανισκόφωνα, χειλεόφωνα, ὀδοντόφωνα ἔρρινόληκτα, ὑγρόληκτα καὶ εἰς τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα *ς*.

§ 141. Ἡ ὀνομαστικὴ τῶν ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν σχηματίζεται ἄλλων μὲν προσλήψει τοῦ *ς*, ἄλλων δὲ ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ θέματος ἄνευ τοῦ *ς*· π.χ. ἐκ τοῦ θέματος κορακ-, ἰχθυ-, ῥήτωρ- (ῥήτορ-), δαιμων (δαιμον-) σχηματίζεται ἡ ὀνομαστικὴ κόραξ, ἰχθῦς, ῥήτωρ, δαίμων.

§ 142. Τὰ οὐδέτερα οὐδεμίαν κατάληξιν ἔχουσιν ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ. Ἡ ἐν. ὀνομαστικὴ (αἰτ. καὶ κλητ.) αὐτῶν εἶνε ἢ αὐτὸ τὸ θέμα γυμνόν· π. χ. ἐκ θ. ἀληθεσ- ὀνομ. ἀληθές· ἢ τὸ μέσον θέμα τῶν ἐχόντων τρία θέματα (τριβάθμων θεμάτων)· π. χ. ἐκ μέσου θ. μειζοσ- ὀνομ. τὸ μειζοσ.

ΣΗΜ. Ἐν τῷ τελικῷ σύμφωνον τοῦ θέματος δὲν εἶνε τελικόν σύμφωνον λέξεως Ἑλληνικῆς, ἐν τῇ ἐν. ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. τοῦ οὐδετέρου ἀποβίλλεται· π. χ. ἐκ θέματος σωματ- ὀν., αἰτ. καὶ κλ. σῶμα, ἐκ θ. γαλακτ- ὀν., αἰτ. καὶ κλ. γάλα (§ 79).

§ 143. Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ τῶν ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν ἄλλων μὲν εἶνε ὁμοία μὲ τὴν ἐν. ὀνομαστικὴν, ἄλλων δὲ (τῶν ἐχόντων δύο θέματα) αὐτὸ τὸ ἀσθενές θέμα, καὶ ἄλλων (τῶν τριβάθμων θεμάτων) αὐτὸ τὸ μέσον θέμα· π. χ. ὦ κόραξ, ὦ ἀληθές, ὦ μειζοσ.

§ 144. Αἱ καταλήξεις *ι, α, ας* τῆς *γ'* κλίσεως, ἂν δὲν προέρχωνται ἐκ συναίρεσεως, εἶνε βραχεῖαι.

Α' Συμφωνόληκτα

Οὐρανιόκωφα καὶ χειροκόωφα

Ἐνικόσ

ἽΟν.	ὁ κόραξ	ἡ αἰξ	ὁ γυψ	ὁ ἄραψ
Γεν.	τοῦ κόρακ-ος	τῆς αἰγ-ός	τοῦ γυπ-ός	τοῦ ἄραβ-ος
Δοτ.	τῷ κόρακ-ι	τῇ αἰγ-ι	τῷ γυπ-ι	τῷ ἄραβ-ι
Αἰτ.	τὸν κόρακ-α	τὴν αἰγ-α	τὸν γυπ-α	τὸν ἄραβ-α
Κλ.	ὦ κόραξ	ὦ αἰξ	ὦ γυψ	ὦ ἄραψ

Δυϊκόσ

ἽΟν. καὶ Αἰτ.	τὸ κόρακ-ε	τὴν αἰγ-ε	τὸν γυπ-ε	τὸν ἄραβ-ε
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν κοράκ-οιν	τοῖν αἰγ-οῖν	τοῖν γυπ-οῖν	τοῖν ἄραβ-οῖν
Κλ.	ὦ κόρακ-ε	ὦ αἰγ-ε	ὦ γυπ-ε	ὦ ἄραβ-ε

Πληθυντικόσ

ἽΟν.	οἱ κόρακ-ες	αἱ αἰγ-ες	οἱ γυπ-ες	οἱ ἄραβ-ες
Γεν.	τῶν κοράκ-ων	τῶν αἰγ-ῶν	τῶν γυπ-ῶν	τῶν ἄραβ-ων
Δοτ.	τοῖς κόραξι(ν)	ταῖς αἰξι(ν)	τοῖς γυψι(ν)	τοῖς ἄραψι(ν)
Αἰτ.	τούς κόρακ-ας	τάς αἰγ-ας	τούς γυπ-ας	τούς ἄραβ-ας
Κλ.	ὦ κόρακ-ες	ὦ αἰγ-ες	ὦ γυπ-ες	ὦ ἄραβ-ες

Οὕτω κλίνονται καὶ τὰ ἐξῆς· γύ.λαξ, ὄρτυξ, βήξ, λαῖ.λαψ, φ.λέψ κτλ.

§ 145. Περὶ τῶν οὐρανισκοφῶνων καὶ χειλεσοφῶνων ὀνομαστικῶν παρατηροῦμεν τὰ ἐξῆς·

α') Ἡ ὀνομαστικὴ αὐτῶν σχηματίζεται τῇ προσθήκῃ τοῦ ς, ὅπερ μετὰ τοῦ κ, γ, χ παρίσταται διὰ τοῦ ξ, μετὰ δὲ τοῦ π, θ, φ παρίσταται διὰ τοῦ ψ.

β') Ἡ ἐν. αἰτιατικὴ ἔχει κατάληξιν α.

γ') Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ εἶνε ὁμοία μὲ τὴν ἐν. ὀνομαστικὴν.

ΣΗΜ. 1. Τοῦ ἀλώπηξ ἡ ὀνομαστικὴ σχηματίζεται ἐξ ἰσχυροῦ θέματος.

ΣΗΜ. 2. Ἐκ τῶν οὐρανισκοφῶνων καὶ χειλεσοφῶνων τῶν ἐχόντων τὸ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος δίχρονον μακρὸν συνηθέστατα εἶνε τὸ βλάξ, γύψ, γρύψ, θρίψ, ἔψ, κρίς, φάξ, ρίψ.

Ὀδοντόφωνα

Ἐνικός

Ὀν.	ἡ	λαμπάς	τὸ	σῶμα	ὁ	ὄδους
Γεν.	τῆς	λαμπάδ-ος	τοῦ	σώματ-ος	τοῦ	ὀδόντ-ος
Δοτ.	τῇ	λαμπάδ-ι	τῷ	σώματ-ι	τῷ	ὀδόντ-ι
Αἰτ.	τὴν	λαμπάδ-α	τὸ	σῶμα	τὸν	ὀδόντ-α
Κλ.	ῶ	λαμπάς	ῶ	σῶμα	ῶ	ὄδους

Δυϊκός

Ὀν. καὶ Αἰτ.	τῷ	λαμπάδ-ε	τῷ	σώματ-ε	τῷ	ὀδόντ-ε
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν	λαμπάδ-οιν	τοῖν	σώματ-οιν	τοῖν	ὀδόντ-οιν
Κλ.	ῶ	λαμπάδ-ε	ῶ	σώματ-ε	ῶ	ὀδόντ-ε

Πληθυντικός

Ὀν.	αἱ	λαμπάδ-ες	τὰ	σώματ-α	οἱ	ὀδόντ-ες
Γεν.	τῶν	λαμπάδ-ων	τῶν	σώματ-ων	τῶν	ὀδόντ-ων
Δοτ.	ταῖς	λαμπάσι(ν)	ταῖς	σώμασι(ν)	ταῖς	ὀδοῦσι(ν)
Αἰτ.	τάς	λαμπάδ-ας	τὰ	σώματ-α	τούς	ὀδόντ-ας
Κλ.	ῶ	λαμπάδ-ες	ῶ	σώματ-α	ῶ	ὀδόντ-ες

Ἐνικός

Ὀν.	ὁ γίγας	ὁ λέων	ὁ γράψας
Γεν.	τοῦ γίγαντ-ος	τοῦ λέοντ-ος	τοῦ γράψαντ-ος
Δοτ.	τῷ γίγαντ-ι	τῷ λέοντ-ι	τῷ γράψαντ-ι
Αἰτ.	τὸν γίγαντ-α	τὸν λέοντ-α	τὸν γράψαντ-α
Κλ.	ῶ γίγαν	ῶ λέον	ῶ γράψας

Δυϊκός

Ὀν. καὶ Αἰτ.	τῶ γίγαντ-ε	τῶ λέοντ-ε	τῶ γράψαντ-ε
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν γιγάντ-οιν	τοῖν λεόντ-οιν	τοῖν γραψάντ-οιν
Κλ.	ῶ γίγαντ-ε	ῶ λέοντ-ε	ῶ γράψαντ-ε

Πληθυντικός

Ὀν.	οἱ γίγαντ-ες	οἱ λέοντ-ες	οἱ γράψαντ-ες
Γεν.	τῶν γιγάντ-ων	τῶν λεόντ-ων	τῶν γραψάντ-ων
Δοτ.	τοῖς γίγασι(ν)	τοῖς λέουσι(ν)	τοῖς γράψασι(ν)
Αἰτ.	τούς γίγαντ-ας	τούς λέοντ-ας	τούς γράψαντ-ας
Κλ.	ῶ γίγαντ-ες	ῶ λέοντ-ες	ῶ γράψαντ-ες

Οὕτω κλίνονται καὶ τὰ ἐλπῖς, ἰμάς, φουγάς, πρῶγμα, γέρωρ, λέγων, ποιήσας κ τ.λ. καὶ τὰ συνηρημένα ἀλλῶς, π.λ.α-κοῦς κ τ.λ.

§ 146. Περὶ τῶν ὀδοντοφῶνων ὀνομαζτων παρατηροῦμεν τὰ ἑξῆς·

Α') Τῶν ἐχόντων χαρακτηῖρα τ, δ, θ.

§ 147. Ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ τῶν ἐχόντων χαρακτηῖρα τ, δ, θ σχηματίζεται τῇ προσλήψει τοῦ ς, τὸ δὲ ὀδοντόφωνον πρὸ τοῦ ς ἀποβάλλεται (§ 66).

ΣΗΜ. Τοῦ μὲν ποδὲς ἡ ὀνομαστικὴ σχηματίζεται ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ θέματος. Αἱ δὲ εἰς ὠς- ὅτος μετοχαὶ ἔχουσι τριβαθμον θέμα, ἰσχυρὸν εἰς ὠς- (Φωρ-), ἐξ οὗ ἡ ὀνομ. τοῦ ἀρτενικοῦ, μέσον εἰς ὠρ- (Φωρ-), ἐξ οὗ ἡ ὀν. καὶ αἰτ. τοῦ ῥυδετέρου, καὶ εἰς ὠτ- (Φωτ-), ἐξ οὗ αἱ ἄλλαι πτώσεις. Περὶ τοῦ ἀσθενοῦς θέματος ἴδε τὸ περὶ ἐπιθέτων κεφάλαιον (§ 199, γ', Σημ.).

§ 148. Ἡ ἐνικὴ αἰτιατικὴ λήγει εἰς α. Ἄλλὰ τὰ εἰς -ις -υς καὶ οὐς βαρύτερα ἔχουσιν αὐτὴν εἰς ν· οἶον χάρις χάριν, ὄρνις ὄρνιν, κόρυς κόρυν, ὠκύπους ὠκύπουν, πολέπους πολέπουν.

ΣΗΜ. Ἐξαιροῦνται ὡς ἔχοντα αὐτὴν εἰς α τὸ δίπους δίποδα, τρίπους τρίποδα, ἀργυρόπους ἀργυρόποδα καὶ Χάρις Χάριτα (κύριον).

§ 149. Ἡ κλητικὴ εἶνε ὁμοία μὲ τὴν ὀνομαστικὴν. Τινὰ ὁμως ἔχουσιν αὐτὴν ἄνευ ς ὡς τυραννίς ᾧ τυραννί, παῖς ᾧ παῖ, Ἄρτεμις ᾧ Ἄρτεμι, νεᾶνις ᾧ νεᾶνι.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς μα ἔχουσι τὸ δίχρονον τῆς παραληγοῦσης μακρὸν φύσει ἢ θέσει· π. γ. δρῆμα, θῆμα, κλῆμα, κρῆμα, κῆμα, ρῆμα, τρίμμα, φῆμα, χάρμα. Ἐκ δὲ τῶν εἰς ις, ἰδος τῶν ἐχόντων τὸ ι μακρὸν συνηθέστατα εἶνε τὸ ἄψις, βαλθίς, κηκίς, κηλίς, κρημίς, κρηπίς, ρησίς, ραφαρίς, σφραγίς, τευθίς, χειρίς, ψηφίς.

Β') Τῶν ἐχόντων θέμα εἰς ςτ-.

§ 150. Ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ τῶν ἐχόντων θέμα εἰς ςτ- ἄλλων μὲν σχηματίζεται προσλήψει τοῦ ς, ἄλλων δὲ ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ θέματος ἄνευ ς. Τὸ ςτ πρὸ τοῦ ς ἀποβάλλεται καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ φωνῆεν ἐκτείνεται ἀναπληρωτικῶς τὸ μὲν ᾱ εἰς ᾱ, τὸ δὲ ε εἰς ει, τὸ δὲ ο εἰς ου· π. γ. ἐκ θέματος γίγατ- ὄν. γίγᾱς, ἐκ θ. ὀδοτ- ὄν. ὀδοῦς, ἐκ θ. λυθετ- ὄν. λυθείς.

ΣΗΜ. 1. Ἡ ἕκτασις αὕτη ὀνομάζεται ἀναπληρωτικὴ, διότι γίνεται πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν ἀποβληθέντων συμφώνων. Γίνεται δὲ πάντοτε, ὅταν πρὸ τοῦ ς ἀποβάλληται ςτ, ςδ, ςθ.

ΣΗΜ. 2. Ὁ ἐξ ἀναπληρωτικῆς ἐκτάσεως προσερχόμενος φθόγγος ει εἶνε νόθος, καὶ διὰ τοῦτο, ἂν συναيرهθῇ μετὰ προηγούμενου φωνήεντος, εἰς τὸ ἐκ συναίρεσεως προκυπτὸν φωνῆεν τὸ ι δὲν ὑπογράφεται· π. γ. ἐκ τοῦ θέμ. ἀλλαστ- γίνεται ὄν. ἀλλάεις καὶ συναίρ. ἀλλᾱς. Ἄλλὰ τιμά-εις τιμᾱς. Ἴδὲ § 56, 10, σημ. καὶ § 352.

§ 151. Τὸ ἔλιμις καὶ Τίρυς (θ. ἐλμινθ-, Τίρυνθ-) φυλάττουσι τὸ ς πρὸ τοῦ ς ἀμετάβλητον.

§ 152. Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ τῶν ὀξυτόνων οὐσιαστικῶν καὶ τῶν μετοχῶν εἶνε ὁμοία μὲ τὴν ἐν. ὀνομαστικὴν ὡς ἰμάς ᾧ ἰμάς, πλακοῦς ᾧ πλακοῦς, ὀδοῦς ᾧ ὀδοῦς, λέγων ᾧ λέγων, ποιήσας ᾧ ποιήσας. Τῶν δὲ βαρυτόνων οὐσιαστικῶν εἶνε ὁμοία μὲ τὸ θέμα ὡς γίγας ᾧ γίγας (§ 79). Τῶν δὲ ἐχόντων δύο θέματα τῶν μὲν οὐσιαστικῶν εἶνε ὁμοία μὲ τὸ ἀσθενὲς θέμα· π. γ. ᾧ γέρον· τῶν δὲ ἐπιθέτων εἶνε ὁμοία μὲ τὸ ἰσχυρὸν θέμα· π. γ. ᾧ χαρίερ (§ 104, σημ.).

ΣΗΜ. Τινὰ ἀποβάλλουσι τὸ *r* τοῦ θέματος· π. χ. ᾧ Ἀελα, ᾧ Πολυδάμα.

§ 153. Ἡ πληθυντικὴ δοτικὴ τῶν ἐχόντων θέμα λῆγον εἰς *εντ-* σχηματίζεται ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς θέματος εἰς *ντ-*· π. χ. *χαρῖεις* πληθ. δοτ. *χαρίεσιν* ἐκ τοῦ *χαρίντ-σιν*.

ΣΗΜ. Τὸ *χαρίντσι* κατὰ τροπὴν τοῦ *r* εἰς *a* γίνεται *χαρίατσι* (§ 74, σημ.)· κατ' ἀποβολὴν δὲ τοῦ *τ* πρὸ τοῦ *σ* γίνεται *χαρίασι*, καὶ κατ' ἀναλογίαν τῶν ἄλλων πτώσεων *χαρίεσι*.

§ 154.

Ἑρρινόληπτα

Ἑρικός

ἽΟν.	ὁ	λιμὴν	ὁ	ἀγών	ἡ	ῥίς
Γεν.	τοῦ	λιμέν-ος	τοῦ	ἀγών-ος	τῆς	ῥίν-ός
Δοτ.	τῷ	λιμέν-ι	τῷ	ἀγών-ι	τῇ	ῥίν-ι
Αἰτ.	τόν	λιμέν-α	τόν	ἀγών-α	τήν	ῥίν-α
Κλ.	ᾧ	λιμὴν	ᾧ	ἀγών	ᾧ	ῥίς

Δυνικός

ἽΟν. καὶ Αἰτ.	τῷ	λιμέν-ε	τῷ	ἀγών-ε	τῷ	ῥίν-ε
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν	λιμέν-οιν	τοῖν	ἀγών-οιν	τοῖν	ῥίν-οῖν
Κλ.	ᾧ	λιμέν-ε	ᾧ	ἀγών-ε	ᾧ	ῥίν-ε

Πληθυντικός

ἽΟν.	οἱ	λιμέν-ες	οἱ	ἀγών-ες	αἱ	ῥίν-ες
Γεν.	τῶν	λιμέν-ων	τῶν	ἀγών-ων	τῶν	ῥίν-ων
Δοτ.	τοῖς	λιμέσι(ν)	τοῖς	ἀγῶσι(ν)	ταῖς	ῥίσι(ν)
Αἰτ.	τούς	λιμέν-ας	τούς	ἀγών-ας	τάς	ῥίν-ας
Κλ.	ᾧ	λιμέν-ες	ᾧ	ἀγών-ες	ᾧ	ῥίν-ες

Ἑρικός

ἽΟν.	ὁ	σῶφρον	τὸ	σῶφρον
Γεν.	τοῦ	σῶφρον-ος	τοῦ	σῶφρον-ος
Δοτ.	τῷ	σῶφρον-ι	τῷ	σῶφρον-ι
Αἰτ.	τόν	σῶφρον-α	τὸ	σῶφρον
Κλ.	ᾧ	σῶφρον	ᾧ	σῶφρον

Δυϊκός

Ὄν. καὶ Αἰτ.	τὼ	σώφρον-ε		τῷ	σώφρον-ε
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν	σωφρόν-οιν		τοῖν	σωφρόν-οιν
Κλ.	ῶ	σώφρον-ε		ῶ	σώφρον-ε

Πληθυντικός

Ὄν.	οἱ	σώφρον-ες		τὰ	σώφρον-α
Γεν.	τῶν	σωφρόν-ων		τῶν	σωφρόν-ων
Δοτ.	τοῖς	σώφροσι(ν)		τοῖς	σώφροσι(ν)
Αἰτ.	τούς	σώφρον-ας		τὰ	σώφρον-α
Κλ.	ῶ	σώφρον-ες		ῶ	σώφρον-α.

Οὕτω κλίνονται καὶ τὸ ποιμήν, κώδων, δαίμων, μείζων
κ.τ.λ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 155. Τὸ θέμα τῶν πλείστων ἐρρινολήκτων ὀνομάτων, ἦτοι τῶν ἐχόντων χαρακτῆρα *ν*, ἀνήκει εἰς τὰ τρίβαθμα θέματα (§ 104). Ἡ ἐν. ὀνομαστική τούτων σχηματίζεται ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ θέματος *ανευ* *ς*.

§ 156. Διὰ προσλήψεως τοῦ *ς* σχηματίζουσι τὴν ἐν. ὀνομαστικὴν τὰ ἔχοντα θέμα λῆγον εἰς *ιν-* καὶ *ιν-*, τὸ *τάλας*, *μέλας*, *κτεῖς* καὶ *εἰς*. Τὸ *ν* πρὸ τοῦ *ς* ἀποβάλλεται καὶ τὸ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος φωνῆεν τοῦ *τάλας*, *μέλας*, *κτεῖς* καὶ *εἰς* ἐκτείνεται ἀναπληρωτικῶς. Τὰ δὲ εἰς *ιν-* καὶ *ιν-* ἔχουσι ἐν τῷ ἔματι τὸ φωνῆεν μακρόν· π. χ. *ἀκτίς* θ. *ἀκτιν-*, *Γόρτυς* θ. *Γορτυν-* *δελφίς* θ. *δελφιν-*, *Φόρυς* θ. *Φορυν*. Ἐξαιρεῖται ἡ ἀόριστος καὶ ἡ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία *τίς*, ἔχουσα αὐτὸ βραχύ.

§ 157. Ἡ ἐν. αἰτιατική τῶν ἐχόντων χαρακτῆρα *ν* λήγει εἰς *α*.

§ 158. Ἡ κλητική τῶν μὲν ὀξυτόνων εἶνε ὁμοία μὲ τὴν ὀνομαστικὴν, τῶν δὲ βαρυτόνων ὁμοία μὲ τὸ μέσον θέμα· ὡς *λιμήν* ᾧ *λιμήν*, *δαίμων* ᾧ *δαίμων*.

§ 159. Ἐν τῇ ἐν. κλητικῇ καὶ τῷ οὐδετέρῳ ὁ τόνος τῶν ἐπιθέτων ἀναβιβάζεται· ἀλλ' εἰς τὰ σύνθετα (οὐσιαστικά κύ-

ρια και ἐπίθετα) οὐχὶ πέραν τῆς τελευταίας συλλαβῆς τοῦ ἁ συνθετικοῦ· οἷον *καλλιῶν*, ὡ *κάλλιον*, τὸ *κάλλιον*, Ἄγαμέμνων, ὡ Ἄγάμεμνον, πολυπράγμων πολυπράγμων, εὐθύφρων ὡ εὐθύφρον.

ΣΗΜ. 1. Ἡ πληθυντικὴ δοτικὴ τῶν τριβάθμων ἐρρινολήκτων ὀνομάτων σχηματίζεται ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς θέματος, ὡς *λιμν-δαμν-*. Τὸ δὲ *ν* μεταξὺ δύο συμφώνων τρέπεται εἰς *α*, ἀντὶ τοῦ ὁποίου εἰσῆλθε τὸ *ε* ἢ *ο* κατ' ἀναλογίαν τῶν ἄλλων πτώσεων. Ἴδε § 74. σημ.

ΣΗΜ. 2. Τὸ Ἀπόλλων καὶ Ποσειδῶν ἔχουσιν ἐν. αἰτ. Ἀπόλλωνα καὶ Ἀπόλλω, Ποσειδῶνα καὶ Ποσειδῶ καὶ κλητ. Ἀπολλῶν, Πόσειδον.

§ 160. Τὰ εἰς *-ῶν* καὶ *-ῶν* συγκριτικὰ ἔχουσι καὶ βραχυτέρους τύπους 1) ἐν τῇ ἐν. αἰτ. τοῦ ἄρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ ὡς *τόν*, *τήν* *καλλίονα* καὶ *καλλιῶν* 2) ἐν τῇ πληθυντ. ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. καὶ τῶν τριῶν γενῶν ὡς *καλλιῶνες*, *καλλιῶνας* καὶ *καλλιῶνς*, *καλλίονα* καὶ *καλλιῶ*.

§ 161.

Ἑρδληκτα

Ἐρικός

Ἄον.	ὁ ῥήτωρ	ἡ μήτηρ	ὁ κρατῆρ	ὁ θῆρ
Γεν.	τοῦ ῥήτορ-ος	τῆς μητρ-ός	τοῦ κρατῆρ-ος	τοῦ θηρ-ός
Δοτ.	τῷ ῥήτορ-ι	τῇ μητρ-ι	τῷ κρατῆρ-ι	τῷ θηρ-ι
Αἰτ.	τόν ῥήτορ-α	τήν μητέρ-α	τόν κρατῆρ-α	τόν θῆρ-α
Κλ.	ὦ ῥήτορ	ὦ μήτερ	ὦ κρατῆρ	ὦ θῆρ

Δυικός

Ο. καὶ Α.	τῷ ῥήτορ-ε	τῷ μητέρ-ε	τῷ κρατῆρ-ε	τῷ θῆρ-ε
Γ. καὶ Δ.	τοῖν ῥητόρ-οιν	τοῖν μητέρ-οιν	τοῖν κρατῆρ-οιν	τοῖν θηρ-οῖν
Κλ.	ὦ ῥήτορ-ε	ὦ μητέρ-ε	ὦ κρατῆρ-ε	ὦ θῆρ-ε

Πληθυντικός

Ἄον.	οἱ ῥήτορ-ες	αἱ μητέρ-ες	οἱ κρατῆρ-ες	οἱ θῆρ-ες
Γεν.	τῶν ῥητόρ-ων	τῶν μητέρ-ων	τῶν κρατῆρ-ων	τῶν θηρ-ῶν
Δοτ.	τοῖς ῥητόρ-σι(ν)	ταῖς μητρά-σι(ν)	τοῖς κρατῆρ-σι(ν)	τοῖς θηρ-σί(ν)
Αἰτ.	καὶ τοὺς ῥήτορ-ας	τὰς μητέρ-ας	τοὺς κρατῆρ-ας	τοὺς θῆρ-ας
Κλ.	ὦ ῥήτορ-ες	ὦ μητέρ-ες	ὦ κρατῆρ-ες	ὦ θῆρ-ες

Οὕτω κλίνονται καὶ τὸ *πατήρ*, *θυγάτηρ*, *γαστήρ*, *ψᾶρ*, ἀπάτωρ κ.τ.λ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 162. Περὶ τῶν ὑγρολήκτων παρατηροῦμεν τὰ ἑξῆς:

1) Ἡ ἐν. ὀνομαστικὴ τῶν ἐχόντων δύο θέματα σχηματίζεται ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ θέματος ἄνευ τοῦ ς.

2) Ἡ κλητικὴ αὐτῶν εἶνε ὁμοία μὲ τὸ ἀσθενές θέμα πλὴν τοῦ αἰθῆρ καὶ ἀήρ.

3) Τὸ πατήρ, μήτηρ, θυγάτηρ, γαστήρ, ἀήρ, ἀστήρ, Δημήτηρ ἀνήκουσιν εἰς τὰ τρίβαθμα θέματα.

4) Τὸ πατήρ, μήτηρ, θυγάτηρ καὶ γαστήρ σχηματίζουν τὴν μὲν ἐν. ὄνομ. ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ θέματος, τὴν δὲ ἐν. γεν. καὶ δοτ. καὶ πληθ. δοτ. ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς, πλὴν τῆς κλητ. τοῦ γαστήρ σχηματιζομένης ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ, πάσας δὲ τὰς λοιπὰς πτώσεις ἐκ τοῦ μέσου.

5) Τὸ ἀήρ τὴν μὲν ἐν. ὄνομ. σχηματίζει ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ θέματος, τὴν δὲ κλητ. ἐκ τοῦ μέσου, τὰς δὲ λοιπὰς ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς· λαμβάνει δὲ μεταξὺ τοῦ ς καὶ ρ χάριν εὐφωνίας δ' ἀνδρός.

6) Τὸ ἀστήρ τὴν μὲν ἐν. ὄνομ. καὶ κλητ. σχηματίζει ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ, τὴν πληθ. δοτ. ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς, καὶ τὰς λοιπὰς πτώσεις ἐκ τοῦ μέσου θέματος.

7) Τὸ Δημήτηρ τὴν μὲν ἐν. ὄνομ. σχηματίζει ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ θέματος, τὴν δὲ κλητ. ἐκ τοῦ μέσου, πάσας δὲ τὰς λοιπὰς πτώσεις ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς, εἰς ἃς ἀναβιβάζει καὶ τὸν τόνον ὡς καὶ εἰς τὴν κλητικὴν· Δημητρος, Δημητρι, Δημητρα, Δημητερ.

8) Ἐν τῇ ἐν. κλητ. τὸ πατήρ, ἀήρ, θυγάτηρ καὶ τὸ σωτήρ ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον· ὦ πάτερ, ὦ ἄνερ, ὦ θύγατερ, ὦ σωτερ.

ΣΗΜ. 1. Τὸ ρ τοῦ θέματος ἐν τῇ πληθ. δοτ., ἐπειδὴ συμπίπτει μεταξὺ δύο συμφώνων, γίνεται ρά· π. γ. πατράσι, μητράσι, θυγατράσι κ.τ.λ. ἴδὲ § 83.

ΣΗΜ. 2. Μοναδικὸν κατὰ τὸ θέμα εἶνε τὸ ἄλε ἀλ-ός (θ. ἀλ-) εὐχρηστον παρὰ τοῖς πεζολόγοις ἐν τῷ πληθυντικῷ οἱ ἄλεες—τὸ ἄλας. Ἐν δὲ τῷ ἐνικῷ εἶνε εὐχρηστον ὡς θηλυκὸν παρὰ τοῖς ποιηταῖς καὶ σημαίνει τὸ θάλασσαν.

§ 163 **Τὰ ἔχοντα χαρακτήρα σ***Ἐνικός*

Ὄν.	τὸ βέλος	τὸ κράτος	τὸ κρέας
Γεν.	τοῦ βέλους	τοῦ κράτους	τοῦ κρέως
Δοτ.	τῷ βέλει	τῷ κράτει	τῷ κρέα
Αἰτ.	τὸ βέλος	τὸ κράτος	τὸ κρέας
Κλ.	ῶ βέλος	ῶ κράτος	ῶ κρέας

Δυϊκός

Ὄν. καὶ Αἰτ.	τὼ βέλη	τὼ κράτη	τὰ κρέα
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν βελῶν	τοῖν κρατῶν	τοῖν κρεῶν
Κλ.	ῶ βέλη	ῶ κράτη	ῶ κρέα

Πληθυντικός

Ὄν.	τὰ βέλη	τὰ κράτη	τὰ κρέα
Γεν.	τῶν βελῶν	τῶν κρατῶν	τῶν κρεῶν
Δοτ.	τοῖς βέλεσι(ν)	τοῖς κράτεσι(ν)	τοῖς κρέασι(ν)
Αἰτ.	τὰ βέλη	τὰ κράτη	τὰ κρέα
Κλ.	ῶ βέλη	ῶ κράτη	ῶ κρέα

Ἐνικός

Ὄν.	ὁ ἡ ἀληθής	τὸ ἀληθές
Γεν.	τοῦ τῆς ἀληθοῦς	τοῦ ἀληθοῦς
Δοτ.	τῷ τῇ ἀληθεῖ	τῷ ἀληθεῖ
Αἰτ.	τὸν τὴν ἀληθῆ	τὸ ἀληθές
Κλ.	ῶ ἀληθές	ῶ ἀληθές

Δυϊκός

Ὄν. καὶ Αἰτ.	τὼ ἀληθῆ	τὼ ἀληθῆ
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν ἀληθοῖν	τοῖν ἀληθοῖν
Κλ.	ῶ ἀληθῆ	ῶ ἀληθῆ

Πληθυντικός

Ὄν.	οἱ αἱ ἀληθεῖς	τὰ ἀληθῆ
Γεν.	τῶν ἀληθῶν	τῶν ἀληθῶν
Δοτ.	τοῖς ταῖς ἀληθέσι(ν)	τοῖς ἀληθέσι(ν)
Αἰτ.	τούς τὰς ἀληθεῖς	τὰ ἀληθῆ
Κλ.	ῶ ἀληθεῖς	ῶ ἀληθῆ

Οὕτω κλίνονται καὶ τὸ *τεῖχος*, *γένος*, *εἶδος*, *γέρας*, *δέπας*, *κέρας*, *εὐγενής*, *Περικλῆς*, *Σοφοκλῆς*, *εὐώδης*, *εὐήθης*, *αἰδώς*, ἥως κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν εἰς ος οὐδετέρων τῶν ἐχόντων τὸ δίχρονον τῆς παραληγούσης μακρὸν συνηθέστατα εἶνε τὰ ἐξῆς: *κῦδος*, *κῦρος*, *μῖσος*, *πνῦρος*, *ρῦρος*, *σῦρος*, *φῦκος*, *ψῦχος*.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 164. Ὁ χαρακτήρ σ μεταξὺ δύο φωνηέντων ἀποβάλλεται (§ 78) καὶ τὰ φωνήεντα συναιροῦνται: π. χ. *βέλος* (θ. *βελεσ-*) γεν. *βέλεσ-ος* *βέλε-ος* *βέλους*, *κρέας* (θ. *κρεασ-*) γεν. *κρέασ-ος* *κρέα-ος* *κρέως*.

ΣΗΜ. Τὸ *κέρας*, *πέρας* καὶ *τέρας* πλὴν τῆς ἐνικ. ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. τοὺς λοιποὺς τύπους ἔχουσιν ἐκ θέματος *κερατ-*, *περατ-*, *τερατ-*.

§ 165. Ἡ ἐν. ὀνομαστικὴ τῶν μὲν οὐσιαστικῶν σχηματίζεται τροπῇ τοῦ ε εἰς ο: π. χ. ἐκ θέμ. *γενεσ-* ὄνομ. *γένος*. Τῶν δὲ ἐπιθέτων τῶν μὲν ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ θέματος, τῶν δὲ οὐδετέρων ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς: π. χ. ἐκ θέμ. *ἀληθησ-* (*ἀληθεσ-*) ὄνομ. *ἀρσεν.* καὶ *θηλ.* *ἀληθής*, οὐδ. *ἀληθές*.

§ 166. Ἐν τῇ ἐν. δοτικῇ τὰ εἰς κλῆς κύρια ὀνόματα λαμβάνουσι διπλὴν συναίρεσιν: ὡς *Σοφοκλέει*, *Σοφοκλέει*, *Σοφοκλεῖ*.

§ 167. Ἐν τῇ ἐν. αἰτιατικῇ τὸ εα, ὅταν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχη ε, συναιρεῖται εἰς α: ὡς *Περικλέεα* - *Περικλέα*, *ἐνδεέα*, *ἐνδεᾶ*, *χρέεα* - *χρέα*.

ΣΗΜ. Τὰ σύνθετα ἐπίθετα εἰς φυῆς καὶ τὸ ὑγιῆς ἐν τῇ ἐν. αἰτιατικῇ ἔχουσι διπλοῦς τύπους: ὡς *ἀφυῆ* καὶ *ἀφῦᾶ*, *ὑγιῆ* καὶ *ὑγιᾶ*.

§ 168. Ἡ ἐν. κλητικὴ τῶν μὲν οὐσιαστικῶν εἶνε ὁμοία τῇ ὀνομαστικῇ, τῶν δὲ ἐπιθέτων καὶ τῶν εἰς -ης κυρίων ὁμοία τῷ ἀσθενεῖ θέματι.

ΣΗΜ. Τὸ *αἰδώς* καὶ ἥως ἔχουσι κλητ. *αἰδοῦ*, *ἡοῦ*.

§ 169. Τὰ εἰς ης σύνθετα βαρύτερα οὐδέτερα ἐπίθετα καὶ τὰ κύρια ἐν τῇ ἐν. κλητ. καὶ τῷ οὐδετέρῳ ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον: π. χ. *αὐτάρκης*, κλητ. καὶ οὐδ. *αὐταρχες*, *Δημοσθένης* *Δημόσθερες*. Ἐξαιροῦνται τὰ εἰς ὠδης, ὠλης, ἥρης: ὡς *εὐώδες*, τὸ *εὐώδες*: *ἐξῶλες*, τὸ *ἐξῶλες*, *ποδῆρες*, τὸ *ποδῆρες*.

ΣΗΜ. 1. Ὁ συννηρημένος τύπος τοῦ δῦϊκοῦ τῶν εἰς -ος οὐδετέρων γένη, *τείχη* λαμβάνεται κατ' ἀναλογίαν τοῦ πληθυντικοῦ γένεα γένη, *τείχεα* *τείχη*. Ἐνίοτε δὲ εὐρίσκεται καὶ ἄσυναίρετος *τείχεε*, *γένεε*.

ΣΗΜ. 2. Ἡ πληθυντικὴ γενικὴ ἐνίοτε εὐρίσκεται καὶ ἄσυναίρετος ὡς *ἀνθρώων* καὶ *ἀνθρώων*, *ὄρωων* καὶ *ὄρωων*. Τοῦ δὲ *χειλος* μόνον *χειλέων*.

§ 170. Τὰ εἰς ης σύνθετα βαρύτερα τὴν δῦϊκὴν γεν. καὶ δοτ. καὶ πληθ. γενικὴν ἔχουσι παρὰ τὸν κανόνα βαρύτερον ὡς *αὐτάρκων*, *αὐτάρκων*, *τριήρων*, *τριήρων*.

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν εἰς -ης ὀνομάτων πρωτόκλιτα μὲν εἶνε (γεν. ου) α') πάντα τὰ προσηγορικά· π. χ. *πολίτης*, *γεωμέτρης*, *βυρσοδέψης* κ.τ.λ. β') πάντα τὰ ἀπλᾶ κύρια· π. χ. *Μιλτιάδης*, *Εὐριπίδης*, *Ξέρξης*. Τριτόκλιτα δὲ (γεν. εος-ους) εἶνε α') πάντα τὰ ἐπίθετα ὡς *σαφής*, *εὐγενής*, *αὐτάρκης*· β') πάντα τὰ σύνθετα κύρια ὡς *Διογένης*, *Δημοσθένης*, *Ἀριστοφάνης*. Ἐξαιρεῖται τὸ *θεοκρίτης* (γεν. *θεοκρίνου*).

Β' Φωνεντόληκτα

§ 171. Τὰ φωνεντόληκτα ἔχουσι χαρακτῆρα *ι*, *υ*, *ο*, *ω*.

Α') Τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα *ι* καὶ *υ*.

Ἐνικός

Ὄν.	ἡ πόλι-ς	ὁ πῆχυ-ς	ὁ βότρυ-ς
Γεν.	τῆς πόλε-ως	τοῦ πήχε-ως	τοῦ βότρυ-ος
Δοτ.	τῇ πόλει	τῷ πήχει	τῷ βότρυ-ι
Αἰτ.	τὴν πόλι-ν	τὸν πῆχυ-ν	τὸν βότρυ-ν
Κλ.	ῶ πόλι	ῶ πῆχυ	ῶ βότρυ

Δυϊκός

Ὄν. καὶ Αἰτ.	τῶ πόλε-ε	τῶ πήχε-ε	τῶ βότρυ-ε
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν πολέ-οιν	τοῖν πήχέ-οιν	τοῖν βοτρυ-οιν
Κλ.	ῶ πόλε-ε	ῶ πήχε-ε	ῶ βότρυ-ε

Πληθυντικός

Ὄν.	αἱ πόλεις	οἱ πήχεις	οἱ βότρυ-ες
Γεν.	τῶν πόλε-ων	τῶν πήχε-ων	τῶν βοτρυ-ων
Δοτ.	ταῖς πόλε-σι(ν)	τοῖς πήχε-σι(ν)	τοῖς βότρυ-(σιν)
Αἰτ.	τάς πόλεις	τούς πήχεις	τούς βότρυς
Κλ.	ῶ πόλεις	ῶ πήχεις	ῶ βότρυ-ες

Ἐνικός

Ἄν.	ὁ	βραδύ-ς	τὸ	βραδύ
Γεν.	τοῦ	βραδέ-ος	τοῦ	βραδέ-ος
Δοτ.	τῷ	βραδεῖ	τῷ	βραδεῖ
Αἰτ.	τόν	βραδύ-ν	τὸ	βραδύ
Κλ.	ῶ	βραδύ	ῶ	βραδύ

Δυνικός

Ἄν. καὶ Αἰτ.	τῷ	βραδέ-ε	τῷ	βραδέ-ε
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν	βραδέ-οιν	τοῖν	βραδέ-οιν
Κλ.	ῶ	βραδέ-ε	ῶ	βραδέ-ε

Πληθυντικός

Ἄν.	οἱ	βραδεῖς	τὰ	βραδέ-α
Γεν.	τῶν	βραδέ-ων	τῶν	βραδέ-ων
Δοτ.	τοῖς	βραδέ-σι(ν)	τοῖς	βραδέ-σι(ν)
Αἰτ.	τούς	βραδεῖς	τὰ	βραδέ-α
Κλ.	ῶ	βραδεῖς	ῶ	βραδέ-α.

Οὕτω κλίνονται καὶ τὸ *πραῖς*, *ποίησις*, *ἰχθύς*, *σῦς*, *δρυς*, *ἡδύς*, *ἡδύ*, *ταχύς*, *ταχύν* κ.τ.λ.

§ 172. Ἡ ἐν. ὀνομαστικὴ τῶν ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν τῶν ἐχόντων χαρακτῆρα *ι*, *υ* σχηματίζεται τῇ προσθήκῃ τοῦ *σ*, τῶν δὲ οὐδετέρων εἶνε αὐτὸ τὸ θέμα (τὸ ἀσθενές).

ΣΗΜ. Τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα *υ* ἐπίθετα καὶ τὰ ἔχοντα *ι* οὐσιαστικά ἔχουσι ἰσχυρὸν θέμα λήγον εἰς *ευ-* καὶ *ει-* καὶ ἀσθενές εἰς *υ-* καὶ *ι-* ὡς *βραδευ-* καὶ *βραδυ-*, *πόλει-* καὶ *πολι-*. Τὸ *υ* καὶ *ι* μεταξύ δύο φωνηέντων ἀποβάλλεται καὶ συναϊρεῖται μόνον τὸ εἴ τῆς ἐν. δοτ. εἰς *ει* καὶ τὸ *εε* τῆς πληθ. ὀνομ. εἰς *ει*.

§ 173. Ἡ ἐν. γενικὴ τῶν εἰς *-ις* λήγει εἰς *-εως* ἀντι *-εος* ἐκ τοῦ ἐπικού τύπου εἰς *-ηος* καθ' ὑπερβίβασμον χρόνου ὡς *πόλε-ως* ἐκ τοῦ *πόλη-ος*. Προπαροξύνεται δὲ ὡς καὶ ἡ πληθ. γενικὴ παρὰ τὸν κανόνα.

ΣΗΜ. 1. Κατὰ τὸ *πόλις* κλίνεται καὶ τὸ *πῆχυς*, *πέλεκυς* καὶ ἄστν.

ΣΗΜ. 2. Τινὰ τῶν εἰς *-ις* ἔχουσι τὴν ἐν. γενικὴν εἰς *-ιος* καὶ τινα εἰς *-ιδος* ὡς *τίγρις*, *τίγριος*, *κίς*, *κίος*, *μῆτις*, *μήτιος*, *λύσις*, *λύσιδος*.

§ 174. Ἡ ἐν. κλητική τῶν εἰς *-ις*, *-υς* εἶνε ὁμοία μετὸ ἄσθενές θέμα.

ΣΗΜ. 1. Ἡ πληθυντική δοτική τῶν εἰς *-ις* καὶ τῶν ἐπιθέτων εἰς *-υς*, *-υ* λήγει εἰς *-εσι* ἀντὶ *-ισι* καὶ *-υσι* κατ' ἀναλογίαν τῶν ἄλλων πτώσεων.

ΣΗΜ. 2. Ἡ πληθυντική αἰτιατική τῶν μὲν εἰς *-ις* ἔχει τὸν τύπον τῆς πληθυντικῆς ὀνομαστικῆς κατ' ἀναλογίαν τῆς ὀνομαστικῆς· τῶν δὲ εἰς *-υς* λήγει εἰς *-υς* (ἐκ τοῦ *-υς* ἀποβολῆ τοῦ *υ* καὶ ἀναπληρωτικῆ ἐκτάσει τοῦ χαρακτῆρος) π. γ. βότρυς πληθ. αἰτιατ. βότρυς ἐκ τοῦ βότρυς.

ΣΗΜ. 3. Ἐκ τῶν εἰς *ις* τῶν ἐχόντων τὸ δίχρονον τῆς παραληρούσης μακρὸν συνηθέστατα εἶνε τὰ ἐξῆς· θλίψις, ῥήψις, ψῆξις καὶ τὰ κύρια ὀνόματα· Ἄρις, Ἀῖσις, Τῆσις.

Β') Τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα *ω* καὶ *ο*.

	Ἑριστός	Δυσικός	Πληθυντικός
Ἄν.	ἡ Λητώ	ὁ θῶ-ς	οἱ θῶ-ες
Γεν.	τῆς Λητώε	τοῦ θῶ-ός	τῶν θῶ-ων
Δοτ.	τῇ Λητοῖ	τῷ θῶ-ι	τοῖς θῶ-σι(ν)
Αἰτ.	τὴν Λητώ	τὸν θῶ-α	τοὺς θῶ-ας
Κλ.	ῶ Λητοῖ	ῶ θῶ-ς	ῶ θῶ-ες.

Οὕτω κλίνονται καὶ τὸ ἦρωας, Τρώας, ἠγῶ, Κλειῶ, Ἐρατώ, Σαπρῶ κ.τ.λ.

§ 175. Ἡ κλητική τῶν εἰς *-ως* εἶνε ὁμοία μετὴν ὀνομαστικῆν.

§ 176. Τὰ εἰς *-ω* σχηματίζουσι τὴν ἐν. ὀνομαστικῆν ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ θέματος ἄνευ *ς*. Ἡ ἐν. αἰτιατική ὀξύνεται, ἡ δὲ κλητ. λήγει εἰς *οῖ*.

ΣΗΜ. Μοναδικὸν κατὰ τὸ θέμα εἶνε τὸ *οῖς*, *οῖός*, ἔχον θέμα *οῖ-* καὶ κλινόμενον ὁμαλῶς ὡς ὄν. *οῖς*, γεν. *οῖός*, δοτ. *οῖί*, αἰτ. *οῖν*. Δυσικός *οῖε*, *οῖοῖν*· πληθ. ὄν. *οῖες*, γεν. *οῖων*, δοτ. *οῖσί(ν)*, αἰτ. *οῖς*.

§ 177. Γ') Τὰ ἔχοντα θέμα λήγον εἰς *αυ-*, *ευ-*, *ου-*.

	Ἑριστός	Δυσικός	Πληθυντικός
Ἄν.	ἡ γραῦ-ς	ὁ βασιλεῦ-ς	ὁ βοῦ-ς
Γεν.	τῆς γραῦ-ός	τοῦ βασιλέ-ως	τοῦ βο-ός
Δοτ.	τῇ γραῦ-ι	τῷ βασιλεῖ	τῷ βο-ι
Αἰτ.	τὴν γραῦ-ν	τὸν βασιλέ-α	τὸν βοῦ-ν
Κλ.	ῶ γραῦ	ῶ βασιλεῦ	ῶ βοῦ

Δυϊκός

'Ον. και Αίτ.	τῷ	γρᾶ-ε	τῷ	βασιλέ-ε	τῷ	βό-ε
Γεν. και Δοτ.	τοῖν	γρᾶ-οῖν	τοῖν	βασιλέ-οιν	τοῖν	βο-οῖν
Κλ.	ῶ	γρᾶ-ε	ῶ	βασιλέ-ε	ῶ	βό-ε

Πληθυντικός

'Όν.	αἱ	γρᾶ-ες	οἱ	βασιλεῖς	οἱ	βό-ες
Γεν.	τῶν	γρᾶ-ῶν	τῶν	βασιλέ-ων	τῶν	βο-ῶν
Δοτ.	ταῖς	γρᾶυ-σί(ν)	τοῖς	βασιλεῦσι(ν)	τοῖς	βουσί(ν)
Αίτ.	τάς	γρᾶῦς	τούς	βασιλέ-ας	τούς	βοῦς
Κλ.	ῶ	γρᾶ-ες	ῶ	βασιλεῖς	ῶ	βό-ες.

§ 178. Ἡ ἐν. ὀνομαστικὴ τῶν εἰς *αυς*, *ευς* καὶ *ους* φωνη-εντολήκτων σχηματίζεται τῇ προσθήκῃ τοῦ ς, ἡ δὲ κλητ. εἶνε ὁμοία μὲ τὸ θέμα.

§ 179. Τὰ εἰς *-αυς*, *-ευς* καὶ *-ους* ἀποβάλλουσι τὸ *υ* μεταξὺ δύο φωνηέντων καὶ συναϊρεῖται μόνον τὸ εἶ τῆς ἐν. δοτ. εἰς *ει* καὶ τὸ *εε* τῆς πληθυντ. ὀνομ. καὶ κλητ. εἰς *ει*.

ΣΗΜ. 1. Τὸ *υ* τῶν εἰς *-αυς*, *-ευς* καὶ *-ους* πρὸ μὲν τῶν συμφώνων φυλάττεται, μεταξὺ δὲ δύο φωνηέντων γίνεται *F* καὶ ἀποβάλλεται· π. χ. γρᾶFός, γρᾶ-ός, βοFός, βο-ός.

ΣΗΜ. 2. Τὸ *-εως*, *-εα*, *-εας* τῶν εἰς *ευς* προῆλθεν ἐκ τῶν Ὀμηρικῶν εἰς *-ηος*, *-ηα*, *-ηας*, καθ' ὑπερβιασμὸν χρόνου.

§ 180. Τῶν εἰς *-ευς* τὰ ἔχοντα πρὸ τοῦ *-ευς* φωνῆεν, ἐν τῇ γενικῇ καὶ αἰτιατικῇ τοῦ ἐνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ συναϊροῦσι τὸ *εω* εἰς *ω* καὶ τὸ *εα* εἰς *α*· π. χ. ὁ *Εὐβοεύς*, γεν. τοῦ *Εὐβοέως-ῶς*, αἰτ. τὸν *Εὐβοέα-ᾶ*, πληθυν. γεν. τῶν *Εὐβοέων-ῶν*, αἰτ. τοὺς *Εὐβοέας-ᾶς*. Ἐξαιρεῖται τὸ *ἄλιεύς*.

ΤΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΤΡΙΤΟΚΛΙΤΩΝ

§ 181. Ἐναντίον τοῦ γενικοῦ κανόνος (§ 113) περισπῶνται τὰ ἐξῆς τριτόκλιτα ὀνόματα·

1) Ἐν τῇ ἐν. ὀνομαστικῇ α') τὸ γλαῦξ, πᾶρ, πῦρ, οἷς, πᾶς, φῶς, εἰς β') τὰ εἰς *υς* μονοσύλλαβα· οἷον σῦς, μῦς, οὔς, βοῦς, χοῦς, ραῦς, γραῦς.

2) Ἐν τῇ ἐν. αἰτιατικῇ πάντα τὰ μονοσύλλαβα τὰ λήγοντα εἰς *r*: οἷον *δρῶν, μῦν, κῆν, λῆν, σῶν* κ.τ.λ.

3) Ἐν τῇ ἐν. κλητ. ὅσα λήγουσιν εἰς δίφθογγον: οἷον *παῦ, βασιλεῦ, γραῦ, ραῦ*.

4) Ἐν τῇ πληθυντ. αἰτιατικῇ πάντα ὅσων ἡ λήγουσα ἐξετάθη: οἷον τοὺς *ἰχθῦς* κ.τ.λ.

§ 182. Τὰ μονοσύλλαβα ὀνόματα τῆς γ' κλίσεως εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν παντὸς ἀριθμοῦ τονίζονται ἐπὶ τῆς πτωτικῆς καταλήξεως ἐναντίον τοῦ κανόνος (§ 112): π. χ. *μῆρ* γεν. *μηρός*, δοτ. *μηρί*, δυϊκ. γεν. καὶ δοτ. *μηρῶν*, πληθ. γεν. *μηρῶν*, δοτ. *μησι(r)*.

§ 183. Συμφώνως πρὸς τὸν γενικὸν κανόνα (§ 112), καὶ ἐναντίον τοῦ κανόνος τούτου τονίζονται ἐπὶ τῆς θεματικῆς συλλαβῆς τὰ ἐξῆς:

1) Αἱ μονοσύλλαβοι μετοχαί: οἷον *στάς, στάντος, στάντι* κ.τ.λ.

2) Ἡ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία *τίς*: οἷον *τίρος, τίρι, τίρα* κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Ἡ ἀόρ. ἀντωνυμία *τίς* τονίζεται ἐπὶ τῆς πτωτικῆς καταλήξεως εἰς πάσας τὰς πτώσεις παντὸς γένους καὶ ἀριθμοῦ.

3) Ἡ πληθυντ. γεν. καὶ δοτ. τοῦ *πᾶς* καὶ *πᾶν*: οἷον *πάντων, πᾶσι(r)*.

4) Αἱ δυϊκαὶ καὶ πληθυντικαὶ γενικαὶ τῶν ἐξῆς: *παῖς, παιδαιν, παιδων· δῆς, δῆδωιν, δῆδων· οὐς, ὄτωιν, ὄτων· Τρώς, Τρώωιν, Τρώων· θῶς, θῶωιν, θῶων· φῶς, φῶδωιν, φῶδων· φῶς, φῶτωιν, φῶτων*.

ΑΝΩΜΑΛΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

§ 184. Τὰ ἀνώμαλα οὐσιαστικά εἶνε διπλογενῆ, ἐτερόκλιτα, μεταπλαστά, ἰδιόκλιτα, ἐλλειπτικά καὶ ἄκλιτα.

1) Διπλογενῆ

§ 185. Διπλογενῆ λέγονται ὅσα ἔχουσι δύο γένη: συνηθέστερα δὲ εἶνε τὰ ἐξῆς: ἡ βλάβη καὶ τὸ βλάβος, ἡ δίψα καὶ

τὸ δίψος, ἡ δρεπάνη καὶ τὸ δρέπανον, ὁ ζυγός καὶ τὸ ζυγόν,
ὁ ρῶτος καὶ τὸ ρῶτον, ὁ ραῦλος καὶ τὸ ραῦλον, ἡ ὄροφή καὶ
ὁ ὄροφος, ἡ πληθὺς καὶ τὸ πλήθος, ἡ σκάφη καὶ τὸ σκάφος,
ὁ σκότος καὶ σκότος, ὁ σκύφος καὶ τὸ σκύφος.

2) Ἑτερόκλιτα

§ 186. Ἑτερόκλιτα λέγονται ὅσα ἐκ μιᾶς ὀνομαστικῆς εἰς πᾶσας ἢ εἰς τινὰς πτώσεις κλίνονται κατὰ δύο κλίσεις· εἶνε δὲ τὰ ἑξῆς·

α') Τὰ εἰς -ης (γεν. ους) σύνθετα οὐσιαστικὰ κύρια καὶ τινὰ ζενικά· ὡς Σωκράτης, Δημοσθένης, Ἀστυάγης, Τισσαφέρης.

Ταῦτα εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν εἶνε τριτόκλιτα (πλὴν τῆς αἰτιατικῆς οὐσης καὶ πρωτοκλίτου), εἰς δὲ τὸν δυϊκ. καὶ πληθ. πρωτόκλιτα· π. χ. ὁ Δημοσθένης, τοῦ Δημοσθένους, τῷ Δη-Πρωτ. 19 μωσθένει, τὸν Δημοσθένη καὶ Δημοσθένην, ὧ Δημοσθερες. Δυϊκ. 35 τὸν Δημοσθένα, τοῖν Δημοσθέναιρ. Πληθ. οἱ Δημοσθέται, τῶν 33 Δημοσθεῶν, τοῖς Δημοσθέταις, τοὺς Δημοσθέτας, ὧ Δημοσθέ-Πληθ. 18 ται. Πρωτ. 16

β') Καὶ τὰ ἑξῆς· ὁ ἦρωρ κατὰ τὴν γ', ἐν δὲ τῷ ἐνικῷ καὶ πληθ. κατὰ τὴν β' Ἀττικῆν. Ὁ Οἰδίπους, τοῦ Οἰδίου, τῷ Οἰδί-Πληθ. 19 ποδι, τὸν Οἰδίπου, ὧ Οἰδίπου(ς). Ὁ μύκηρ, τοῦ μύκητος καὶ τοῦ μύκου κ.τ.λ.

3) Μεταπλαστά

§ 187. Μεταπλαστὰ λέγονται ὅσα σχηματίζουσι πτώσεις τινὰς ἐκ θέματος ἀχρήστου κατ' ὀνομαστικὴν· εἶνε δὲ τὰ ἑξῆς·

Ὁ ἀμρός (καὶ ἀρῆρ σπανίως) γεν. τοῦ ἀμρός, δοτ. τῷ ἀρρί, αἰτ. τὸν ἀρρα, κλ. ὧ ἀμρέ. Τὰ λοιπὰ ἐκ τοῦ θ. ἀρρ-.

Τὸ γόνυ, τοῦ γόνατος κ.τ.λ.

Ἡ γυνή, τῆς γυναικός, τῆ γυναικί, τὴν γυναικα, ὧ γύναι.

Τὰ λοιπὰ ἐκ τοῦ θ. γυναικ- τονίζεται δὲ ὡς τὰ μονοσύλλαβα.

Τὸ δάκρυον ὀμαλῶς· ἢ δὲ πληθυντικὴ δοτικὴ καὶ δάκρυσι(ν).

Τὸ δένδρον ὀμαλῶς· ἢ δὲ πληθυντ. δοτικὴ καὶ δένδρεσι(ν).

Τὸ δόρυ, τοῦ δόρατος κ.τ.λ.

Τὸ κρίνον ὀμαλῶς· ἢ δὲ πληθυντ. δοτικὴ κρίνεσι(ν).

Ἄ ἔρχε^{λυ}ς, τοῦ ἐρχέ^{λυ}ος, τῷ ἐρχέ^{λυ}τι, τὸν ἐρχέ^{λυ}ον, ὦ ἐρχέ^{λυ}ον· δυϊκ. τὸ ἐρχέ^{λυ}εε, τοῖν ἐρχέ^{λυ}εοιν· πληθ. οἱ ἐρχέ^{λυ}εαι κ.τ.λ. κατὰ τὸ πόλις.

Ἄ Ζεός, τοῦ Διός, τῷ Διί, τὸν Δία, ὦ Ζεῦ.

Ἄ Θαλῆς, τοῦ Θά^{λυ}εω, τῷ Θαλῆ, τὸν Θαλῆν, ὦ Θαλῆ.

Τὸ κρέ^φας, τοῦ κρέ^φους, τῷ κρέ^φα, τὸ κρέ^φας καὶ πλέον οὔ.

Ἄ κοι^ωνός, τοῦ κοι^ωνοῦ δευτερόκλιτον μετὰ τῶν τριτοκλίτων τύπων, κοι^ωνες, κοι^ωνων, κοι^ωνας.

Ἄ μάρ^{τυ}ς, τοῦ μάρ^{τυ}ρος, τῷ μάρ^{τυ}ρι κ.τ.λ. πληθ. δοτ. μάρ^{τυ}σοι(ν).

Ἄ καῦς, τῆς ρεός, τῇ ρηί, τὴν ραῦν, ὦ ραῦ· δυϊκ. ταῖν ρεοῖν· πληθυντ. αἱ ρῆες, τῶν ρεῶν, ταῖς ραυσί(ν), τὰς ραῦς, ὦ ρῆες.

Ἄ ὄνει^{ρος}, τοῦ ὄνει^{ρου} καὶ ὄνει^{ρα}τος κ.τ.λ.

Ἄ Πυ^ρξ, τῆς Πυ^ρκός, τῇ Πυ^ρκι, τὴν Πύ^ρκα κ.τ.λ.

Ἄ πρε^{σβ}ευτής, ἐν. καὶ δυϊκ. κατὰ τὴν α'. Πληθυντικῶς οἱ πρέ^{σβ}εαι, τῶν πρέ^{σβ}εων, τοῖς πρέ^{σβ}εσι(ν), τοὺς πρέ^{σβ}εαι, ὦ πρέ^{σβ}εαι.

Τὸ πῦρ, τοῦ πυρός ὁμαλῶς· πληθ. τὰ πυρά κ.τ.λ. κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν.

Τὸ σκά^ωρ, τοῦ σκατός, τῷ σκατί κ.τ.λ.

Τὸ ὕδα^ρ, τοῦ ὕδα^{τος}, τῷ ὕδα^{τι} κ.τ.λ.

Ἄ υἰός, τοῦ υἰοῦ κ.τ.λ. ὁμαλῶς. Ἄ γεν. καὶ δοτ. τοῦ ἐνικου, ὁ δυϊκὸς καὶ πληθυντ. ἐκ θ. υἰεο· π. χ. τοῦ υἰέος. τῷ υἰεῖ, τὸ υἰέε, οἱ υἰεῖς κ.τ.λ.

Ἄ χρώ^ς, τοῦ χρωτός, τῷ χρωτί καὶ χρωῖ κ.τ.λ.

§ 188. Μεταπλαστὰ εἶνε καὶ τὰ ἐξῆς·

Ἄ σῖ^{τος}, οἱ σῖ^{τοι} καὶ τὰ σῖ^{τα} (καὶ τὰ σιτία).

Ἄ δε^{σμ}ός, οἱ δε^{σμο}ὶ καὶ τὰ δε^{σμά}.

Ἄ στα^{θμ}ός, οἱ στα^{θμο}ὶ καὶ τὰ στα^{θμά}.

Τὸ στά^{διον}, οἱ στά^{διο}ι καὶ τὰ στά^{δια}.

4) Ἰδιόκλιτα

§ 189. Ἰδιόκλιτα λέγονται ὅσα κλίνονται κατ' ἰδίαν κλί-

σιν. Ταῦτα ἀπαντῶσι μόνον εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν καὶ λήγουσιν εἰς *ᾱς, ῆς, ῦς, οῦς, ᾶς*.

	Ἰον.	Γεν.	Δοτ.	Αἰτ.	Κλ.
Ὁ Θεοδᾶς,		ᾶ,	ᾷ,	ᾶν,	ᾶ.
Ὁ Φιλῆς,		ῆ,	ῆ,	ῆν,	ῆ.
Ὁ Κλανοῦς,		ῦ,	ῦ,	ῦν,	ῦ.
Ὁ Ἰησοῦς,		οῦ,	οῦ,	οῦν,	οῦ.
Ὁ Ταμῶς,		ῶ,	ῶ,	ῶν,	ῶ.

Οὕτω κλίνονται καὶ τὰ Ἀργῆς, φαργῆς, κορυζῆς, Τρηῆς, Διοτρῆς, ἀπφῶς, Γλοῦς, Θαμοῦς, Παραμιζῶς κ.τ.λ.

5) Ἑλλειπτικά

§ 190. Ἑλλειπτικά λέγονται ὅσα στεροῦνται ἐνὸς ἢ πλείονων τύπων. Διαιροῦνται δὲ εἰς ἑλλειπτικά κατ' ἀριθμὸν καὶ ἑλλειπτικά κατὰ πτώσιν.

§ 191. Ἑλλειπτικά κατ' ἀριθμὸν εἶνε τὰ ἐξῆς:

1) Τὰ προσώπων, πόλεων καὶ χωρῶν ὀνόματα ὡς Σωκράτης, Ἀθηναίαι, Θῆβαι, Εὐβοία, Ἑλλάς.

2) Τὰ τῶν ἐορτῶν ὀνόματα ὡς τὰ Ὀλύμπια, τὰ Παραθήρεια.

3) Τὰ ἀριθμητικά ἀπὸ τοῦ εἰς μέχρι τοῦ τέσσαρα καὶ ἀπὸ τοῦ διακόσιαι καὶ ἐξῆς.

4) Τὸ αἰθῆρ, ἀήρ, ἔαρ, γῆ, ἔγκατα, ἔπιπλα, ἐτησίαι, δυομαί.

§ 192. Ἑλλειπτικά κατὰ πτώσιν εἶνε τὰ ἐξῆς:

1) Ὄραρ, ὕπαρ, στέαρ, ὄφραλος, θέμις, σέλας (μόνον ὀνομαστική καὶ αἰτιατική).

2) μάλης (γεν. μόνον, ἐν τῇ φράσει ὑπὸ μάλης).

3) λιπα, νέωτα (μόνον αἰτιατ.).

4) τᾶν καὶ μέλε (κλητ. μόνον), ᾧ τᾶν, ᾧ μέλε.

6) Ἀκλιτα

§ 193. Ἀκλιτα εἶνε τὰ ἐξῆς:

1) Τὰ ὀνόματα τῶν γραμμάτων τοῦ ἀλφαβήτου.

2) Τὰ ἀριθμητικά ἀπὸ τοῦ πέντε μέχρι τοῦ ἑκατόν.

3) Τὰ ἀπαρέμφοτα.

4) Ξενικά τινά ὀνόματα (παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις ἀπαν-
τῶντα)· ὡς Ἀδάμ, Ἱερουσαλήμ, Πάσχα κ.τ.λ.

5) Τὸ χρεῶν.

ΕΠΙΘΕΤΑ

§ 194. Τὰ ἐπίθετα εἶνε *τριγενῆ* καὶ *τρικατάληκτα*, *τριγενῆ*
καὶ *δικατάληκτα* καὶ *διγενῆ* καὶ *μοροκατάληκτα*.

§ 195. *Τριγενῆ* καὶ *τρικατάληκτα* λέγονται ὅσα ἔχουσιν
ἴδιον τύπον δι' ἕκαστον γένος· ὡς *καλός*, *καλή*, *καλόν*. *Τριγενῆ*
καὶ *δικατάληκτα* λέγονται ὅσα ἔχουσι τὸν αὐτὸν τύπον διὰ τὸ
ἄρσενικὸν καὶ θηλυκὸν καὶ ἄλλων διὰ τὸ οὐδέτερον· ὡς ὁ *καὶ*
ἢ *ἐπιμελής*, τὸ *ἐπιμέλες*. Καὶ *διγενῆ* καὶ *μοροκατάληκτα* λέ-
γονται ὅσα ἔχουσιν ἓνα μόνον τύπον διὰ τὸ ἄρσενικὸν καὶ θη-
λυκόν· ὡς ὁ *καὶ* ἢ *ἄρπαξ*.

1) Τρικατάληκτα

§ 196. Τὰ *τρικατάληκτα* ἐπίθετα ἔχουσι τὸ ἄρσενικὸν καὶ
οὐδέτερον ἄλλα κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν καὶ ἄλλα κατὰ τὴν
τρίτην.

§ 197. Τὰ ἔχοντα τὸ ἄρσενικὸν καὶ οὐδέτερον κατὰ τὴν
δευτέραν κλίσιν λήγουσιν εἰς *ος* εἰς τὸ ἄρσεν., *η* εἰς τὸ θηλ.
καὶ *ον* εἰς τὸ οὐδέτερον· π. χ. *σοφός*, *σοφή*, *σοφόν*.

§ 198. Ὅσα πρὸ τοῦ *ος* ἔχουσι φωνῆν ἢ *ρ*, εἰς τὸ θηλυ-
κὸν λήγουσιν εἰς *α*· οἷον *ἄγιος*, *ἄγια*, *πονηρός*, *πονηρά*. Ἐξαι-
ρεῖται τὸ *ὄρθος*, *ὄρθή*.

§ 199. Τὰ ἔχοντα τὸ ἄρσενικὸν καὶ οὐδέτερον κατὰ τὴν *γ'*
κλίσιν εἶνε·

α') Τὰ ἔχοντα θέμα λήγον εἰς *-ευ* καὶ *-υ'* ὡς *ταχύς*, *ταχεῖα*,
ταχύ.

ΣΗΜ. Τὸ θηλυκὸν τούτων σχηματίζεται ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ θέματος εἰς
ευ, προστιθεμένου τοῦ προσφύματος *ja*· τὸ *v* ἀποβάλλεται μεταξὺ δύο φω-
νηέντων καὶ τὸ *e-j* συναϊρεῖται εἰς *ει*· π. χ. *ταχευ-ja* - *ταχεja* - *ταχεῖα*.

β') Τὰ ἔχοντα θέμα λήγον εἰς *-ντ*· οἷον *στάς*, *στάσα*, *στάν*
πᾶς, *πᾶσα*, *πᾶν*.

ΣΗΜ. 1. Τὸ θηλυκὸν τούτων σχηματίζεται προστιθεμένου εἰς τὸ θέμα τοῦ προσφύματος ja¹ τὸ τ μετὰ τοῦ j γίνεται σσ, ἀπλοποιούμενον εἰς σ, τὸ r πρὸ τοῦ σ ἀποβάλλεται καὶ τὸ πρὸ τοῦ χαρακτηρισῶς φωνῆεν ἐκτείνεται ἀναπληρωτικῶς· π. χ. *σταρτ-ja - σταρσσα - σταρσα - στᾶσα*.

ΣΗΜ. 2. Τὰ εἰς -ειτ σχηματίζουσι τὸ θηλ. ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς θέματος εἰς -ατ¹, τὸ δὲ τ μετὰ τοῦ j τρέπεται εἰς σσ¹· *χαριατ-ja - χαρίασσα καὶ κατ' ἀναλογίαν τῶν ἄλλων τύπων χαρίεσσα*.

γ') Αἰ μετοχαὶ εἰς ὦς, υῖα, ὄς καὶ ὠς, ὠσα, ὠς· π. χ. *λε-λυκῶς, λε.λυκυῖα, λε.λυκός· ἐστῶς, ἐστῶσα, ἐστῶς*.

ΣΗΜ. Τὸ θηλυκὸν τῶν εἰς -ὦς, -υῖα, -ὄς μετοχῶν σχηματίζεται ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς θέματος εἰς -ως (Ϝς) προστιθεμένου τοῦ προσφύματος ja εἰς τὸ θέμα· τὸ ς μετὰ δύο φωνηέντων ἀποβάλλεται· π. χ. *λε.λυκωσ-ja-λε.λυκ-ω-ja-λε.λυκυῖα*. Περὶ τοῦ ἄρσ. καὶ τοῦ οὐδ. ἰδὲ § 147, σημ.

δ') Τὸ μέλας, μέλαινα, μέλαρ· τάλας, τάλαινα, τάλαρ.

ΣΗΜ. 1. Τὸ θηλυκὸν τούτων σχηματίζεται προστιθεμένου τοῦ προσφύματος ja εἰς τὸ θέμα· τὸ j μετατίθεται πρὸ τοῦ r καὶ ἀποτελεῖ μετὰ τοῦ πρὸ τοῦ χαρακτηρισῶς φωνηέντος δίφθογγον· π. χ. *μέλαρ-ja, μέλαινα*.

ΣΗΜ. 2. Εἰς τὸ τέρηρ, τέρεινα, τέρεν δὲν γίνεται μετάθεσις τοῦ j, ἀλλ' ἀναπληρωτικῆ ἔκτασις τοῦ ε εἰς εἰ μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ j.

§ 200. Μοναδικὸν εἶνε τὸ πλέως, πλέα, πλέωρ, ἔχον ἀρσενικὸν καὶ οὐδέτερον κατὰ τὴν Ἀττικὴν κλίσιν. Τὸ δὲ πῖωρ, πείρα, πῖον σχηματίζει τὸ θηλυκὸν ἀνωμάλως.

2) Δικατάληκτα

§ 201. Τὰ δικατάληκτα ἐπίθετα κλίνονται κατὰ τὴν κοινὴν β' κλίσιν, κατὰ τὴν Ἀττικὴν καὶ κατὰ τὴν τρίτην.

§ 202. Δικατάληκτα κλινόμενα κατὰ τὴν κοινὴν β' κλίσιν εἶνε·

α') Τὰ ἀπλᾶ ἀγλαός, βάρανος, βάσκαρος, βάρβαρος, δάπαρος, ἔωλος, λάλος, λίγρος, λοιδορος, μάχλος, πτηνός, τιθασός, χέροςος.

ΣΗΜ. Διφοροῦνται ὄντα καὶ τρικατάληκτα τὸ ἔτοιμος, ἔτυμος, τέλειος, γνώριμος, ἔρημος, φειδωλός, φαῦλος, χαῦτος.

¹ Τὸ -ατ τοῦτο προῆλθεν ἐκ τοῦ -ρε κατὰ τροπὴν τοῦ r εἰς α· εἶνε δὲ ὁ ἀσθενὴς τύπος τοῦ θέματος. Γίνεται δὲ τὸ α ε κατ' ἀναλογίαν τῶν ἄλλων τύπων.

β') Τὰ σύνθετα καὶ ὅσα ἐκ συνθέτων ρημάτων παράγονται· ὁ καὶ ἡ ἄγονος, τὸ ἄγονον· ὁ καὶ ἡ διάφορος, τὸ διάφορον.

γ') Τὰ συνηρημένα τῆς β' κλίσεως· οἶον ὁ καὶ ἡ ἄχρους, τὸ ἄχρουν· ὁ καὶ ἡ εὔρους, τὸ εὔρουν.

§ 203. Τὰ κατὰ τὴν Ἀττικὴν δευτέραν κλίσειν κλινόμενα ἐπίθετα εἶνε πάντα δικατάληκτα· οἶον ὁ καὶ ἡ ἀγήρως, τὸ ἀγήρων· ὁ καὶ ἡ εὐγεως, τὸ εὐγεων.

§ 204. Δικατάληκτα κλινόμενα κατὰ τὴν γ' κλίσειν εἶνε τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα ν, ρ, τ, δ, σ, καὶ υ· π. χ. ὁ καὶ ἡ μειζων, τὸ μειζον· ὁ καὶ ἡ ἀπάτωρ, τὸ ἀπατορ· ὁ καὶ ἡ εὐχαρις, τὸ εὐχαρι· ὁ καὶ ἡ εὐπολις, τὸ εὐπολι· ὁ καὶ ἡ ἀληθής, τὸ ἀληθές· ὁ καὶ ἡ εὐβοτρος, τὸ εὐβοτρον.

8) Μονοκατάληκτα

§ 205. Μονοκατάληκτα εἶνε τὰ ἑξῆς·

α') Τὰ εἰς ἀς-άδος· ὡς φουγάς, μιγάς.

β') Τὰ εἰς ἦς-ἦτος· ὡς γυμνής, ἡμυθής.

γ') Τὰ εἰς ἦρ-ἔρος καὶ ἦρος· ὡς ἀχῆρ, ἀπτῆρ.

δ') Τὰ εἰς ξ· ὡς ἄρπαξ, βλάξ.

ε') Τὰ εἰς υς-υδος· ὡς ἔπηλυς, νέηλυς.

ς') Πολλὰ σύνθετα ἐξ οὐσιαστικῶν ὡς αὐτὰ τὰ οὐσιαστικὰ κλινόμενα· ὡς ἀχίτων, ἀπαις, ὑψαύχην, δύσερος κ.τ.λ.

ΑΝΩΜΑΛΑ ΚΑΙ ΕΛΛΕΙΠΤΙΚΑ ΕΠΙΘΕΤΑ

§ 206. Τὰ ἀνώμαλα ἐπίθετα εἶνε μεταπλαστὰ πλὴν τοῦ φροῦδος ὄντος ἐλλειπτικοῦ. Εἶνε δὲ τὰ ἑξῆς· τὸ μέγας ἐκ θέμ. μέγα- καὶ μεγαλο-, τὸ πολὺς ἐκ θέμ. πολυ- καὶ πολλο-, τὸ πρᾶς ἐκ θέμ. πρᾶε-(υ) καὶ πρᾶο-, καὶ τὸ σῶς ἐκ θέμ. σω- καὶ σωο-· κλίνονται δὲ οὕτω·

Ἄρσ. ἐν. ὁ μέγας, τοῦ μεγάλου, τῷ μεγάλῳ, τὸν μέγαρ, ὦ μεγάλε. Δνικ. τῷ μεγάλῳ, τοῖν μεγάλοιιν. Πληθ. οἱ μεγάλοι, τῶν μεγάλων, τοῖς μεγάλοις, τοὺς μεγάλους, ὦ μεγάλοι.

Θηλ. ἐν. ἡ μεγάλη, τῆς μεγάλης κ.τ.λ. κατὰ τὴν α' κλίσειν.

Οὐδ. ἐν. τὸ μέγα, τοῦ μεγάλου, τῷ μεγάλῳ, τὸ μέγα, ὦ

μέγα. Δυϊκ. τὸ *μεγάλω*, τοῖν *μεγάλοι*. Πληθ. τὰ *μεγάλα*, τῶν *μεγάλων*, τοῖς *μεγάλοις*, τὰ *μεγάλα*, ὃ *μεγάλα*.

Ἄρσ. ἐν. ὁ *πολύς*, τοῦ *πολλοῦ*, τῷ *πολλῷ*, τὸν *πολύν*, ὃ *πολύ*. Δυϊκ. τὸ *πολλῶ*, τοῖν *πολλοῖν*. Πληθ. οἱ *πολλοί*, τῶν *πολλῶν*, τοῖς *πολλοῖς*, τοὺς *πολλοὺς*, ὃ *πολλοί*.

Θηλ. ἐν. ἡ *πολλή*, τῆς *πολλῆς* κ.τ.λ. κατὰ τὴν α' κλίσιν.

Οὐδ. τὸ *πολύ*, τοῦ *πολλοῦ*, τῷ *πολλῷ*, τὸ *πολύ*, ὃ *πολύ*. Δυϊκ. τὸ *πολλῶ*, τοῖν *πολλοῖν*. Πληθ. τὰ *πολλά*, τῶν *πολλῶν*, τοῖς *πολλοῖς*, τὰ *πολλά*, ὃ *πολλά*.

Ἄρσ. ἐν. ὁ *πρῶος*, τοῦ *πρώου* κ.τ.λ. κατὰ τὴν β' κλίσιν, καὶ πληθ. γεν. καὶ δοτ. *πραέων* *πραέσι(ν)*.

Θηλ. ἐν. ἡ *πραεῖα*, τῆς *πραείας* κ.τ.λ. κατὰ τὴν α' κλίσιν.

Οὐδ. ἐν. καὶ δυϊκ. ὁμαλῶς ἐκ τοῦ *πρῶο-*. Πληθ. τὰ *πραεά*, τῶν *πραέων*, τοῖς *πραέσι(ν)*, τὰ *πραεά*, ὃ *πραεά*.

Ἄρσ. ἐν. ὁ *σῶος* καὶ *σῶς*, τοῦ *σῶου*, τῷ *σῶῳ*, τὸν *σῶον* καὶ *σῶν*. Πληθ. οἱ *σῶοι* καὶ *σῶς*, τῶν *σῶων*, τοῖς *σῶοις*, τοὺς *σῶους* καὶ *σῶς*.

Θηλ. ἡ *σῶα* καὶ *σῶς*, τῆς *σῶας* καὶ *σῶς*, τῇ *σῶα*, τὴν *σῶαν* καὶ *σῶν*. Πληθ. αἱ *σῶαι*, τῶν *σῶων*, ταῖς *σῶαις*, τὰς *σῶας*.

Οὐδ. τὸ *σῶον* καὶ *σῶν*, τοῦ *σῶου*, τῷ *σῶῳ*, τὸ *σῶον* καὶ *σῶν*. Πληθ. τὰ *σῶα* καὶ *σῶ*, τῶν *σῶων*, τοῖς *σῶοις*, τὰ *σῶα* καὶ *σῶ*.

§ 207. Ἐλλειπτικὸν ἐπίθετον εἶνε μόνον τὸ *φροῦδος-η-ορ*, εὐχρηστον μόνον κατ' ὄνομαστικὴν καὶ γενικὴν τοῦ ἐν. καὶ πληθυντικοῦ.

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΚΑΙ ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΑ

§ 208. Τὰ συγκριτικὰ δηλοῦσιν ὅτι ἡ ποιότης ἢ ιδιότης οὐσιαστικοῦ τινος εἶνε εἰς ἀνώτερον βαθμὸν συγκριτικῶς πρὸς ἄλλο ὁμοειδές· ὡς ὁ Εὐριπίδης ἐστὶ *σοφώτερος* τοῦ Σοφοκλέους.

§ 209. Τὰ ὑπερθετικά δηλοῦσιν ὅτι ἡ ποιότης ἢ ιδιότης οὐσιαστικοῦ τινος εὐρίσκεται εἰς ἀνώτατον βαθμὸν· ὡς ὁ Σωκράτης ἐστὶν ἀπάντων ἀνδρῶν *σοφώτατος*.

§ 210. Τὰ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικά λέγονται ὁμοῦ *παρθετικά*.

§ 211. Αἱ παραθετικαὶ καταλήξεις τῶν μὲν συγκριτικῶν εἶνε -τερος καὶ -ίω, τῶν δὲ ὑπερθετικῶν -τατος καὶ -ιστος.

§ 212. Αἱ συνηθέστεραι εἶνε ἡ -τερος καὶ -τατος. Πρὸς σχηματισμὸν δὲ τῶν παραθετικῶν προστίθενται αὐται εἰς τὸ θέμα τοῦ θετικοῦ· π. χ. ἐκ θέμ. *κουφο-* τοῦ *κῦφος*, *κουφό-τερος*, *κουφότατος*· ἐκ θ. *σοφο-* τοῦ *σοφός*, *σοφώ-τερος*, *σοφώτατος*· ἐκ θ. *σαφες-* τοῦ *σαφής*, *σαφέσ-τερος*, *σαφέσ-τατος*· ἐκ θ. *οἶζυ-* τοῦ *οἶζύς*, *οἶζύ-τερος*, *οἶζύ-τατος*· ἐκ θ. *μελαν-* τοῦ *μέλας*, *μελάντερος*, *μελάν-τατος*· ἐκ θέμ. *ἀχαριτ-* τοῦ *ἄχαρις*, *ἀχαρίσ-τερος*, *ἀχαρίσ-τατος*.

ΣΗΜ. Ἐπὶ τῶν ἐχόντων δύο θέματα λαμβάνεται τὸ ἀσθενές θέμα· π.χ. *σαφές-*, *σαφες-*, παραθ. *σαφέστερος*, *σαφέστατος*.

§ 213. Ὄταν ἡ πρὸ τῶν καταλήξεων -τερος καὶ -τατος συλλαβὴ εἶνε φύσει ἢ θέσει μακρά, ὁ χαρακτηρ τοῦ θέματος ὁ μένει βραχύς· οἷον *κουφό-τερος*, *κουφό-τατος*, *ἐρυθρό-τερος*, *ἐρυθρό-τατος*· ὅταν δὲ εἶνε βραχεῖα, ἐκτείνεται εἰς ὦ· ὡς *σοφώ-τερος*, *σοφώ-τατος*.

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν εἰς ὅς ἐπιθέτων ἔχουσι τὸ δίχρονον τῆς παραληγούσης μακρὸν τὰ ἐκ τοῦ *νί·κη*, *λύ·πη*, *τίμη*, *ψύ·χή*, *θύμος*, *χρῶμος*, *κῆρος* καὶ *κίνδυνος* σύνθετα. Καὶ τὰ συνηθέστερα ἐπίθετα ἀντιάρως, τριάρως, διτρός, ψιλός.

§ 214. Ἀνωμάλως σχηματίζουσι τὰ παραθετικὰ τὰ ἐξῆς ἐπίθετα·

1) Τὸ *γηραιός*, *παλαιός* καὶ *σχολαῖος*, ὧν τὰ παραθετικὰ εἶνε *γεραί-τερος*, *γεραί-τατος*, *παλαι-τερος*, *παλαι-τατος*, *σχολαί-τερος*, *σχολαί-τατος*. Κατ' ἀνυλογίαν δὲ τούτων ἔγειναν τὰ παραθετικὰ τοῦ ἐνθίου, ἰδιός, μέσος, ὄρθριος, ὄψιος, *παραπλησιός*, *πλησιόν*, *πρῶος*· οἷον *ἐνδιαίτερος*, *ἐνδιαίτατος*· *ἰδιαίτερος*, *ἰδιαίτατος*, *πλησιαίτερος*, *πλησιαίτατος* κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Τὸ *ἄσμενος* ἔχει παραθετικὰ *ἄσμεναίτερος*, *ἄσμεναίτατος* καὶ *ἄσμενέστερος*, *ἄσμενέστατος*. Τὸ δὲ ἡσυχός ἔχει ἡσυχώτερος, ἡσυχώτατος καὶ ἡσυχαιέτερος, ἡσυχαιάτατος.

2) Τὸ *ἄκρατος*, *ἀφῆλιξ*, *ἐρρωμέτος*, *ἄπλοῦς*, *πένης*, τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ *ρούς* καὶ τὰ εἰς ὦν ἐπίθετα σχηματίζουσι τὰ παραθετικὰ κατὰ τὸ *σαφέστερος*, *σαφέστατος*· οἷον *ἀκρατέστερος*, *ἀκρατέστατος*.

ρος, ἀκρατέστατος· κακορούτερος, κακορούστατος· εὐδαιμονέ-
στερος, εὐδαιμονέστατος.

3) Τὸ *λάλος*, ὀφρογάγος, ἄρπαξ, κλέπτης, πλεονέκτης καὶ
βλάξ ἔχουσι τὰ παραθετικὰ κατὰ τὸ ἀχαριστερος, ἀχαρίστατος·
οἶον *λαλιστερος, λαλιστατος· ὀφρογαγίστερος, ὀφρογαγίστατος·*
ἀρπαγίστερος, ἀρπαγίστατος· κλεπτίστερος, κλεπτίστατος·
πλεονεκτίστερος, πλεονεκτίστατος· βλακίστερος, βλακίστατος.

4) Τὸ *εὐχαρις*, ἐπίχαρις καὶ πίων ἔχουσι παραθετικὰ εὐ-
χαριτώτερος, εὐχαριτώτατος· ἐπιχαριτώτερος, ἐπιχαριτώτα-
τος· πιότερος, πιότατος.

ΣΗΜ. Τοῦ φίλος τὰ παραθετικὰ εἶνε φίλτερος, φίλτατος καὶ φιλαί-
τερος, φιλαίτατος.

§ 215. Τὰς παραθετικὰς καταλήξεις ἰων καὶ ἰστος ἔχουσι
τὰ ἐπίθετα ἠδύς, αἰσχρός, ἐχθρός, ταχύς· προστίθενται δὲ εἰς
τὸ θέμα μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ υς καὶ ρος· ἠδ-ἰστος·
αἰσχ-ἰων, αἰσχ-ἰστος· ἐχθ-ἰων, ἐχθ-ἰστος (καὶ ἐχθρότερος, ἐχ-
θρότατος)· θάπτων (θάπτων), τάχιστος.

ΣΗΜ. Τὸ θάσσω ἔγεινεν ἐκ τοῦ ταχίων κατὰ τροπήν τοῦ χ καὶ -ι
εἰς σσ. Περί δὲ τοῦ θάσσω ἀντὶ τάσσω ὄρα § 84, σημ.

§ 216. Ἀνωμαλῶς σχηματίζονται τὰ παραθετικὰ τῶν ἐξῆς
ἐπιθέτων·

ἀγαθός	}	ἀμείνων	ἀριστος
		βέλτιων	βέλτιστος
		κρείσσων	κράτιστος
		λόφων	λόφιστος
καχός	}	κακίων	κάκιστος
		χείρων	χείριστος
		ἥσσω	—
καλός	}	καλλίων	κάλλιστος
μέγας		μείζων	μέγιστος
μικρός	}	μικρότερος	μικρότατος
		μείων	—
		ἐλάσσων	ἐλάχιστος

ὀλίγος	ἥσσων	ὀλιγιστος
ἀλγεινός	ἀλγεινότερος	ἀλγεινότατος
	ἀλγιών	ἀλγιστος
μακρός	μακρότερος	μακρότατος
	μάσσων (ποιητ.)	μήκιστος
ῥάδιος	ῥάων	ῥᾶστος
πολύς	πλείων ἢ πλέων ἢ πλείν (ἐκ τοῦ πλέον)	πλείστος.

§ 217. Τὰ ἐξ ἧς εἶνε παραθετικὰ ἐκ προθέσεων ἢ δὲν ἔχουσι θετικόν.

πρὸ	πρότερος	πρῶτος
ὑπὲρ	ὑπέρτερος	ὑπέρτατος καὶ ὕπατος
—	ὔστερος	ὔστατος
—	—	ἔσχατος.

§ 218. Πολλάκις τὰ παραθετικὰ σχηματίζονται περιφραστικῶς διὰ τοῦ μᾶλλον καὶ μάλιστα. Τοῦτο γίνεται εἰς τὰς μετοχὰς καὶ τὰ πλείστα τῶν μονοκαταλήκτων ἐπιθέτων· π. χ. μᾶλλον φιλῶν, μάλιστα φιλῶν· μᾶλλον εἶρων, μάλιστα εἶρων· μᾶλλον εὐέλπιδι, μάλιστα εὐέλπιδι.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

§ 219. Τὰ παραθετικὰ ἐπιρρήματα γίνονται ἐξ ἐπιρρημάτων καὶ ἐπιθέτων.

1) Παραθετικὰ ἐπιρρήματα γινόμενα ἐξ ἐπιρρημάτων

ἄνω	ἀνωτέρω	ἀνωτάτω
κάτω	κατωτέρω	κατωτάτω
ἔσω	ἔσωτέρω	ἔσωτάτω
ἔξω	ἔξωτέρω	ἔξωτάτω
πόρρω	πορρωτέρω	πορρωτάτω
πρόσω	προσωτέρω	προσωτάτω

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἔγγυς	}	ἔγγυτέρω	ἔγγυτάτω
		ἔγγυτερον	ἔγγύτατα
πέρα		περαιτέρω	—
(ἀπό)		ἀπωτέρω	ἀπωτάτω
μάλα		μᾶλλον	μάλιστα.

2) Παραθετικά καὶ θετικά ἐπιρρήματα ἐξ ἐπιθέτων

§ 220. Τὰ ἐπίθετα σχηματίζουν ἐπιρρήματα θετικά εἰς ὡς οἷον καλῶς, δικαίως, ἀληθῶς.

§ 221. Ὡς συγκριτικὸν ἐπίρρημα τῶν ἐξ ἐπιθέτων γινομένων ἐπιρρημάτων λαμβάνεται ἡ ἐν. αἰτιατικὴ τοῦ οὐδετέρου τοῦ συγκριτικοῦ ἐπιθέτου, καὶ ὡς ὑπερθετικὸν ἡ πληθυντικὴ αἰτιατικὴ τοῦ οὐδετέρου τοῦ ὑπερθετικοῦ· π. χ. καλῶς, κάλλιον, κάλλιστα· ἀληθῶς, ἀληθέστερον, ἀληθέστατα· δικαίως, δικαιοτέρον, δικαιοτάτα.

ΣΗΜ. 1. Ἐπιρρήματα εἰς ὡς γίνονται ἐνίοτε καὶ ἐξ ἄντωνυμιῶν καὶ ἐκ μετοχῶν· π. χ. οὕτως καὶ οὕτω, ἄλλως, εἰκότως, λεληθότως, θαρρούτως.

ΣΗΜ. Παραθετικά τοῦ μὲν εὖ εἶνε ἄμεινον, ἄριστα, τοῦ δὲ ὀλίγον, ἥττον, ἥκιστα.

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ

§ 222. Ἀριθμητικὰ λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι σημαίνουν ἀριθμὸν· εἶνε δὲ ἐπίθετα, οὐσιαστικὰ καὶ ἐπιρρήματα.

§ 223. Τὰ ἀριθμητικὰ ἐπίθετα εἶνε ἀπόλυτα, τακτικά, χρονικά, πολλαπλασιαστικὰ καὶ διατεμητικά.

1) Ἀπόλυτα καὶ τακτικά

§ 224. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ σημαίνουν ἀπλῶς τὸν ἀριθμὸν τῶν οὐσιαστικῶν· π. χ. εἷς, δύο, τρεῖς, τέσσαρες κ.τ.λ.

§ 225. Τὰ τακτικά σημαίνουν τὰξιν καὶ ἀκολουθίαν τῶν οὐσιαστικῶν· π. χ. πρῶτος, δεῦτερος, τρίτος, τέταρτος, ἑκατοστός κ.τ.λ.

		Ἄπολυτα	Τακτικά
1	α'	εἷς, μία, ἕν	πρῶτος
2	β'	δύο	δεύτερος
3	γ'	τρειῖς, τρία	τρίτος
4	δ'	τέσσαρες, τέσσαρα	τέταρτος
5	ε'	πέντε	πέμπτος
6	ς'	ἕξι	ἕκτος
7	ζ'	ἐπτά	ἑβδομος
8	η'	ὀκτώ	ὄγδοος
9	θ'	ἐννέα	ἔνατος
10	ι'	δέκα	δέκατος
11	ια'	ἑνδεκα	ἐνδέκατος ἢ πρῶτος καὶ δέκατος
12	ιβ'	δωδεκα	δωδέκατος ἢ δεύτερος καὶ δέκατος
13	ιγ'	τρειῖς, τρία καὶ δέκα ἢ τρισκαίδεκα τέσσαρες, τέσσαρα καὶ δέκα	τρίτος καὶ δέκατος ἢ τρισκαιδέκατος τέταρτος καὶ δέκατος ἢ
14	ιδ'	ἢ τεσσαρεσκαίδεκα	τεσσαρεσκαιδέκατος
15	ιε'	πέντε καὶ δέκα ἢ πεντεκαίδεκα	πέμπτος ἢ δέκατος ἢ πεντεκαιδέκατος
16	ισ'	ἕξι καὶ δέκα ἢ ἕκκαίδεκα	ἕκτος καὶ δέκατος ἢ ἕκκαιδέκατος
17	ιζ'	ἐπτά καὶ δέκα ἢ ἑπτακαίδεκα	ἑβδομος καὶ δέκατος ἢ ἑπτακαιδέκατος
18	ιη'	ὀκτώ καὶ δέκα ἢ ὀκτωκαίδεκα	ὄγδοος καὶ δέκατος ἢ ὀκτωκαιδέκατος
19	ιθ'	ἐννέα καὶ δέκα ἢ ἐννεακαίδεκα	ἔνατος καὶ δέκατος ἢ ἐννεακαιδέκατος
20	κ'	εἴκοσι(ν)	εἰκοστός
21	κα'	εἷς καὶ εἴκοσι(ν)	πρῶτος καὶ εἰκοστός
30	λ'	τριακόνα	τριακοστός
40	μ'	τεσσαράκοντα	τεσσαρακοστός
50	ψ'	πεντήκοντα	πεντηκοστός

60	ξ'	ἑξήκοντα	ἑξηκοστός
70	ο'	ἑβδομήκοντα	ἑβδομηκοστός
80	π'	ὀγδοήκοντα	ὀγδοηκοστός
90	ϋ'	ἐνενηήκοντα	ἐνενηκοστός
100	ρ'	ἑκατόν	ἑκατοστός
200	σ'	διακόσιοι	διακοσιοστός
300	τ'	τριακόσιοι	τριακοσιοστός
400	υ'	τετρακόσιοι	τετρακοσιοστός
500	φ'	πεντακόσιοι	πεντακοσιοστός
600	χ'	ἑξακόσιοι	ἑξακοσιοστός
700	ψ'	ἑπτακόσιοι	ἑπτακοσιοστός
800	ω'	ὀκτακόσιοι	ὀκτακοσιοστός
900	ς'	ἐνακόσιοι	ἐνακοσιοστός
1000	α	χίλιοι	χιλιοστός
2000	β	δισχίλιοι	δισχιλιοστός
3000	γ	τρισχίλιοι	τρισχιλιοστός
4000	δ	τετρακισχίλιοι	τετρακισχιλιοστός
5000	ε	πεντακισχίλιοι	πεντακισχιλιοστός
6000	ς	ἑξακισχίλιοι	ἑξακισχιλιοστός
7000	ζ	ἑπτακισχίλιοι	ἑπτακισχιλιοστός
8000	η	ὀκτακισχίλιοι	ὀκτακισχιλιοστός
9000	θ	ἐνακισχίλιοι	ἐνακισχιλιοστός
10000	ι	μύριοι	μυριοστός
20000	κ	δισμύριοι ἢ δύο μυριάδες	δισμυριοστός
50000	ν	πεντακισμύριοι	πεντακισμυριοστός.

§ 226. Ἐν τῇ ἐκφορᾷ τῶν ἀπολύτων καὶ τακτικῶν ἀριθμῶν

1) συνήθως προτάσσεται ὁ μικρότερος τοῦ μεγαλητέρου μεσολαβοῦντος τοῦ καί· π. χ. ἐπὶ καὶ δέκα, ἑβδομος καὶ δέκατος. 2) Προτάσσεται (σπανίως) ὁ μεγαλήτερος τοῦ μικροτέρου· π. χ. τριακόσια καὶ ἑξήκοντα. 3) Προτάσσεται ὁ μικρότερος τοῦ μεγαλητέρου μετὰ τῆς ἐπὶ ἢ πρὸς· π. χ. πέντε πρὸς τοῖς ἑκατόν, ἐνάτη ἐπὶ δέκα. 4) Σπανιώτατα προτάσσεται ὁ μεγαλήτερος τοῦ μικροτέρου ἀσυνδέτως· π. χ. χίλιοι διακόσιοι.

ΣΗΜ. 1. Τὸ ὀκτώ καὶ ἑννέα μετὰ δεκάδος, ὡς 18, 19, 28, 29 κ.τ.λ. ἐξέφερον οἱ παλαιοὶ καὶ μετὰ τοῦ δέωρ ἀφαιρούντες ἐκ τῆς ἀμέσως ἐπομένης δεκάδος τὸ 1 ἢ 2· π. γ. νασῑ δυοῖν δεοῦσαῑν εἰκοσι=18· ἔτη ἐνὸς δέοντα τριάκοντα=29.

ΣΗΜ. 2. Τῶν κλασμάτων ὁ μὲν παρονομαστής ἐξεφέρετο κατὰ γενικὴν, ὁ δὲ ἀριθμητὴς καθ' ἣν πτώσιν ἀπῆτει ἢ πρότασις διὰ τοῦ μέρος ἢ μοῖρα· π. γ. τῶν πέντε μοιρῶν τὰς δύο νέμονται=τὰ $\frac{2}{5}$.

ΣΗΜ. 3. Τὸ $\frac{1}{2}$ τῆς δραχμῆς, τοῦ πλήθους κ.τ.λ. λέγεται ἡμίσεια δραχμῆ ἢ ἡμίδραχμοι, ἡμισον πλείθρον ἢ ἡμίπλεθρον. Τὸ δὲ $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$ κ.τ.λ. λέγεται τριτημόριον, τεταρτημόριον κ.τ.λ.

ΣΗΜ. 4. Τὸ $1\frac{1}{2}$ λέγεται ἡμιόλιον· τὸ δὲ $1\frac{1}{3}$, $1\frac{1}{4}$, λέγεται ἐπι-τριτον, ἐπιτέταρτον κ.τ.λ., τὸ δὲ $2\frac{1}{2}$, $3\frac{1}{2}$, $4\frac{1}{2}$ κ.τ.λ. ἐκφέρεται μετὰ τοῦ ἡμι- ἐν συνθέσει· π. γ. πέντε ἡμιθόλια=2 $\frac{1}{2}$, ἐπτὰ ἡμιτάλαρτα=3 $\frac{1}{2}$ κ.τ.λ.

§ 227. Οἱ παλαιοὶ ἀντὶ τῶν Ἰνδικῶν (ὕστερον Ἀραβικῶν) σημείων κατόπιν ἐπινοηθέντων μετεχειρίζοντο εἰς παράστασιν τῶν ἀριθμῶν τὰ γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου. Καὶ μέχρι μὲν τοῦ 1000 ἔθετον γραμμὴν ἄνωθεν, ἀπὸ δὲ τοῦ 1000 καὶ ἐξῆς ἔθετον αὐτὴν κάτωθεν πρὸς τὰ ἀριστερά. Τὸ 6 παρίστανον διὰ τοῦ σ στίγματος κκλουμένου, τὸ 9 διὰ τοῦ ζ κόππα, καὶ τὸ 900 διὰ τοῦ ρ σαμπῑ.

ΣΗΜ. Οἱ παλαιοὶ Ἀθηναῖοι μετεχειρίζοντο εἰς παράστασιν τῶν ἀριθμῶν τὰ ἐξῆς· I, II, III, IIII=έν, δύο, τρία, τέσσαρα, Π=πέντε, Δ=δέκα, Η=ἑκατόν, Χ=χιλία, Μ=μύρια, ρ=50, ρϱ=500, [Χ]=5000, [Μ]=50000 κ.τ.λ.

§ 228. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ ἀπὸ τοῦ εἰς μέχρι τοῦ τέσσαρες κλίνονται οὕτω·

	ἄρσ.	θηλ.	οὐδ.	καὶ διὰ τὰ τρία γένη	ἄρσ.	θηλ.	οὐδ.
Ὀν.	εἰς	μία	ἓν	δύο	τρεῖς	τρία	
Γεν.	ἐνὸς	μιας	ἐνὸς	δυοῖν	τριῶν	τριῶν	
Δοτ.	ἐνὶ	μιᾱ	ἐνὶ	δυοῖν	τρισῑ(r)	τρισῑ(r)	
Αἰτ.	ἔνα	μιαν	ἓν	δύο	τρεις	τρία	
	ἄρσ.	θηλ.				οὐδ.	
	τέσσαρες				τέσσαρα		
	τεσσάρων				τεσσάρων		
	τέσσαροι(r)				τέσσαροι(r)		
	τέσσαρας				τέσσαρα.		

§ 229. Τὰ ἀριθμητικὰ ἀπὸ τοῦ πέντε μέχρι τοῦ ἑκατὸν εἶνε ἄκλιτα· ἀπὸ δὲ τοῦ διακόσιοι καὶ ἐξῆς κλίνονται εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμ. ὡς τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα ἐπίθετα· οἷον οἱ διακόσιοι, τῶν διακοσίων, αἱ διακόσιοι, τῶν διακοσίων, τὰ διακόσια, τῶν διακοσίων, τοῖς διακοσίοις κ.τ.λ.

§ 230. Τὰ ἀπὸ τοῦ διακόσιοι καὶ ἐξῆς ἀπαντῶσι καὶ εἰς τὸν ἐνικόν, ὅταν ἀναφέρωνται εἰς τὰ περιληπτικὰ οὐσιαστικά ἵππος, ἄσπις, ραῦς καὶ λόγχη· οἷον ἵππος τριακοσία=ἵππεῖς τριακόσιοι· χίλια ἄσπις=χίλιοι ἄσπιδοφόροι.

ΣΗΜ. Τὸ μύριοι=δέκα χιλιάδες, τὸ δὲ μυριοί=ἄπειροι.

§ 231. Τὰ τακτικὰ γίνονται ἐκ τῶν ἀπολύτων καὶ λήγουσι μέχρι μὲν τοῦ εἴκοσι εἰς -τος, πλὴν τοῦ δεύτερος, ἑβδομος καὶ ὄγδοος· ἀπὸ δὲ τοῦ εἴκοσι καὶ ἐξῆς εἰς -στός καὶ οστός.

2) Χρονικά

§ 232. Τὰ χρονικὰ σημαίνουσι τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἐγείνεται. Γίνονται δὲ ἐκ τῶν τακτικῶν καὶ λήγουσιν εἰς -αῖος· π. χ. δευτεραῖος, τριταῖος, τεταρταῖος, πεμπταῖος κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Κατὰ ταῦτα ἔγειναν καὶ τὸ προτεραῖος, ὕστεραῖος, σκοταῖος.

3) Πολλαπλασιαστικά

§ 233. Τὰ πολλαπλασιαστικὰ σημαίνουσι 1) πόσων εἰδῶν ἢ πόσων τρόπων εἶνέ τι, καὶ λήγουσιν εἰς -πλοῦς· 2) ποσάκις τι εἶνε μεῖζον ἄλλου καὶ λήγουσιν εἰς -πλάσιος· π. χ. ἀπλοῦς, διπλοῦς (καὶ διττός), τριπλοῦς (καὶ τριττός), τετραπλοῦς κ.τ.λ. διπλάσιος, τριπλάσιος, δεκαπλάσιος κ.τ.λ.

ΣΗΜ. 1. Τὰ εἰς -πλάσιος λήγουσι καὶ εἰς -πλασίων ἐνίοτε· π. χ. ἑκατοταπλασίων.

ΣΗΜ. 2. Κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἔγειναν καὶ τὸ πολλαπλοῦς καὶ ποσαπλοῦς, πολλαπλάσιος καὶ ποσαπλάσιος.

4) Διανεμητικά

§ 234. Τὰ διανεμητικὰ σημαίνουσι διανομὴν κατ' ἀριθμητικὰ ποσά. Γίνονται δὲ ἐκ συνθέσεως τῆς συν μετὰ τῶν ἀπολύτων· π. χ. σύνδυο, σύντρις, συνδῶδεκα κ.τ.λ.

§ 235. Τὰ διανεμητικὰ ἐκφέρονται καὶ διὰ τῶν προθέσεων ἀνὰ ἢ κατὰ π. χ. ἀνὰ πέντε, ἀνὰ δέκα, κατὰ δύο, κατὰ τρεῖς κ.τ.λ.

5) Οὐσιαστικά

§ 236. Τὰ ἀριθμητικὰ οὐσιαστικὰ σημαίνουν ἀριθμὸν τινα ἀφηρημένως καὶ λήγουσιν εἰς -ὰς -άδος π. χ. μονὰς (καὶ ἐνάς), δυάς, τριάς, τετράς, πεντάς (καὶ πεμπάς), ἑξάς, ἑβδομάς, ὀγδοάς, εἰκάς, τριακάς, τεσσαρακοτάς κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Εἰς -ὄς -όος, λήγουσι τὸ τριτός, τετρακτός, πεντηκοστός, ἑκατοστός, χιλιούτος, μυριοστός. Σημαίνουν δὲ ὠρισμένως τὸ μὲν τρίτος τὸ ἐν τρίτον τῆς φυλῆς ἐν Ἀττικῇ· τὸ δὲ τετρακτός τὴν τετράδα, ἧτοι φιλοσοφικὸν ὄρον τῶν Πυθαγορείων· τὰ δὲ λοιπὰ στρατιωτικὰς μοίρας ἐκ 50, 100, 1000 καὶ 10000 ἀνδρῶν.

6) Ἐπιρρήματα

§ 237. Τὰ ἀριθμητικὰ ἐπιρρήματα γίνονται ἐκ τῶν ἀπολύτων καὶ λήγουσι, πλὴν τοῦ ἁπαξ, δις, τρίς, εἰς -άκις π. χ. τετράκις, πεντάκις, δεκάκις, ἑκατοτάκις κ.τ.λ. Κατὰ ταῦτα δὲ καὶ τὸ πολλακίς, πλειστάκις, ποσάκις, τασάκις, ὀσάκις.

§ 238. Πλὴν τούτων ἀριθμητικὰ ἐπιρρήματα εἶνε τὸ διτῶς, τριτῶς, καὶ τὰ λήγοντα εἰς -χῆ καὶ -πλῆ καὶ σημαίνοντα τρόπον π. χ. διχῆ, τριχῆ, τετραχῆ, διπλῆ, πενταπλῆ, ἑξαπλῆ κ.τ.λ., ἔτι δὲ τὸ πρῶτον, δεύτερον, τρίτον κ.τ.λ. καὶ συνήθως μετὰ τοῦ ἄρθρου τὸ πρῶτον, τὸ δεύτερον κ.τ.λ.

ΑΝΤΩΝΥΜΙΑ

§ 239. Αἱ ἀντωνυμίαι εἶνε ἑννέα εἰδῶν 1) Προσωπικαί, 2) Ὀριστικὴ ἢ ἐπιαναληπτικὴ, 3) Ἀὐτοπαθεῖς, 4) Ἀλληλοπαθής, 5) Κτητικαί, 6) Ἐρωτηματικαί, 7) Ἀόριστοι, 8) Δεικτικαί, 9) Ἀναφορικαί.

1) Προσωπικαί

§ 240. Προσωπικαί ἀντωνυμίαι λέγονται ἐκεῖναι, δι' ὧν δηλοῦμεν τὰ πρόσωπα τοῦ λόγου. Τὰ πρόσωπα τοῦ λόγου εἶνε τρία· τὸ λέγον, τὸ πρὸς ὃ ἀπευθύνεται ὁ λόγος καὶ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος γινώσκουσι. ἡγήριοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

§ 241. Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι κλίνονται ὡς ἐξῆς·

Ἑρικός

	Α' πρόσωπον	Β' πρόσωπον	Γ' πρόσωπον
Ὅν.	ἐγὼ	σύ	—
Γεν.	ἐμοῦ, μοῦ	σοῦ	οὔ
Δοτ.	ἐμοί, μοί	σοί	οἷ
Αἷτ.	ἐμέ, μέ	σέ	ἔ

Δυϊκός

Ὅν καὶ Αἷτ.	νὼ	σφῶ
Γεν. καὶ Δοτ.	νῶν	σφῶν

Πληθυντικός

Ὅν.	ἡμεῖς	ὑμεῖς	σφεῖς
Γεν.	ἡμῶν	ὑμῶν	σφῶν
Δοτ.	ἡμῖν	ὑμῖν	σφίσι(ν)
Αἷτ.	ἡμᾶς	ὑμᾶς	σφᾶς.

§ 242. Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι δὲν ἔχουσι κατάληξιν δηλωτικὴν γένους, εἶνε δὲ οὐσιαστικὰ ἀνώμαλα μεταπλαστά.

§ 243. Ἡ ἐν. ὀνομαστικὴ τοῦ γ' προσώπου ἐλλείπει, ἀναπληροῦται δὲ διὰ τῆς αὐτῆς.

2) Ὅριστικὴ ἢ ἐπαναληπτικὴ

§ 244. Διὰ τῆς ὀριστικῆς ἢ ἐπαναληπτικῆς ἀντωνυμίας ὀρίζομεν ἢ ἐπαναλαμβάνομεν τι, τὸ ὁποῖον ἐλέχθη πρότερον. Εἶνε δὲ ἡ αὐτῆς, αὐτῇ, αὐτὸ καὶ κλίνεται ὁμαλῶς ὡς ἐπίθετον τρικατάληκτον, ἀλλὰ τὸ οὐδέτερον δὲν ἔχει ν.

ΣΗΜ. Εἰς τὸ οὐδέτερον τῶν ἐπιθετικῶν ἀντωνυμιῶν, καθὼς καὶ εἰς τὸ ἄρθρον δὲν ἐξέπεσε τὸ ν, ἀλλὰ τὸ δ. Παράβαλε τὸ λατινικὸν *alliu* = ἄλλο.

§ 245. Ἡ αὐτῆς μετὰ τοῦ ἄρθρου πάσχει κρᾶσιν· αὐτῆς, αὐτῇ, ταυτὸ καὶ ταυτόν. Τὸ οὐδέτερον λήγει εἰς ο καὶ ον.

3) Αὐτοπαθεῖς.

§ 246. Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι δηλοῦσι πρόσωπα ἐνεργοῦντα ἅμα καὶ πάσχοντα. Εἶνε δὲ σύνθετοι ἐκ τῶν προσωπικῶν καὶ τῆς αὐτῆς καὶ ἀπαντῶσι μόνον εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις τοῦ ἐνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Ἐνικός

	Α' πρόσωπον		Β' πρόσωπον		Γ' πρόσωπον		
	ἄρσ.	θηλ.	ἄρσ.	θηλ.	ἄρσ.	θηλ.	οὐδ.
Γεν.	ἑαυτοῦ,	-ῆς	σεαυτοῦ,	-ῆς	ἑαυτοῦ,	-ῆς,	-οῦ
Δοτ.	ἑαυτοῦ,	-ῆ	σεαυτοῦ,	-ῆ	ἑαυτοῦ,	-ῆ,	-ῶ
Αἰτ.	ἑμαυτόν,	-ῆν	σεαυτόν,	-ῆν	ἑαυτόν,	-ῆν,	-ὸ

Πληθυντικός

Γεν.	ἡμῶν αὐτῶν	ὕμῶν αὐτῶν	σφῶν αὐτῶν καὶ ἑαυτῶν
Δοτ.	ἡμῖν αὐτοῖς, -αῖς	ὕμῖν αὐτοῖς, -αῖς	σφίσιν αὐτοῖς, -αῖς, -οῖς καὶ ἑαυτοῖς, -αῖς, -οῖς
Αἰτ.	ἡμᾶς αὐτούς, -ας	ὕμᾶς αὐτούς, -ας	σφᾶς αὐτούς, -ας καὶ ἑαυτούς, -ας, -ά.

§ 247. Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι ἐν μὲν τῷ ἐνικῷ ἐκφέρονται μονολεκτικῶς, ἐν δὲ τῷ πληθυντικῷ περιφραστικῶς· τὸ δὲ τρίτον πρόσωπον διαφορεῖται.

§ 248. Ἀντὶ τῆς σεαυτοῦ, ἑαυτοῦ λέγεται καὶ σαυτοῦ, αὐτοῦ κ.τ.λ.

4) Ἀλληλοπαθής

§ 249. Ἡ ἀλληλοπαθής ἀντωνυμία σημαίνει ἀμοιβαίαν ἐνέργειαν προσώπων. Κλίνεται δὲ ὡς τρικατάληκτον ἐπίθετον καὶ ἔχει μόνον τὰς πλαγίας πτώσεις τοῦ δυϊκοῦ καὶ πληθυντικοῦ.

Δυϊκός

	ἄρσενικόν	θηλυκόν	οὐδέτερον
Γεν. καὶ Δοτ.	ἀλλήλοισιν	ἀλλήλαιιν	ἀλλήλοισιν
Αἰτ.	ἀλλήλω	ἀλλήλαια	ἀλλήλω

Πληθυντικός

Γεν.	ἀλλήλων	ἀλλήλων	ἀλλήλων
Δοτ.	ἀλλήλοισι	ἀλλήλαισι	ἀλλήλοισι
Αἰτ.	ἀλλήλους	ἀλλήλας	ἀλλήλα.

§ 250. Ἀντὶ τοῦ ἀλλήλων, ἀλλήλων, συνήθως γίνεται χρῆσις τοῦ ἀλλήλων, ἀλλήλων.

ΣΗΜ. Τὸ ἀλλήλων ἔγεινεν ἐκ τοῦ ἀλλάλλων (ἀλλοι, ἀλλῶν) δι' ἀποβολῆς τοῦ ἐνός λ τοῦ β' ζεύγους καὶ ἐκτάσεως τοῦ α εἰς η. Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

5) **Κτητικά**

§ 251. Αἱ κτητικά ἀντωνυμῖαι σημαίνουσι τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, εἰς τὸ ὅποσον ἀνήκει τι ὡς κτῆμα. Γίνονται δὲ ἐκ τῶν προσωπικῶν καὶ κλίνονται ὡς τριακάλληκτα ἐπίθετα.

A' πρόσωπον	B' πρόσωπον	Γ' πρόσωπον
ἐμός, ἐμή, ἐμόν	σός, -σή, -σόν	έός, ἐή, ἐόν
ἡμέτερος, -α, -ον	ὑμέτερος, -α, -ον	σφέτερος, -α, -ον.

ΣΗΜ. Ἡ ἐός, ἐή, ἐόν εἶνε ποιητική. Ἄντ' αὐτῆς δὲ οἱ πεζολόγοι μεταχειρίζονται τὴν γενικὴν τῆς αὐτοπαθοῦς ἢ τῆς αὐτὸς μετὰ τοῦ ἄρθρου π. γ. ὁ ἑαυτοῦ, τοῦ ἑαυτοῦ, τῷ ἑαυτοῦ, τὸν ἑαυτοῦ, ὁ—αὐτοῦ κ.τ.λ.

6) **Ἐρωτηματικά**

§ 252. Διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν ἐρωτῶμεν περὶ τίνος ἀντικειμένου. Εἶνε δὲ ἢ τίς, τί, πότερος, ποῖος, πόσος, πηλίκος, πόστος, ποσταῖος καὶ ποδαπός.

§ 253. Αἱ ἐρωτηματικά ἀντωνυμῖαι πότερος, ποῖος, πόσος, πηλίκος, πόστος, ποσταῖος καὶ ποδαπός κλίνονται ὁμαλῶς ὡς τριακάλληκτα ἐπίθετα. Ἡ δὲ τίς, τί εἶνε ἀνώμαλον μεταπλαστὸν τριγενές καὶ δικατάλληκτον ἐπίθετον καὶ κλίνεται ὡς ἐξῆς·

Ἐρικός

	ἀρσενικὸν καὶ θηλυκόν	οὐδέτερον
᾽Ον.	τίς	τί
Γεν.	τίνος καὶ τοῦ	τίνος καὶ τοῦ
Δοτ.	τίνι καὶ τῷ	τίνι καὶ τῷ
Αἰτ.	τίνα	τί

Αὐϊκός

᾽Ον. καὶ Αἰτ.	τίνες	τίνα
Γεν. καὶ Δοτ.	τίνων	τίνων

Πληθυντικός

᾽Ον.	τίνες	τίνα
Γεν.	τίνων	τίνων
Δοτ.	τίσι(ν)	τίσι(ν)
Αἰτ.	τίνας	τίνα.

7) Ἀόριστοι.

§ 254. Αἱ ἀόριστοι ἀντωνυμῖαι σημαίνουσι πρόσωπον ἢ πρῶγμα μὴ ὀρισμένον. Εἶνε δὲ ἢ *τις*, *τί*, *δεῖνα*, *ἐγιοι*, *ἄμφω*, *ἀμφοῖτεροι*, *πᾶς*, *οὐδεῖς*, *οὔτις*, *μηδεῖς*, *μήτις*, *πότερος*, *ἕτερος*, *οὐδέτερος*, *μηδέτερος*, *ἐκάτερος*, *ἕκαστος*, *ἄλλος*, *ποσός*, *ποιός*.

§ 255. Ἡ *τις*, *τί* εἶνε ἀνώμαλον μεταπλαστὸν τριγενές καὶ δικατάληκτον ἐπίθετον. Κλίνεται δὲ ὡς ἐξῆς·

	<i>Ἐρικός</i>	
	ἀρσενικὸν καὶ θηλυκόν	οὐδέτερον
Ὅν.	<i>τις</i>	<i>τί</i>
Γεν.	<i>τινός</i> καὶ <i>τοῦ</i>	<i>τινός</i> καὶ <i>τοῦ</i>
Δοτ.	<i>τινὶ</i> καὶ <i>τῷ</i>	<i>τινὶ</i> καὶ <i>τῷ</i>
Αἰτ.	<i>τινὰ</i>	<i>τί</i>

	<i>Δυνικός</i>	
Ὅν καὶ Αἰτ.	<i>τινὲ</i>	
Γεν. καὶ Δοτ.	<i>τινοῖν</i>	

	<i>Πληθυντικός</i>	
Ὅν	<i>τινές</i>	<i>τινὰ</i> καὶ <i>ἄττα</i>
Γεν.	<i>τινῶν</i>	<i>τινῶν</i>
Δοτ.	<i>τισὶ(ν)</i>	<i>τισὶ(ν)</i>
Αἰτ.	<i>τινὰς</i>	<i>τινὰ</i> καὶ <i>ἄττα</i> .

§ 256. Ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία *τις* διαφέρει τῆς ἐρωτηματικῆς *τίς* καθ' ὅτι ἡ μὲν ἀόριστος ἐγκλίνεται καὶ τονίζεται ἐπὶ τῆς καταλήξεως, ἡ δὲ ἐρωτηματικὴ δὲν ἐγκλίνεται καὶ τονίζεται ἐπὶ τῆς θεματικῆς συλλαβῆς. Ἡ ἀόριστος ἐν τῇ πληθ. ὀνομ. καὶ αἰτ. τοῦ οὐδετέρου ἔχει *τινὰ* καὶ *ἄττα*.

§ 257. Ἡ *δεῖνα* εἶνε τριγενές καὶ μονοκατάληκτον πτωτικὸν ἑλλειπτικὸν καὶ κλίνεται ὡς ἐξῆς· ὁ, ἡ, τὸ *δεῖνα*, γεν. *δεῖρος*, δοτ. *δεῖνι*, αἰτ. *δεῖνα*. Πληθ. *οἱ δεῖνες*, *τῶν δεῖνων*, τοὺς *δεῖνας*. Ἐνίοτε εἶνε καὶ ἄκλιτος.

§ 258. Ἡ *ἐγιοι* κλίνεται ὁμαλῶς ὡς τρικατάληκτον ἐπίθετον μόνον ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ.

§ 259. Ἡ ἄμφω κλίνεται μόνον ἐν τῷ δυνικῷ ὀνομ. καὶ αἰτ. ἄμφω, γεν. καὶ δοτ. ἄμφοῖν.

§ 260. Ἡ ἄμφοτεροι κλίνεται ἁμαλῶς ἐν τῷ δυνικῷ καὶ πληθυντικῷ ἀριθμῷ.

§ 261. Αἱ οὐδεῖς καὶ μηδεῖς εἶνε τρικατάληκτοι ἐλλειπτικαί. Κλίνονται δὲ ὡς ἐξῆς:

Ἐρικός

	ἀρσενικόν	θηλυκόν	οὐδέτερον
Ὀν.	οὐδεῖς	οὐδεμία	οὐδέν
Γεν.	οὐδενός	οὐδεμιάς	οὐδενός
Δοτ.	οὐδενί	οὐδεμιᾷ	οὐδενί
Αἰτ.	οὐδένα	οὐδεμίαν	οὐδέν

Πληθυντικός

Ὀν. οὐδένες, γεν. οὐδένων, δοτ. οὐδέσι(ν), αἰτ. οὐδένας.

Οὕτω κλίνεται καὶ ἡ μηδεῖς, μηδεμία, μηδέν.

Πᾶσαι αἱ ἄλλαι κλίνονται ἁμαλῶς ὡς τρικατάληκτα ἐπίθετα.

ΣΗΜ. Τὸ οὐδεῖς καὶ μηδεῖς εἶνε σύνθετα ἐκ τοῦ οὐδέ, μηδὲ καὶ εἶς.

8) *Δεικτικά*

§ 262. Διὰ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν δεικνύομεν πρόσωπα ἢ πράγματα. Εἶνε δὲ ἡ οὗτος, αὕτη, τοῦτο ὅδε, ἦδε, τόδε· ἐκεῖνος, ἐκεῖνη, ἐκεῖνο· τοῖος, τοιάσδε, τοιοῦτος· τόσος, τοσόσδε, τοσοῦτος· τηλικός, τηλικόσδε, τηλικούτος.

§ 263. Ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία οὗτος, αὕτη, τοῦτο εἶνε πτωτικὸν τρικατάληκτον μεταπλαστόν, ἔχον τὸ οὐδέτερον ἄνευ *r* (244, σημ.). Κλίνεται δὲ ὡς ἐξῆς:

Ἐρικός

	ἀρσενικόν	θηλυκόν	οὐδέτερον
Ὀν.	οὗτος	αὕτη	τοῦτο
Γεν.	τούτου	ταύτης	τούτου
Δοτ.	τούτῳ	ταύτῃ	τούτῳ
Αἰτ.	τοῦτον	ταύτην	τοῦτο
Κλ.	ὦ οὗτος		

		<i>Δευκός</i>		
'Ον. και Αιτ.	τούτω	τούτω		τούτω
Γεν. και Δοτ.	τούτοιιν	τούτοιιν και ταύταιιν		τούτοιιν

Πληθυντικός

'Ον.	οὔτοι	αὗται		ταῦτα
Γεν.	τούτων	τούτων		τούτων
Δοτ.	τούτοις	ταύταις		τούτοις
Αιτ.	τούτους	ταύτας		ταῦτα.
Κλ.	ὧ οὔτοι			

§ 264. Ἡ ὄδε εἶνε σύνθετος ἐκ τοῦ ἐγκλιτικοῦ δὲ και τοῦ ἄρθρου, κατὰ τὸ ὁποῖον κλίνεται.

§ 265. Ἡ ἐκεῖνος ἔχει τὸ οὐδέτερον ἄνευ *r* (244, σημ.). Αἱ δὲ τσοῦτος, τοιοῦτος, τηλικούτος διαφοροῦνται και κλίνονται κατὰ τὴν οὔτος.

§ 266. Αἱ τσοσδε, τοισδε και τηλικόσδε εἶνε σύνθετοι ἐκ τῶν τσος, τοῖος, τηλικος και τοῦ ἐγκλιτικοῦ δέ.

9) Ἄναφορικά

§ 267. Διὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν ἐπαναλαμβάνομεν προεγνωσμένα πρόσωπα ἢ πράγματα. Εἶνε δὲ ἡ ὄς, ὅστις, οἷος, ἡλικος, ὀπότερος, ὀποῖος, ὅσος, ὀπόσος, ὀηλικος, ὀποδαπός.

§ 268. Ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ὅστις εἶνε σύνθετος ἐκ τῆς ὄς και τῆς ἀορίστου τίς. Κλίνεται δὲ ὡς ἐξῆς:

Ἐνικός

	ἀρσενικόν	θηλυκόν	οὐδέτερον
'Ον.	ὅστις	ἥτις	ὅτι
Γεν.	οὔτινος και ὅτου	ἥστινος	οὔτινος και ὅτου
Δοτ.	ὅτινι και ὅτω	ἥτινι	ὅτινι και ὅτω
Αιτ.	ὄντινα	ἥντινα	ὄτι

Δευκός

'Ον. και Αιτ.	ὄτινε	ἄτινε	ὄτινε
Γεν. και Δοτ.	οἴντινοιιν	αἴντινοιιν	οἴντινοιιν

Πληθυντικός

Όν.	οἷτινες	αἷτινες	ἄτινα καὶ ἄττα
Γεν.	ὄντινων	ὄντινων	ὄντινων
Δοτ.	οἷςτισι(ν)	αἷςτισι(ν)	οἷςτισι(ν)
Αἰτ.	οὔςτινας	ἄςτινας	ἄτινα καὶ ἄττα.

§ 269. Εἰς τὸ ὄ,τι ἢ τίθεται ἢ διαστολή, δι' ἧς διαστελλομεν αὐτὸ τοῦ συνδέσμου ὄτι, ἢ γράφονται τὰ δύο μέρη χωριστά, ὄ τι.

§ 270. Πᾶσαι αἱ ἄλλαι ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι κλίνονται ὡς τρικατάληκτα ἐπίθετα ὁμαλῶς.

ΣΥΣΧΕΤΙΚΑΙ ἢ ἈΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑΙ ἈΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 271. Αἱ ἐρωτηματικαὶ, ἀόριστοι, δεικτικαὶ καὶ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι λέγονται συσχετικαὶ ἢ ἀνταποδοτικαὶ, διότι ἔχουσι σχέσιν καὶ ἀναφορὰν πρὸς ἀλλήλας. Ὁ ἐπόμενος πίναξ παριστᾷ τὴν σχέσιν αὐτῶν.

Ἐρωτημα- τικαὶ	Ἀόριστοι	Δεικτικαὶ	Ἀναφορικαὶ ὀριστικαὶ	ἀόριστοι	
πότερος;		πότερος	—	ὀπότερος	
		ἕτερος		ὀἕτερος	
		ἐκάτερος		ὀἐκάτερος	
		ἄμφω		ὀἄμφω	
		ἄμφοτεροι		ὀἄμφοτεροι	
τίς;		οὐδέτερος	—	ὀοὐδέτερος	
		μηδέτερος		ὀμηδέτερος	
		τίς		οὗτος	ὅστις
		ἔνιοι		ὁ἗δε	ὅστις
		δεινα		ἐκεῖνος	ὅστις
		πᾶς		ὁ ἄλλος	ὅστις
		οὐδείς, οὔτις		οὐδείς, οὔτις	οὐδείς, οὔτις
μηδείς, μήτις	μηδείς, μήτις	μηδείς, μήτις			
	ἕκαστος	ἕκαστος	ἕκαστος		
	ἄλλος	ἄλλος	ἄλλος		

ποιός;	ποιός	τοῖός	τοιοῦδος	οἰός	ὀποιός
	ποιός	τοῖός	τοιοῦτος		
πόσος;	πόσος	τόσος	τοσόδος	ῶσος	ὀπόσος
	πόσος	τόσος	τοσοῦτος		
πηλίκος;		τηλίκος	τηλικόδος	ήλίκος	ὀπηλίκος
		τηλίκος	τηλικοῦτος		
ποδαπός;					ὀποδαπός.

ΓΕΝΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΝΤΩΝΥΜΙΩΝ

§ 272. 1) Πᾶσαι αἱ ἀντωνυμίαι κλητικὴν δὲν ἔχουσι πλὴν τῆς οὗτος.

2) Αἱ ἀντωνυμίαι αὐτός, ἄλλος, οὗτος, ἐκεῖνος, ὅς ἔχουσι τὸ αὐδέτερον ἄνευ *ν* (§ 244, σημ.). Διφοροῦνται αἱ αὐτός, ταυ-οὔτος, τοσοῦτος, τηλικοῦτος.

3) Πολλαὶ ἀντωνυμίαι λαμβάνουσι προσχηματισμόν· εἶνε δὲ τὸ γέ, πέρ, *ι*, οὔν, δέ, δή, δήποτε, δημοιοῦν.

4) Τὸ γέ λαμβάνει ἢ ἀναφορικὴ ὅς, ἧ, ὅ καὶ ἢ προσωπικὴ ἐγώ, σύ, ἧτις ἀναβιβάζει τὸν τόνον εἰς τὸ ἐγώ καὶ ἐμοί· π. χ. ἐγωγε, ἐμοιγε· ἀλλὰ ἐμοῦγε, ἐμέγε.

5) Τὸ πέρ προστίθεται εἰς τὰς ἀναφορικὰς ἀντωνυμίας· οἷον ὅσπερ, οἴσπερ.

6) Τὸ *ι* προστίθεται εἰς τὰς δεικτικὰς ἀντωνυμίας. Δέχεται δὲ τὸν τόνον καὶ ἐκκρούει τὰ πρὸ αὐτοῦ βραχέα φωνήεντα· π. χ. οὔτοι, ταυτί.

7) Τὸ δὲ προστίθεται εἰς τὰς δεικτικὰς ἀντωνυμίας καὶ καταβιβάζει τὸν τόνον· π. χ. τοσόδος, τηλικόδος.

8) Τὸ οὔν, δή, δήποτε, δημοιοῦν προστίθεται εἰς τὴν ὅστις, καταβιβάζεται δὲ ὁ τόνος ἐπ' αὐτῶν· π. χ. ὅστισοῦν, ὅστισδήποτε κ.τ.λ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

§ 273. Τὰ τοπικά, τροπικά, χρονικά καὶ ποσοτικά ἐπιρρήματα εἶνε ἐρωτηματικά, ἀόριστα, δεικτικά καὶ ἀναφορικά καὶ ἀνταποδίδονται πρὸς ἄλληλα ὅπως αἱ συσχετικά ἢ ἀνταποδοτικά ἀντωνυμίαι.

Ἐρωτηματικά	Ἀόριστα	Δεικτικά	Ἀναφορικά	
			ὀριστικά	ἀόριστα
πόθεν;	ποθεν	ἐνθεν ἐνθένδε ἐντεῦθεν ἐκεῖθεν	ὅθεν	ὀπόθεν ὅθεν ἄν
πού;	πού	ἐνθα ἐνθάδε ἐνταῦθα ἐκεῖ	οὗ	ὀπου ὅπου ἄν
ποῖ;	ποῖ	δεῦρο ἐνθάδε ἐκεῖσε	οἶ	ὀποι ἤ ἄν
πῆ;	πῆ	τῆδε ταύτῃ ἐκείνῃ	ἤ	ὀπη ἤ ἄν
πῶς;	πῶς	ὧδε οὕτως ἐκείνως	ὡς	ὀπως ὡς ἄν
πότε;	ποτέ	τότε	ότε	ὀπότε ὅταν
πηνίκα;	—	τηνικάδε τηνικάυτα	ἡνίκα	ὀπηνίκα ἡνίκα ἄν
ποσάκις;	—	τοσχυτάκις	ὀσάκις	ὀποσάκις
ποσαχῆ;	—	—	ὀσαχῆ	ὀποσαχῆ

ΣΗΜ. Τὸ ἐνθα καὶ ἐνθεν συνήθως εἶνε ἀναφορικά, σπανίως δεικτικά.

ΡΗΜΑΤΑ

§ 274. Τὰ παρεπόμενα τοῦ ῥήματος εἶνε *διάθεσις, φωνή, συζυγία, ἔγκλισις, χρόνος, ἄριθμὸς καὶ πρόσωπον.*

ΔΙΑΘΕΣΙΣ

§ 275. *Διάθεσις* λέγεται ὁ τύπος τοῦ ῥήματος, διὰ τοῦ ὁποίου δηλοῦται ἡ κατάστασις τοῦ ὑποκειμένου. Εἶνε δὲ αἱ διαθέσεις τέσσαρες·

α') *Ἐνεργητική*, ἣτις σημαίνει ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ·
π. χ. *λύω, τύπτω.*

β') *Παθητική*, ἣτις σημαίνει ὅτι τὸ ὑποκείμενον πάσχει·
π. χ. *λύομαι, τύπτομαι.*

γ') *Μέση*, ἣτις σημαίνει ὅτι αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον καὶ ἐνεργεῖ καὶ πάσχει· π. χ. *λοῦομαι, ἀλείφομαι.*

δ') *Οὐδετέρα*, ἣτις σημαίνει ὅτι τὸ ὑποκείμενον οὔτε ἐνεργεῖ οὔτε πάσχει· π. χ. *κάθημαι, καθεύδω.*

Φ Ω Ν Η

§ 276. Πρὸς ἔκφρασιν τῶν τεσσάρων διαθέσεων τοῦ ὑποκειμένου ὑπάρχουσι δύο τύποι, οἵτινες καλοῦνται *φωναί*. Εἶνε δὲ

1) ἡ *ἐνεργητική*, διὰ τῆς ὁποίας δηλοῦται ἡ ἐνεργητικὴ καὶ ἡ οὐδετέρα διάθεσις· οἷον *γράφω, τίθημι, καθεύδω.*

2) ἡ *μέση*, δι' ἧς δηλοῦται ἡ παθητικὴ, ἡ μέση καὶ ἐνίοτε ἡ οὐδετέρα διάθεσις· οἷον *τύπτομαι, λούομαι, κοιμῶμαι.*

ΣΗΜ. Τὰ μέτα ῥήματα, τὰ ὅποια στεροῦνται τοῦ ἐνεργητικοῦ τύπου, λέγονται *ἀποθετικά*· π. χ. *αἰσθάνομαι, πυνθάνομαι, βούλομαι* κ.τ.λ.

ΣΥΖΥΓΙΑ

§ 277. *Συζυγία* λέγεται ἡ μεταβολὴ τοῦ ῥήματος κατὰ πάντας τοὺς τύπους αὐτοῦ. Εἶνε δὲ δύο αἱ συζυγίαι, ἡ τῶν εἰς -ω· οἷον *γράφω, λύω*, καὶ ἡ τῶν εἰς -μι· οἷον *τίθημι, δίδωμι.*

ΕΓΚΛΙΣΙΣ

§ 278. *Ἐγκλισις* λέγεται ὁ τύπος τοῦ ῥήματος, διὰ τοῦ ὁποίου δηλοῦται πῶς ἐκφράζεται ἡ διάθεσις τοῦ ὑποκειμένου. Εἶνε δὲ αἱ ἐγκλίσεις τέσσαρες· *ὀριστική, ὑποτακτική, εὐκτική, προστακτική.*

ΣΗΜ. Ἡ ὀριστική ἐκφράζει τὴν διάθεσιν πραγματικὴν ὡς ὀν λέγει. Ἡ ὑποτακτικὴ ἐκφράζει τὴν διάθεσιν δυνατὴν καὶ προσδοκωμένην ἢ ὡς προτροπὴν ὡς ἄγωμεν. Ἡ εὐκτική ἐκφράζει ὡς γένοιτο. Ἡ προστακτικὴ ἐπιτακτικὴν ὡς ὀν λέγει. Πλείονα ἰδὲ ἐν τῷ συντακτικῷ.

§ 279. Τὰ ῥήματα ἔχουσι καὶ ὀνομαστικούς τύπους τοὺς ἑξῆς·

1) Τὸ ἀπαρέμφατον λαμβανόμενον καὶ ὡς ῥῆμα, τὸ ὅποιον δὲν παρεμφαίνει οὔτε ἔγκλισιν οὔτε ἀριθμὸν οὔτε πρόσωπον, καὶ ὡς οὐσιαστικὸν ἄκλιτον ὡς ὀν λέγειν.

2) Ἡ μεταχὴ λαμβανόμενη καὶ ὡς ῥῆμα ἄνευ προσώπου, καὶ ὡς ἐπίθετον τρικατάληκτον ὡς ὀν λέγειν = ὀν λαμβάνω = ὀν λαμβάνω.

3) Τὰ εἰς -ὸς καὶ -τέος ῥηματικά παριστῶντα τὴν διάθεσιν τοῦ ῥήματος δυνατὴν καὶ ἀναγκαστικὴν ὡς ὀν γραπτὸς, γραπτέος.

ΧΡΟΝΟΣ

§ 280. Χρόνος λέγεται ὁ τύπος τοῦ ῥήματος, διὰ τοῦ ὁποίου δηλοῦται τὸ πότε γίνεται ἢ ἔγεινεν ἢ θὰ γείνη πράξις τις.

§ 281. Οἱ χρόνοι τοῦ ῥήματος εἶνε ἐπτά· ἐνεστώς, παρατατικός, μέλλων, ἀόριστος, παρακείμενος, ὑπερσυντέλικος καὶ τετελεσμένος ἢ μετ' ὀλίγον μέλλων.

§ 282. Οἱ χρόνοι τοῦ ῥήματος διαιροῦνται εἰς ἀρχτικούς καὶ ἱστορικούς. Ἀρχτικοὶ εἶνε ὁ ἐνεστώς, ὁ μέλλων, ὁ παρακείμενος καὶ ὁ τετελεσμένος μέλλων· ἱστορικοὶ εἶνε ὁ παρατατικός, ὁ ἀόριστος καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος.

ΣΗΜ. 1. Πᾶσα πράξις εἶνε ἢ παρούσα ἢ παρελθούσα ἢ μέλλουσα. Ἐν ἐκαστῷ δὲ χρονικῷ σημείῳ ἢ πράξις παρίσταται διὰ τοῦ ῥήματος ἢ ὡς στιγμιαία ἢ ὡς διαρκῆς ἢ ὡς τετελεσμένη. Οἱ χρόνοι λοιπὸν τοῦ ῥήματος ἔπρεπε νὰ εἶνε ἑννέα.

ΣΗΜ. 2. Ὁ ἐνεστώς παριστᾷ τὴν πρᾶξιν στιγμιαίαν ἢ διαρκῆ ἐν τῷ παρόντι· ὁ παρατατικός παριστᾷ αὐτὴν διαρκῆ ἐν τῷ παρελθόντι, ὁ μέλλων στιγμιαίαν ἢ διαρκῆ ἐν τῷ μέλλοντι, ὁ ἀόριστος στιγμιαίαν ἐν τῷ παρελθόντι, ὁ παρακείμενος τετελεσμένην ἐν τῷ παρόντι, ὁ ὑπερσυντέλικος τετελεσμένην ἐν τῷ παρελθόντι καὶ ὁ τετελεσμένος μέλλων τετελεσμένην ἐν τῷ μέλλοντι· π. χ. γράφω, ἔγραφα, γράψω, ἔγραψα, γέγραφα, ἐγγράφω, γεγράφως ἔσομαι τὴν ἐπιστολήν.

ΑΡΙΘΜΟΣ

§ 283. Ἀριθμὸς λέγεται ὁ τύπος τοῦ ῥήματος, διὰ τοῦ ὁποίου δηλοῦται ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑποκειμένων· εἶνε δὲ οἱ ἀριθμοὶ τρεῖς, ἐνικός, δοῦκός καὶ πληθυντικός· οἷον γράφω, γράφε-
τον, γράφουσι(ν).

ΠΡΟΣΩΠION

§ 284. Πρόσωπον λέγεται ὁ τύπος τοῦ ῥήματος ὁ δηλῶν τὰ πρόσωπα τοῦ λόγου· εἶνε δὲ τὰ πρόσωπα τρία· πρῶτον, δεῦτερον, τρίτον· οἷον γράφω, γράφεις, γράφει.

ΑΥΞΗΣΙΣ

§ 285. Τὰ ῥήματα εἰς τὴν ὀριστικὴν τῶν ἱστορικῶν χρόνων λαμβάνουσιν ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ θέματος αὐξησην. Εἶνε δὲ ἡ αὐξησης διττή, συλλαβικὴ καὶ χρονικὴ.

§ 286. Συλλαβικὴ αὐξησης εἶνε ε, τὸ ὅποσον λαμβάνουσι τὰ ἀπὸ συμφώνου ἀρχόμενα ῥήματα· οἷον ἔ-λυον, ἔ-λυσα, ἔ-λε-λύκειν.

§ 287. Τὸ ρ μετὰ τὴν συλλαβικὴν αὐξησην διπλασιάζεται· οἷον ῥέω, ἔρρεον.

ΣΗΜ. Τὰ ἀπὸ ρ ἀρχόμενα ῥήματα τὸ πάλαι εἶχον ἐν ἀρχῇ σ, ἢ φ, τὸ ὅποσον ἀφωμοιώθη πρὸς τὸ ρ μετὰ τὴν αὐξησην· π. γ. σρέω, ἔ-σρεον, ἔρρεον· Εῤῥήνημι, ἔ-Εῤῥάγην, ἔρράγην.

§ 288. Χρονικὴ αὐξησης εἶνε ἡ ἔκτασις τοῦ ἀρκτικοῦ βρα-
χέος φωνήεντος τοῦ θέματος εἰς μακρόν.

Ἐκτείνεται δὲ

τὸ	α	εἰς	η	οἷον	ἀγαπῶ	ἠγάπων
»	ε	»	η	»	ἐλπίζω	ἠέλιζον
»	ο	»	ω	»	ὄρειδίζω	ὄρειδίζον·
»	ι	»	ι	»	ἰκετεύω	ἰκέτευον
»	υ	»	υ	»	ὑβρίζω	ὑβρίζον
»	αι	»	η	»	αἰσθάνομαι	ἠσθανόμεην
»	αυ	»	ηυ	»	αὔξω	ἠὔξον
»	οι	»	ω	»	οἰκῶ	ᾠκουν
»	ει	»	η	»	εἰκάζω	ἠκαζον
»	ευ	»	ηυ	»	εὐρίσκω	ἠῤῥισκον.

ΣΗΜ. 1. Τὰ ῥήματα βούλομαι, δύναμαι καὶ μέλλω παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις καὶ σπανίως παρὰ τοῖς παλαιοῖς λαμβάνουσι χρονικὴν αὐξῆσιν ὡς ἠβουλόμην, ἠδυνάμην, ἠμέλλω.

ΣΗΜ. 2. Ἡ αὐξῆσις αὕτη προῆλθεν ἐξ ἀναλογίας τοῦ ἠθέλω (ἐ/θέλω).

ΣΗΜ. 3. Τὸ οἰωνίζομαι δὲν αὐξάνεται· ὡς οἰωνίζομην. Ὡσαύτως καὶ τὸ εἶργω καὶ εἶλω.

§ 289. Τὰ μακρὰ φωνήεντα καὶ ἡ δίφθογγος ου δὲν μεταβάλλονται ἐν τῇ αὐξήσει. Ἐξαίρεται τὸ ἄργῶ, ἠργουρ, ἄθλω, ἠθλουρ μεταβάλλοντα τὸ ᾱ εἰς η.

§ 290. Τὸ ὄρω, ἀροίγω, ἐορτάζω καὶ οἰνοχοῶ λαμβάνουσι συγχρόνως καὶ τὰς δύο αὐξήσεις· ὡς ἐώρων, ἀρέωρον, ἐρορχόουρ.

ΣΗΜ. Τὰ ῥήματα ταῦτα εἶχον τὸ πάλαι ἐν ἀρχῇ F· λαμβάνουσι δὲ αὐξῆσιν ἢ ἀντὶ ε καὶ πάσχουσιν ὑπερβιβασμὸν χρόνου· π. γ. ἠφόρων-ἐώρων. Ἡ αὐξῆσις αὐτῶν λαμβάνει καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐνεστώτος.

§ 291. Τὸ εἶοικα αὐξάνεται εἰς τὴν δευτέραν συλλαβὴν· ὡς ἐώκειρ.

§ 292. Τὰ ῥήματα ὠθῶ, οὐρῶ, ὠροῦμαι, κατάγνυμι καὶ ὁ ἄορ. τοῦ ἀλλοσκομαι λαμβάνουσι συλλαβικὴν αὐξῆσιν, διότι εἶχον F ἐν ἀρχῇ· ὡς ἐώθουρ (ἐκ τοῦ ἐφώθουρ), ἐούρουρ, ἐωρούμην, κατέαγα, ἐάλωρ.

§ 293. Ἀντὶ ἡ ἔχουσιν αὐξῆσιν εἰ τὰ ῥήματα εἶρω, εἶχον, εἶλω εἶλωρ, εἶρω εἶρωρ, ἐώ εἶωρ, ἐσιῶ εἰστίωρ, ἔπομαι εἰπόμην, εἶλισσω εἶλισσορ, εἶθίζω εἶθίζορ, ἐργάζομαι εἰργαζόμεν (καὶ ἠργαζόμεν). Κατὰ ταῦτα καὶ τὸ αἶρω εἶλωρ (ῥ. Feλ-), ὀρω εἶδορ (ῥ. Fid-).

ΣΗΜ. Τὰ ῥήματα ταῦτα εἶχον τὸ πάλαι ἐν ἀρχῇ F ἢ σ, τὸ ὅποιον μεταξὺ δύο φωνηέντων ἀπεβλήθη καὶ τὸ εε καὶ εἶ συνηρέθη εἰς εἰ· π. γ. Fέλω εἶFeλωρ εἶλωρ, σέρπω εἶσερπωρ εἶρπωρ, εἶFιδωρ εἶδαρ.

ΑΥΞΗΣΙΣ ΤΩΝ ΣΥΝΘΕΤΩΝ

§ 294. Τὰ ἐκ προθέσεων σύνθετα ῥήματα καὶ τὰ παρασύνθετα (παραγόμενα ἐξ ὀνομάτων συνθέτων μετὰ προσθέσεων) αὐξάνονται ἔσωθεν ἢτοι μετὰ τὴν πρόθεσιν ὡς ἀπογράφω ἀπ-

ἔγραφοι, προσ-φέρω προσ-έφερον, παρανομῶ (παρά-νομος) παρ-ενόμου, προφητεύω (προ-φήτης) προ-εφήτενον.

§ 295. Ἐξαιρῶνται ὡς ἀξάνόμενα ἔξωθεν τὰ σύνθετα ἀμφιέννυμι, ἀμπισχῶ, ἐπίσταμαι καὶ καθίζομαι· οἷον ἡμφίεσα, ἡμπισχον, ἡπιστάμην, ἐκαθεζόμεν.

§ 296. Διφοροῦνται·

α') Τὰ σύνθετα κάθημαι, καθίζω, καὶ καθεύδω· οἷον ἐκαθήμην καὶ καθήμην, ἐκάθισα καὶ καθίσα (ἐκάθισον μόνον), ἐκάθευδον καὶ καθηῦδον.

β') Τὸ παρασύνθετον ἐκκλησιάζω· οἷον ἐξεκκλησιαζον καὶ ἡκκλησιαζον.

§ 297. Αὐξάνονται συγχρόνως ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν·

α') Τὰ σύνθετα ἀρέχομαι, ἀμπέχομαι, ἐνοχλῶ, παροινῶ καὶ τὸ ἀπλοῦν διαιτῶ· οἷον ἡρειχόμεν, ἡμπειχόμεν, ἡρώχλου, ἐπαρώφουν, ἐδιήτωρ.

β') Τὰ παρασύνθετα ἀμφιγροῶ, ἀμφισθητῶ, ἀντιβολῶ, ἀντιδικῶ, διακορῶ· οἷον ἡμφεγρόουν, ἡμφεσθητοῦν, ἡρτεβόλου, ἡρτεδικου, ἐδιηκόουν.

ΣΗΜ. Τὸ ἀναλίσκω ἔχει ἀόρ. ἀνάλωσα καὶ ἀνήλωσα· τὸ δὲ καταλίσκω μόνον κατηγάλωσα.

§ 298. Τὰ ἐκ τοῦ εὐ παρασύνθεται, ἂν μὲν μετὰ τὴν δίφθογγον ἔχωσι σύμφωνον, αὐξάνονται πάντοτε· οἷον εὐδοξῶ ἡδδόξουν· ἂν δὲ βραχὺ φωνῆεν, αὐξάνεται τοῦτο· οἷον εὐορκῶ εὐώορκουν· ἂν δὲ μακρὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον, μένουσιν ἀνύξητα· οἷον εὐωχοῦμαι εὐωχούμην, εὐεματῶ (ποιητ.) εὐειμάματουν.

ΑΝΑΔΙΠΛΑΣΙΑΣΜΟΣ

§ 299. Ὁ ἀναδιπλασιασμός εἶνε τριῶν εἰδῶν·

α') Ἐπανάληψις τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου τοῦ θέματος μετὰ ε· π. χ. γράφω, γέ-γραφα.

β') Προσθήκη ε ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ θέματος· π. χ. σπείρω, ἔ-σπαρκα.

γ') Ἐκτασις τοῦ ἀρκτικοῦ βραχέος φωνήεντος τοῦ θέματος εἰς μακρὸν· π. χ. ἀγαπῶ, ἡγάπηκα.

§ 300. Τὸν ἀναδιπλασιασμὸν λαμβάνει ὁ παρακείμενος, ὁ τετελεσμένος μέλλων καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος, ὅστις πρὸ τοῦ ἐπαναληφθέντος ἀρκτικού συμφώνου τοῦ θέματος λαμβάνει ἕτερον ε· π. χ. ἐ-γε-γράφειν.

§ 301. Τὸν δι' ἐπαναλήψεως τοῦ ἀρκτικού συμφώνου τοῦ θέματος ἀναδιπλασιασμὸν λαμβάνουσι·

α') Πάντα τὰ ἀπὸ ἐνὸς συμφώνου ἀρχόμενα ῥήματα· οἷον
 λῶ λῆ-λυκα, ποιῶ πε-ποίηκα.

β') Τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ ἀφώνου πρὸ ἐρρίνου ἢ ὑγροῦ· οἷον
 πρέω πέ-πνευκα, γράφω γέ-γραφα.

§ 302. Τὸν διὰ προσθήκης τοῦ ε ἀναδιπλασιασμὸν λαμβάνουσι·

α') Τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ γν· ὡς γνωρίζω ἐ-γνώρικα.

β') Τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ διπλοῦ ἢ ἀπὸ δύο συμφώνων (οὐχὶ ἀφώνου πρὸ ἐρρίνου ἢ ὑγροῦ) ἢ ἀπὸ τριῶν συμφώνων· οἷον ψάλλω ἔ-ψάλλα, φθείρω ἔ-φθαρα, στρέφομαι ἔ-στραμμαι. Ἐξαιρεῖται τὸ κτώμαι κέκτημαι, πίπτω (ῥ. πτη-) πέπτωκα, μιμνήσκομαι (ῥ. μνη-) μέμνημαι.

γ') Τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ ρ, τὸ ὁποῖον διπλασιάζεται μετὰ τὸν ἀναδιπλασιασμὸν· οἷον ῥάπτω ἔ-ρραφα.

δ') Τὰ ῥήματα οὐρῶ, ὠθῶ, ὠροῦμαι, κατάργνυμι, ὄρῶ, ἐορτάζω, καὶ ἀνοίγω, διότι τὸ πάλαι ἐν ἀρχῇ τοῦ θέματος εἶχον δίγαμμα· οἷον ἐ-οῦρηκα, ἔ-ωσμαι, ἐ-ώρημαι, κατ-έαγα, ἐδρακα, ἐόρτακα, ἀρέωχα. Ἔτι δὲ τὸ ἐ-άλωκα (ῥ. φαλω-) καὶ ἔ-οικα (ῥ. φεικ-).

ΣΗΜ. 1. Τὸ ἀνοίγω ἐκτείνει καὶ τὸ ἀρκτικὸν φωνήεν τοῦ θέματος.

ΣΗΜ. 2. Τὸ ο τῆς πρὸ μετὰ τῆς αὐξήσεως καὶ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ ε συναϊρεῖται εἰς ου, ὅταν τὸ ε φιλιῶται· οἷον προύλεγον· προσέστηκα ὅμως.

§ 303. Τὸν ἀναδιπλασιασμὸν δι' ἐκτάσεως τοῦ ἀρκτικού βραχέος φωνήεντος ἔχουσι πάντα τὰ ἀπὸ βραχέος φωνήεντος ἀρχόμενα ῥήματα· οἷον ἄρω ἤχα, ἐλπίζω, ἤλπικα, ὀπιζῶ ὀπιλικα, ἰκετεύω ἰκέτευκα.

§ 304. Τὰ ῥήματα ἔλω, ἐῶ, ἐθίζω, ἐργάζομαι καὶ ἐστιῶ ἔχουσιν ἀναδιπλασιασμὸν εἰ ἀντὶ η, διότι ἐν ἀρχῇ εἶχον τὸ πάλαι

λαι δίγαμμα: π. χ. *εἴλικα* (ἐκ τοῦ *Fe-Fέλικα*). Ἐπι δὲ οἱ παρακείμενοι εἶρηκα καὶ εἶωθα (ῥ. *Fere-*, *σFηθ-*).

§ 305. Ὡσαύτως λαμβάνουσι ἀναδιπλασιασμόν εἰ τὰ ῥήματα λαμβάνω, λαγχάνω, σκλέγω καὶ διαλέγομαι: οἶον-εἴληφα, εἴληχα, συνείλοχα, διείλεγμαί. Καὶ τὸ εἵμαρται (ῥ. *σμερ-* ἀντὶ *σέ-σμαρται*).

§ 306. Τὰ ἐκ προθέσεων σύνθετα ῥήματα καὶ τὰ παρασύνθετα λαμβάνουσι τὸν ἀναδιπλασιασμόν ὅπου καὶ τὴν αὐξήσιν.

§ 307. Ἐπὶ τῶν συνθέτων ῥημάτων ὁ τόνος οὐδέποτε τίθεται πέρα τῆς αὐξήσεως καὶ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ: π. χ. *προσ-ἦγον*, *προσ-ἦχα*.

§ 308. Τὸν ἀναδιπλασιασμόν φυλάττουσι τὰ ῥήματα εἰς πάσας τὰς ἐγκλίσεις καὶ εἰς τὸ ἀπαρέμφατον καὶ εἰς τὴν μετοχήν.

ΣΗΜ. Τὰ παρασύνθετα, ὧν τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶνε πᾶν ἄλλο μέρος πλὴν προθέσεως, αὐξάνονται καὶ ἀναδιπλασιάζονται ὅπως τὰ ἀπλᾶ: π. χ. *οἰκοδομῶ*, *ὠκοδόμου*, *ὠκοδόμηκα*: *καλλιγραφῶ*, *ἐκαλλιγράφου*, *κεκαλλιγράφηκα*, *κεκαλλιγραφημέρος* (οὐχ: *καλλιγεγραμμέρος*).

ΑΤΤΙΚΟΣ ΑΝΑΔΙΠΛΑΣΙΑΣΜΟΣ

§ 309. Ῥήματά τινα ἀρχόμενα ἀπὸ *α*, *ε*, *ο* λαμβάνουσι Ἀττικὸν ἀναδιπλασιασμόν.

§ 310. Ἀττικὸς ἀναδιπλασιασμός λέγεται ἢ ἐπανάληψις τῶν δύο ἀρκτικῶν γραμματέων τῆς ῥίζης μετ' ἐκτάσεως τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήεντος αὐτῆς: π. χ. *ἀλέω*, *ἀλ-ήλεκα*, *ἐμέω ἐμ-ήμεκα*.

§ 311. Ἐν τῷ ὑπερσυντελίῳ τὸ μετὰ τὸν ἀναδιπλασιασμόν ἀρκτικὸν φωνήεν δὲν ἐκτείνεται: *ἀλ-ήλεκα* *ἀλ-ηλέκειν*, *ἐμ-ήμεκα*, *ἐμ-ημέκειν*: διαφορεῖται τὸ *ἀκ-ηκόειν* ἢ *κ-ηκόειν* καὶ τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ *ο* οἶον *ἀπ-ο.λ-ωλέκειν* καὶ *ἀπ-ω.λ-ωλέκειν*, *ἀπ-ο.λ-ώλειν* καὶ *ἀπ-ω.λ-ώλειν*: μόνον δὲ *ὦμ-ωμόκειν*.

ΣΗΜ. 1. Τὰ λαμβάνοντα Ἀττικὸν ἀναδιπλασιασμόν ῥήματα εἶνε τὸ ἀγείρω, ἀγήγηρα, ἀλέω ἀλήλεκα, ἀλείφω ἀλήλιφα, ἀρώω ἀρήροκα, ἐγείρω ἐγήγηρα, ἀκούω ἀκήκοα, εἰλάωω ἐλήλακα, ἀλέγωω ἐλήλεγα.

μαι, ἐμέω ἐρήμεκα, ἐρείδω ἐρήρεικα, ἐσθίω ἐδήδοκα, ἔρχομαι ἐλήλυθα, -όλιλυμι, -ολώλεκα καὶ -όλωλα, ὀρώττω ὀρώρεχα (ποιητ.), ὄζω ὄδωδα (ποιητ.), ὀρῶ ὄπωπα, ὄμνυμι ὀμόμοκα, φέρω ἐνήνοχα.

ΣΗΜ. 2. Ἐν τῷ ἀκήκοα τῆς ῥίζης ἀκου- τὸ υ μεταξὺ δύο φωνηέντων ἀποβάλλεται· τὸ δὲ ἀλήλιφα ἐσχηματίσθη ἐκ τῆς ἀσθενοῦς ῥίζης ἀλιφ-. Εἰς δὲ τὸ ἐργ-ήγορα, ἐπαναλαμβάνεται ὀλη ἢ ἀσθενῆς ῥίζα ἐργ-.

ΡΗΜΑΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΘΕΜΑ, ΠΡΟΣΦΥΜΑΤΑ,
ΘΕΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΕΓΚΛΙΤΙΚΑ ΦΩΝΗΕΝΤΑ, ΠΡΟΣΩΠΙΚΑΙ ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ

Α') Ῥηματικὸν καὶ χρονικὸν θέμα καὶ προσφύματα

§ 312. Τὸ θέμα εἶνε διττόν, ῥηματικὸν καὶ χρονικόν. Ῥηματικὸν θέμα λέγεται τὸ μέρος τοῦ ῥήματος τὸ ὁποῖον χρησιμεύει ὡς βᾶσις τοῦ σχηματισμοῦ πάντων τῶν χρόνων π. χ. τοῦ λυ-ω, γράφ-ω, λέγ-ω, παιδεύ-ω ῥηματικὸν θέμα εἶνε τὸ λυ-γραφ-, λεγ-, παιδευ-. Τὸ ῥηματικὸν θέμα εὐρίσκωμεν συνήθως εἰς τοὺς δευτέρους χρόνους· π. χ. τοῦ βάλλω, μαθήρω, τέμνω, εὐρίσκω, ῥηματικὸν θέμα εἶνε τὸ βαλ-, μαθ-, τεμ-, εἶρ- (ἀόρ. ῥ' ἔβαλ-ορ, ἔμαθ-ορ, ἔτεμ-ορ, ἠῖρ-ορ).

ΣΗΜ. Τὸ ῥηματικὸν θέμα ἐπὶ τῶν πρωτοτύπων ῥημάτων εἶνε αὐτὴ ἡ ῥίζα (§ 99).

§ 313. Χρονικὸν θέμα λέγεται τὸ μέρος τοῦ ῥήματος, τὸ ὁποῖον μένει ὑπόλοιπον μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν προσωπικῶν καταλήξεων καὶ χρησιμεύει ὡς βᾶσις τοῦ σχηματισμοῦ χρόνου ἢ χρόνων τινῶν· π. χ. τοῦ ῥήματος λύω χρονικὸν θέμα τοῦ μὲν ἐνεστώτος καὶ παρατακτικοῦ ἀμφοτέρων τῶν φωνῶν εἶνε τὸ λυο-, λυε-· ὡς λυο-μεν, λυε-τε, λυό-μεθα, λυε-σθε· τοῦ δὲ μέλλοντος ἀμφοτέρων τῶν φωνῶν τὸ λυσο-, λυσε-· ὡς λυσο-μεν, λυσε-τε, λυσό-μεθα, λυσε-σθε· τοῦ δὲ ἀορίστου ἀμφοτέρων τῶν φωνῶν τὸ λυσα-· ὡς ἔλυσα-ς ἐλύσα-σθε κ.τ.λ.

§ 314. Τῶν πλείστων πρωτοτύπων ῥημάτων τὸ χρονικὸν θέμα σύγκειται ἐκ τοῦ ῥηματικοῦ θέματος (ῥίζης) καὶ τινος προσφύματος· π. χ. κόπ-το-μεν, λέγ-ο-μεν, εὐρ-ισκε-τε· ὀλιγίστων μόνον σύγκειται ἐκ τῆς ῥίζης καὶ τῶν προσωπικῶν καταλήξεων· π. χ. ἐσ-μέν, ἔ-μεν, γα-τέ. Τὰ τελευταῖα ταῦτα ῥήματα καλοῦνται ῥιζικά.

§ 315. Ἐν τῷ πρόσφωμῳ τοῦ ῥήματος προστίθεται εἰς τὴν ῥίζαν, σχηματίζονται τὰ πρωτότυπα ῥήματα, ἂν δὲ προστίθεται εἰς ὀνομαστικὸν θέμα, σχηματίζονται τὰ παράγωγα ῥήματα· π. χ. τὸ γράφ-ο-μεν, εὐρ-ίσκε-τε (ῥ. γραφ-, εὐρ-) εἶνε πρωτότυπα ῥήματα, τὸ δὲ οἰκέ-ο-μεν, βασι.λεῦ-ε-τε (θέμα οἰκε- τοῦ οἶκος καὶ βασι.λεν- τοῦ βασι.λεῦ-ς) εἶνε παράγωγα.

ΣΗΜ. Πολλῶν ῥημάτων ἡ ῥίζα παρουσιάζεται ὑπὸ δύο μορφῶν, ἰσχυρὰν καὶ ἀσθενῆ· π. χ. τῶν ῥημάτων τήκ-ω, πείθ-ω, λείπ-ω, στρέφ-ω, ἰσχυρὰ μορφή τῆς ῥίζης εἶνε τὸ τηκ-, πειθ-, λειπ-, στρεφ- καὶ ἀσθενῆς τὸ τακ-, πιθ-, λιπ-, στραφ-. Ἴδὲ § 104, σημ. καὶ § 83, σημ. 2.

§ 316. Τὸ τελευταῖον γράμμα τοῦ ῥημασικοῦ θέματος λέγεται χαρακτήρ· π. χ. τοῦ γράφ-ο-μεν, οἰκέ-ο-μεν χαρακτήρ εἶνε τὸ φ καὶ ε.

Β' Θεματικά καὶ ἐγκλιτικά φωνήεντα

§ 317. Θεματικὸν φωνῆεν λέγεται τὸ τελευταῖον φωνῆεν τοῦ χρονικοῦ θέματος· π. χ. τοῦ γράφ-ο-μεν, γράψ-ε-τε τὸ ο καὶ ε εἶνε θεματικά φωνήεντα. Θεματικὰ φωνήεντα ἔχει μόνον ἡ συζυγία τῶν εἰς -ω.

§ 318. Τὰ θεματικά φωνήεντα πασῶν τῶν ἐγκλίσεων καὶ τῆς μετοχῆς (πλὴν τῆς εὐκτικῆς καὶ τοῦ ἀπαρέμφατου) εἶνε ο μὲν πρὸ τῶν ἐρρίνων μ καὶ ν, πρὸ δὲ τῶν λοιπῶν συμφώνων ε· π. χ. λύο-μεν, ἔλυο-ν, λύσε-τε, ἐλύε-τε, λυέ-τω, λύο-ντ-ων.

§ 319. Τὰ θεματικά φωνήεντα τῆς ὑποτακτικῆς μετὰ τῶν ἐγκλιτικῶν φωνήεντων ο καὶ ε (ἰδὲ § 325) ἀρχαιότατα συνηρέθησαν εἰς ω καὶ η· π. χ. λύο-ο-μεν -λύω-μεν, λυέ-ε-τε -λύη-τε, λύσο-ο-μεν -λύσω-μεν, λύσε-ε-τε -λύση-τε κ.τ.λ.

§ 320. Τὸ ἀπαρέμφατον ἔχει θεματικὸν φωνῆεν μόνον ε· π. χ. λύ-ε-σθαι, λύσ-ε-σθαι.

§ 321. Ἡ εὐκτικὴ ἔχει θεματικὸν φωνῆεν μόνον ο, τὸ ὁποῖον μετὰ τοῦ ἐγκλιτικοῦ φωνήεντος ι καὶ ιη (ἰδὲ § 325) συνηρέθη εἰς οι· οἶον λύοι-μι, ποιοίη-ν.

§ 322. Πᾶσαι αἱ ἐγκλίσεις τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ μέσου ἀορίστου ἀ' (πλὴν τῆς ὑποτακτικῆς) καὶ τὸ ἀπαρέμφατον καὶ ἡ

μετοχή, καὶ ἡ ὀριστικὴ τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου ἔχουσιν ὡς θεματικὸν φωνῆν τὴν κατάληξιν *α* τοῦ πρώτου ἐν. προσώπου τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀορίστου *α'* π. χ. *ἐλύσα-μεν*, *ἐλύσα-σθε*, *λύσα-ι-μι*, *λύσα-ί-μηρ*, *λύσα-σθαι*, *λύσά-τω*, *λελύκα-μεν*, *λελύκα-τε* κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Ἡ ὀριστ. τοῦ γ' ἐν. προσώπου τοῦ ἐνεργ. ἀορ. *α'* καὶ τοῦ ἐνεργ. παρακ. ἔχει θεματικὸν φωνῆν *ε'* π. χ. *ἔλυσε-*, *ἔλελυκε-*.

§ 323. Ὁ ἐνεργητικὸς ὑπερσυντέλικος ἔχει ὡς θεματικὸν φωνῆν τὸ *ει* μεταδοθὲν ἐκ τοῦ γ' ἐνικῆς προσώπου, πλὴν τοῦ πληθυντ. τρίτου προσώπου, τὸ ὁποῖον ἔχει *ε'* οἷον *ἐλελύκει-ν*, *ἐλελύκε-σαν*.

ΣΗΜ. Περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ γ' ἐνικῆς προσώπου τοῦ ἐνεργητικοῦ ὑπερσυντέλικου ἰδὲ καὶ § 426, σημ.

§ 324. Ἐγκλιτικὰ φωνήεντα λέγονται τὰ φωνήεντα τὰ μεταξὺ τοῦ χρονικοῦ θέματος καὶ τῶν προσωπικῶν καταλήξεων. Εἶνε δὲ *ο* καὶ *ε* τῆς ὑποτακτικῆς ἀμφοτέρων τῶν συζυγιῶν, *ι* τῆς εὐκτικῆς τῶν εἰς *-ω* καὶ *ιη* τοῦ ἐνικῆς ἐνεργητικοῦ τῶν εἰς *-μι*, πανταχοῦ δ' ἀλλάχου *ι*. Ἀλλὰ τὸ *ιη* μετεδόθη καὶ εἰς τὸν δυτικὸν καὶ πληθυντικὸν τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς καὶ ἐσχηματίσθησαν διπλοῖ τύποι. Ἰδὲ παραδείγματα.

§ 325. Τὸ ἐγκλιτικὸν φωνῆεν *ε* καὶ *ο* τῆς ὑποτακτικῆς τῶν εἰς *-ω* μετὰ τῶν θεματικῶν φωνήεντων *ε* καὶ *ο* συναϊρεῖται εἰς *η* καὶ *ω* (ἰδὲ § 319). Τὸ δὲ ἐγκλιτικὸν φωνῆεν *ι* τῆς εὐκτικῆς μετὰ τοῦ θεματικοῦ φωνήεντος *ο* καὶ *α* συναϊρεῖται εἰς *οι* καὶ *αι* οἷον *λύσοι-μι*, *λύσαι-μι* κ.τ.λ. (§ 321).

§ 326. Τὸ ἐγκλιτικὸν φωνῆεν *ο* καὶ *ε* τῆς ὑποτακτικῆς τῶν εἰς *-μι* μετὰ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ῥήματος συναϊρεῖται εἰς *ω* καὶ *η'* οἷον *ἰστή-ο-μεν ἰστώμεν*, *ἰστή-ε-τε ἰσῆτε*. Τὸ δὲ *ι* καὶ τὸ *ιη* τοῦ ἐνικῆς εὐκτικῆς συναϊρεῖται μετὰ τοῦ χαρακτῆρος *α*, *ε*, *ο* εἰς *αι*, *ει* καὶ *οι* οἷον *ἰστα-ιηρ ἰσταίηρ*, *τιθε-ιηρ τιθειηρ*, *διδο-ιηρ διδοίηρ*, *ἰστα-ι-μεν ἰσταῖμεν* (καὶ *ἰσταίημεν*), *διδο-ι-μεν διδοῖμεν* (καὶ *διδοίημεν*) κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῆς ἐνεργητικῆς εὐκτικῆς τῶν συνηρημένων ῥημάτων ἰδὲ § 353.

Γ' Προσωπικαὶ καταλήξεις

§ 327. Προσωπικαὶ καταλήξεις λέγονται αἱ συλλαβαὶ ἢ τὰ γράμματα, τὰ ὅποια προστίθενται εἰς τὸ τέλος τοῦ χρονικοῦ θέματος (τῶν εἰς-ω) ἢ τῆς ῥίζης (τῶν εἰς-μι) μετὰ τὰ ἐγκλιτικὰ φωνήεντα, ὅπου ὑπάρχουσι τοιαῦτα, πρὸς σχηματισμὸν τῶν τύπων τῶν προσώπων τοῦ ῥήματος.

§ 328. Αἱ προσωπικαὶ καταλήξεις διακρίνονται εἰς ἐνεργητικὰς καὶ μέσας.

ΣΗΜ. Ὁ ἐπόμενος πίναξ παριστᾷ τὰς προσωπικὰς καταλήξεις.

§ 329. Ἐνεργητικὴ φωνή

Καταλήξεις τῆς ὀριστ. τῶν ἀρκτικῶν χρόνων καὶ τῆς ὑποτακτικῆς.	Καταλήξεις τῆς ὀριστ. τῶν ἱστορικῶν χρόνων.	Καταλήξεις τῆς εὐκτικῆς.	Καταλήξεις τῆς προστακτικῆς.
--	---	--------------------------	------------------------------

Ἐριστός

1 μὲ ἦ α	ν	μὲ ἦ ν	θι ἦ ς ἢ ἀκατάληκτος
2 σι	ς	ς	τω
3 τι	—	—	—

Δυνικός

2 τον	τον	τον	τον
3 τον	την	την	των

Πληθυντικός

1 μεν	μεν	μεν	ντων καὶ τωσαν
2 τε	τε	τε	τε
3 ντι	ν ἢ σαν	εν ἦ σαν	—

Μέση φωνή

Καταλήξεις τῆς ὀριστ. τῶν ἀρκτικῶν χρόνων καὶ τῆς ὑποτακτικῆς.	Καταλήξεις τῆς ὀριστ. τῶν ἱστορικῶν χρόνων καὶ τῆς εὐκτικῆς.	Καταλήξεις τῆς προστακτικῆς.
--	--	------------------------------

Ἐριστός

1 μι	μην	—
2 σαι	σο	σο
3 ται	το	σθω

Δυϊκός

1	(μεθον)	(μεθον)	
2	σθον	σθον	σθον
3	σθον	σθην	σθων

Πληθυντικός

1	μεθζ	μεθζ	
2	σθε	σθε	σθε
3	νται	ντο	σθων και σθωσαν.

ΣΗΜ. 1. Ἡ κατάληξις *α* τοῦ πρώτου ἐν. προσώπου τῆς ὀριστ. τοῦ ἐνεργ. ἐνεστώτος καὶ μέλλοντος τῶν εἰς -ω ῥημάτων μετὰ τοῦ θεματικοῦ φωνήεντος *ο* συναϊρεῖται εἰς *ω*· οἶον γράφο-*α* γράφω, λῦο-*α* λῦω, λῦσο-*α* λῦσω. Ἡ κατάληξις *σι* τοῦ *β'* ἐν. προσώπου εἰς τὰ εἰς -ω ῥήματα μετὰ τοῦ θεμ. φωνήεντος *ε* γίνεται εἰς· τὰ εἰς -μι ἔχουσι *ε* μόνον· π. χ. λῦε-*σι* λῦεις, δίδω-*ε*. Ἡ κατάληξις τοῦ *γ'* ἐν. προσώπου *τι* κατὰ τροπήν τοῦ *τ* εἰς *σ* γίνεται *σι* εἰς τὰ εἰς -μι, εἰς δὲ τὰ εἰς -ω τὸ *σ* ἀποβάλλεται καὶ τὸ θεμ. φων. *ε* μετὰ τοῦ *ι* συναϊρεῖται εἰς *ει*· π. χ. δίδω-*τι* δίδω-*σι*, λῦε-*σι* λῦε-*ι* λῦει. Ἡ κατάληξις τοῦ *γ'* πληθυντ. προσώπου *ντι* κατὰ τροπήν τοῦ *τ* εἰς *σ* γίνεσθαι *νσι*, καὶ εἰς μὲν τὰ εἰς -μι τὸ *ν* γίνεται *α*, εἰς δὲ τὰ εἰς -ω ἀποβάλλεται καὶ τὸ θεμ. φων. *ο* ἐκτείνεται ἀναπληρωτικῶς εἰς *ου*· π. χ. δίδό-*ντι*, δίδό-*νσι*, δίδό-*ασι*· λύο-*ντι*, λύο-*νσι*, λῦουσι.

ΣΗΜ. 2. Τὸ *β'* δυϊκὸν πρόσωπον τῆς ὀριστικῆς τῶν ἱστορικῶν χρόνων σπανίως λήγει καὶ εἰς -την, -σθην ἀντί, -τον, -σθον.

ΣΗΜ. 3. Ὁ τύπος τοῦ δυϊκοῦ *α'* προσώπου εἰς -μεθον εἶνε σπανιώτατος.

§ 330. Τὸ *γ'* πληθυντικὸν πρόσωπον τῆς ὀριστικῆς τοῦ παρατατικοῦ καὶ τοῦ ἀορ. *β'* τῆς ἐνεργ. φωνῆς τῶν μὲν εἰς -ω ῥημάτων λήγει εἰς -ν, τῶν δὲ εἰς -μι λήγει εἰς -σαν· π. χ. ἔλειπο-*ν*, ἔλιπο-*ν*, ἐδίδο-*σαν*, ἔδο-*σαν*.

§ 331. Τὸ *α'* πρόσωπον τῆς εὐκτικῆς τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῶν μὲν εἰς -ω ῥημάτων λήγει εἰς -μι, τῶν δὲ εἰς -μι λήγει εἰς -ν· π. χ. λῦοι-*μι*, δίδοιη-*ν*.

§ 332. Ἡ κατάληξις τοῦ *β'* προσώπου τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεργ. ἐνεστώτος ἐλλείπει· π. χ. λῦε-. Ὁ ἀόριστος λήγει εἰς -ον· π. χ. λῦσον.

ΣΗΜ. Τὴν κατάληξιν -θι τοῦ *β'* προσώπου τῆς προστακτικῆς ἔχουσι μόνον *α')* ὁ ἐνεστώσ τοῦ φημί, εἰμί, εἶμι· οἶον φάθι, ἔσθι, ἴθι· *β')* ὁ ἀορ. *β'* τοῦ ἴσθημι, βαίνω, δύομαι, γιγνώσκω, ἀποδιδράσκω καὶ πίνω· οἶον

στῆθι, βῆθι, δῆθι, γρῶθι, ἀπόδραθι, πῆθι· γ') οἱ παρακείμενοι οἶδα, δέδια, ἔστηκα, τέθρηκα· οἷον ἴσθι, δέδιθι, ἔσταθι, τέθραθι. Τὴν δὲ κατάληξιν ε ἔχουσι μόνον οἱ ἀόρ. β' τοῦ τίθημι, δίδωμι, ἔημι, ἔχω· οἷον θέε, δόε, ἔε, σχέε.

§ 333. Τὸ ἐνεργητικὸν ἀπαρέμφατον τῶν μὲν εἰς -ω ῥημάτων ἔχει κατάληξιν -εν· οἷον λῦε-εν λύειν, τῶν δὲ εἰς -μι ἔχει -ναι· οἷον δίδό-ναι. Ἐξαιρεῖται ὁ ἀόριστος β' τοῦ τίθημι, ἔημι καὶ δίδωμι· λήγων εἰς -εσαι· οἷον θέ-εσαι θεῖναι, ἔ-εσαι εἶναι, δό-εσαι δοῦναι.

ΣΗΜ. Τὸ ἀπαρέμφατον τοῦ ἐνεργ. ἀορ. α' λήγει εἰς αι, τοῦ δὲ ἐνεργ. παρακειμένου εἰς -ναι κατὰ τὰ εἰς -μι· οἷον λῦσαι, λελυκέναι.

§ 334. Τὸ ἀπαρέμφατον τῆς μέσης φωνῆς ἔχει κατάληξιν -σθαι· οἷον λῦε-σθαι, δίδο-σθαι.

§ 335. Ἡ μετοχὴ τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς σχηματίζεται τῇ προσθήκῃ τοῦ προσφύματος *ντ* εἰς τὸ θέμα μετὰ τῆς πτωτικῆς καταλήξεως ε ἢ ἀνευ ε· οἷον λῶν, λύσας, ἰστάς (θ. λυοντ-, λυσα-ντ-, ἰστα-ντ-).

ΣΗΜ. Πλείονα περὶ τοῦ σχηματισμοῦ αὐτῆς ἰδὲ § 150 καὶ ἐξῆς.

§ 336. Ἡ μετοχὴ τοῦ ἐνεργ. παρακειμένου ἔχει κατάληξιν -ώς, -υῖα, -ός· π. χ. λελυκώς, λελυκυῖα, λελυκός. Περὶ τοῦ σχηματισμοῦ αὐτῆς ἰδὲ § 147, σημ. καὶ 199, γ', σημ.

§ 337. Ἡ μετοχὴ τῆς μέσης φωνῆς ἔχει κατάληξιν μερος, μέρη, μερον· π. χ. λυό-μερος, λυο-μέρη, λυό-μερον.

§ 338. Τῶν καταλήξεων -σαι καὶ -σο εἰς μὲν τὰ εἰς -ω ῥήματα (πλὴν τοῦ παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελείου) τὸ σ μετὰξὺ δύο φωνηέντων ἀποβάλλεται καὶ συναίρεται τὸ μὲν εαι εἰς η καὶ ει, τὸ ηαι εἰς η, τὸ εο εἰς ου καὶ τὸ αο εἰς ω κανονικῶς· οἷον λῆη καὶ λῦει (ἐκ τοῦ λῦεσαι), ὑποτ. λῆη (ἐκ τοῦ λῦησαι), ἐλῶν, ἐλῶσω (ἐκ τοῦ ἐλῶεσο, ἐλῶσασο). Ἐν τῇ εὐκτικῇ δὲν γίνεται συναίρεσις· οἷον λῶοιο, λῶοαιο (ἐκ τοῦ λῶοισο, λῶοισο).

§ 339. Τὸ βούλομαι, οἶμαι καὶ ὀρώ (β. ὀπ-) ἔχει μόνον βούλει, οἶει, ὀφεί.

§ 340. Τῆς καταλήξεως -σαι εἰς τὰ εἰς -μι τὸ σ δὲν ἀπο-

βάλλεται μεταξύ δύο φωνηέντων· οίον *τίθε-σαι, δίδο-σαι*. Τῆς δὲ *-σο* ἀποβάλλεται εἰς τὴν εὐκτικήν, εἰς τὴν ὀριστ. τοῦ ἄορ. β' καὶ εἰς τὸν παρατατικὸν τοῦ *δύναμαι* καὶ *ἐπίσταμαι*. π. χ. *διδού* (ἐκ τοῦ *διδού-σο*), *ἔδου* (ἔδοσο), *ἐδύνω*, *ἠπίστω* (ἔδύρασο, ἠπίστασο).

§ 341. Τὰ ῥήματα κατὰ τὸν χαρακτήρα διαίρουνται εἰς ἀφωρόληκτα, ἐρριτόληκτα, ὑγρόληκτα καὶ φωνηεντόληκτα· π. χ. *γράφ-ω, κρίν-ω, στέλλ-ω, λύ-ω, τιμά-ω (ῶ)*.

§ 342.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ

Χρόνοι	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΙΚΗ
Ενεστώς	λύω, λύεις, λύει λύε-τον, λύε-τον λύο-μεν, λύε-τε, λύουσι(ν)	λύω, λύης, λύη λύη-τον, λύη-τον λύω-μεν, λύη-τε, λύω-σι(ν)	λύσι-μι, λύσι-ς, λύσι λύσι-τον, λύσι-την λύσι-μεν, λύσι-τε, λύσι-εν
Παρεπαι.	ἔλυο-ν, ἔλυε-ς, ἔλυε ἔλυε-τον, ἔλυε-την ἔλυο-μεν, ἔλυε-τε, ἔλυο-ν		
Μέλλων	λύσω, λύσεις, λύσει λύσε-τον, λύσε-τον λύσο-μεν, σε-τε, -σουσι(ν)		λύσοι-μι, λύσοι-ς, λύσοι λύσοι-τον, λύσοι-την, λύσοι-μεν, -τε, λύσοι-εν
Ἀόρ. ᾶ	ἔλυσα, ἔλυσα-ς, ἔλυσε ἔλυσα-τον, ἔλυσα-την ἔλυσα-μεν, σα-τε, ἔλυσα-ν	λύσω, λύσης, λύση λύση-τον, λύση-τον λύσω-μεν, η-τε, -σω-σι(ν)	λύσαι-μι, λύσαι-ς, λύσαι λύσαι-τον, λύσαι-την, λύσαι-μεν, -τε, λύσαι-εν
Παρακείμε.	ἔλυκα, α-ς, ε ἔλυκα-τον, α-τον ἔλυκα-μεν, α-τε, -ασι(ν)	ἔλυκω, ἔλυκης, ἔλυκη ἔλυκη-τον, η-τον ἔλυκω-μεν, η-τε, ω-σι(ν)	ἔλυκοι-μι, οι-ς, οι ἔλυκοι-τον, -την, ἔλυκοι-μεν, -τε, -εν
Ἰππερσυντ.	ἔλελύκει-ν, ει-ς, ει ἔλελύκει-τον, εἶ-την ἔλελύκει-μεν, ει-τε, ε-σαν		
Ἰτετέλ. Μέλλων	λελυκώς ἔσομαι, ἔσει, ἔσει λελυκότε ἔσεσθον, ἔσεσθον λελυκότες ἐσόμεθα, ἔσε- σθε, ἔσονται		λελυκώς ἐσοίμην, ἔσοιο, ἔσοιτο λελυκότε ἐσοίσθον, ἐσοί- σθην λελυκότες ἐσοίμεθα, ἔσοι- σθε, ἔσοιντο

ΤΩΝ ΕΙΣ -Ω

ΦΩΝΗ

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΝ	ΜΕΤΟΧΗ
<p>λύε, λυέ-τω λυέ-τον, λυέ-των λυέ-τε, λυό-ντων και λυέ-τωσαν</p>	<p>λύειν</p>	<p>λύων λύουσα λύον</p>
	<p>λύσειν</p>	<p>λύσων λύσουσα λύσον</p>
<p>λύσον, λυσά-τω λύσα-τον, λυσά-των λύσα-τε, λυσά-ντων και λυσά- τωσαν</p>	<p>λύσαι</p>	<p>λύσας λύσασα λύσαν</p>
<p>λελυκώς ἔσθι, ἔστω λελυκότε ἔστων, ἔστων λελυκότες ἔσθε, ἔστων και ἔστωσαν</p>	<p>λελυκέναι</p>	<p>λελυκώς λελυκυῖα λελυκός</p>
		<p>λελυκώς ἐσόμενος λελυκυῖα ἐσόμενην λελυκός ἐσόμενον</p>

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΙΚΗ
Ενεστώς	λύο-μαι, ει (γι), ε-ται ε-σθον, ε-σθον λύο-μεθα, ε-σθε, ο-νται	λύω-μαι, γι, η-ται η-σθον, η-σθον ώ-μεθα, η-σθε, ω-νται	λυοί-μην, οι-ο, οι-το οι-σθον, οι-σθην οί-μεθα, οι-σθε, οι-ντο
Παρατ.	ἐλύό-μην, ου, ε-το ε-σθον, ἐ-σθην ὀ-μεθα, ε-σθε, ο-ντο		
Μεσ. μέλλ. ά	λύσο-μαι, ει (γι), ε-ται ε-σθον, ε-σθον ὀ-μεθα, ε-σθε, ο-νται		λυσοί-μην, οι-ο, οι-το οι-σθον, οι-σθην οί-μεθα, οι-σθε, οι-ντο
Μεσ. άορ. ά	ἐλύσά-μην, ω, α-το α-σθον, ἄ-σθην ἄ-μεθα, α-σθε, α-ντο	λύσω-μαι, ηι, η-ται η-σθον, η-σθον ὀ-μεθα, η-σθε, ω-νται	λυσαι-μην, αι-ο, αι-το αι-σθον, αι-σθην αί-μεθα, αι-σθε, αι-ντο
Παθ. μέλλ. ά	λυθήσο-μαι, ει (γι), ε-ται ε-σθον, ε-σθον ὀ-μεθα, ε-σθε, ο-νται		λυθησοί-μην, οι-ο, οι-το οι-σθον, οι-σθην οί-μεθα, οι-σθε, οι-ντο
Παθ. άορ. ά	ἐλύθη-ν, ης, η η-τον, ἤ-την η-μεν, η-τε, η-σαν	λυθῶ, ῆς, ῆ ῆ-τον, ῆ-τον, ῶ-μεν, ῆ-τε, ῶ-σι(ν)	λυθείη-ν, εἶη-ς, εἶη εἶη-τον εἶτον, εἶῆ-την εἶτην εἶη-μεν εἶμεν, εἶη-τε εἶτε, εἶη-σαν εἶν
Παρακείμεν.	λέλυ-μαι, -σαι, -ται -σθον, -σθον -μεθα, -σθε, -νται	λελυ-μένος ὦ, ῆς, ῆ λελυ-μένω ῆ-τον, ῆ-τον λελυ-μένοι ῶ-μεν, ῆ-τε, ὡσι(ν)	λελυ-μένος εἶην, εἶης, εἶη λελυ-μένω εἶητον εἶτον, εἶῆτην εἶτην λελυ-μένοι εἶημεν εἶμεν, εἶητε εἶτε, εἶησαν εἶεν
Υπερσ.	ἐλελύ-μην, -σο, -το -σθον, -σθην μεθα, -σθε, -ντο		
Τελελ. μέλλ.	λελύσο-μαι, ει(γι), ε-ται ε-σθον, ε-σθον ὀ-μεθα, ε-σθε, ο-νται		λελυσοί-μην, οι-ο, οι-το οι-σθον, οι-σθην λελυσοί-μεθα, οι-σθε, οι-ντο

ΦΩΝΗ

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΝ	ΜΕΤΟΧΗ
λύου, λυέ-σθω λύε-σθον, λυέ-σθων λύε-σθε, έ-σθων και λυέ-σθωσαν	λύε-σθαι	λυό-μενος, η, ον
	λύσε-σθαι	λυσό-μενος, η, ον
λύσαι, λυσά-σθω λύσα-σθον, λυσά-σθων α-σθε, λυσά-σθων και ά-σθωσαν	λύσα-σθαι	λυσά-μενος, η, ον
	λυθήσε-σθαι	ληθησό-μενος, η, ον
λύθη-τι, λυθή-τω λύθη-τον, λυθή-των λύθη-τε, ή-τωσαν και έ-ντων	λυθή-ναι	λυθείς, σα, έν
λέλυ-σο, λελύ-σθω λέλυ-σθον, λελύ-σθων λέλυ-σθε, ύ-σθων και ύ-σθωσαν	λελύ-σθαι	λελυ-μένος, η, ον
	λελύσε-σθαι	λελυσό-μενος, η, ον

§ 344. Παράδειγμα του συνηρημένου μέλλοντος της ενεργητικής και της μέσης φωνής

	Ἀριθμ.	πρόσωπ.	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΝ	ΜΕΤΟΧΗ
Ἐνεργητικός μέλλων	Ἐνικ.	1	κρινοῶ	κρινοῦμι καὶ οἶην	κρινεῖν	κρινοῶν κρινοῦσα κρινοῦν
		2	κρινεῖς	κρινοῖς καὶ οἶης		
		3	κρινεῖ	κρινοῖ καὶ οἶη		
	Δυϊκ.	2	κρινεῖτον	κρινοῖτον		
		3	κρινεῖτον	κρινοῖτην		
	Πληθ.	1	κρινοῦμεν	κρινοῦμεν		
		2	κρινεῖτε	κρινοῖτε		
		3	κρινοῦσι(ν)	κρινοῖεν		
	Μέσος μέλλων	Ἐνικ.	1	νεμοῦμαι	νεμοίμην	νεμεῖσθαι
2			νεμεῖ (ῆ)	νεμοῖς		
3			νεμεῖται	νεμοῖτο		
Δυϊκ.		2	νεμεῖσθον	νεμοῖσθον		
		3	νεμεῖσθον	νεμοῖσθην		
Πληθ.		1	νεμούμεθα	νεμοίμεθα		
		2	νεμεῖσθε	νεμοῖσθε		
		3	νεμοῦνται	νεμοῖντο		

§ 345. Παράδειγμα τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ μέσου ὁριστοῦ 6'

Ἀριθ.	Πρόσωπ.	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤ.	ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤ.	ΑΠΑΡ.	ΜΕΤΟΧΗ	
Ἐνεργητικός ὁρ. 6'	Ἐν.	1	ἔλιπον	λίπω	λίπομι			
		2	ἔλιπες	λίπης	λίποις	λίπε	λίπεῖν	
		3	ἔλιπε(ν)	λίπη	λίποι	λίπέτω	λίπων	
	Δυϊκ.	2	ἐλίπετον	λίπητον	λίποιτον	λίπετον	λίποῦσα	λίπὸν
		3	ἐλίπέτην	λίπητον	λίποίτην	λίπέτων		
		Πλ. 4	ἐλίπομεν	λίπωμεν	λίπομεν			
	Πλ.	2	ἐλίπετε	λίπητε	λίποιτε	λίπετε		
		3	ἔλιπον	λίπωσι(ν)	λίποιεν	λίπόντων καὶ λίπέωσαν		
		Μέσος ὁρ. 6'	Ἐν.	1	ἐλίπομην	λίπωμαι	λίποίμην	
2	ἐλίπου			λίπη	λίποις	λίποῦ	λίπέσθαι	
3	ἐλίπετο			λίπηται	λίποιτο	λίπέσθω	λίπόμενος	
Δυϊκ.	2		ἐλίπεσθον	λίπησθον	λίποισθον	λίπεσθον	λίπομένη	λίπόμενον
	3		ἐλίπέσθη	λίπησθον	λίποισθην	λίπέσθων		
	Πλ.		1	ἐλίπομεθα	λίπώμεθα	λίποίμεθα		
2			ἐλίπεσθε	λίπησθε	λίποισθε	λίπεσθε		
3			ἐλίποντο	λίπωνται	λίποιντο	λίπέσθων καὶ λίπέσθωσαν		

ΣΗΜ. 1. Περί μὲν τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ συνηρημένου μέλλοντος ἰδὲ § 393· περί δὲ τῶν ῥημάτων τῶν ἔχόντων συνηρημένον μέλλοντα ἰδὲ § 401, α', β', γ', δ' καὶ § 402.

ΣΗΜ. 2. Περί τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ μέσου ἀόριστου β' ἰδὲ § 403 καὶ ἐξῆς.

ΣΗΜ. 3. Ὁ παθητικὸς ἀόριστος β' κλίνεται ὅπως ὁ παθητικὸς ἀόριστος α'· οἷον ἐτρέπην, ἐτρέπης, ἐτρέπη, ἐτρέπητον, ἐτραπήτην, ἐτρέπημεν, ἐτρέπητε, ἐτρέπησαν, ὅπως ὁ ἐλύθην, ης, η κ.τ.λ.

ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ ΡΗΜΑΤΑ

§ 346. Τὰ φωνηεντόληκτα εἰς -ω ῥήματα τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα ε, α, ο εἰς τὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν καὶ τῶν δύο φωνῶν συναιροῦσι τοῦτον μετὰ τῶν καταλήξεων, δι' ὃ συνηρημένα λέγονται.

§ 347. Τὰ συνηρημένα ῥήματα λέγονται καὶ περισπώμενα.

§ 348. Τὰ συνηρημένα ῥήματα κατὰ τὸν χαρακτῆρα αὐτῶν εἶνε τριῶν τάξεων. Ἡ πρώτη τάξις ἔχει χαρακτῆρα ε, ἡ δευτέρα α καὶ ἡ τρίτη ο· οἷον ποιέ-ω ποιῶ, τιμά-ω τιμῶ, δηλό-ω δηλώ.

<p>1/ ποιέω 2/ ποιῶ 3/ τιμάω 4/ τιμῶ 5/ δηλόω 6/ δηλώ</p>		<p>Ἡ πρώτη τάξις ἔχει χαρακτῆρα ε, ἡ δευτέρα α καὶ ἡ τρίτη ο· οἷον ποιέ-ω ποιῶ, τιμά-ω τιμῶ, δηλό-ω δηλώ.</p>
---	--	---

§ 349.

Α' ΣΥΖΥΓΙΑ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΙ-
<i>Ἑρστώς</i>	(ποιέω) ποιῶ (ποιέεις) ποιεῖς (ποιέει) ποιεῖ (ποιέετον) ποιεῖτον (ποιέετον) ποιεῖτον (ποιέομεν) ποιούμεν (ποιέετε) ποιεῖτε (ποιέουσι) ποιούσι(ν)	(ποιέω) ποιῶ (ποιέῃς) ποιῆς (ποιέῃ) ποιῆ (ποιέῃτων) ποιῆτων (ποιέῃτων) ποιῆτων (ποιέωμεν) ποιῶμεν (ποιέῃτε) ποιῆτε (ποιέωσι) ποιῶσι(ν)	ΚΟΙΝΗ ΑΤ- (ποιέομαι) ποιούμαι (ποιέοις) ποιούεις (ποιέοι) ποιούει (ποιέοιτον) ποιούοιτον (ποιούοιτην) ποιούοιτην (ποιέοιμεν) ποιούοιμεν (ποιέοιτε) ποιούοιτε (ποιέοιεν) ποιούοιεν
<i>Παρατατικός</i>	(ἐποιέον) ἐποιούν (ἐποιέεις) ἐποιεῖς (ἐποιέει) ἐποιεῖ (ἐποιέετον) ἐποιεῖτον (ἐποιεῖτην) ἐποιεῖτην (ἐποιέομεν) ἐποιούμεν (ἐποιέετε) ἐποιεῖτε (ἐποιέον) ἐποιούν		
ΜΕΣΗ			
<i>Παρατατικός</i>	(ποιέομαι) ποιούμαι (ποιέει) (ῆ) ποιεῖ (ῆ) (ποιέεται) ποιεῖται (ποιέεσθον) ποιεῖσθον (ποιέεσθον) ποιεῖσθον (ποιέομεθα) ποιούμεθα (ποιέεσθε) ποιεῖσθε (ποιέονται) ποιούνται	(ποιέομαι) ποιῶμαι (ποιέῃ) ποιῆ (ποιέῃται) ποιῆται (ποιέῃσθον) ποιῆσθον (ποιέῃσθον) ποιῆσθον (ποιέομεθα) ποιῶμεθα (ποιέῃσθε) ποιῆσθε (ποιέονται) ποιῶνται	(ποιούοιμην) ποιούοιμην (ποιούοι) ποιούοι (ποιούοιτο) ποιούοιτο (ποιούοισθον) ποιούοισθον (ποιούοισθην) ποιούοισθην (ποιούοιμεθα) ποιούοιμεθα (ποιούοισθε) ποιούοισθε (ποιούοιντο) ποιούοιντο
<i>Ἑρστώς</i>	(ἐποιούμην) ἐποιούμην, (ἐποιέου) ἐποιού, (ἐποιέετο) ἐποιεῖτο (ἐποιέεσθον) ἐποιεῖσθον, (ἐποιεῖσθην) ἐποιεῖσθην (ἐποιούμεθα) ἐποιούμεθα, (ἐποιέεσθε) ἐποιεῖσθε, (ἐποιέοντο) ἐποιούντο		

ΤΩΝ ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΩΝ

ΦΩΝΗ

ΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΝ	ΜΕΤΟΧΗ
<p>ΤΙΚΗ</p> <p>(ποιείην) ποιίην (ποιείης) ποιίης (ποιείη) ποιίη</p>	<p>(ποιέε) ποίει (ποιέετω) ποιείτω (ποιέετον) ποιείτον (ποιέετων) ποιείτων</p> <p>(ποιέετε) ποιείτε (ποιέετωσαν) ποιείτωσαν και (ποιέόντων) ποιούντων</p>	<p>(ποιέειν) ποιείν</p>	<p>(ποιέων) ποιών (ποιέουσα) ποιούσα (ποιέον) ποιούν</p>

ΦΩΝΗ

	<p>(ποιέου) ποιού (ποιέεσθω) ποιέσθω (ποιέεσθον) ποιείσθον (ποιέεσθων) ποιείσθων</p> <p>(ποιέεσθε) ποιείσθε (ποιέεσθωσαν) ποιείσθωσαν και (ποιέεσθων) ποιείσθων</p>	<p>(ποιέεσθαι) σθαι</p>	<p>(ποιεόμενος) ποιούμενος (ποιεομένη) ποιουμένη (ποιεόμενον) ποιούμενον</p>
--	---	-------------------------	--

§ 350.

Β' ΣΥΖΥΓΙΑ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΙ-
<i>Ἐρευτός</i>	(τιμάω) τιμῶ (τιμάεις) τιμάς (τιμάει) τιμά (τιμάετον) τιμάτον (τιμάετον) τιμάτον (τιμάομεν) τιμῶμεν (τιμάετε) τιμάτε (τιμάουσι) τιμῶσι(ν)	(τιμάω) τιμῶ (τιμάεις) τιμάς (τιμάει) τιμά (τιμάητον) τιμάτον (τιμάητον) τιμάτον (τιμάωμεν) τιμῶμεν (τιμάητε) τιμάτε (τιμάωσι) τιμῶσι(ν)	ΚΟΙΝΗ (τιμάομι) τιμῶμι (τιμάοις) τιμῶς (τιμάοι) τιμῶ (τιμάοιτον) τιμῶτον (τιμάοίτην) τιμῶτην (τιμάοιμεν) τιμῶμεν (τιμάοιτε) τιμῶτε (τιμάοιεν) τιμῶεν
<i>Παρατατικός</i>	(ἐτίμαον) ἐτίμων (ἐτίμαες) ἐτίμας (ἐτίμαε) ἐτίμα (ἐτιμάετον) ἐτιμάτον (ἐτιμάετην) ἐτιμάτην (ἐτιμάομεν) ἐτιμῶμεν (ἐτιμάετε) ἐτιμάτε (ἐτίμαον) ἐτίμων		
ΜΕΣΗ			
<i>Ἐρευτός</i>	(τιμάομαι) τιμῶμαι (τιμάει) (γί) τιμά (τιμάεται) τιμάται (τιμάεσθον) τιμάσθον (τιμάεσθον) τιμάσθον (τιμάόμεθα) τιμῶμεθα (τιμάεσθε) τιμάσθε (τιμάονται) τιμῶνται	(τιμάομαι) τιμῶμαι (τιμάει) τιμά (τιμάηται) τιμάται (τιμάησθον) τιμάσθον (τιμάησθον) τιμάσθον (τιμάόμεθα) τιμῶμεθα (τιμάησθε) τιμάσθε (τιμάωνται) τιμῶνται	(τιμασίμην) τιμῶμην (τιμάοιο) τιμῶο (τιμάοιτο) τιμῶτο (τιμάοισθον) τιμῶσθον (τιμαοίστην) τιμῶστην (τιμαοίμεθα) τιμῶμεθα (τιμάοισθε) τιμῶσθε (τιμάοιντο) τιμῶντο
<i>Παρατατικός</i>	(ἐτιμάομην) ἐτιμῶμην, (ἐτιμάοιο) ἐτιμῶο, (ἐτιμάοιτο) ἐτιμῶτο (ἐτιμάοισθον) ἐτιμῶσθον, (ἐτιμαέσθην) ἐτιμάσθην (ἐτιμαόμεθα) ἐτιμῶμεθα, (ἐτιμάεσθε) ἐτιμάσθε, (ἐτιμάοντο) ἐτιμῶντο.		

ΤΩΝ ΣΥΝΗΛΡΗΜΕΝΩΝ

ΦΩΝΗ

ΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΝ	ΜΕΤΟΧΗ
<p>ΑΤΤΙΚΗ (τιμασίην) τιμῶν (τιμασίης) τιμῶς (τιμασίη) τιμῶη</p>	<p>(τίμαε) τίμα (τιμάετω) τιμάτω (τιμάετον) τιμάτον (τιμάετων) τιμάτων (τιμάετε) τιμάετε (τιμάετωσαν) τιμάτωσαν καὶ (τιμαόντων) τιμώντων</p>	<p>(τιμάειν) τιμάειν</p>	<p>(τιμάων) τιμών (τιμάουσα) τιμῶσα (τιμάον) τιμών</p>

ΦΩΝΗ

	<p>(τιμάου) τιμῶ (τιμάεσθω) τιμάσθω (τιμάεσθον) τιμάσθον (τιμάεσθων) τιμάσθων (τιμάεσθε) τιμάσθε (τιμάεσθωσαν) τιμάσθωσαν καὶ (τιμάεσθων) τιμάσθων</p>	<p>(τιμάεσθαι) τιμάσθαι</p>	<p>(τιμαόμενος) τιμώμενος (τιμαομένη) τιμωμένη (τιμαόμενον) τιμώμενον</p>
--	---	---------------------------------	---

§ 351.

Γ' ΣΥΖΥΓΙΑ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΙ-
			ΚΟΙΝΗ
Ένεστώς	(δηλώω) δηλῶ (δηλόεις) δηλοῖς (δηλοί) δηλοῖ (δηλόετον) δηλοῦτον (δηλόστον) δηλοῦτον (δηλόομεν) δηλοῦμεν (δηλόετε) δηλοῦτε (δηλόουσι) δηλοῦσι(ν)	(δηλώω) δηλῶ (δηλόης) δηλοῖς (δηλόη) δηλοῖ (δηλόητον) δηλῶτον (δηλόητον) δηλῶτον (δηλόωμεν) δηλῶμεν (δηλόητε) δηλῶτε (δηλώωσι) δηλώωσι(ν)	(δηλόοιμι) δηλοῖμι (δηλόοις) δηλοῖς (δηλόοι) δηλοῖ (δηλόοιτον) δηλοῖτον (δηλοοίτην) δηλοῖτην (δηλόοιμεν) δηλοῖμεν (δηλόοιτε) δηλοῖτε (δηλόοιεν) δηλοῖεν
Παρατατικός	(ἐδήλοον) ἐδήλου (ἐδήλοες) ἐδήλους (ἐδήλοε) ἐδήλου (ἐδηλόετον) ἐδηλοῦτον (ἐδηλοέτην) ἐδηλοῦτην (ἐδηλόομεν) ἐδηλοῦμεν (ἐδηλόετε) ἐδηλοῦτε (ἐδήλοον) ἐδήλου		
			ΜΕΣΗ
Ένεστώς	(δηλόομαι) δηλοῦμαι (δηλόει) (η) δηλοῖ (δηλόεταί) δηλοῦται (δηλόεσθον) δηλοῦσθον (δηλόεσθον) δηλοῦσθον (δηλόομεθα) δηλοῦμεθα (δηλόεσθε) δηλοῦσθε (δηλόονταί) δηλοῦνται	(δηλόωμαι) δηλῶμαι (δηλόη) δηλοῖ (δηλόηται) δηλῶται (δηλόησθον) δηλῶσθον (δηλόησθον) δηλῶσθον (δηλοῶμεθα) δηλώμεθα (δηλόησθε) δηλώσθε (δηλώνται) δηλώνται	(δηλοοίμην) δηλοῖμην (δηλόοιο) δηλοῖο (δηλόοιτο) δηλοῖτο (δηλόοισθον) δηλοῖσθον (δηλοοίστην) δηλοῖστην (δηλοοίμεθα) δηλοῖμεθα (δηλόοισθε) δηλοῖσθε (δηλόοιντο) δηλοῖντο
Παρατατικός	(ἐδηλοοίμην) ἐδηλοῖμην, (ἐδήλοου) ἐδηλοῦ, (ἐδηλόετο) ἐδηλοῦτο (ἐδηλόεσθον) ἐδηλοῦσθον, (ἐδηλοέστην) ἐδηλοῦστην (ἐδηλοοίμεθα) ἐδηλοῖμεθα, (ἐδηλόεσθε) ἐδηλοῦσθε, (ἐδηλόοντο) ἐδηλοῦντο.		

ΤΩΝ ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΩΝ

ΦΩΝΗ

ΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΝ	ΜΕΤΟΧΗ
ΑΤΤΙΚΗ (δηλοσίην)δηλοίην (δηλοσίης)δηλοίης (δηλοσίη)δηλοίη	(δήλοε) δήλου (δηλοέτω) δηλούτω (δηλοέστον) δηλοῦστον (δηλοέτων) δηλούτων (δηλόετε) δηλοῦτε (δηλοέτωσαν) δηλού- τωσαν καὶ (δηλοέν- των) δηλούντων	(δηλόειν) δηλοῦν	(δηλόων) δηλῶν (δηλόουσα) δηλοῦσα (δηλόον) δηλοῦν

ΦΩΝΗ

(δηλόου) δηλοῦ (δηλοέσθω) δηλούσθω (δηλοέσθον) δηλοῦσθον (δηλοέσθων)δηλούσθων (δηλόεσθε) δηλοῦσθε (δηλοέσθωσαν) δηλού- σθωσαν καὶ (δηλοέ- σθων) δηλούσθων	(δηλόεσθαι) δηλοῦσθαι	(δηλοόμενος) δηλούμενος (δηλοομένη) δηλουμένη (δηλοόμενον) δηλούμενον
--	--------------------------	--

§ 352. Τὸ *αιρ* καὶ *οειρ* τοῦ ἀπαρεμφάτου συναιρεῖται εἰς *ᾶρ* οὐχὶ *ᾗρ* καὶ *οῦρ* οὐχὶ *οῖρ*, ἐπειδὴ ἡ δίφθογγος *ει* εἶνε νόθος, ὡς προελθοῦσα ἐκ τοῦ *εειρ*. (§ 150, σημ. 2).

ΣΗΜ. Πρὸς τὸ ἀλλά-εις ἀλλῆς, ἔνθα ἡ δίφθογγος *ει* εἶνε ἐπίσης νόθος, ὡς προελθοῦσα ἐξ ἀναπληρωτικῆς ἐκτάσεως. Οὕτω καὶ τὸ *πλακοῖεις* *πλακοῖς*.

§ 353. Ἡ εὐκτική τῶν συνηρημένων ἐν τῷ ἐνεστώτι τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς πλὴν τοῦ συνήθους σχηματισμοῦ ἔχει καὶ τὸν Ἄττικὸν μὲ ἐγκλιτικὸν φωνῆεν *ιη*.

ΣΗΜ. Τὸν Ἄττικὸν σχηματισμὸν ἔχουσι σπανίως καὶ οἱ συνηρημένοι μέλλοντες ὡς *διαβαλοίηρ*, *κρινοίηρ*, καὶ ὁ ἄορ. τοῦ ἔχω *σχοίηρ*.

§ 354. Τὰ εἰς -έω δισύλλαβα συναιροῦνται μόνον ὅπου μετὰ τὸν χαρακτῆρα *ε* ἀκολουθεῖ *ε* ἢ *ει* οἷον *πλέω*, *πλεῖς*, *πλεῖ*, *πλεῖτορ*, *πλεῖτορ*, *πλέομεν*, *πλεῖτε*, *πλέουσι(ν)* ὑποτ. *πλέω*, *πλέης*, *πλέη* κ.τ.λ. εὐκτ. *πλείομι*, *πλείεις*, *πλείοι* κ.τ.λ. προστ. *πλεῖ*, *πλείτω*, *πλεῖτορ*, *πλείτωρ*, *πλεῖτε*, *πλείτωσαν* καὶ *πλεόντων* ἀπαρ. *πλεῖν* μετ. *πλέων*, *πλέουσα*, *πλέον* παρατ. ἔ-*πλεον*, ἔ-*πλεις*, ἔ-*πλει*, ἔ-*πλέομεν* κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Τὸ δέω (δένω) συναιρεῖται πανταχοῦ π. χ. *συν-δεῖ*, *δοῖσι*, ἀπαρ. *δεῖν*, μετ. *δῶν*, ἀγαθόμενος κ.τ.λ. Τὸ ξέω, εἰσφρέω καὶ ἐκφρέω (ἄχρηστον κατ' ἐνεστώτα) συναιρεῖ καὶ τὸ *εο* εἰς *ου* οἷον *ξοῦμεν* εἰσέφρουρ, ἐξέφρουρ, ἐξεφρούμην. Τοῦ λούω τὸ θεματικὸν φωνῆεν *ε* καὶ *ο* καταπίνεται ὑπὸ τῆς δίφθογγου *ου* οἷον *ἔλου*, *λοῦμαι*, *ἐλοῦντο*, *λοῦσθαι*, *λούμενος*.

§ 355. Τὰ ῥήματα ζῶ, *πεινῶ*, *διψῶ*, *κινῶ*, *ῥῶ*, *σμῶ*, *ψῶ*, *χρῶ*, *χρῶμαι* ἀντὶ τῆς συναιρέσεως εἰς *α* καὶ *α* ἔχουσι τὴν εἰς *η* καὶ *η* οἷον

Ἑνεργητικόν

Μέσον

Ἵριστ. καὶ ὑποτακτ. τοῦ ἐνε.	Παρατ.	Προστακτ.	Ἵπ.	Ἵριστικ. καὶ ὑποτ. τοῦ ἐνεσ.	Παρατατ.	Προστακτικ.	Ἵπαρέμ.
ζῶ	ἔζων		ζῆν	χρῶμαι	ἐχρῶμην		χρῆσθα:
ζῆς	ἔζης	ζῆ		χρῆ	ἐχρῶ	χρῶ	
ζῆ	ἔζη	ζῆτω		χρήται	ἐχρήτο	χρήσθω	
ζῆτον	ἔζῆτον	ζῆτον		χρήσθον	ἐχρήσθον	χρήσθον	
ζῆτον	ἔζήτην	ζήτην		χρήσθον	ἐχρήσθην	χρήσθων	
ζῶμεν	ἔζῶμεν	ζῆτε		χρώμεθα	ἐχρώμεθα	χρήσθε	
ζῆτε	ἔζῆτε	ζώντων καὶ		χρήσθε	ἐχρῶσθε	χρήσθων καὶ	
ζῶσι(ν)	ἔζων	ζήτησαν		χρώνται	ἐχρήντο	χρήσθωσαν	

ΣΗΜ. 1. Ἡ εἰς η καὶ η ἀντι α καὶ α συναίρεσις τῶν ῥημάτων τούτων εἶνε κανονική, διότι ἔχουσι χαρακτήρα η καὶ οὐχὶ α' π. γ. ζῆ-ω (ζῶ), χρή-ομαι (-ῶμαι).
 ΣΗΜ. 2. Ἐκ τῶν εἰς -άω δὲν συναίρεται: τὸ κάω καὶ κλάω (καίω καὶ κλαίω).

§ 356.

Ένεστώς και παρατατικός

'Οριστική	τι-θή-μι τι-θεῖς τιθεῖ τί-θε-τον τί-θε-τον τί-θε-μεν τί-θε-τε τι-θέ-ασι(ν)	ι-ή-μι ι-εῖς ι-εῖ ι-ε-τον ι-ε-τον ι-ε-μεν ι-ε-τε ι-ᾶ-σι(ν)	δι-δω-μι δι-δω-ς δι-δω-σι(ν) δι-δο-τον δι-δο-τον δι-δο-μεν δι-δο-τε δι-δό-ασι(ν)	ι-στη-μι ι-στη-ς ι-στη-σι(ν) ι-στα-τον ι-στα-τον ι-στα-μεν ι-στα-τε ι-στᾶ-σι(ν)
	Παρατατικός	ε-τί-θη-ν ε-τί-θει-ς ε-τί-θει ε-τί-θε-τον ε-τι-θέ-την ε-τί-θε-μεν ε-τί-θε-τε ε-τί-θε-σαν	ι-η-ν ι-ει-ς ι-ει ι-ε-τον ι-ε-την ι-ε-μεν ι-ε-τε ι-ε-σαν	ε-δί-δου-ν ε-δί-δου-ς ε-δί-δου ε-δί-δο-τον ε-δί-δο-την ε-δί-δος-μεν ε-δί-δο-τε ε-δί-δο-σαν
'Υποτακτική	τι-θῶ τι-θῆς τι-θῆ τι-θῆ-τον τι-θῆ-τον τι-θῶ-μεν τι-θῆ-τε τι-θῶ-σι(ν)	ι-ῶ ι-ῆς ι-ῆ ι-ῆ-τον ι-ῆ-τον ι-ῶ-μεν ι-ῆ-τε ι-ῶ-σι(ν)	δι-δῶ δι-δῶς δι-δῶ δι-δῶ-τον δι-δῶ-τον δι-δῶ-μεν δι-δῶ-τε δι-δῶ-σι(ν)	ι-στῶ ι-στῆς ι-στῆ ι-στῆ-τον ι-στῆ-τον ι-στῶ-μεν ι-στῆ-τε ι-στῶ-σι(ν)
	Εὐκτική	τι-θείη-ν τι-θείης τι-θείη τι-θείη-τον, τιθεῖτον τι-θείη-την, τιθείτην τι-θείη-μεν, τιθειῖμεν τι-θείη-τε, τιθεῖτε τι-θείη-σαν, τιθειῖεν	ι-εῖη-ν ι-εῖης ι-εῖη ι-εῖη-τον, ιεῖτον ι-εῖη-την, ιεῖτην ι-εῖη-μεν, ιεῖμεν ι-εῖη-τε, ιεῖτε ι-εῖη-σαν, ιεῖεν	δι-δοίη-ν δι-δοίης δι-δοίη δι-δοίη-τον, διδοῖτον δι-δοίη-την, διδοῖτην δι-δοίη-μεν, διδοῖμεν δι-δοίη-τε, διδοῖτε δι-δοίη-σαν, διδοῖεν
Προστακτική	τί-θει τι-θέ-τω τί-θε-τον τι-θέ-των τί-θε-τε τι-θέ-ντων και τι-θέ-τωσαν	ι-ει ι-έ-τω ι-ε-τον ι-έ-των ι-ε-τε ι-έ-ντων και ι-έ-τωσαν	δι-δου δι-δό-τω δι-δο-τον δι-δό-των δι-δο-τε δι-δό-ντων και δι-δό-τωσαν	ι-στη ι-στά-τω ι-στα-τον ι-στά-των ι-στα-τε ι-στά-ντων και ι-στά-τωσαν
	Απ.	τι-θέ-ναι	ι-έ-ναι	δι-δό-ναι
Μετ.	τι-θείς, τι-θέντος τι-θείσα, τι-θείσης τι-θέν, τι-θέντος	ι-εῖς, ι-έντος ι-εῖσα, ι-εῖσης ι-έν, ι-έντος	δι-δούς, δι-δόντος δι-δούσα, δι-δούσης δι-δόν, δι-δόντος	ι-στάς, ι-στάντος ι-στάσα, ι-στάσης ι-σάν, ι-σάντος

ΤΩΝ ΕΙΣ -ΜΙ

ΦΩΝΗ

Ἄοριστος 6'

Ὀριστική	— ἔθη-χα — ἔθη-χα-ς — ἔθη-χε(ν) ἔθη-των ἔθη-την ἔθη-μεν ἔθη-τε ἔθη-σαν	— ἦ-χα — ἦ-χα-ς — ἦ-χε(ν) εἶ-τον εἶ-την εἶ-μεν εἶ-τε εἶ-σαν	— ἔδω-χα — ἔδω-χα-ς — ἔδω-χε(ν) ἔδο-τον ἔδο-την ἔδο-μεν ἔδο-τε ἔδο-σαν	ἔστη-ν ἔστη-ς ἔστη ἔστη-τον ἔστη-την ἔστη-μεν ἔστη-τε ἔστη-σαν
Ἰσοπαλική	θῶ θῶς θῶ θῶ-τον θῶ-την θῶ-μεν θῶ-τε θῶ-σι(ν)	ῶ ῶς ῶ ῶ-τον ῶ-την ῶ-μεν ῶ-τε ῶ-σι(ν)	δῶ δῶς δῶ δῶ-τον δῶ-την δῶ-μεν δῶ-τε δῶ-σι(ν)	στῶ στῶς στῶ στῶ-τον στῶ-την στῶ-μεν στῶ-τε στῶ-σι(ν)
Εὐκτική	θείη-ν θείη-ς θείη θείη-τον, θείτον θείη-την, θείτην θείη-μεν, θείμεν θείη-τε, θείτε θείη-σαν, θείεν	εἶη-ν εἶη-ς εἶη εἶη-τον, εἶτον εἶη-την, εἶτην εἶη-μεν, εἶμεν εἶη-τε, εἶτε εἶη-σαν, εἶεν	δοίη-ν δοίη-ς δοίη δοίη-τον, δοῖτον δοίη-την, δοίτην δοίη-μεν, δοῖμεν δοίη-τε, δοῖτε δοίη-σαν, δοῖεν	σταίη-ν σταίη-ς σταίη σταίη-τον, σταῖτον σταίη-την, σταίτην σταίη-μεν, σταῖμεν σταίη-τε, σταῖτε σταίη-σαν, σταῖεν
Προστακτική	θέ-ς θέ-τω θέ-τον θέ-των θέ-τε θέ-ντων καί θέ-τωσαν	ἔ-ς ἔ-τω ἔ-τον ἔ-των ἔ-τε ἔ-ντων καί ἔ-τωσαν	δό-ς δό-τω δό-τον δό-των δό-τε δό-ντων καί δό-τωσαν	στῆ-θι στῆ-τω στῆ-τον στῆ-των στῆ-τε στά-ντων καί στά-τωσαν
Ἀπ.	θεί-ναι	εἶ-ναι	δοῦ-ναι	στῆ-ναι
Μετ.	θείς, θέντος θείσα, θείσης θέν, θέντος	εἶς, ἔντος εἶσα, εἶσης ἔν, ἔντος	δούς, δόντος δοῦσα, δούσης δόν, δόντος	στάς, στάντος στάσα, στάσης στάν, στάντος

§ 357.

Ἐνεστώς και παρατατικός

	Ὀριστική	τι-θε-μαι τι-θε-σαι τι-θε-ται τι-θε-σθον τι-θε-σθον τι-θέ-μεθα τι-θε-σθε τι-θε-νται	ἴ-ε-μαι ἴ-ε-σαι ἴ-ε-ται ἴ-ε-σθον ἴ-ε-σθον ἴ-έ-μεθα ἴ-ε-σθε ἴ-ε-νται	δι-δο-μαι δι-δο-σαι δι-δο-ται δι-δο-σθον δι-δο-σθον δι-δό-μεθα δι-δο-σθε δι-δο-νται	ἴ-στα-μαι ἴ-στα-σαι ἴ-στα-ται ἴ-στα-σθον ἴ-στα-σθον ἴ-στα-μεθα ἴ-στα-σθε ἴ-στα-νται
	Παρατατικός	έ-τι-θέ-μην έ-τι-θε-σο έ-τι-θε-το έ-τι-θε-σθον έ-τι-θέ-σθην έ-τι-θέ-μεθα έ-τι-θε-σθε έ-τι-θε-ντο	ἴ-έ-μην ἴ-ε-σο ἴ-ε-το ἴ-ε-σθον ἴ-έ-σθην ἴ-έ-μεθα ἴ-ε-σθε ἴ-ε-ντο	έ-δι-δό-μην έ-δι-δο-σο έ-δι-δο-το έ-δι-δο-σθον έ-δι-δο-σθην έ-δι-δό-μεθα έ-δι-δο-σθε έ-δι-δο-ντο	ἴ-στά-μην ἴ-στα-σο ἴ-στα-το ἴ-στα-σθον ἴ-στά-σθην ἴ-στά-μεθα ἴ-στα-σθε ἴ-στα-ντο
	Υποτακτική	τι-θῶ-μαι τι-θῆ τι-θῆ-ται τι-θῆ-σθον τι-θῆ-σθον τι-θῶ-μεθα τι-θῆ-σθε τι-θῶ-νται	ἴ-ῶ-μαι ἴ-ῆ ἴ-ῆ-ται ἴ-ῆ-σθον ἴ-ῆ-σθον ἴ-ῶ-μεθα ἴ-ῆ-σθε ἴ-ῶ-νται	δι-δῶ-μαι δι-δῶ δι-δῶ-ται δι-δῶ-σθον δι-δῶ-σθον δι-δῶ-μεθα δι-δῶ-σθε δι-δῶ-νται	ἴ-σῶ-μαι ἴ-στῆ ἴ-στῆ-ται ἴ-στῆ-σθον ἴ-στῆ-σθον ἴ-σῶ-μεθα ἴ-στῆ-σθε ἴ-σῶ-νται
	Εὐκτική	τι-θεῖ-μην τι-θεῖ-ο τι-θεῖ-το τι-θεῖ-σθον τι-θεῖ-σθην τι-θεῖ-μεθα τι-θεῖ-σθε τι-θεῖ-ντο	ἴ-εῖ-μην ἴ-εῖ-ο ἴ-εῖ-το ἴ-εῖ-σθον ἴ-εῖ-σθην ἴ-εῖ-μεθα ἴ-εῖ-σθε ἴ-εῖ-ντο	δι-δοῖ-μην δι-δοῖ-ο δι-δοῖ-το δι-δοῖ-σθον δι-δοῖ-σθην δι-δοῖ-μεθα δι-δοῖ-σθε δι-δοῖ-ντο	ἴ-σταῖ-μην ἴ-σταῖ-ο ἴ-σταῖ-το ἴ-σταῖ-σθον ἴ-σταῖ-σθην ἴ-σταῖ-μεθα ἴ-σταῖ-σθε ἴ-σταῖ-ντο
	Προστακτική	τι-θε-σο τι-θέ-σθω τι-θε-σθον τι-θέ-σθων τι-θε-σθε τι-θέ-σθων και τι-θέ-σθωσαν	ἴ-ε-σο ἴ-έ-σθω ἴ-ε-σθον ἴ-έ-σθων ἴ-ε-σθε ἴ-έ-σθων και ἴ-έ-σθωσαν	δι-δο σο δι-δό-σθω δι-δο-σθον δι-δό-σθων δι-δο-σθε δι-δό-σθων και δι-δό-σθωσαν	ἴ-στα-σο ἴ-στά-σθω ἴ-στα-σθον ἴ-στά-σθων ἴ-στα-σθε ἴ-στά-σθων και ἴ-στά-σθωσαν
	Ἀπ.	τι-θε-σθαι	ἴ-ε-σθαι	δι-δο-σθαι	ἴ-στα-σθαι
Μετ.	τι-θέ-μενος, τι-θε-μένη, τιθέμενον	ἴ-έ-μενος, ἴ-ε-μένη, ἴ-έ-μενον	δι-δό-μενος, δι-δο-μένη, δι-δό-μενον	ἴ-στά-μενος, ἴ-στα-μένη, ἴ-στά-μενον	

ΦΩΝΗ

Μέσος άόριστος 6'

ἔ-θῆ-μην ἔ-θου ἔ-θε-το ἔ-θε-σθον ἔ-θῆ-σθην ἔ-θῆ-μεθα ἔ-θε-σθε ἔ-θε-ντο	ἔϊ-μην ἔϊ-σο ἔϊ-το ἔϊ-σθον ἔϊ-σθην ἔϊ-μεθα ἔϊ-σθε ἔϊ-ντο	ἔ-δό-μην ἔϊ-δου ἔ-δο-το ἔ-δο-σθον ἔ-δό-σθην ἔ-δό-μεθα ἔ-δο-σθε ἔ-δο-ντο	ἔ-πριά-μην ἔ-πρίω ἔ-πρία-το ἔ-πρία-σθον ἔ-πριά-σθην ἔ-πρία-μεθα ἔ-πρία-σθε ἔ-πρία-ντο
θῶ-μαι θῆ-ται θῆ-σθον θῆ-σθον θῶ-μεθα θῆ-σθε θῶ-νται	ῶμαι ῆ-ται ῆ-σθον ῆ-σθον ῶ-μεθα ῆ-σθε ῶ-νται	δῶ-μαι δῆ-ται δῶ-σθον δῶ-σθον δῶ-μεθα δῶ-σθε δῶ-νται	πρίω-μαι πρίη πρίη-ται πρίη-σθον πρίη-σθον πρίω-μεθα πρίη-σθε πρίων-ται
θεῖ-μην θεῖ-ο θεῖ-το θεῖ-σθον θεῖ-σθην θεῖ-μεθα θεῖ-σθε θεῖ-ντο	εῖ-μην εῖ-ο εῖ-το εῖ-σθον εῖ-σθην εῖ-μεθα εῖ-σθε εῖ-ντο	δοῖ-μην δοῖ-ο δοῖ-το δοῖ-σθον δοῖ-σθην δοῖ-μεθα δοῖ-σθε δοῖ-ντο	πρίαί-μην πρίαί-ο πρίαί-το πρίαί-σθον πρίαί-σθην πρίαί-μεθα πρίαί-σθε πρίαί-ντο
θῆ-σθω θῆ-σθον θῆ-σθων θῆ-σθε θῆ-σθων καί θῆ-σθωσαν	ῆ-σθω ῆ-σθον ῆ-σθων ῆ-σθε ῆ-σθων καί ῆ-σθωσαν	δῶ-σθω δῶ-σθον δῶ-σθων δῶ-σθε δῶ-σθων καί δῶ-σθωσαν	πρίω πρία-σθω πρία-σθον πρία-σθων πρία-σθε πρία-σθων καί πρία-σθωσαν
θῆ-σθαι	ῆ-σθαι	δῶ-σθαι	πρία-σθαι
θῆ-μενος, θε-μένη, θῆ-μενον	ῆ-μενος, ῆ-μένη, ῆ-μενον	δῶ-μενος, δῶ-μένη, δῶ-μενον	πρία-μενος, πρία-μένη, πρία-μενον

§ 358.

Οι άλλοι χρόνοι

Μέλλ. } ενεργ. μέσος	θή-σω θή-σομαι	ῥή-σω ῥή-σομαι	δώ-σω δώ-σομαι	πτή-σω πτή-σομαι
Ἄόρ. ἀ. } ενεργ. μέσος	— —	— —	— —	ἔ-στη-σα ἔ-στη-σάμην
Παρακ. ενεργ. μέσ. καὶ παθ.	τέ-θει-κα (τέ-θει-μαι)	εἶ-κα εἶ-μαι	δέ-δωκα δέ-δο-μαι	ἔ-στη-κα
Ἄόρ. παθ. Μέλλ. παθητ.	ἔ-τέ-θην τε-θήσομαι	εἴ-θην ἔ-θήσομαι	ἔ-δό-θην δο-θήσομαι	ἔ-στά-θην στα-θήσομαι

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΩΝ ΕΙΣ -ΜΙ

§ 359. Ἐνεστώς καὶ παρατατικὸς τῆς ἐνεργητικῆς καὶ μέσης φωνῆς.

	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ	ΜΕΣΗ ΦΩΝΗ
Ὅριστὴ	δείχ-νυ-μι δείχ-νυ-ς δείχ-νυ-σι(ν) δείχ-νυ-τον δείχ-νυ-τον δείχ-νυ-μεν δείχ-νυ-τε δείχ-νύ-ασι(ν)	δείχ-νυ-μαι δείχ-νυ-σαι δείχ-νυ-ται δείχ-νυ-σθον δείχ-νυ-σθον δείχ-νύ-μεθα δείχ-νυ-σθε δείχ-νυ-νται
Παρατατικὸς	ἔ-δείχ-νυ-ν ἔ-δείχ-νυ-ς ἔ-δείχ-νυ ἔ-δείχ-νυ-τον ἔ-δείχ-νύ-την ἔ-δείχ-νυ-μεν ἔ-δείχ-νυ-τε ἔ-δείχ-νυ-σαν	ἔ-δείχ-νύ-μην ἔ-δείχ-νυ-σο ἔ-δείχ-νυ-το ἔ-δείχ-νυ-σθον ἔ-δείχ-νύ-σθην ἔ-δείχ-νύ-μεθα ἔ-δείχ-νυ-σθε ἔ-δείχ-νυ-ντο
Ἔγκλι.	δείχ-νύ-ω δείχ-νύ-ης κ.τ.λ.	δείχ-νύ-ω-μαι δείχ-νύ-η κ.τ.λ.
Ἐνκτ.	δείχ-νύ-οι-μι δείχ-νύ-οι-ς κ.τ.λ.	δείχ-νυ-οί-μην δείχ-νύ-οι-ο κ.τ.λ.
Προστακτικὴ	δείχ-νυ δείχ-νύ-τω δείχ-νυ-τον δείχ-νύ-των δείχ-νυ-τε δείχ-νύ-τωσαν καὶ δείχ-νύ-ντων	δείχ-νυ-σο δείχ-νύ-σθω δείχ-νυ-σθον δείχ-νύ-σθων δείχ-νυ-σθε δείχ-νύ-σθων καὶ δείχ-νύ-σθωσαν
Ἀπαρ.	δείχ-νύ-ναι	δεί-χνυ-σθαι
Μετοχή	δείχ-νύς δείχ-νύσα δείχ-νύν	δείχ-νύ-μενος δείχ-νυ-μένῃ δείχ-νύ-μενον

§ 360. ΟΙ ΔΑΛΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΤΟΥ ΔΕΙΚΝΥΜΙ

Ἐνεργητικὴ φωνή.

Μέλλων δείξω, εις, ει κτλ.

Ἀόριστος ἔδειξα, ας, ε κτλ.

Παρακείμενος δέδειχα, ας, ε, κτλ.

Ἵπερσυντέλικος ἐδεδείχην, εις, ει κτλ.

Μέση φωνή.

Μέσος μέλλων δείξομαι κτλ.

Μέσος ἀόριστος ἐδειξάμην.

Παθητικὸς μέλλων δειχθήσομαι.

Παθητικὸς ἀόριστος ἀ' ἐδειχθην.

Παρακείμενος δέδειγμαί.

Ἵπερσυντέλικος ἐδεδείγμην.

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ

Ἐνεστῶς καὶ παρατατικὸς τῆς ἐνεργητικῆς καὶ μέσης φωνῆς τῶν εἰς -ω ῥημάτων.

§ 361. Ὁ ἐνεστῶς καὶ παρατατικὸς τῆς ἐνεργητικῆς καὶ μέσης φωνῆς τῶν εἰς -ω ῥημάτων σχηματίζεται ἐκ τοῦ ῥηματικοῦ θέματος, τοῦ θεματικοῦ φωνήεντος καὶ τῶν προσωπικῶν καταλήξεων· π. χ. λῦ-ο-α (λύ-ω), ἔ-λυ-ο-ι, λῦ-ο-μαι, ἐλυ-ό-μην.

§ 362. Πάντα τὰ εἰς -ω ῥήματα ἔχουσι κοινὸν τὸ πρόσφυμα (ἦτοι θεματικὸν φωνήεν) ο καὶ ε. Πολλὰ ὅμως εἰς τὸν ἐνεστῶτα καὶ παρατατικὸν πλὴν τοῦ προσφύματος τούτου λαμβάνουσι μεταξὺ τοῦ ῥηματικοῦ θέματος καὶ τῶν καταλήξεων καὶ ἄλλο πρόσφυμα· π. χ. δάκ-το-α (δακ- δάκτω), κόπ-το-μεν (κοπ-), βλαστ-άρο-α (βλαστ- βλαστάρω), βλαστ-άρε-τε κ.τ.λ.

§ 363. Ῥήματα ἔχοντα πρόσφυμα ο καὶ ε εἶνε α) πάντα τὰ πρωτότυπα (ὧν τὸ ῥηματ. θέμα δὲν μεταβάλλεται ἐν τῷ ἐνεστῶτι καὶ παρατατικῷ) τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα ἄφωνον καὶ πρὸ αὐτοῦ φωνήεν ἢ δίφθογγον εἰ ἢ ὑγρὸν ἢ ἔρρινον· π. χ. πλέω, λέγω, βρέχω, σήπω, τήκω, γλύφω, πείθω, ἀλείφω, ἀμείβω, ἄρχω, πέμπω, σπένδω β) τὰ ὑγρόληκτα καὶ ἐρρινόληκτα μένω, πέρομαι, σθέρω, στέρω, βρέμω, γέμω, δέμω, γέμω, τρέμω, δέρω, φέρω, θέλω, μέλει, πέλω γ) τὰ πρωτότυπα φωνηεντόληκτα εἰς -έω π. χ. πλέω, ρέω κ.τ.λ.

§ 364. Πάντα τὰ ἄλλα πρωτότυπα καὶ παράγωγα ῥήματα πλὴν τοῦ προσφύματος ο καὶ ε λαμβάνουσι πρὸ αὐτοῦ καὶ ἕτερον πρόσφυμα ἐνούμενον μετὰ τοῦ ο καὶ ε.

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν πρωτοτύπων ἔχουσι τὸ δίχρονον τῆς παραληγοῦσης μακρὸν τὸ βρῖθω, θλίθω, πνίγω, τρίθω, στύφω, ψύχω, πίπτω, ρίπτω, κῦπτω, πρᾶττω, φρίττω, γρύζω, κρᾶζω.

Α' Πρωτότυπα

§ 365. 1. Γάξιος ἔχουσα πρόσφυμα το-, τε-. Ῥήματα εἰς -τω. Τοιαῦτα εἶνε τὸ βλάπτω, σκάπτω, ρίπτω, κόπτω, τύπτω, σκήπτω, κύπτω κ.τ.λ.

2) Τάξις ἔχουσα πρόσφυμα -ρο-, -ρε-. Ῥήματα εἰς -ρω.

Τοιαῦτα εἶνε τὸ δάκνω, φθάνω, πίνω κ.τ.λ.

3) Τάξις ἔχουσα πρόσφυμα ρεο-, ρεε-. Ῥήματα εἰς -ρέω (ρω̄). Τοιαῦτα εἶνε τὸ βυρέω, κυρέω, ὑπ-ισχνέομαι κ.τ.λ.

4) Τάξις ἔχουσα πρόσφυμα αρο- αρε-. Ῥήματα εἰς -άρω.

α') Ἄνευ *ν* πρὸ τοῦ χαρακτῆρος.

Τοιαῦτα εἶνε τὸ βλαστάρω, ἀμαρτάρω, αἰσθάνομαι, αὐξάνω, ὀλισθάρω, ὀφλισκάρω κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Τὸ ὀφλισκάρω λαμβάνει καὶ τὸ πρόσφυμα ισκ-.

β') Μετὰ *ν* πρὸ τοῦ χαρακτῆρος.

Τοιαῦτα εἶνε τὸ λαρθάρω (λαθ-), πυνθάνομαι (πυθ-), τυγχάνω (τυχ-), λαμβάνω (λαβ-), μαρθάνω (μαθ-) κ.τ.λ.

5) Τάξις ἔχουσα πρόσφυμα σκο-, σκε-. Ῥήματα εἰς -σκω.

Τοιαῦτα εἶνε τὸ διδάσκω, βόσκω, γιγνώσκω, διδράσκω, βιβρώσκω, πιπράσκω, τιτρώσκω, μεθύσκω¹ κ.τ.λ.

6) Τάξις ἔχουσα πρόσφυμα ισκο-, ισκε-. Ῥήματα εἰς -ισκω.

Τοιαῦτα εἶνε τὸ ἀμβλίσκω, ἀλίσκομαι, εὐρίσκω, θρήσκω (ἀντὶ θρη-ισκω), μιμνήσκω (ἀντὶ μιμνη-ισκω).

ΣΗΜ. Τοῦ θρήσκω (ῥ-θαρ-) τὸ *α* πάσχει μετάθεσιν καὶ κατόπιν ἔκτασιν εἰς *η*.

7) Τάξις ἔχουσα πρόσφυμα *j*ο-, *j*ε-.

Τὰ λαμβάνοντα τὸ πρόσφυμα τοῦτο ῥήματα εἶνε·

α') Τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα *υ*.

Τοιαῦτα εἶνε τὸ φῦ'ω, λῦ'ω, θῦ'ω, δῦ'ω κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Τὸ *j* μετὰ τοῦ *υ* συναϊρεῖται εἰς *υ̇*. π. γ. φῦ'-*j*ω-, φῦ'-*j*ε-τε= φῦ'-ω, φῦ'-ετε.

β') Τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα *F*.

Τοιαῦτα εἶνε τὸ δαίω, καίω, κλαίω κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Τὸ *j* μετὰ τοῦ *α* συναϊρεῖται εἰς *αι*, τὸ δὲ *F* μεταξὺ δύο φωνηέντων ἀποβάλλεται. π. γ. κα*F*-*j*ω, κλα*F*-*j*ω, κλα*F*-*j*ο-μεν=καί-ω, κλαί-ω, κλαίο-μεν.

¹ Τὸ πάσχω ἔγεινεν ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς θέματος πνθ-(ισχ. πενθ-)· τὸ *θ* πρὸ τοῦ *σ* ἀπεβλήθη, τὸ *ν* μεταξὺ δύο συμφώνων ἔγεινεν *α*, τὸ δὲ *κ* τοῦ *σκ* ἔγεινε *χ* ἐπειδὴ ἐξέλιπεν ἐκ τῆς προηγουμένης συλλαβῆς τὸ δασὺ *θ*.

γ') Τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα ρ.

Τοιαῦτα εἶνε τὸ ἀσπαίρω, χαίρω, κείρω, πείρω, τείρω, φθείρω, ἀγείρω, ἐγείρω, φῦ'ρω, ὀδύ'ρομαι κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Τὸ j μετὰ μὲν τοῦ πρὸ τοῦ χαρακτηῖρος α καὶ υ συναϊρεῖται εἰς αι καὶ ὕ· ὡς ἄν χάρ-jω-χαίρ-ω, φῦρ-jε-τε-φῦ'ρε-τε'· εἰς τὰ λοιπὰ δὲ ἀφομοιοῦται μετὰ τοῦ ρ καὶ κατόπιν γίνεται ἀπλοποίησις τοῦ ρρ εἰς ρ καὶ ἀναπληρωτικῆ ἔκτασις τοῦ ε εἰς ει· π. χ. φθέρ-jω-φθέρρω-φθέρω-φθείρω. Τοιοῦτον εἶνε καὶ τὸ ἀφέλ-jω-ἀφέλ-λω-ἀφέλω-ἀφείλω.

δ') Τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα λ.

Τοιαῦτα εἶνε τὸ βάλλω, πάλλω, θάλλω, ψάλλω, ἄλλομαι κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Τὸ j μετὰ τοῦ λ ἀφομοιοῦται· π. χ. βάλ-jω-βάλλω.

ε') Τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα ρ.

Τοιαῦτα εἶνε τὸ φαίρω (β. φρ-/, φαίρω, βαίρω, κτείρω, τείρω, κλί'ρω, κρι'ρω, πλύ'ρω, τι'ρω, φθί'ρω κ.τ.λ.)

ΣΗΜ. 1. Τὸ j μετὰ μὲν τοῦ πρὸ τοῦ χαρακτηῖρος α συναϊρεῖται εἰς αι· π. χ. φάρ-jο-μερ· φαίρομερ¹. Εἰς τὰ λοιπὰ ἀφομοιοῦται μετὰ τοῦ ρ, κατόπιν ἀπλοποιεῖται τὸ ρρ εἰς ρ καὶ ἐκτείνεται ἀναπληρωτικῶς τὸ μὲν ε εἰς ει, τὸ δὲ ἰ καὶ ὕ εἰς ἰ καὶ ὕ· π. χ. τέρ-jω-τέρρω-τέρω-τείρω, κλίρ-jω-κλίρρ-ω-κλίρω-κλί'ρω.

ΣΗΜ. 2. Τὸ κρίρω, κλίρω, πίνω, πλύρω ἔχουσι ῥίζαν κρι-, κλι-, πι-, πλυ-, ἐπομένως λαμβάνουσι καὶ τὸ πρόσφυμα ρ μετὰ τοῦ j· πλύρ-jω-πλύ'ρω, κριρ-jω-κρι'ρω κ.τ.λ.

ς') Τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα οὐρανισκόφωνον ἢ ὀδοντόφωνον.

Τοιαῦτα εἶνε τὸ ὀρύσσω, πλήσσω, πτύσσω, ἀράσσω, αἰμάσσω, τρίζω, στίζω, σφάζω, γρύζω, ἐρέσσω, φράζω, βλύζω κ.τ.λ.

ΣΗΜ. 1. Τὸ -j μετὰ προηγουμένου οὐρανισκοφώνου ἢ ὀδοντοφώνου γίνεται σσ (ττ) ἢ ζ· π. χ. πλήρ-jω-πλήσσω, σφαρ-jω-σφάζω, ἐρέτ-jω-ἐρέσσω, φράδ-jω-φράζω.

ΣΗΜ. 2. Τὸ πέσσω ἔχει ῥίζαν πεκ- καὶ πεπ-, ἐξ ἧς μέλλων πέψω· τὸ ρίζω ἔχει ῥίζαν ριβ-, ἐξ ἧς ρίψω. Τὸ ἀρπάζω, βαστάζω καὶ ρυστάζω ἔχουσι δ καὶ γ χαρακτηῖρα.

ΣΗΜ. 3. Τὰ διὰ τοῦ σσ ῥήματα Ἀττικῶς φέρονται διὰ τοῦ ττ. Τινὰ φέρονται διὰ τοῦ σσ μόνον· τοιαῦτα εἶνε τὸ πτήσσω, πτύσσω, λίσσομαι κ.τ.λ.

¹ Τὰ ῥήματα ταῦτα ἔχουσι ῥίζαν φρ-, φρ-, βρ- (ἀρχικῶς βμ-)· τὸ δὲ ρ πρὸ τοῦ j γίνεται αρ· π. χ. φρ-jω-φάρ-jω. Ἴδε § 83, σημ. 1.

ΣΗΜ. 4. Τὰ εἰς -ζω ἔχουσι πρὸ αὐτῶν *ι*, πλὴν τοῦ γρύζω, κλύζω, δλολύζω, βλύζω, σφύζω, γογγύζω, τρύζω. Τῶν παραγωγῶν *δαρεύζω* καὶ *ἀθροίζω* τὸ *ει* καὶ *οι* προήλθον ἐκ συναϊρέσεως τοῦ ὀνομαστικοῦ χαρακτηριστικοῦ *ε* καὶ οὐ μετὰ τοῦ *ι*: *δαρε-ίζω* (δανες-δάνος), *ἀθρο-ίζω* (ἀθρός).

8) Τάξις ἔχουσα πρόσφυμα *εο-*, *εε-*. Ῥήματα εἰς -έω.

Τοιαῦτα εἶνε τὸ *δοκ-έ-ω*, *ὠθ-έ-ω* κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Ὁ παρατατικός ἀμφοτέρων τῶν φωνῶν ἔχει μόνον ὀριστικῆς ἐγκλίσεως τύπον.

§ 366. Ῥήματά τινα πρωτότυπα εἰς -ω λαμβάνουσι εἰς τὸν ἐνεστώτα *ἐνεστωτικὸν ἀναδιπλασιασμόν*. Ἐνεστωτικὸς ἀναδιπλασιασμός λέγεται ἢ ἐπανάληψις τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου τοῦ θέματος μετὰ *ι*. Τὰ δὲ λαμβάνοντα τὸν ἀναδιπλασιασμόν τοῦτον ῥήματα εἶνε τὰ ἑξῆς:

Πι-πι-ω (θ. *πετ-*, *πτ-*), *γί-γγ-ο-μαι* (θ. *γεν-*, *γγ-*), *ἴ-σχ-ω* (θ. *σεχ-*, *σχ-*), *τί-κτ-ω* (θ. *τεκ-*, *τκ-*) ἀντὶ *τι-τκ-ω*, *δι-δά-σκ-ω* (θ. *δα-*), *γι-γγώσκ-ω* (θ. *γγω-*), *βι-βρώ-σκ-ω* (θ. *βρω-*), *ἀπο-δι-δρά-σκ-ω* (θ. *δρα-*), *πι-πρά-σκ-ω* (θ. *πρα-*), *μι-μνή-σκ-ω* (θ. *μνη-*), *τι-τρώ-σκ-ω* (θ. *τρω-*), *τι-τρά-ω* (θ. *τρα-*).

ΣΗΜ. 1. Περί τῶν εἰς -μι ῥημάτων τῶν λαμβανόντων ἐνεστωτικὸν ἀναδιπλασιασμόν ἰδὲ § 369.

ΣΗΜ. 2. Τὰ ῥήματα *πίπτω*, *ρίγγομαι*, *ἴσχω* καὶ *τίκτω* πάσχουσι συκοπὴν τοῦ θεματικοῦ φωνήεντος *ε* εἰς τὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικόν.

ΣΗΜ. 3. Τὸ *ἴ-σχω* ἔγεινεν ἐκ τοῦ *σί-σχω*. Ἐπρεπε δὲ νὰ ἔχη *δασειάν* ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἐπομένη συλλαβὴ ἔχει τὸ δασύ *χ*, ἡ *δασειά* τοῦ *ι* ἔγεινε *ψιλή*.

§ 367. Πάντα τὰ παράγωγα ῥήματα σχηματίζουν εἰς τὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν λαμβάνοντα εἰς τὸ τέλος τοῦ ῥημαστικοῦ θέματος τὸ πρόσφυμα *jo-*, *je* π. χ. ἐκ τοῦ θ. *μελαν-* τοῦ μέλας γίνεται τὸ *μελαίνω* (*μελάν-jo*)¹. ἐκ θεμ. *κηρυκ-* τοῦ *κῆρυξ* τὸ *κηρύσσω* (*κηρυκ-jo*). Πλείονα περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τούτων ἰδὲ ἐν τῷ ἐτυμολογικῷ.

¹ Τὸ θέμα *μέλαν-* ἀρχικῶς ἦτο *μελν-*: τὸ δὲ *ν* πρὸ τοῦ *j* ἔγεινε *αν*: *μελν-jo*-*μελαν-jo*-*μελαίνω*. Προβλ. καὶ ὑποσημείωσιν σελ. 111.

Ἐνεστῶς καὶ παρατατικὸς τῆς ἐνεργητικῆς καὶ μέσης φωνῆς τῶν εἰς -μι ῥημάτων

§ 368. Ὁ ἐνεστῶς καὶ παρατατικὸς τῶν εἰς -μι σχηματίζεται προστιθεμένων τῶν προσωπικῶν καταλήξεων εἰς τὸ ῥηματικὸν θέμα (ἦτοι τὴν ῥίζαν) ἄνευ θεματικοῦ φωνήεντος.

§ 368'. Τὰ εἰς -μι διακίρονται εἰς ῥιζικά καὶ προσχηματιστά.

Τὰ ῥιζικά σχηματίζονται προστιθεμένων τῶν προσωπικῶν καταλήξεων ἀμέσως εἰς τὴν ῥίζαν, τὰ δὲ προσχηματιστὰ λαμβάνουσι μεταξὺ τῆς ῥίζης καὶ τῶν προσωπικῶν καταλήξεων τὸ πρόσφυμα *rv* ἢ *rh* (να). π. χ. δι-δω-μι, δεικ-*rv*-μι, σκιδ-*rh*-μι.

ΣΗΜ. Τὰ λαμβάνοντα τὸ πρόσφυμα *rh* (να) εἶνε ποιητικά, πλὴν τοῦ *δύ-*ra*-μαι*.

§ 369. Ἐκ τῶν ῥιζικῶν τὰ πλεῖστα λαμβάνουσιν ἐνεστωτικὸν ἀναδιπλασιασμόν· ταῦτα δὲ εἶνε τὸ ἴ-στη-μι (σί-στη-μι, ῥ. στη-), ἴ-η-μι (σί-ση-μι, ῥ. ση-), τί-θη-μι, (ῥ. θη-), δι-δω-μι, ῥ. δω-), πί-μ-π.λη-μι, (ῥ. π.λη-), κί-χρη-μι, (ῥ. χρη-), πί-μ-πρη-μι, (ῥ. πρη-), ὀρί-ρη-μι, (ῥ. ὀρη-).

ΣΗΜ. Τὸ *πέμπρημι* καὶ *πέμπρημι* λαμβάνουσι καὶ μ μετὰ τὸν ἀναδιπλασιασμόν.

Α' Ῥιζικά

§ 370. Τὰ ῥιζικά ἔχουσι θέμα ἰσχυρὸν καὶ ἀσθενές· π. χ. τοῦ τί-θη-μι, ἴ-η-μι, δι-δω-μι, ἴ-στη-μι ἰσχυρὸν θέμα εἶνε τὸ θε-, ση-, δω-, στη- καὶ ἀσθενές τὸ θε-, σε-, δο-, στα-.

§ 371. Ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ θέματος σχηματίζεται μόνος ὁ ἐνικός τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστῶτος καὶ παρατατικοῦ καὶ ἡ ὑποτακτικὴ, οἱ δὲ ἄλλοι τύποι πάντες ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς θέματος.

§ 372. Τὸ *ε'* ἐν. πρόσωπον τῆς ἐνεργητικῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεστῶτος καὶ τὸ *ε'* καὶ *γ'* ἐνικὸν τοῦ παρατατικοῦ τοῦ τί-θημι καὶ ἴημι καὶ ὅλος ὁ ἐνικός παρατατ. τοῦ *δίδωμι* σχημα-

τίζεται κατὰ τὰ εἰς -ω συνηρημένα· οἷον *τιθεῖς, ἰεῖς, ἐτίθεις, ἐτίθει, ἰεῖς, ἰεῖ, ἐδίδουρ, ἐδίδους, ἐδίδου*.

§ 373. Τὸ ἐνικὸν Ἑ' πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ ἴστημι ἔχει τὸν τύπον τοῦ ἰσχυροῦ θέματος τοῦ ἐνεστώτος· ἴστη. Τὸ αὐτὸ δὲ πρόσωπον τοῦ τίθημι, ἴημι καὶ δίδωμι σχηματίζεται κατὰ τὰ εἰς -ω συνηρημένα· τίθει, ἰεῖ, δίδου.

§ 374. Ἡ εὐκτική τοῦ ἐνεστώτος τῆς μέσης φωνῆς τοῦ τίθημι ἐκφέρεται καὶ κατὰ τὰ βαρύτενα καὶ κατὰ τὰ περισπώμενα· *τιθοίμην, τίθοιο, τίθοιτο καὶ τιθοίμην, τιθοῖο, τιθοῖτο*.

§ 375. Κατὰ τὸ ἴστημι κλίνονται καὶ τὸ πῖμπλημι (πλη-πλα-), κίχρημι (χρη-, χρα-), ὀρίρημι, ὀρίραμαι (ὀρη-, ὀρα-), ἄραμαι (ἀρα-), κρέμαμαι (κρεμα-), ἐπίσταμαι (ἐπίστα-) καὶ τὸ προσχηματιστὸν δύ-ρα-μαι (δυ-ρα-).

§ 376. Ἡ ὑποτακτικὴ καὶ εὐκτικὴ τοῦ δύραμαι, ἄραμαι, κρέμαμαι καὶ ἐπίσταμαι τονίζεται κατὰ τὰ βαρύτενα· οἷον *δύρωμαι, δύραίμην, δύραιο κ.τ.λ.* Καὶ τῶν ἄλλων ῥημάτων τύποι τινὲς τονίζονται ὡσαύτως κατὰ τὰ βαρύτενα· οἷον *παρίης, ἀφίωσι, μεθίσταιτο, ὀρίραιτο, ἐμπίμπλαιτο, ἀφίωσεν, ἀφίωιτο*.

Β' Προσχηματιστά

§ 377. Τὰ πλείεστα τῶν προσχηματιστῶν ἔχουσι χαρακτηριστῆρα σ, τὸ ὅποσον ἀφομοιοῦται πρὸς τὸ ν τοῦ προσφύματος νυ· π.χ. *ἔσ-νυ-μι- ἐρνυ-μι, σβέσ-νυ-μι σβέννυ-μι, ζώσ-νυ-μι ζών-νυ-μι κ.τ.λ.*

ΣΗΜ. 1. Κατ' ἀναλογίαν ἔχουσι ννυ ἀντὶ νυ καὶ φωνηεντόληκτα· π.χ. *στρώ-ννυ-μι, χῶ-ννυ-μι κ.τ.λ.*

ΣΗΜ. 2. Εἰς τὸ -δύλωμι (β. δλ-) ἀφομοιώθη τὸ ν πρὸς τὸ λ τοῦ δλ-.

§ 378. Τὸ υ τοῦ προσφύματος νυ εἶνε μακρὸν εἰς τὸν ἐνικὸν τῆς ὀριστικῆς καὶ εἰς τὸ δεύτερον πρόσωπον τῆς προστακτικῆς.

§ 379. Ἡ ὑποτακτικὴ καὶ εὐκτικὴ σχηματίζεται βαρύτενως.

§ 380. Τινὰ ῥήματα σχηματίζονται εἰς πάσας τὰς ἐγκλίσεις ἢ εἰς τινὰς τοῦ ἐνεστώτος παρὰ ταῖς μεταγενεστεροῖς καὶ

βαρυτόνως. Ταῦτα δὲ εἶνε τὸ δεικνυμι καὶ δεικνῶ, καθ-ειρ-
γνυ-μι καὶ καθ-ειργνῶ, ἀπόλλυμι καὶ ἀπολλῶ, ὄμνυμι καὶ
ὄμνῶ, ἀραπετάρνυμι καὶ ἀραπεταρνῶ, πῆγνυμι καὶ πηγνῶ.

ΣΗΜ. Τινὰ τῶν εἰς ρυμι καὶ ρνυμι ἔχουσιν ἐνεστώτα καὶ κατὰ τὰ βα-
ρύτονα ἄνευ τοῦ ρυ· ὄσον ἀνοίγρυμι καὶ ἀνοίγω, ἀποκτίρνυμι καὶ ἀπο-
κτείνω, ἐκπλήρρυμι καὶ ἐκπλήττω, ἀποφράρρυμι καὶ φράττω.

§ 381. Κατὰ τὸ δεικνυμι κλίνονται καὶ τὰ ἐξῆς· ζεύγνυμι
(ζευγ-, ζογ-), μίγνυμι (μιγ-), πῆγνυμι (πηγ-, παγ-), ρήγνυμι
(ρήγ-, ραγ-), ἄγνυμι (ἀγ-), ἀπόλλυμι (ὀλ-), ὄμνυμι (ὄμ-),
ῥώρρυμι (ῥῶσ-), ζῶρρυμι (ζῶσ-), σβένρρυμι (σβεσ-), κορένρρυμι
(κορεσ-), ἀμφιένρρυμι (ἀμφιεσ-), σκεδάρρυμι (σκεδασ-), πετάρ-
ρυμι (πετασ-), κρεμάρρυμι (κρεμασ-), κεράρρυμι (κερασ-),
στρώνρρυμι καὶ στόρρυμι (στρω-, στορ-) κ.τ.λ.

Εἶμι, εἶμι, φημί, ἦμι, κάθημαι, κεῖμαι, χροή.

§ 382. Τὰ ῥήματα ταῦτα ἔχουσιν ἀνωμαλίας τινὰς περὶ
τὸν σχηματισμόν. Περὶ ἐκάστου δ' αὐτῶν σημειούμεθα ἐν ταῖς
ἐξῆς·

Α' Εἶμι (εἶσα ἔσ-) = εἶμαι.

Ἐνεστώς

Ἄριστ.	ὅποι.	εὐκτικῆ	προστ.	ἀπαρέμ.	μετοχῆ
εἶ-μι	ῶ	εἶ-ν	ἴσ-θι	εἶ-ναι	ὦν
εἶ	ῆς	εἶ-ς	ἔσ-τω		οὔσα
εἶ-σι(ν)	ῆ	εἶ-η	ἔσ-τον		ὄν.
ἔσ-τόν	ῆ-τον	εἶ-η-τον, εἶ-τον	ἔσ-των		
ἔσ-τόν	ῆ-τον	εἶ-η-την, εἶ-την	ἔσ-τε		
ἔσ-μέν	ῶ-μεν	εἶ-η-μεν, εἶ-μεν	ἔσ-των		
ἔσ-τέ	ῆ-τε	εἶ-ητε,	καὶ		
εἶ-σι(ν)	ῶ-σι(ν)	εἶ-ησαν, εἶ-εν	ἔσ-τωσαν		

Παρατατικός

ῆ καὶ ῆ-ν, ῆσ-θα, ῆ-ν, ῆσ-τον, ῆσ-την, ῆ-μεν, ῆ-τε (καὶ ῆσ-τε), ῆσαν.
(Μέλλων ἔσομαι, ἔσει, ἔσται κτλ. ὁμαλῶς).

ΣΗΜ. Τὸ εἶμι ἔγεινεν ἐκ τοῦ ἔσ-μι. Κατ'ἀφομοίωσιν δὲ τοῦ σ πρὸς τὸ
μ ἔγεινεν ἐμίμι· κατόπιν ἠπλοποιήθησαν τὰ μι καὶ τὸ ε ἔξετάθη ἀναπλη-
ρωτικῶς εἰς εἰ. Τὸ εἶ ἔγεινεν ἐκ τοῦ ἔ-σι=εἶ εἶ. Τὸ εἶσι ἐκ τοῦ ἐντί, κα-

κόπιν ἐνσί, καὶ ἀποβολῆ τοῦ σ καὶ ἀναπληρωτικῆ ἐκτάσει εἰσί. Ἡ ὑποτακτικὴ ᾧ, ἦς, ἦ κτλ. ἐκ τοῦ ἔσ-ω, ἔσ-ης, ἔσ-ῃ κτλ. Ἡ εὐκτικὴ εἶ-ην κτλ. ἐκ τοῦ ἐσ-ίην. Τὸ ἀπαρέμφ. εἶναι ἐκ τοῦ ἔσ-ναι, ἔνναι, ἔναι, εἶναι.

§ 383. Τὸ εἶμι ἀπαντᾷ πολλάκις καὶ ὡς τριτοπρόσωπον (ἀπρόσωπον) οἶον ἔξεστι, παρατ. ἐξῆν (μέλ. ἐξέσται), ὑποτ. ἐξῆ, εὐκτ. ἐξείη, προστ. ἐξέστω, ἀπαρέμφ. ἐξεῖναι, μετοχὴ ἐξόν.

§ 384. Τὸ εἶμι ἐν συνθέσει ἀναβιβάζει τὸν τόνον· πάρ-ειμι· φυλάττει δὲ αὐτὸν ὅπου καὶ τὸ ἀπλοῦν ἐν τῇ ὑποτακτικῇ, παρ-ῶ κ.τ.λ., ἐν τῷ γ' πληθυντικῷ τῆς εὐκτ. παρ-εῖεν, ἐν τῷ ἀπαρέμφ. καὶ μετοχῇ παρ-εῖναι, παρών κ.τ.λ., ἐν τῷ παρατατ. παρῆν κ.τ.λ., καὶ ἐν τῷ γ' ἐνικῷ τοῦ μέλλοντος παρ-έσται.

(ΣΗΜ. Ὁ ἀόρ. εἶνε ἐγενόμην καὶ ὁ παρακ. γέγονα ἐκ τοῦ γίγνομαι).

§ 385.

β' εἶμι (ἰῖα εἰ-, ἰ-)=θα ἔλω.

Ἐνεστώς

Ὅριστ.	Ἰ' ποσ.	Εὐκτικὴ	Προστακτικὴ	Ἀπαρ.	Μετοχὴ
εἶμι	ἰ-ω	ἰ-οι-μι καὶ ἰοίη-ν			
εἶ	ἰ-ῆς	ἰ-οι-ς	ἰ-θι	ἰ-ένοι	ἰ-ὼν
εἶ-σι(ν)	ἰ-ῆ	ἰ-οι	ἰ-τω		ἰ-οῦσα
ἰ-τον	ἰ-ήτων	ἰ-οι-τον	ἰ-τον		ἰ-όν.
ἰ-τον	ἰ-ήτων	ἰ-οί-την	ἰ-των		(ῥηματ.
ἰ-μεν	ἰ-ωμεν	ἰ-οι-μεν			ἐπίθετον
ἰ-τε	ἰ-ήτε	ἰ-οι-τε	ἰ-τε		ἰ-τέος).
ἰ-χσι(ν)	ἰ-ωσι(ν)	ἰ-οι-εν	ἰ-όντων καὶ ἰ-τῶσαν		

Παρατατικός

ἦ-α καὶ ἦ-ειν, ἦ-εις καὶ ἦ-εισθα, ἦ-ει καὶ ἦ-ειν, ἦ-τον ἦ-την
ἦ-μεν, ἦ-τε, ἦσαν.

ΣΗΜ. Ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ θέματος σχηματίζονται μόνον τὰ τρία ἐνικά τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς καὶ ὅλος ὁ παρατατικός. Τὸ εἶ ἔγεινεν ἐκ τοῦ εἶ-σι=εἶ-ει, εἶ.

§ 385.

Γ' φημι (ἴζα φη-, φα-) = λέγω.

Ἐνεστώς

Ὀριστική Ὑποτακτ. Ἐνκτικὴ Προστακτικὴ Ἀπαρέμφ. Μετοχῆ

φη-μι	φῶ	φαίη-ν			
φή-ς	φῆς	φαίη-ς	φά-θι ἢ φαθί	φά-ναι	φάσκων
φη-σί(ν)	φῆ	φαίη	φά-τω		φάσκουσα
φα-τόν	φῆ-τον	φαῖ-τον			φάσκων.
φα-τόν	φῆ-τον	φαί-την			
φα-μέν	φῶ-μεν	φαῖ-μεν			
φα-τέ	φῆ-τε	φαῖ-τε			
φα-σί(ν)	φῶ-σι(ν)	φαῖ-εν			

Παρατατικός

ἔφη-ν, ἔφη-ς καὶ ἔφη-σθα, ἔφη, ἔφα-τον, ἐφά-την, ἔφα-μεν, ἔφα-τε, ἔφα-σαν. (Μέλ. φή-τω, Ἀόρ. ἔφη-σα). Μέση μετοχῆ φά-μενος (Ῥηματ. φα-τέος, -έον).

ΣΗΜ. Τὸ φημι ἐν συνθέσει ἀναβιβάζει τὸν τόνον οἷον σύμφημι, σύμφης, σύμφησι(ν).

Δ' ἦμι (ἴζα ἦ) = λέγω.

§ 387. Τοῦ ῥήματος τούτου παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ἀπαντᾷ τὸ α' καὶ γ' ἐν. πρόσωπον τοῦ παρτακτ. ἦν, ἦ εἰς τὰς φράσεις ἦν δ' ἐγώ, ἦ δ' ὅς, ἦ δ' ἦ = εἶπον ἐγώ, εἶπεν οὗτος, εἶπεν αὐτόν.

§ 388.

Ε' κάθημαι (ἴζα ἦσ-).

Ἐνεστώς

Ὀριστική Ὑποτακτ. Ἐνκτικὴ Προστακτικὴ Ἀπαρέμφ. Μετοχῆ

κάθη-μαι		καθῆ-μαιν			
κάθη-σαι			(κάθη-σο)	καθῆ-σθαί	καθήμενος
κάθη-ται	καθῆ-ται		(καθῆ-σθω)		καθημένη
κάθη-σθον					καθήμενον
κάθη-σθον					
καθῆ-μεθα	καθώ-μεθα				
κάθη-σθε	καθῆ-σθε	καθῆ-σθε			
κάθη-νται					

Παρατατικός

ἐκάθη-μην, ἐκάθη-σο, ἐκάθη-το, καὶ καθή-μην, καθή-το καὶ καθῆ-σο-το
καθή-μεθα, ἐκάθη-ντο καὶ καθῆ-ντο.

ΣΗΜ. Τὸ κάθημαι εἶνε σύνθετον ἐκ τοῦ κατὰ ἡμῖν· λαμβάνεται δὲ ὡς
παρακείμενος τοῦ καθέζομαι.

ΣΤ' κεῖμαι (εἶζα κει-).

Ἐνεστώς

Ὅριστική	Ἑνκτική	Προστακτική	Ἀπαρέμφ.	Μετοχή
κεῖ-μαι καὶ εἶμι κείμενος				
κεῖ-σαι			κεῖ-σο	κεῖ-σθαί
κεῖ-ται	κέ-ηται	κέ-οιτο	κεῖ-σθω	κει-μένη
κεῖ σθον				κει-μενον
κεῖ-σθον				
κει-μεθα				
κεῖ-σθε	-κέησθε			
κεῖ-νται	κέ-ωνται	κέ-οιντο		

Παρατατικός

ἐκει-μην καὶ ἦν κείμενος, ἔκει-σο, ἔκει-το, ἔκει-σθον, ἐκει-σθην
ἐκει-μεθα, ἔκει-σθε, ἔκει-ντο.

(Μέλλ. κει-σομαι κτλ.)

ΣΗΜ. Ὁ κεῖμαι λαμβάνεται ὡς παθητικός παρακείμενος τοῦ τίθεμαι
καὶ μάλιστα σύνθετος ἀνάκειμαι. Ὁ τέθειμαι ἔχει μέσην διάθεσιν

§ 389.

Ζ' χρῆ = χρεία, ἀνάγκη ἐστίν.

Ἐνεστώς

Ὅριστική	Ἑνκτική	Προστακτική	Ἀπαρέμματα	Μετοχή
χρῆ καὶ χρεών ἐστίν	χρεῖη καὶ χρεών εἶη	χρεών ἔστω	χρηῖναι καὶ χρεῶν εἶναι	τὸ χρεῶν (ἄκλιτον)

Παρατατικός

ἐχρηῖν καὶ χρηῖν (εὐκτ. μέλλοντος χρήσει).

ΣΗΜ. Τὸ χρῆ εἶνε τριτοπρόσωπον, εἶνε δὲ σύνθετον ἐκ τοῦ ἀκλίτου οὐ-
σιαστικοῦ χρῆ = χρεία, ἀνάγκη καὶ τοῦ εἶναι. Ἐν συνθέσει: ἀπόχρη,
παρατ. ἀπέχρη, ἀπαρέμφ. ἀποχρηῖν, μετ. ἀποχρῶν (μέλλ. ἀποχρήσει,
εὐκτ. ἀποχρήσει, ἀόρ. ἀπέχρησε, εὐκτ. ἀποχρήσαι).

Μέλλων καὶ α' ἄοριστος τῆς ἐνεργητικῆς καὶ μέσης φωνῆς.

§ 390. Ὁ ἐνεργητικὸς μέλλων καὶ ὁ α' ἄοριστος καὶ μέσος μέλλων καὶ α' ἄοριστος σχηματίζεται τῇ προσθήκῃ τοῦ χρονικοῦ χαρακτηῆρος σ εἰς τὸ τέλος τοῦ ῥηματικοῦ θέματος. Ἰδὲ παραδείγματα.

§ 391. Τινῶν πρωτοτύπων τὸ ῥηματικὸν θέμα (ἢ ῥίζα) ἐνισχύεται διὰ προσθήκης τοῦ ε πρὸς σχηματισμὸν τῶν χρόνων τούτων. Τὰ ῥήματα ταῦτα εἶνε τὰ ἑξῆς:

α') Εἰς τὸν ἐνεργ. μέλλοντα καὶ ἄοριστον α' τὸ αὐξάνω (αὐξε-), αὐξήσω, ἠύξησα· δέω (δεε-), δεήσω, ἐδέησα· ἐθέλω (καὶ θέλω) (ἐθε.λε-), ἐθελήσω, ἠθέλησα· μέλλω (με.λλε-), με.λήσω, ἐμέλλησα· μέλει (μέλε-), μελήσει, ἐμέλησε· ὀφείλω (ὀφει.λε-), ὀφειλήσω, ὠφείλησα.

β') Εἰς τὸν ἐνεργ. μέλλοντα τὸ χαίρω (χαιρε-), χαιρήσω· κλαίω (κλάω), (κλαε-) κλαήσω· καθεύδω (καθευδε-), καθευδήσω· τύπτω (τυπτε-), τυπτήσω.

ΣΗΜ. Τὸ αὐξάνω λαμβάνει ε καὶ εἰς τὸν μέσον μέλλ. αὐξήσομαι.

γ') Εἰς τὸν ἐνεργ. καὶ μέσον μέλλοντα τὸ εὐρίσκω (εὔρε-), εὐρήσω, εὐρήσομαι.

δ') Εἰς τὸν ἐνεργ. ἄορ. α' τὸ ὀλλυμι (ὀλε-) -ῶλεσα.

ε') Εἰς τὸν μέσον μέλλοντα καὶ ἐνεργ. ἄορ. α' τὸ εἶψω (εἶψε-) εἶψομαι, ἠψήσα.

ς') Εἰς τὸν μέσον μέλλοντα τὸ ἁμαρτάνω (ἁμαρτε-), ἁμαρτήσομαι· αἰσθάνομαι (αἰσθε-), αἰσθήσομαι· ἀπεχθάνομαι, (ἀπεχθε-) ἀπεχθήσομαι· ἐρωτῶ (ἐρ-, ἐρε-), ἐρήσομαι· ἄχθομαι (ἄχθε-), ἀχθήσομαι· βούλομαι (βου.λε-), βουλήσομαι· καθίζομαι (καθίζε-), καθιζήσομαι· ῥέω (ῥυε-) ῥυήσομαι· οἶομαι (οἶε-), οἶήσομαι· οἶχομαι (οἶχε-), οἶχήσομαι.

ζ') Εἰς τὸν μέσον ἄορ. α' μόνον τὸ μάχομαι (μαχε-), ἐμαχεσάμην.

§ 392. Ἐν τὸ θέμα (ρίζα) παρουσιάζεται ὑπὸ δύο μορφῶν, ἰσχυρὸν καὶ ἀσθενὲς ὁ μέλλ. καὶ ἄορ. α' τῆς ἐνεργητικῆς καὶ

μέσης φωνῆς σχηματίζεται ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ θέματος π. χ. ἀλείφω (θ. ἀλείφ-, ἀλιφ-), ἀλείψω, ἠλείψα· πείθω-, (θ. πιθ-), πείσω, ἔπεισα.

ΣΗΜ. 1. Τοῦ θέματος πετ- τοῦ πέτομαι τὸ ε πᾶσχει μετάθεσιν εἰς τὸν μέσον μέλλοντα· οἷον πησσομαι.

ΣΗΜ. 2. Εἰς τὸ γ' ἐν. πρότωπον τῆς ὀριστ. ὁ μέλλον ἔσομαι (θ. ἐσ- τοῦ εἶμι) συγκόπτει τὸ θεμ. φωνῆεν ε' εἶσται ἀντὶ εἴσεται.

§ 393. Τὸ θέμα τῶν ἔρρινολήκτων καὶ ὑγρολήκτων ῥημά- των πρὸς σχηματισμὸν τοῦ ἐνεργ. καὶ μέσου μέλλοντος ἀ' λαμβάνει καὶ ε πρὸ τοῦ χρον. χαρακτηῆρος σ· τὸ δὲ σ μεταξὺ δύο φωνηέντων ἀποβάλλεται, καὶ τὸ ε μετὰ τοῦ ω καὶ τοῦ θεμ. φωνηέντος ο καὶ ε συναϊρεῖται εἰς ᾧ, ου καὶ εἰ· π. χ. κρίνω (κρίν-έσω) κρίνω, ἀγγέλλω (ἀγγελλ-έσω) ἀγγελλῶ, réμομαι (ρεμ-έσομαι), ρεμοῦμαι, ἀγριαίρω (ἀγριαρ-έσω) ἀγριαρῶ, (ἀγριαρ-έσετε) ἀγριαρεῖτε.

§ 394. Τὸ σ τοῦ ἀορίστου τῶν ἔρρινολήκτων καὶ ὑγρολήκτων ῥημάτων ἀποβάλλεται, τὸ δὲ πρὸ τοῦ χαρακτηῆρος φωνῆεν ἐκτείνεται ἀναπληρωτικῶς τὸ μὲν α εἰς η, ὅταν δὲ προηγῆται ρ ἢ ι εἰς ᾶ, τὸ ε εἰς ει καὶ τὸ ἱ καὶ ῦ εἰς ἱ καὶ ῦ π. χ. φαίρω (φαρ-), ἔφρα, μαιρῶ (μιᾶρ-), ἐμίτρα, μαρῶ (μαρᾶρ-), ἐμάρτρα, réμω (ρεμ-), ἔρειμα, φθειρῶ (φθερ-) ἔφθειρα, κρίνω (κρίν-), ἔκριρα, πλῦρῶ (πλῦρ-), ἔπλυρα¹.

ΣΗΜ. Ἐξαιροῦνται τὸ ἰσχυαίρω (ἰσχυᾶρ-), κερδαίρω (κερδᾶν-), κοιλαίρω (κοιλᾶρ-), αἶρω (ᾶρ-), ἄλλομαι (ἄλλ-) καὶ σφάλλω (σφαλλ-) ὡς ἐκτείνοντα τὸ ᾶ εἰς ᾶ· οἷον ἰσχυᾶρα, ἐκέρδᾶρα, ἐκοιλᾶρα, ἦρα (ὑποτ. ᾶρω, εὐκτ. ᾶραιμι κτλ.), ἠλάμην (ὑποτ. ᾶλωμαι κτλ.), ἔσφαλα.

§ 395. Ὁ χρονικὸς χαρακτηῆρ σ τοῦ μέλλοντος καὶ ἀ' ἀορίστου μετὰ μὲν προηγουμένου οὐρανισκοφώνου γίνεται ξ, μετὰ δὲ χειλειοφώνου γίνεται ψ· οἷον λέξω (λέγ-σω), ἔλεξα (ἐλεγ-σα) γράψομαι (γράφ-σομαι) ἐγραψάμην (ἐγραφ-σάμην).

§ 396. Ἄνευ σ σχηματίζεται ὁ μέλλον καὶ ἀορίστος ἀ' τοῦ χέω· οἷον χέω, -ἔχεα, καὶ ὁ μέλλον τοῦ πίρω· οἷον πίομαι καὶ ὁ ἀορίστος ἀ' τοῦ λέγω καὶ φέρω· οἷον εἶπα, ἤνεγκα.

¹ Τὸ σ ἀφομαῖοῦται πρῶτον πρὸς τὸ ὑγρὸν ἢ ἔρρινον καὶ κατόπιν γίνεται ἀπλοποίησις τῶν συμφώνων· οἷον ἔμενσα, ἔμεντα, ἔμεγα, ἔμεινα ἔφθερσα, ἔφθερρα, ἔφθερα, ἔφθειρα.

§ 397. Ὁ ἐνεργητικὸς ἄορ. α' τοῦ δίδωμι ἔχει χρονικὸν χαρακτῆρα κ' ἔδωκα (θ. δωκ-). Κατ' ἀναλογίαν τούτου ἔγεινεν ὁ ἔθηκα (θη-) τοῦ τίθημι καὶ ἦκα (ση-, ἦ) τοῦ ἴημι. Ἀπαντῶσι δὲ μόνον εἰς τὸν ἐνικὸν τῆς ὀριστικῆς (§ 407, σημ.).

§ 398. Τὸ β' καὶ γ' ἐνικὸν πρόσωπον καὶ τὸ γ' πληθ. τῆς εὐκτικῆς τοῦ ἐνεργ. ἄορ. α' πλὴν τῶν τύπων αἰς, αἰ, αἰεν ἔχει καὶ τοὺς συνηθεστέρους εἰς εἰας, εἰε, εἰαρ· οἷον λύσειας, λύσειε, λύσειαρ.

§ 399. Ὁ χαρακτῆρ τῶν φωνηεντολήκτων, ἃν εἶνε βραχύς, ἐκτείνεται πρὸ τοῦ σ τὸ μὲν α εἰς η, ἃν δὲ προηγῆται ρ, ι, ε εἰς ᾱ· οἷον τιμάω τιμήσω, ἐάω ἐξέσω, ἀνιάω ἀνιᾶσω, περάω περάσω· τὸ ε εἰς η· οἷον ποιέω ποιήσω· τὸ ο εἰς ω· οἷον δηλόω δηλώσω· τὸ ι καὶ υ εἰς ικαὶ υ· οἷον τίω τίσω, θύω (θύ-)θύσω.

ΣΗΜ. Ἐξικριεῖται τὸ ἀκροάσομαι (ἀκροα-) ἐκτεῖνον τὸ ᾱ εἰς ᾱ.

§ 400. Ὁ ἐνεργητικὸς καὶ μέσος μέλλον στεροῦνται ὑποτακτικῆς καὶ προστακτικῆς.

Συνηρημένος καὶ Δωρικὸς μέλλον

§ 401. Συνηρημένον μέλλοντα ἔχουσι πλὴν τῶν ἔρρινολήκτων καὶ ὑγρολήκτων

α') Τὰ φωνηεντολήκτα ἀλῶ, ἐμῶ, καλῶ, τελῶ, ἀκοῦμαι· οἷον μέλλον ἀλῶ, τελῶ, καλῶ κ.τ.λ.

β') Τὰ εἰς -ίζω τὰ ἔχοντα θέμα δισύλλαβον καὶ ὑπερδισύλλαβον· οἷον ρομίζω ρομῶ, ἀγωνίζομαι ἀγωνισῶμαι.

γ') Τὸ βιβάζω, ἐξετάζω καὶ καθίζω· οἷον μέλλον βιβῶ, ἐξετῶμεν, καθιῶ.

ΣΗΜ. Τὸ ἐξετάζω ἔχει καὶ ἐξετάσω.

δ') Τὸ ἀπόλλυμι, μάχομαι, καθέζομαι, ἐλαύνω· οἷον μέλλον ἀπολῶ, μαχοῦμαι, καθεδοῦμαι, ἐλῶ.

§ 402. Τὰ ῥήματα πλέω καὶ φεύγω πλὴν τοῦ μέλλοντος εἰς -σομαι ἔχουσι καὶ τὸν Δωρικὸν καλούμενον εἰς -σοῦμαι· πλεῦσομαι καὶ πλεουσοῦμαι, φεύσομαι καὶ φευξοῦμαι. Τὸ παίζω καὶ πίπτω ἔχουσι μόνον παιξοῦμαι, πεσοῦμαι.

Ἐνεργητικὸς καὶ μέσος ἄοριστος δεῦτερος

§ 403. Ὁ ἐνεργητικὸς καὶ μέσος ἄοριστος ἔ' σχηματίζεται ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς θέματος. Ἐχει δὲ ἐν μὲν τῇ ὀριστικῇ τὰς καταλήξεις τοῦ παρατατικοῦ, ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς ἐγκλίσεις, τῷ ἀπαρεμφάτῳ καὶ τῇ μετοχῇ τὰς καταλήξεις τοῦ ἐνεστώτος.

§ 404. Τὰ ἐξῆς ῥήματα ἔχουσι ἔ' ἄοριστον.

Ἄγω (ἀγ-) ἤγαγον, αἰρῶ (Feλ-) εἰλον εἰλόμην, αἰσθάνομαι (αἰσθ-) ἠσθόμην, ἁμαρτάνω (ἁμαρτ-) ἠμαρτον, ἀπεχθάνομαι (ἐχθ-) ἀπηχθόμην, ἀπόλλυμι (ὀλ-) ἀπώλομην, βάλλω (βαλ-) ἔβαλον ἐβαλόμην, βλαστάνω (βλαστ-) [ἔβλαστον], γίγνομαι (γεν-) ἐγενόμην, δάκνω (δακ-) ἔδακον, δαρθάνω (δαρθ-) ἔδαρθον, δέρχομαι (δαρκ-, δρακ-) ἔδαρκον ἢ ἔδρακον, ἔπομαι (σεπ-, σπ-) ἐσπόμην, ἔρχομαι (ἐλθ-, ἐλθ-) ἤλθον, ἐρωτῶ (ἐρ-) ἠρόμην, ἐσθίω (φαγ-) ἔφαγον, ἔχω (σεχ-, σχ-) ἔσχον ἐσχόμην, εὐρίσκω (εὐρ-) ἠύρον, ἠύρόμην, θιγγάνω (θιγ-) ἔθιγον, θνήσκω (θαρ-) ἀπ-έθανον, ἰκνοῦμαι (ἰκ-) -ικόμην, κάμνω (καμ-) ἔκαμον, κατακαίρω (καρ-) κατ-έκαρον, κράζω (κραγ-) ἔκραγον, λαγχάνω (λαχ-) ἔλαχον, λαμβάνω (λαβ-) ἔλαβον ἐλαβόμην, λανθάνω (λαθ-) ἔλαθον ἐλαθόμην, λείπω (λιπ-) ἔλιπον ἐλιπόμην, λέγω (Feπ-) εἶπον, μαρθάνω (μαθ-) ἔμαθον, ὀρῶ (Fiθ-) εἶδον εἰδόμην, ὀφείλω (ὀφειλ-) ὤφελον, ὀφλισθάνω (ὀφιλ-) ὤφλον, πάσχω (παθ-) ἔπαθον, πείθομαι (πιθ-) ἐπιθόμην, πέρδομαι (παρδ-) ἔπαρδον, πέρθω (παρθ-) ἔπαρθον, πέτομαι (πετ-, πτ-) ἐπτόμην, πίρω (πι-) ἔπιον, πίπτω (πετ-) ἔπεσον, πυρθάνομαι (πυθ-) ἐπυθόμην, τέμνω (τεμ-) ἔτεμον ἐτεμόμην, τίκτω (τεκ-) ἔτεκον, τρέφω (τραφ-) ἔτραγον, τρώγω (τραγ-) ἔτραγον, τρέχω (δραμ-) ἔδραμον, τυγχάνω (τυχ-) ἔτυχον, ὑπ-ισχνοῦμαι (σχ-) ὑπεσχόμην, φέρω (ἐρεκ-, ἐρκ-, ἐγκ-) ἠνεγκον, φεύγω (φυγ-) ἔφυγον.

Ὁ ἔδαρκον ἢ ἔδρακον, ἔπαρδον, ἔπαρθον, ἔτραγον, ἔτραγον εἶνε παρὰ ποιηταῖς εὐχρηστοί.

ΣΗΜ. 1. Ὁ ἠνεγκον (ἐρεκ-, ἐγκ-) καὶ ἤγαγον (ἀγ-) λαμβάνουσιν Ἀττικὸν ἀναδιπλασιασμόν.

ΣΗΜ. 2. Ὁ ἔπεσον (πετ-) ἔχει τὸν χρονικὸν χαρακτήρα τοῦ ἀ' ἀορίστου καὶ τὴν κατάληξιν τοῦ β' εἶνε δὲ κυρίως ἀ' ἀόριστος.

ΣΗΜ. 3. Ὁ εἶπον φυλάττει τὸ εἰ πανταχοῦ· εἶπω, εἶποιμι, εἶπέ, εἶπεῖν, εἶπών.

ΣΗΜ. 4. Ὁ ἐγενόμην, ἔτεμον, ἔκανον (κεν-, κν-) καὶ ἔτεκον σχηματίζονται ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ θέματος.

ΣΗΜ. 5. Ὁ ἐσπόμην λαμβάνει δασεῖαν κατ' ἀναλογίαν τοῦ ἐνεστώτος· συγκόπτει δὲ τὸ θεματικὸν φωνῆεν ὡς καὶ ὁ ἔσχορ, ὑπεσχόμην, ἐπτόμην καὶ ἤνεγκον.

§ 405. Οἱ ἐξῆς τῶν λοιπῶν β' ἀορίστων ἔχοντες χαρακτήρα φωνῆεν σχηματίζονται ἀμέσως ἐκ τῆς ῥίζης κατὰ τὰ εἰς -μι, ἄνευ θεματικοῦ φωνήεντος.

Ἄλισκομαι (Fa.λω-, Fa.λο-) ἐάλωρ, γιγνώσκω (γνω-, γνω-), ἔγνωρ, γηράσκω (γηρᾶ-, γηρᾶ-) ἐγήραρ (ἄχρηστον καθ' ὀριστικήν), ἀπαρέμφατον γηρᾶναι, διδράσκω (δρᾶ-, δρᾶ-) ἔδραρ, δύομαι καὶ δύνω (δύ-, δύ-) ἔδωρ, ζῶ (βιω-, βιο-) ἐδίωρ, ἴστημι (στη, στα-) ἔστηρ, σκέλλω (σκε.λ-, σκλα-, σκλη-) ἔσκληρ, σβέννυμι (σβη-, σβε-) [ἔσβηρ], φθάνω (φθη-, φθα-) ἔφθηρ, φθίρω (φθι-, φθι-) μετοχὴ φθιμετος, φύομαι (φύ-, φῦ-) ἔφυν.

§ 406. Τῶν χρόνων τούτων ἡ ῥίζα παρουσιάζεται ὑπὸ δύο μορφᾶς, τὴν ἰσχυρὰν καὶ τὴν ἀσθενῆ. Καὶ ἐκ μὲν τῆς ἰσχυρᾶς σχηματίζεται ἡ ὀριστική, ἡ ὑποτακτική, ἡ προστακτική καὶ τὸ ἀπαρέμφατον, ἐκ δὲ τῆς ἀσθενοῦς ἡ εὐκτική καὶ ἡ μετοχή.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Ὀριστ. ἔγνωρ, ἔγνως, ἔγνω, ἔγνωτον, ἐγνώτην, ἔγνωμεν, ἔγνωτε, ἔγνωσαν.
Ἵποτ. γνῶ, γνῶς, γνῶ, γνῶτον, γνῶτον, γνῶμεν, γνῶτε, γνῶσι(ν).
Εὐκτ. γνοίην, γνοίης, γνοίη, γνοίητον καὶ γνοῖτον, γνοίητην καὶ γνοίτην, γνοίημεν καὶ γνοῖμεν, γνοίητε καὶ γνοῖτε, γνοίησαν καὶ γνοῖεν.

Προστ. γνώθι, γνώτω, γνώτων, γνώτων, γνώτε, γνόντων καὶ γνώτωσαν.

Ἀπαρ. γνῶναι.

Μετοχ. γνούς, γνούσα, γνόν.

ΣΗΜ. Περὶ τοῦ ἀορ. β' ἔστηρ ἰδὲ παράδειγμα.

§ 407. Ὁ ἐνεργ. καὶ μέσος ἀορ. β' τοῦ τίθημι, ἴημι καὶ δίδωμι καὶ μέσ. ἀορ. β' ἐπριάμην (τοῦ ὠροῦμαι) σχηματίζον-

ται ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς τύπου τῆς ρίζης, πλὴν τῆς ὑποτακτικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἄορ. ἅ' τοῦ τίθημι, ἴημι καὶ δίδωμι.

ΣΗΜ. Ὁ ἐνικός τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεργ. ἄορ. ἅ' τοῦ τίθημι, ἴημι καὶ δίδωμι ἐλλείπει ἀναπληρούμενος ἐκ τοῦ ἀ' ἔθηκα, ἦκα, ἔδωκα στερουμένου οὐκ. καὶ πλῆθ. (ιδὲ § 397).

§ 408. Ἡ ὀριστικὴ τοῦ μέσου ἄορ. ἅ' τοῦ ὀ-ρι-νῆμι (ῥ. ὀρη- ὀρα-) σχηματίζεται ἐκ τῆς ἰσχυρῆς ρίζης ὀρη- ὠρήμηρ.

ΣΗΜ. Ὁ ἔσκληρ (ῥ. σκαλ-, σκαλ-) πάσχει μετᾶθεσιν τοῦ ριζικοῦ φωνήεντος α καὶ ἔκτασιν αὐτοῦ εἰς η' σκαλ-, σκαλα, σκαλη.

Ἐνεργητικὸς παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος

§ 409. Ἐὰν τὸ θέμα τοῦ ῥήματος ἔχη ἰσχυρὸν καὶ ἀσθενῆ τύπον, ὁ ἐνεργ. παρακείμενος σχηματίζεται ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ π. χ. φεύγω (φευγ- φυγ-) πέ-φευγ-α, σήπομαι (σηπ-, σαπ-) σέσηπα.

§ 410. Ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος τῶν ἐχόντων θέμα μονοσύλλαβον ἀφρονολήκτων, ἐροινολήκτων καὶ ὑγρολήκτων ῥημάτων τρέπει τὸ ριζικὸν φωνῆεν ε εἰς ο' οἷον λείπω, λέλοιπα κτείνω (κτεν-), ἔκτορα φθείρω (φθερ-), ἔφθορα ἐξαιρεῖται τὸ πείθω, πέπεικα καὶ τὰ μεταγενέστερα πλέκω, πέπλεχα βλέπω, βέβλεφα βρέχω, βέβρεχα.

§ 411. Ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος εἴωθα (σφηθ-), ἔρρωγα (ρρηγ-) τοῦ ῥήγνυμι καὶ πέπτωκα (πη-) τοῦ πίπτω τρέπουσι τὸ η εἰς ω.

§ 412. Ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος τῶν φωνηεντολήκτων, ὀδοντοφώνων καὶ ὑγρολήκτων ῥημάτων λαμβάνει χρονικὸν χαρκατῆρα κ, τὸ δὲ ὀδοντόφωνον πρὸ τοῦ κ ἀποβάλλεται οἷον λύ-ω, λέλυ-κα ἀνύτ-ω, ἦνυ-κυ φθείρ-ω, ἔφθαρ-κα.

§ 413. Ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος τῶν οὐρηνισκοφώνων καὶ χειροφώνων ῥημάτων δασύνει τὸν χαρκατῆρα π. χ. τρί-βω, τέτριφα πλέκω, πέπλεχα.

§ 414. Δὲν δασύνουσι τὸν χαρκατῆρα τὰ ἐξῆς: κράζω (κραγ-), κέκραγα τήκω, τέτηκα τίκω (τεκ-), τέτοκα, σήπω, σέσηπα π.λήττω (π.ληγ-), πέπ.ληγα φεύγω, πέφευγα φρίττω, (φρικ-),

πέφριχα, λείπω, λέλοιπα· ἄγρυμι, ἔαγα· πήγρυμι, πέπηγα· ῥήγρυμι (ῤρηγ-), ἔρρωγα.

§ 415. Ὁ ἐνεργ. παρακείμ. τοῦ κρίζω, κλίνω, πλύνω σχηματίζεται ἐκ θέματος κρι-, κλι-, πλυ· κέκρικα, κέκλικα, πέπλυκα. Τοῦ δὲ χέω (χευ-, χυ-) ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς θέμ. κέχυ-κα.

§ 416. Τὸ σπείρω, φθείρω, στέλλω καὶ τείνω σχηματίζουσι τὸν ἐνεργ. παρακείμενον ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς θέματος (§ 83)· ἔσπαρκα, ἔφθαρκα, ἔσταλκα, τέτακα (τρ-, τα-).

§ 417. Τοῦ βάλλω (βαλ-), κάμνω (καμ-), τέμνω (τεμ-), καλῶ (καλ-), θρήσκω (θαρ-) καὶ σκέλλω (σκαλ-), τὸ ῥιζικὸν φωνήεν μετατίθεται εἰς τὸν ἐνεργ. παρακείμενον· οἶον βέβληκα, κέκμηκα, τέτμηκα, κέκληκα, τέθνηκα, ἔσκληκα. Ὁμοίως ὁ δέδμηκα (ποιητ.) τοῦ δαμάω (δαμ-, δμα-).

§ 418. Τὸ ἴημι ἔχει ἐνεργ. παρακείμενον εἶκα κατ' ἀναλογίαν τοῦ εἶμαι (§ 430). Κατ' ἀναλογίαν δὲ τούτου ἔγεινεν ὁ τέθεικα (καὶ τέθηκα) τοῦ τιθημι.

§ 419. Τῶν ἐξῆς ῥημάτων τὸ θέμα ἐνισχύεται διὰ προσθήκης τοῦ ε εἰς τὸν ἐνεργ. παρακείμενον· δέω, δεδέηκα (δεε-)· ἐθέλω, ἠθέληκα (ἐθελε-)· μέλει, μεμέληκε (μελε-)· μένω, μεμέρηκα (μερε-)· νέμω, νερέμηκα (νεμε-)· ὄφειλω, ὄφειληκα (ὄφειλε-)· ῥέω, ἔρρῦηκα (ῥυε-)· ἐσθίω, ἐδήδοκα (ἐδε-)· ἄμαρτάνω, ἠμάρτηκα (ἄμαρτε-)· αὐξάνω, ἠῦξηκα (αὔξε-)· βλαστάνω, ἐβλόστηκα (βλαστε-)· δαρθάνω, δεδάρθηκα (δαρθε-)· μαρθάνω, μεμάθηκα (μαθε-)· τυγχάνω, τετύχηκα (τυχε-)· ὄφλισκάνω, ὄφληκα (ὄφλε-).

§ 420. Ἐκ τῶν ἐρρινολήκτων ῥημάτων ἐνεργ. παρακείμενον ἔχουσι μόνον τὰ ἐξῆς· -καίρω (κερ-), -κέκορα· φαίρω, -πέφαργκα καὶ πέφηγα· -κτείρω, -ἔκτορα· χάσκω (χάρ-), κεχηγῶς.

§ 421. Τὰ ῥήματα φαίρω, πείθω, πράττω, -δύλλωμι καὶ ἐφείρω ἔχουσι δύο παρακείμενους, μεταβατικὸν πέφαργκα, πέπεικα, πέπραγα, -δύλωλεκα, (ἐγῆγεργκα) καὶ ἀμετάβατον πέφηγα, πέποιθα, πέπραγα, -δύλωλα, ἐγρήγορα. Τοῦ φθείρω καὶ οἱ δύο παρακείμενοι ἐφθαρκα καὶ ἐφθορα ἔχουσι σημασίαν μεταβατικὴν.

§ 422. Ὁ χαρακτηριστὴρ τῶν φωνηεντολήκτων πρὸ τοῦ κ τοῦ ἐνεργ. παρακειμένου ἐκτείνεται· οἷον ποιέω, πεποίηκα, τιμάω τετίμηκα, δηλόω, δεδήλωκα.

§ 423. Ἡ ὑποτακτικὴ, εὐκτικὴ (ἐνίοτε δὲ καὶ ἡ ὀριστικὴ) τοῦ ἐνεργητ. παρακειμένου ἐκφέρεται καὶ περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς αὐτοῦ καὶ τοῦ ῥήματος εἰμί· οἷον λελύκω καὶ λελυκῶς ὦ, λελύκοιμι καὶ λελυκῶς εἶην, γέγονα καὶ γερονῶς εἶμι. Ἡ προστακτικὴ ἐκφέρεται μόνον περιφραστικῶς.

ΣΗΜ. Ἐξαίρεσιν ἰδὲ ἐν τοῖς ἐξῆς·

§ 424. Ἄνωμάλως κλίνονται οἱ παρακειμένοι ἔσθηκα τοῦ ἴσθημι (στα-), τέθρηκα τοῦ θρήσκω, δέδοικα καὶ δέδια (δει-, δεῖδω ποιητ.) καὶ οἶδα (εἶδ-)¹.

ΣΗΜ. 1. Ὁ ἐνεργ. παρακειμένος τοῦ ἴσθημι ἔχει σημασίαν μέσθη.

ΣΗΜ. 2. Εἰς τὰ ῥήματα τὰ στερούμενα ἐνεργ. παρακειμένου ἢ σημασία τοῦ χρόνου τούτου δύναται νὰ ἀναπληρωθῇ διὰ τοῦ ἔχω καὶ τῆς συστοίχου τῶ ῥήματι ἐνεργητικῆς μετοχῆς· π. χ. ἔχω στήσας.

α') Ὁ ἔσθηκα πλὴν τοῦ ὀμαλοῦ σχηματισμοῦ ἔχει καὶ τὸν ἐξῆς ὀριστ. ἔστατορ, ἔστατορ, ἔσταμεν, ἔστατε, ἐστᾶσι(ν)· ὑποτ. ἐστῶμεν, ἐστῶσι(ν)· εὐκτ. ἐσταίην· προστ. ἔσταθι, ἐστάτω· ἀπαρέμφ. ἐστάται· μετ. ἐστῶς, ἐστῶσα, ἐστῶς.

β') Τέθρηκα

Ὀριστ. τέθρατορ, τέθραμεν, τεθρᾶσι(ν)· εὐκτ. τεθραίην· προστ. τεθράτω· ἀπαρέμφ. τεθράται· μετ. τεθρεῶς, τεθρεῶσα.

γ') Δέδοικα καὶ δέδια

Ὀριστ. δέδοικα, δέδοικας, δέδοικε μετχ. δεδοικῶς, δεδοικυῖα· ὑπερσ. ἐδεδοίκειν, ἐδεδοίκει, ἐδεδοίκεσαν.

Ὀριστ. δέδια, δέδιε, δέδιμεν, δέδιτε, δεδιασι(ν)· ὑποτ. δεδίην, δεδιῶσι(ν)· ἀπαρέμφ. δεδίεται· μετ. δεδιῶς, δεδιῶς· ὑπερσ. ἐδεδιειν, ἐδεδιεις, ἐδεδιει, ἐδεδιεσαν (·μέλλ. δεῖσομαι, ἀόρ. ἔθεισα).

δ') Οἶδα, οἶσθα, οἶδε, ἴστορ, ἴστορ, ἴσμεν, ἴστε, ἴσασι(ν).

¹ Κυρίως οἱ παρακειμένοι οὗτοι δὲν κλίνονται ἀνωμάλως, ἅτε ἀκολουθοῦντες τῇ ἀρχαίᾳ κλίσει, καθ' ἣν μόνον τὰ ἐνικά σχηματίζονται ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ θέματος, τὰ δὲ δυνικά καὶ πληθ. ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς.

ὑποστ. *εἰδῶ, εἰδῆς* κ.τ.λ. εὐκτ. *εἰδείην, εἰδείης, εἰδείη* κ.τ.λ. προστ. *ἴσθι, ἴστω* κ.τ.λ. ἀπαρέμφ. *εἰδέσθαι* μετ. *εἰδώς, εἰδυῖα, εἰδός*. ὑπερσ. *ἤδη* καὶ *ἤθειν, ἤδησθα* καὶ *ἤδειςθα* καὶ *ἤδεις, ἤδει* καὶ *ἤθειν, ἤδειμεν* καὶ *ἤσμεν, ἤδειτε* καὶ *ἤστε, ἤδεσσαν* καὶ *ἤσαν*.

ΣΗΜ. Τὸ πληθ. γ' πρόσωπον τῆς ὀριστικῆς τοῦ παρακ. εἶνε ἴσασιν ἀντὶ ἴδασι(ν) κατ' ἀναλογίαν τῶν ἄλλων προσώπων.

§ 425. Ὁ ἐνεργητικὸς ὑπερσυντέλικος σχηματίζεται ἐκ τοῦ θέματος τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου· οἶον *λέλυκ-α, ἐλέλυκειν*. Ἐχει δὲ μόνον ὀριστικῆς ἐγκλίσεως τύπον.

ΣΗΜ. Ὁ ἐνεργητικὸς ὑπερσυντέλικος ἐνίστε ἐκφέρεται καὶ περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς αὐτοῦ καὶ τοῦ εἰμί· π. χ. *εἰλήφειν* καὶ *εἰληφώς ἦν*.

§ 426. Τὸ α' ἐν. πρόσωπον τοῦ ἐνεργ. ὑπερσυντέλικου παρὰ τοῖς παλαιοῖς λήγει εἰς η' οἶον *ἐλέλυκ-η*.

ΣΗΜ. Ὁ ἐνεργ. ὑπερσ. ἐσχηματίσθη κατ' ἀναλογίαν τοῦ ἐτεθήπεια, ἐτεθήπιας, ἐτεθήπιας (Ἀτικῶς ἐτεθήπην, ης, η). Ἐκ δὲ τοῦ γ. ἐν. προσ. εἰς εἰ (ἐκ τοῦ εε) προῆλθον αἱ συνήθεις καταλήξεις *ειν, εις, εἰ* κ.τ.λ.

Ἰ Παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος τῆς μέσης φωνῆς

§ 427. Ὁ παρακείμενος τῆς μέσης φωνῆς σχηματίζεται ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ θέματος· οἶον *λείπω, λέλειμμαι· πείθω, πέπεισμαι*¹.

§ 428. Ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς θέματος (§ 83) σχηματίζονται οἱ ἑξῆς:

Τρέπω (τραπ-), *τέτραμμαι· τρέφω* (τραφ-), *τέτραμμαι· στρέφω* (στραφ-), *ἔστραμμαι· πείρω* (παρ-), *πέπαρμαι· κείρω* (καρ-), *κέκαρμαι· σπείρω* (σπαρ-), *ἔσπαρμαι· φθείρω* (φθαρ-), *ἔφθαρκα· τείρω* (τρ-,τα-), *τέταμαι· χέω* (χυ-), *κέχυνμαι*.

§ 429. Ὁ παρακ. τῆς μέσης φωνῆς τοῦ βάλλω (βαλ-), *καλῶ* (καλ-), *τέμνω* (τεμ-), *δαμάω* (δαμ-) πάσχει μετὰθεσιν τοῦ ριζικοῦ φωνήεντος α· οἶον *βέβλημαι, κέκλημαι, τέτμημαι, δέδμημαι* (ποιητ.).

¹ Ἀρχικῶς πάντες οἱ παρακείμενοι τῆς μέσης φωνῆς ἐσχηματίζοντο ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς θέματος· π. χ. *φεύγω, πέφυγ-μαι*.

§ 430. Ὁ παρκακ. τῆς μέσης φωνῆς τοῦ ἴημι εἶνε εἶμαι (ἐκ τοῦ σέ-σε-μαι). Κατ' ἀναλογίαν τούτου ἔγρηναι καὶ ὁ ἐνεργητικὸς εἶκα καὶ ὁ ἐνεργ. καὶ μέσος τοῦ τίθημι· τέθεικα, τέθειμαι (ἰδὲ § 418).

§ 431. Τῶν ἐξῆς ῥημάτων τὸ θέμα ἐνισχύεται διὰ προσθήκης τοῦ ε εἰς τὸν παρκαείμενον τῆς μέσης φωνῆς.

Ἄσε.λγαιρω, ἠσε.λγημαι (ἀσε.λγε-)· βοό.λομαι, βεβοό.λημαι (βου.λε-)·δέομαι, δεδέημαι (δεε-)· μάχομαι, μεμάχημαι (μαχε-)· ρέμω, ρερέμημαι (ρεμε-)· ἁμαρτάνω, ἠμαρτῆται (ἁμαρτε-)· αὐξάνω, ἠύξημαι (αὐξε-)· αἰσθάνομαι, ἠσθημαι (αἰσθε-)· γιγρομαι, γερέρημαι (γερε-)· ἀπεχθάνομαι, ἀπήχθημαι (ἀπεχθε-).

ΣΗΜ. Τὸ κρίνω, κλίνω καὶ πλύνω ἔχρουσι παρκακ. κέκριμαι, κέκλιμαι, πέπλυμαι, ἐκ θ. κρι-, κλι-, πλυ- (§ 415).

§ 432. Ὁ παρκαείμενος τῆς μέσης φωνῆς λαμβάνει τὰς προσωπικὰς καταλήξεις εἰς τὸ θέμα ἄνευ θεματικοῦ φωνήεντος κατὰ τὰ εἰς -μι· οἷον λέ.λυ-μαι γέγραμ-μαι.

§ 433. Ὁ χαρακτῆρ τῶν φωνήεντολήκτων ἐκτείνεται πρὸ τῶν καταλήξεων τοῦ παρκαειμένου τῆς μέσης φωνῆς· οἷον πεποίημαι, τετίμημαι, δεδήλωμαι.

§ 434. Ὁ ἄφωνος χαρακτῆρ τοῦ παρκαειμένου τῆς μέσης φωνῆς πρὸ τῶν συμφώνων τῶν καταλήξεων πάσχει τὰς ἐν § 60 καὶ ἐξῆς σημειωθείσας μεταβολάς· π. χ. γέγραμμαι (γραφ-), γέγραψαι, γέγραπται, γέγραφθον κ.τ.λ.

§ 435. Ὁ χαρακτῆρ *r* τῶν ἔρρινολήκτων πρὸ τοῦ *μ* τρέπεται εἰς *σ*, σπκνίως δὲ ἄφομοιοῦται· οἷον πέφασμαι (φαρ-), παρώξυμαι (ὄξυν-).

§ 436. Ὁ ὑπερσυντέλικος τῆς μέσης φωνῆς σχηματίζεται ἐκ τοῦ θέματος τοῦ παρκαειμένου τῆς αὐτῆς φωνῆς· οἷον λέ.λυμαι ἐλέλυμην, γέγραμμαι, ἐγεγράμμην, κέκλημαι, ἐκεκλήμην. Ὁ ὑπερσυντέλικος τῆς μέσης φωνῆς, ὅπως καὶ ὁ τῆς ἐνεργητικῆς, ἔχει μόνον ὀριστικῆς ἐγκλίσεως^β τύπον.

§ 437. Τῶν ἀφωολήκτων, ἔρρινολήκτων καὶ ὑγρολήκτων ῥημάτων τὸ γ' πληθ. πρόσωπον τοῦ παρκαειμένου καὶ ὑπερσυντελικῆς τῆς μέσης φωνῆς ἐκφέρεται περιφραστικῶς διὰ τῆς

μετοχῆς τοῦ παρακειμένου καὶ τοῦ εἰσί, ἦσαν· οἶον γεγραμμένοι εἰσί(ν), γεγραμμένοι ἦσαν. Σπικνίως δὲ λήγει εἰς -αται, -ατο κατὰ τροπὴν τοῦ ν τοῦ -νται καὶ -ντο εἰς α· οἶον τετραράφεται, ἐτετραράφατο (§ 159, σημ. 1).

§ 438. Ἡ ὑποτακτικὴ καὶ εὐκτικὴ (ἐνίοτε δὲ καὶ ἡ ὀριστικὴ) τοῦ παρακειμένου τῆς μέσης φωνῆς ἐκφέρεται περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς αὐτοῦ καὶ τοῦ ῥήματος εἰμί· οἶον *λελυμένος ὦ, λελυμένος εἶην, εἶρημαι καὶ εἰρημένος εἰμί*.

ΣΗΜ. Ἡ ὑποτακτικὴ καὶ εὐκτικὴ τοῦ κέκχημαι καὶ μέμνημαι ἐκφέρεται μονολεκτικῶς· οἶον *κεκχώμαι κεκτήμην, μεμνώμαι μεμνήμην*.

Τοῦ δὲ κέκλημαι καὶ διαβέβλημαι ἐκφέρονται μονολεκτικῶς μόνον οἱ τύποι τῆς εὐκτικῆς *κεκλήθη, κεκλήμεθα, διαβεβλήσθε*.

Παθητικὸς ἄοριστος β' καὶ α'

§ 439. ΠΡΟΣΗΜΕΜΙΣΙΣ. Ἡ παθητικὴ καὶ μέση διάθεσις ἔχουσι κοινούς τοὺς ἐξῆς χρόνους· *ἐνεστῶτα, παρατατικόν, παρακειμενον, ὑπερσυντέλικον καὶ τετελεσμένον μέλλοντα*. Ἰδίους χρόνους ἔχει ἡ μὲν μέση διάθεσις τὸν μέσον μέλλοντα καὶ μέσον ἄοριστον, ἡ δὲ παθητικὴ διάθεσις τὸν παθητικόν μέλλοντα καὶ παθητικόν ἄοριστον.

§ 440. Ὁ παθητικὸς ἄοριστος β' μεταξὺ τοῦ ῥηματικοῦ θέματος καὶ τῶν καταλήξεων λαμβάνει η, τὸ ὅποσον φυλάττεται ἐν τῇ ὀριστικῇ, ὑποτακτικῇ, προστακτικῇ καὶ τῷ ἀπαρεμφάτῳ, ἐν δὲ τῇ εὐκτικῇ καὶ τῇ μετοχῇ συστέλλεται εἰς ε· π. χ. *ἐτραπήν-ν, τραπῶ, (τραπή-ω), τραπε-ίην, τράπη-θι, τραπῆ-ναι, τραπεῖς (τραπεῖν-)*.

ΣΗΜ. 1. Ὁ παθητικὸς ἄοριστος β' ἔγινε κατ' ἀναλογίαν τοῦ ἔσθην, ἔβλην κτλ.

ΣΗΜ. 2. Ὁ παθητικὸς ἄοριστος β' καὶ α' σχηματίζεται κατὰ τὰ εἰς -μι. Ἐν τῇ ὀριστικῇ ἔχει τὰς ἐνεργητικὰς καταλήξεις τῶν ἱστορικῶν χρόνων τῆς ὀριστικῆς.

§ 441. Ἐν τῇ ὑποτακτικῇ τὸ η μετὰ τοῦ ἐγκλιτικοῦ φωνήεντος ε καὶ ο συναϊρεῖται κανονικῶς· οἶον *τραπή-ω ὦ, τραπή-ετορ-ῆτορ, τραπή-ομεν ὦμεν κ.τ.λ.*

§ 442. Ὁ ἐνικός τῆς εὐκτικῆς ἔχει ἐγκλιτικὸν φωνήεν ιη

(κατὰ τῆ τῆς -μι), ὁ δὲ δυϊκὸς καὶ πληθυντικὸς ἰ. ἀλλὰ τὸ *ιη* μετεδόθη καὶ εἰς τὸν δυϊκὸν καὶ πληθυντικὸν καὶ ἐσχηματίσθησαν διπλοὶ τύποι. Ἴδὲ παράδειγμα.

§ 443. Τὸ *ε'* ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς ἔχει κατὰ τὴν ἀνάγκην -θι, τὸ δὲ ἀπαρέμφατον ἔχει -ραι· οἷον τράπη-θι, τραπή-ραι.

§ 444. Τῶν ἐξῆς ῥημάτων τὸ θέμα ἐνισχύεται διὰ τοῦ *ε* ἐν τῷ παθητικῷ ἀορίστῳ *α'*: βοῦλομαι ἠβουλήθηρ (βουλε-). νέμω ἐνεμήθηρ (νεμε-), οἶομαι ᾠήθηρ (οἶε-), ἁμαρτάνω ἡμαρτήθη (ἁμαρτε-), αὐξάνω ἠύξθηρ (αὐξε-), εὐρίσκω ἠύρεθηρ (εὔρε-).

§ 445. Ὁ παθητικὸς ἀόρ. *ε'* σχηματίζεται ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς θέματος· οἷον τριβῶ (τριβ- τριβ-) ἐτριβῆρ, πλέκω (π.λεκ- π.λακ-) ἐπλάκηρ.

ΣΗΜ. Τὸ πλήττω ἔχει ἐπλήγηρ. Τὸ δὲ ἐκπλήττω, καταπλήττω ἔχει ἐξεπλάγηρ, κατεπλάγηρ μετὰ σημασίας μέσης.

§ 446. Ὁ παθ. ἀόρ. *α'* διαφέρει τοῦ παθ. ἀορίστου *ε'* καθ' ὅ,τι πρὸ τοῦ η λαμβάνει καὶ *θ'*· οἷον φαίρω ἐφάρ-ηρ ἐφάρ-θηρ. Κατὰ τὰ ἄλλα σχηματίζεται ὅπως ὁ παθ. *ε'* ἀόριστος.

§ 447. Ὁ παθ. ἀόρ. *α'* σχηματίζεται ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ θέματος· οἷον λαμβάνω (λαβ-, ληβ-) ἐλήφθηρ. Ἐξαίρουνται οἱ παθ. ἀόρ. *ε'* τοῦ τείρω, χέω, τίθημι, ἵστημι, δίδωμι καὶ ἵημι ὡς σχηματιζόμενοι ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς θέματος· οἷον ἐτάθηρ (τρ-, τα-), ἐχόθηρ (χυ-), ἐτέθηρ (θε-), ἐστάθηρ (στα-), ἐδόθηρ (δο-), εἶθηρ (σε-, ἀντὶ ἐ-σέ-θηρ).

§ 448. Ὁ παθ. ἀόριστος *α'* τοῦ βάλλω (βαλ-), τέμνω (τεμ-) καὶ καλῶ (καλ-) πάσχει μετὰθεσιν τοῦ ῥιζικοῦ φωνήεντος· οἷον ἐβλήθηρ, ἐτέθηρ, ἐκλήθηρ.

ΣΗΜ. Ὁ παθ. ἀόρ. *α'* ἐσχηματίσθη κατ' ἀναλογίαν τοῦ κήθω ἐνήθηρ, μινύθω ἐμινύθηρ, φθίθω ἐφθίθηρ κτλ.

§ 449. Τὰ φωνηεντόληκτα καὶ ὀδοντόφωνα ῥήματα ἔχουσι τὸν παθητ. ἀόριστον *α'*.

Παθητικὸς μέλλων *ε'* καὶ *α'*

§ 450. Ὁ παθητικὸς μέλλων *ε'* σχηματίζεται ἐκ τοῦ χρο-

νικοῦ θέματος τοῦ παθητικοῦ ἀορίστου β', προστιθεμένων τοῦ χαρακτηῆρος σ, τοῦ θεματικοῦ φωνήεντος ε καὶ ο καὶ τῶν καταλήξεων τῆς μέσης φωνῆς· οἷον σπείρω ἐσπάρην σπαρήσομαι, τριβῶ ἐτριβὴν τριβήσομαι.

§ 451. Ὁ παθητικὸς μέλλων ἀ' σχηματίζεται ἐκ τοῦ θέματος τοῦ παθ. ἀορ. ἀ' ὅπως ὁ παθ. μέλλ. β' ἐκ τοῦ θέματος τοῦ παθ. ἀορ. β'· οἷον ἐτιμήθη-ν τιμηθή-σο-μαι, ἐλήφθη-ν ληφθή-σο-μαι.

§ 452. Τῶν ῥημάτων ἀνξάνω καὶ εὐρίσκω εἰς τὸν παθητικὸν μέλλοντα ἀ' τὸ θέμα ἐνισχύεται καὶ διὰ τοῦ ε' οἷον ἀνξήσομαι (ἀνξε-), εὐρεθήσομαι (εὔρε-).

§ 453. Ὁ χαρακτηῆρ πρὸ τοῦ θ τοῦ παθ. ἀορίστου καὶ μέλλοντος ἀ' τῶν μὲν φωνηεντολήκτων ῥημάτων, ἂν εἶνε βραχύς, ἐκτείνεται, τῶν δὲ ἀφωνολήκτων πᾶσχει τὰς ἐν § 60 καὶ ἐξῆς σημειωθείσας μεταβολάς· οἷον τιμηθήσομαι, ἐποιήθηρ, πραχθήσομαι, ἐπεισθηρ κ.τ.λ.

Τετελεσμένοις μέλλων

§ 454. Ὁ τετελεσμένος μέλλων τῆς ἐνεργ. φωνῆς ἐκφέρεται περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ παρακειμένου καὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ εἰμί· οἷον λελυκῶς ἔσομαι. Μονολεκτικῶς ἐκφέρεται μόνον ὁ τεθνήξω καὶ ἐστήξω τοῦ θνήσκω καὶ ἴστημι.

§ 455. Ὁ τετελεσμένος μέλλων τῆς μέσης φωνῆς σχηματίζεται ὡς ὁ μέσος μέλλων καὶ μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου τοῦ θέμ. μετὰ ε' οἷον λε-λύσομαι. Ἐκφέρεται δὲ καὶ περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ παρακειμένου τῆς μέσης φωνῆς καὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ εἰμί· οἷον λελυμένος ἔσομαι κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν εἰς -τος καὶ -τέος ῥηματικῶν ἰδὲ § 504, ἐδ. ιβ'.

Περὶ τοῦ χαρακτηῆρος τῶν φωνηεντολήκτων ῥημάτων

§ 456. Ὁ βραχύς χαρακτηῆρ τῶν φωνηεντολήκτων ῥημάτων πρὸ τοῦ χρονικοῦ χαρακτηῆρος καὶ τῶν καταλήξεων τῶν ἀπό

συμφώνου ἀρχομένων ἐκτείνεται. Ἴδὲ § 399, 422, 433, 453.

§ 457. Δὲν ἐκτείνουσι τὸν χαρακτηῆρα τὰ ἐξῆς:

1) Ἐκ τῶν εἰς -εὼ τὸ ἀλῶ, ἀρκῶ, ἐμῶ, τελῶ, καλῶ, αἰδοῦμαι, ἀκοῦμαι, ζέω, ξέω, τρέω.

2) Ἐκ τῶν εἰς -αὼ τὸ γε.λῶ, ἐρῶ, χα.λῶ, σπῶ, θ.λῶ, κ.λῶ.

3) Ἐκ τῶν εἰς -οὼ τὸ ἀρῶ.

4) Ἐκ τῶν εἰς -υὼ τὸ ἀρύω, μεθύω, πτύω.

5) Τὰ θέματα κρεμα- τοῦ κρεμάγγυμι, πετα- τοῦ πετάνγγυμι, σκεδα- τοῦ σκεδάγγυμι, κερα- τοῦ κεράγγυμι, σβε- τοῦ σβένγγυμι, κορε- τοῦ κορέγγυμι, ἀμφιε- τοῦ ἀμφιέγγυμι.

§ 458. Τὰ ῥήματα ταῦτα πλὴν τοῦ ἐμῶ, καλῶ, ἀρῶ πρὸ τοῦ θ τοῦ παθ. α' μέλλοντος καὶ ἀορίστου, τῶν ῥηματικῶν καταλήξεων -τος καὶ -τέος καὶ τῶν ἀπὸ μ καὶ τ ἀρχομένων καταλήξεων τοῦ παρκακειμένου καὶ ὑπερσυντελείου τῆς μέσης φωνῆς ἔχουσι σ' οἶον

τε.λέω, ἐτε.λέσθην, τε.λεσθήσομαι, τετέ.λεσμαι, ἀτέ.λεστος.

σπάω, ἐσπάσθην, σπαστός.

σκεδάγγυμι, ἐσκεδάσθην, ἐσκεδάσμαι, ἐσκεδάσται.

σβένγγυμι, ἐσβέσθην.

ΣΗΜ. Τὸ σ τοῦτο ὑπῆρχεν ἀρχικῶς εἰς τὸ θέμα, μεταξὺ δὲ δύο φωνηέντων ἀπεβλήθη. Τοῦ τελέω π. γ. τὸ θέμα εἶνε τελεσ-, καὶ διὰ τοῦτο παρ' Ὀμήρῳ μέλλον τελέσσω, ἀορ. ἐτέλεσσα.

§ 459. Φυλάττουσιν ὠσαύτως τὸν χαρακτηῆρα βραχὺν καὶ λαμβάνουσι σ εἰς τοὺς παθ. χρόνους καὶ τὰ ῥηματικὰ εἰς -τος καὶ -τέος τὸ θέμα ἔδε- τοῦ ἐσθίω, ἀρε- τοῦ ἀρέσχω, ἰ.λα- τοῦ ἰλάσκομαι καὶ ἔ.λυ- τοῦ ἔ.λω π. γ. ἐδήδεσμαι, ἀρεστός, ἰ.λάσθην, εἰ.λυσμαι κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Φυλάττουσι τὸν χαρακτηῆρα βραχὺν καὶ δὲν λαμβάνουσι σ α') τὸ εἰλαύνω: οἶον ἐλαθήσομαι, ἠλάθην κ.τ.λ. β') τὸ θέμα στα- τοῦ ἴστημι καὶ δο- τοῦ δίδωμι μόνον εἰς τοὺς παθ. χρόνους: οἶον ἐστάθην, σταθήσομαι, ἐδόθην, δοθήσομαι, δέδομαι.

§ 460. Λαμβάνουσι σ εἰς τοὺς παθ. χρόνους καὶ τὰ εἰς -τος καὶ -τέος ῥηματικά, εἰ καὶ ἐκτείνουσι τὸν χαρακτηῆρα ἢ ἔχουσιν αὐτὸν μακρὸν τὰ ῥήματα χῶ, κηῶ, χρῶ, πρίω, κν.λίω,

ῥω, ξῶ, τὸ θέμα γρω- τοῦ γιγνώσκω, τὸ πρη- τοῦ πιμπρημι καὶ τὸ τι- τοῦ τίρω· οἷον ἐκρήσθηρ, ἐχρήσθηρ, ἐχώσθηρ, γρωστός, ἐπρήσθηρ, -έτισθηρ κ.τ.λ. Ἐκ δὲ τῶν ἐχόντων χαρακτῆρα δίφθογγον τὸ παλαιῶ, παίω, θραύω, ψάω, κελεύω, κλειώ, σείω, ἀκούω, -λεύω, δρῶ· οἷον δυσπάλαιστος, ἀνάπαιστος, ἐθραύσθηρ, κεκέλευσμαι, ἀκουσθήσομαι, ἀκουστός, κατελεύσθηρ, δραστήειον κ.τ.λ.

§ 461. Τὰ θέματα ἀχθε- τοῦ ἄχθομαι, μνη- τοῦ μιμνήσκω καὶ τὰ ῥήματα παύω, χρίω, χρῶμαι, ἄγαμαι, κρούω, λαμβάνουσι σ μόνον εἰς τὸν παθ. ἀόφ. καὶ μέλλοντα α' καὶ εἰς τὰ ῥηματικά εἰς -τος καὶ -τέος· οἷον χρίω, ἐχρίσθηρ, κέχρισμαι, χριστός· ἄγαμαι, ἠγάσθηρ, ἀγαστός κ.τ.λ. Τὸ κρούω λαμβάνει σπανίως εἰς τὸν παρκαείμενον· οἷον -κέκρουσται -κεκρουμένος.

ΣΗΜ. Λαμβάνει σ καὶ τὸ θέμα οἰ- τοῦ φέρω εἰς τὸν παθ. μέλλ. οἰσθήσομαι.

§ 462. Τὸ ρέω (πλέω) καὶ γεύω μόνον εἰς τὰ ῥηματικά εἰς -τος καὶ -τέος λαμβάνουσι σ· οἷον ρευστέος, γευστέος, ἄρρευστός.

§ 463. Τὰ ἐξῆς ῥήματα ἐν ἄλλοις μὲν χρόνοις ἐκτείνουσι τὸν χαρακτῆρα, ἐν ἄλλοις δὲ φυλάττουσιν αὐτὸν βραχύν·

Δέω, δήσω, ἔδησα, δέδεκα, δεθήσομαι, ἐδέθηρ, δέδεμαι.

Αἰρῶ, αἰρήσω, ἤρηκα, αἰρεθήσομαι, ἠρέθηρ, ἤρημαι.

Ἐπαιρῶ, ἐπήρσα, ἐπήρεκα, ἐπαιρέσομαι, ἐπηρέθηρ, ἐπήρημαι.

Εὐρίσκω (εὐρε-), εὐρήσω, ἠύρηκα, εὐρεθήσομαι, ἠύρέθηρ, ἠύρημαι.

Δύω, δύσω, ἔδῶσα, δέδῶκα, δύσομαι, δύθήσομαι, ἐδῶθηρ, δέδῶμαι.

Πίρω (πι-), πέπωκα, -ἐπόθηρ, -πέποται.

Θύω, ἔθῶσα, τέθῶκα, τῶθήσομαι, ἐτῶθηρ, τέθῶμαι.

Λύω, λύσω, ἔλυσα, ἔλυκα, λύθήσομαι, ἐλύθηρ, ἔλυμαι.

Τῶν ῥημάτων τούτων ὁ μὲν τετελεσμένος μέλλων ἔχει τὸν χαρακτῆρα μακρόν· οἷον ἔλυθῶμαι, τὰ δὲ ῥηματικά ἔχουσιν αὐτὸν βραχύν· οἷον αἰρετός, αἰρετέος.

§ 464. Τὰ ῥήματα θέω, ρέω, πλέω, πρέω, καίω (καὶ κάω),

κλαίω (και *κλάω*) εἰς τὸ θέμα τῶν ἄλλων χρόνων πλὴν τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ λαμβάνουσιν ὡς οἶον *θεύσομαι, τεύσομαι, πλεύσομαι* (*πλευσοῦμαι*), *ἔπνευσα, ἔκλυσα, ἐκλυσσα, πέπνευκα* κ.τ.λ.

ΣΗΜ. 1. Τὰ ῥήματα ταῦτα εἶχον τὸ πάλαι δίγαμμα, τὸ ὁποῖον μεταξὺ μὲν δύο φωνηέντων ἀποβάλλεται, πρὸ δὲ συμφώνου γίνεται ὡς π. γ. τοῦ *κλαίω* ῥ. *κλαεF-*, τοῦ *πλεύω* ῥ. *πλευεF-*, τοῦ *καίω* ῥ. *καεF-* κ.τ.λ.

ΣΗΜ. 2. Τὸ *κλαίω* ἔχει ῥίζαν *κρευ-* καὶ *κρυ-*. Τὸ δὲ *κλαίω* ἔχει ῥεF- καὶ ῥυε-. Τοῦ σφίζω ὁ ἐνεστώτης καὶ παρατατικός σχηματίζεται ἐκ τοῦ σφιθ-, οἱ δ' ἄλλοι χρόνοι ἐκ τοῦ σω- οἶον *σφίζω, ἔσφισα, σέσωμαι, σωθήσομαι, ἔσωσα, ἐσωσάμην, ἐσώθην*. Ὁ παρακειμένος εἶνε *σέσωμαι καὶ σέσωφα*.

ΤΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ

§ 465. Οἱ περὶ τονισμοῦ τῶν ῥημάτων κανόνες εἶνε οἱ ἑξῆς:

1) Αἱ μετοχὴ εἰς -ώς καὶ -είς τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης· οἶον *λελυώς, λυθείς*.

2) Τὸ οὐδέτερον τῶν μετοχῶν τονίζεται ὅπου καὶ τὸ ἀρσενικόν· οἶον ὁ *κελεύων*, τὸ *κελεύον*.

3) Τὸ ἀπαρέμφατον καὶ ἡ μετοχὴ τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀορ. β' τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης· οἶον *λεπτεῖν, λιπών*. Ἐξαιρεῖται τὸ ἀπαρέμφατον τῶν ῥιζικῶν ἀορ. β' τῶν ἐχόντων κατάληξιν -ραι· οἶον *γρῶραι, στήναι*.

4) Πάντα τὰ εἰς -ραι ἀπαρέμφατα τονίζονται ἐπὶ τῆς παραληγούσης· οἶον *λελυκέραι, λυθῆναι, βῆναι*.

5) Τὸ ἀπαρέμφατον καὶ ἡ μετοχὴ τοῦ παρακειμένου τῆς μέσης φωνῆς τονίζεται ἐπὶ τῆς παραληγούσης· οἶον *λελυσθαί, λελυμένος*.

6) Τὸ ἀπαρέμφατον τοῦ μέσου ἀορίστου β' παροξύνεται· οἶον *λιπέσθαι*.

7) Τὸ β' ἐν. πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεργητ. ἀορίστου β' τῶν ῥημάτων ἔρχομαι, εὐρίσκω, λαμβάνω, λέγω, ὀρώ ὀξύνεται· οἶον *ἐλθέ, εὐρέ, λαβέ, εἰπέ, ἰδέ*.

8) Τὸ β' ἐν. πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ μέσου ἀορ. β' περισπάζεται· οἶον *λιποῦ*. Ἄλλ' ἐὰν εἶνε μονοσύλλαβον ἀρχόμενον ἀπὸ συμφώνου καὶ σύνθετον μετὰ δυσυλλάβου προθέσεως

μὴ παθούσης ἔκθλιψιν, παροξύνεται· οἷον παράσχου, ἐπίσπου
 ἀλλ' ἀφοῦ (τοῦ ἀφίεμαι)

9) Οἱ μετὰ μακροῦ φωνήεντος μονοσύλλαβοι ῥηματικοὶ τύ-
 ποι περισπῶνται, πλὴν τοῦ χρῆ καὶ γῆς.

10) Ὁ τόνος τῶν συνθέτων δὲν τίθεται πέρα τῆς αὐξήσεως
 καὶ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ· οἷον προσάγω, προσῆγον, προσῆχα.

11) Ὁ τόνος τῶν συνθέτων δὲν τίθεται πέρα τῆς τελευταίας
 συλλαβῆς τοῦ ἀ' συνθετικοῦ· οἷον παράδος, ἐπίσχες.

Β' ΑΚΛΙΤΑ

1. ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ

§ 466. Αἱ προθέσεις εἶνε κύριαι καὶ καταχρηστικαί.

§ 467. Αἱ κύριαι προθέσεις εἶνε 18· ἐν, εἰς καὶ ἐς, ἐξ καὶ
 ἐκ, ξὺν καὶ σὺν, πρὸς, πρό, ἀνά, διά, κατά, μετὰ, παρά, ἀντί,
 ἀμφί, ἐπί, περί, ἀπό, ὑπό, ὑπέρ.

§ 468. Αἱ καταχρηστικαὶ προθέσεις εἶνε 12, χάριν, ἀνευ,
 ἄμα, ἔνεκα καὶ ἔνεκεν, ἄχρι, μέχρι, πλήρ, χωρίς, ἕως, ὡς,
 ῥῆ, μά.

§ 469. Αἱ κύριαι προθέσεις τίθενται καὶ ἐν συνθέσει καὶ ἐν
 συντάξει· ὡς περι-βάλλω, περὶ ἐμοῦ.

§ 470. Αἱ καταχρηστικαὶ προθέσεις τίθενται μόνον ἐν συν-
 τάξει· ὡς ἀνευ σοῦ, μέχρι Ἀθηνῶν. Ἐξαιρεῖται ἡ πλήρ τι-
 θεμένη ἐν συνθέσει μόνον ἐν τῷ π.λημμε.λης.

2. ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

§ 471. Τὰ ἐπιρρήματα εἶνε

α') Τοπικά· ἐνταῦθα, ἐκεῖ Ἀθήρησι, ἐντεῦθεν, ἄνω, κάτω,
 ἔσω, ἔξω, ἔνδον, αὐτοῦ, ἀλλοχοῦ, ἐγγύς, πόρρω, πέραν, πέρα,
 αὐτόσε, δεῦρο, οὐρανόθεν κ.τ.λ.

β') Χρορικά· σήμερον, αὔριον, ἐχθές ἢ χθές, τότε, πότε,
 αἰεὶ, ῥῦν, ἄρτι, πρὶν, ὀψέ, ἄχρι, μέχρι, αὔθις, νεωστὶ, ἔπει-
 τα, πάλαι κ.τ.λ.

γ') Τροπικά· εὖ, καλῶς, Ἑλληνιστί, κρύβδην, ἀγεληδόν,

παρδαμεί, οὕτω καὶ οὕτως, δικαίως, ἄρα, μὴν, καί, δῆ, δῆθεν, οὐ, μὴ κ.τ.λ.

δ') Ποσοτικά· *λίαν, ἄγαν, σφόδρα, ἄπαξ, δίς, τρίς, πολ-
λάκις, ἄλις, πάνυ, ὀλίγον, ἥκιστα, μάλιστα κ.τ.λ.*

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν τροπικῶν ἐπιρρημάτων τὸ μὲν *καί, δῆ, δῆθεν, δῆτα*, ἢ, γὰρ ἰδιαιτέρως καλοῦνται βεβαιωτικά, τὸ δὲ οὐ ἄρρητικόν, τὸ δὲ μὴ ἀπαγορευτικόν, τὸ δὲ πέρ, γὰρ ἐπιτατικά, τὸ δὲ μὴ, μῶν, ἄρα ἐρωτηματικά καὶ τὸ ἄρ δυνητικόν.

3. ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

§ 472. Οἱ σύνδεσμοι εἶνε·

α') Συμπλεκτικοί· *τέ, καί, οὔτε, μήτε, οὐδέ, μηδέ.*

β') Διαζευκτικοί· ἢ, εἴτε — εἴτε, ἔάντε — ἔάντε, ἄντε — ἄντε, ἢντε — ἢντε.

γ') Ἀρτιθετικοί· *μέν, δέ, μέντοι, ἀλλὰ, εἰ καί, καίτοι, καίπερ, ὅμως, καὶ μὴν, ἀλλὰ μὴν, ἀτάρ, αὖ, πλὴν.*

δ') Συμπερασματικοί ἢ συλλογιστικοί· *ἄρα, οὖν, τοίνυν, δῆ, τοιγάρτοι, τοιγαροῦν, οὐκοῦν, ὥστε, ὡς.*

ε') Ὑποθετικοί· *εἰ, ἔάν, ἄν, ἢν.*

ς') Εἰδικοί· *ὅτι, ὡς.*

ζ') Αἰτιολογικοί· *γάρ, ὡς, ὅτι, διότι, ἐπεὶ, ἐπειδὴ.*

η') Χροικοί· *ὅτε, ὁπότε, ἐπεὶ, ἐπειδὴ, ἔστε, ἠρίκα, ἔως, ἄχρι, μέχρι, πρὶν.*

θ') Τελικοί· *ἵνα, ὅπως, ὡς.*

4. ΕΠΙΦΩΝΗΜΑΤΑ

§ 473. Τὰ ἐπιφωνήματα εἶνε·

α') Θαναστικά· *ὦ, βαβαί, παπαῖ κ.τ.λ.*

β') Κλητικόν· *ὦ.*

γ') Σχετλιαστικά· *ἰὼ, ἰοῦ, οὐαί, οἴμοι κ.τ.λ.*

δ') Ἐκπληκτικόν· *ᾶ.*

ε') Θειαστικά· *εὐοῖ, εὐάν.*

ς') Γελαστικά· *ᾶ, ᾶ.*

Γ' ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΟΝ

§ 474. Αἱ λέξεις εἶνε ἢ ἀπλαῖ ἢ σύνθετοι· ὡς *λόγος*, *φιλό-λογος*.

§ 475. Αἱ ἀπλαῖ λέξεις εἶνε ἢ πρωτότυποι ἢ παράγωγοι· ὡς *λόγ-ος*, *λεκ-τό-ς* (πρωτότυποι), *λογ-ικό-ς*, *λεκτ-ικό-ς* (παράγωγοι).

§ 476. Αἱ πρωτότυποι λέξεις γίνονται ἐκ τῆς ῥίζης προστιθεμένων εἰς αὐτὴν τῶν πτωτικῶν ἢ προσωπικῶν καταλήξεων ἢ ἀμέσως ἢ μεσολαβούντων προσφυμάτων· π. χ. *βῆξ* (ῥ. *βηχ-*), *ἐσ-μῆρ* (ῥ. *ἐσ-*), *ἄρπαξ* (ῥ. *ἀρπαγ-*), *γραφ-εῦ-ς* (ῥ. *γραφ-*), *λόγ-ο-ς* (ῥ. *λεγ-*), *λεκ-τό-ς* (*λεγ-*).

§ 477. Αἱ παράγωγοι λέξεις γίνονται ἐκ θεμάτων ἄλλων λέξεων πρωτοτύπων ἢ παραγῶγων προστιθεμένων εἰς αὐτὰ προσφυμάτων μετὰ καταλήξεων· π. χ. *λογ-ικό-ς* (*λόγος*), *τέλειος* (*τέλος* θ. *τελεσ-*), *παιδεία* (*παιδεῦω*), *μέλαιρω* (*μέλας*, θ. *μέλαρ-*).

ΣΗΜ. Ἐν τοῖς ἐξῆς τὰ προσφύματα καὶ τὰς καταλήξεις ὁμοῦ ἢ τὰς καταλήξεις μόνον, αἱ ὅποσαι προστίθενται εἰς τὴν ῥίζαν ἢ τὸ θέμα πρὸς σχηματισμὸν τῶν λέξεων πρωτοτύπων ἢ παραγῶγων, θὰ ὀνομάζωμεν χάριν εὐκολίας ἀπλῶς *καταλήξεις*.

§ 478. Τὸ ἐτυμολογικὸν διδάσκει 1) πῶς γίνονται αἱ ἀπλαῖ λέξεις, καὶ 2) πῶς αἱ ἀπλαῖ λέξεις συντίθενται πρὸς σχηματισμὸν τῶν συνθέτων λέξεων.

Α' ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΑΠΛῶΝ ΛΕΞΕΩΝ

α') Ὀνόματα

§ 479. Τὰ ὀνόματα (οὐσιαστικὰ καὶ ἐπίθετα) γίνονται ἢ ἐκ ῥηματικῶν θεμάτων καὶ λέγονται *ῥηματικὰ* ἢ ἐξ ὀνοματικῶν καὶ λέγονται *παρώνυμα*.

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

§ 480. Τὰ οὐσιαστικὰ γίνονται 1) ἐκ ῥηματικῶν θεμάτων·

ὡς λόγος (λέγω), 2) ἐξ ὀνομαστικῶν θεμάτων (ἐπιθέτων)· ὡς σοφία (σοφός) καὶ 3) ἐξ ὀνομαστικῶν θεμάτων (οὐσιαστικῶν)· π. χ. δαφνῶν (δάφνη).

1) Οὐσιαστικῶν ῥηματικῶν θεμάτων

§ 481. Τὰ ἐκ ῥηματικῶν θεμάτων γινόμενα οὐσιαστικῶς σημαίνουν 1) τὴν ἀφρημένην ἔννοιαν τῆς σημασίας τοῦ θέματος, 2) τὸ ἐνεργοῦν πρόσωπον, 3) τὸ ἀποτέλεσμα τῆς σημασίας τοῦ θέματος, 4) τὸν τόπον καὶ 5) τὸ ὄργανον.

§ 482. Συνηθέστεραι καταλήξεις σημαίνουσαι τὴν ἀφρημένην ἔννοιαν τοῦ θέματος εἶνε ἡ

-ος, -α, -η, -μοσ, -μη, -τις, -σις, -σία, -ία, -τος· π. χ. λόγος (λέγω), ψευδός (ψεύδο), χαρὰ (χαρῶ), σπορά (σπερῶ), στολῆ (στελλῶ), τροφή (τρεφῶ), βαθμός (βαθῶ), τιμὴ (τιμῶ), πίστις (πιθῶ), κολακεία (κολακευῶ), ἄροτος (ἀροῶ).

ΣΗΜ. 1. Σπανιώτεραι καταλήξεις εἶνε αἱ ἐξῆς: -ία, -ις, -υς, -ων, -ονη· π. χ. ἀρνια (ἀρῶ), χάρις (χαρῶ), ἰσχὺς (ἴσχω), εἰκῶν (εἰκῶ), ἡδονή (ἡδῶ).

ΣΗΜ. 2. Αἱ καταλήξεις αὗται ἐνίοτε σημαίνουν τὴν συγκεκριμένην ἔννοιαν τῆς σημασίας τοῦ θέματος. Ἰδὲ τὰ παραδείγματα.

ΣΗΜ. 3. Τὰ εἰς -σις πολλάκις σημαίνουν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς σημασίας τοῦ θέματος· π. χ. κτήσεις (=κτημα), ποιήσις (=ποίημα).

ΣΗΜ. 4. Τινὰ τῶν ἐχόντων τὴν κατάληξιν -η λαμβάνουσιν ἀναδιπλασιασμόν ὡς ἀρῶν (ἀρῶ), ἐδῶν (ἐδῶ).

§ 483. Καταλήξεις σημαίνουσαι τὸ ἐνεργοῦν πρόσωπον εἶνε ἡ

-εύς, -τής, -τήρ, -τωρ, -ος·

π. χ. γραφεύς (γραφῶ), γενεύς (γενῶ), ποιητής (ποιεῶ), χριτής (χριῶ), σωτήρ (σωσῶ), ῥήτωρ (ῥελέγω), τροφός (τρεφῶ).

ΣΗΜ. 1. Τινὰ τῶν εἰς -τωρ καὶ -τήρ σχηματίζουσι τὸ θηλυκὸν εἰς -τειρα· π. χ. γεννήτωρ γεννήτειρα, σωτήρ σώτειρα. Ἐκ δὲ τῶν εἰς -της εἰς -τρια, -τριας καὶ -τις· π. χ. ποιητής ποιήτρια, ἀλλητής ἀλλητρια, προφήτης προφήτρια. Τὰ ἄλλα εἶνε γένους κοινού· π. χ. ὁ γραφεύς, ἡ γραφεύς.

ΣΗΜ. 2. Πολλὰ τῶν εἰς -τήρ καὶ -εύς σημαίνουν πρᾶγμα· π. χ. λαμπτήρ, λουτήρ, ριπτήρ, ξυστήρ, τομεύς, ἀρωγεύς (=εἶδος ἱμάντος).

§ 484. Καταλήξεις σημαίνουσαι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς σημασίας τοῦ θέματος εἶνε ἢ

-μα καὶ -ο-ς·

π. χ. ποιή-μα (ποιε-), γράμ-μα (γραφ-), τέκ-ος (τεκ-τίκτω).

ΣΗΜ. Τινὰ τῶν εἰς -μα σημαίνουσι τὴν ἀφηρημένην ἔννοιαν τοῦ θέματος· π. χ. φρόνημα (φρονε-).

§ 485. Ἡ κατάληξις ἢ σημαίνουσα τὸν τόπον εἶνε ἢ -τήριον·

π. χ. δικασ-τήριον, βουλευ-τήριον (δικαδ-, βουλευ-).

ΣΗΜ. Τινὰ τῶν εἰς -τήριον σημαίνουσιν ὄργανον· π. χ. πο-τήριον, θυμα-τήριον.

§ 486. Καταλήξεις σημαίνουσαι τὸ ὄργανον εἶνε ἢ -τρον, -τηρία, -τρα·

π. χ. ἄρο-τρον (ἄρο-), βα-κ-τηρία (βα-βαίρω), ξύ-σ-τρα (ξύ-ξύω).

ΣΗΜ. 1. Σπανιότεραι καταλήξεις σημαίνουσαι τὸ ὄργανον εἶνε ἢ -ανον καὶ -αρη· π. χ. δρέπ-ανον, σκαπ-αρη.

ΣΗΜ. 2. Τινὰ τῶν εἰς -τρον σημαίνουσιν ἀμοιβήν, μάλιστα εἰς τὸν πληθυντικόν· ὡς δίδακ-τρα, λύ-τρα. Τινὰ τῶν εἰς -τρα καὶ -τρον σημαίνουσι τόπον· ὀρχή-σ-τρα, θέα-τρον. Τινὰ δὲ ἐδάσαναν τὸ τ· π. χ. κλεῖ-θρον, ἀποβά-θρα.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 487. Μεταξὺ τοῦ θέματος καὶ τῶν καταλήξεων -η, -μο-ς, -μα καὶ -ο-ς τίθενται γράμματα ἐπερθέματα καλούμενα· π. χ. στή-λ-η (στη- τοῦ ἴστημι), κοί-τ-η (κεῖ-μαι), στα-θ-μός, βα-θ-μός, ἀ-τ-μός (ἄ-ω), ἄ-σθ-μα (ἄ-ω), στή-θ-ος (στη-).

§ 488. Τὰ εἰς -α, -η, -ος, -εῦ-ς τὸ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος φωνῆεν ε καὶ ει τρέπουσιν εἰς ο καὶ οι· οἶον φθορά (φθερ-), ρομή (ρεμ-), λόγος (λεγ-), τομεύς (τεμ-), ἀμοιβή (ἀμειβ-), ἀλοιφή (ἀλειφ-). Τὸ η τρέπεται εἰς ω· ἄρωγός (ἀρήγ-ω).

§ 489. Ὁ χαρακτῆρ τοῦ θέματος, ἂν εἶνε σύμφωνον, πρὸ τῶν ἀπὸ συμφώνων ἀρχομένων καταλήξεων πάσχει τὰς ἐν § 60 καὶ ἐξῆς σημειουμένους μεταβολάς· π. χ. πλέγ-μα (πλεκ-), γράμ-μα (γραφ-), πράξις (πραγ-πράττω).

§ 490. Τὰ εἰς -μα, ὅταν ὁ χαρακτῆρ εἶνε φωνῆεν, ἐκτείνου-

σιν αὐτόν· π. χ. ποιή-μα (ποιε-), εὔρη-μα (εὔρε-), πῶ-μα (πο-).

§ 491. Τὰ εἰς -σι-ς καὶ -τη-ς ἐκτείνουσιν αὐτὸν ὡσαύτως ὡς ποιή-σις, ποιη-τής. Ὄταν ὁμως γίνωνται ἐκ θεμάτων, τῶν ὁποίων τὰ ῥήματα εἰς ἄλλους μὲν χρόνους ἐκτείνουσιν εἰς ἄλλους δὲ φυλάττουσιν αὐτὸν βραχύν, δὲν ἐκτείνουσιν αὐτόν· εὔρε-σις, διαιρέ-της.

§ 492. Εἰς τὰ εἰς -σι-ς, ὅταν γίνωνται ἐκ θεμάτων, ἐξ ὧν σχηματίζονται ῥήματα εἰς -μι, λαμβάνεται τὸ ἀσθενὲς θέμα· οἶον θέ-σις, δό-σις, στά-σις, εἰς δὲ τὰ εἰς -μη τὸ ἰσχυρόν· π. χ. φή-μη, ἐπιστή-μη (ἀλλὰ καὶ στά-θ-μη).

2) Οὐσιαστικά ἐξ ἐπιθετικῶν θεμάτων

§ 493. Τὰ ἐξ ἐπιθετικῶν θεμάτων γινόμενα οὐσιαστικά εἶνε ἀφρημένα καὶ ἔχουσι τὰς ἐξῆς καταλήξεις·

-ᾶ, -ιᾶ, -σύνη, -τη-ς (γεν. τητος).

α') Τὴν -ιᾶ ἔχουσι τὰ γινόμενα ἐκ θεμάτων τῶν εἰς -ος δευτεροκλίτων ἐπιθέτων καὶ τινὰ τῶν τριτοκλίτων κατ' ἀναλογίαν. Ὁ χαρακτήρ ο τῶν δευτεροκλίτων ἀποβάλλεται· π. χ. σοφ-ιᾶ (σοφ-ός), κακ-ιᾶ (κακ-ός), εὐδαιμον-ιᾶ (εὐδαιμων), εὐτυχ-ιᾶ (εὐτυχής).

ΣΗΜ. Τὸ τ πρὸ τοῦ ι τρέπεται πολλάκις εἰς σ· ἀθανα-σιᾶ, (ἀθάνατος). Ὄταν δὲ πρὸ τοῦ τ ὑπάρχη ν, δὲν τρέπεται· ἀναισχυντ-ιᾶ (ἀ-ναισχυντ-ος).

β') Τὴν -ιᾶ ἔχουσι τὰ γινόμενα ἐκ θεμάτων τῶν εἰς -οος (οος) συνηρημένων δευτεροκλίτων καὶ τῶν εἰς -ης τριτοκλίτων. Ὁ χαρακτήρ ο καὶ σ ἀποβάλλεται, τὸ δὲ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος φωνῆεν ε καὶ ο μετὰ τοῦ ι συναϊρεῖται εἰς ει καὶ οι· π. χ. εὐροια (εὔροο-ς οος), εὐνοια (εὔνοο-ς οος), ἐπιμέλεια (ἐπιμελ-εο-), εὐγένεια (εὐγενεο-). Κατ' ἀναλογίαν δὲ τούτων καὶ τὸ βοηθεια (βοηθός), ἐνέργεια (ἐνεργός).

γ') Τὴν -σύνη ἔχουσι τὰ γινόμενα ἐκ θεμάτων τῶν εἰς -οσ δευτεροκλίτων καὶ τῶν εἰς -ων τριτοκλίτων ἐπιθέτων κατ' ἀναλογίαν. Τὸ ο τὸ πρὸ τῆς καταλήξεως -σύνη ἐκτείνεται εἰς ω ἢ δὲν ἐκτείνεται ὅπως καὶ εἰς τὰ παραθετικά εἰς -τερος καὶ

-τατος· π. χ. *δικαι-οσύνη* (δικαιος), *σωφρ-οσύνη* (σώφρων), *ιερω-οσύνη* (ιερός).

ΣΗΜ. Τινὰ τῶν εἰς -ων σχηματίζουσι τὸ ἀφρημένον εἰς -εᾶ· εὐδαιμονία (εὐδαίμων).

δ') Τὴν -τη-ς (γεν. *τητος*) ἔχουσι τὰ γινόμενα ἐκ θεμάτων τῶν εἰς -ος δευτεροκλίτων καὶ -υς τριτοκλίτων ἐπιθέτων· π. χ. *κακό-της* (κακός), *ἡδύ-της* (ἡδύς).

ΣΗΜ. 1. Τὰ εἰς -της παροξύνονται πλὴν τοῦ ταχυτής καὶ βραδυτής.

ΣΗΜ. 2. Τινὰ θέματα τῶν εἰς -ος ἐπιθέτων σχηματίζουσι τὸ ἀφρημένον ἐκ τοῦ θηλυκοῦ δι' ἀναχίθασμοῦ τοῦ τόνου· π. χ. *ἔχθρα* (ἐχθρά), *θέρμη* (θερμή).

ΣΗΜ. 3. Τινὰ θέματα τῶν εἰς -ιος ἐπιθέτων ἔχουσι τὸ ἀφρημένον ὅμοιον πρὸς τὸ θηλυκόν· π. χ. *ἀξία* (ἀξιος θηλ. ἀξία), *ἀνδρεία* (ἀνδρεῖος θηλ. ἀνδρεία).

5) Οὐσιαστικὰ ἐκ θεμάτων τῶν οὐσιαστικῶν

§ 494. Τὰ ἐκ θεμάτων τῶν οὐσιαστικῶν γινόμενα οὐσιαστικὰ εἶνε 1) ὑποκοριστικά, 2) μεγεθυντικά, 3) πατρωνυμικά καὶ μητρωνυμικά, 4) γονεωνυμικά, 5) περιεκτικά, 6) ἐθρικά.

1) Ὑποκοριστικά

§ 495. Ὑποκοριστικὰ λέγονται τὰ σημαίνοντα σμίκρυνσιν τῆς ἐννοίας τοῦ θέματος θωπευτικῶς ἢ σκωπτικῶς. Καταλήξεις αὐτῶν εἶνε ἡ

-ισκος, -ισκη, -ίχρη, -ίς, -ιος, -ίδιος, -άριος, -ύδριος, -ύλλιος.

π. χ. *ἀνθρωπ-ισκος* (ἄνθρωπος), *παιδ-ισκη* (παῖς), *πολ-ίχρη* (πόλις), *θυρ-ίς* (θύρα), *βιβλ-ιος* (βιβλος), *ἰχθῦ-διος* (ἰχθύς), *κυν-άριος* (κύνωρ), *ρῆσ-ύδριος* (ρῆσος), *εἰδ-ύλλιος* (εἶδος).

§ 496. Τὸ *ι* τῆς καταλήξεως -ίδιος μετὰ μὲν προηγουμένου *ι* καὶ *υ* συναιρεῖται εἰς *ι* καὶ *υ*· *ἰματι-διος*, *ἰχθῦ-διος*· μετὰ δὲ *ο* καὶ *ε* συναιρεῖται εἰς *οι* καὶ *ει*· *βοῖ-διος* (βοός), *λεξι-διος* (λέξε-ως). Εἰς δὲ τὸ *α*, *η* καὶ *ω* ὑπογράφεται· π. χ. *ἐλά-διος* (ἐλά-α), *γῆ-διος* (γῆ), *λαγῶ-διος* (λαγῶ-ς).

ΣΗΜ. Πολλὰ τῶν ὑποκοριστικῶν ἀπέβαλον τὴν ὑποκοριστικὴν αὐτῶν σημασίαν· π. χ. *θηρίος* = θήρ, *βιβλίος* = βιβλος, *παιδίος* = παῖς.

2) Μεγεθυντικά

§ 497. Μεγεθυντικά λέγονται τὰ σημαίνοντα μεγέθυνσιν τῆς ἐννοίας τοῦ θέματος σκωπτικῶς. Καταλήξεις αὐτῶν εἶνε ἡ -ων καὶ -ίας·

π. χ. γάστ-ρων (γαστήρ), χεῖλ-ων (χεῖλος), μετωπ-ίας (μέτωπος).

3) Πατρωνυμικά καὶ μητρωνυμικά

§ 498. Πατρωνυμικά καὶ μητρωνυμικά λέγονται ὅσα σημαίνουν υἶόν ἢ ἀπόγονον. Καταλήξεις αὐτῶν εἶνε ἡ -δης, -άδης (θηλ. -άς), -ίδης (θηλ. -ίς), -ιάδης.

α') Τὴν -δης (θηλ. -άς) ἔχουσι τὰ γινόμενα ἐκ θεμάτων τῶν εἰς -ας καὶ -ης πρωτοκλίτων· π. χ. Βορέα-δης (Βορέα-ς), Ἴπποτά-δης (Ἴππότα-), Αἰρειά-ς (Αἰρεία-ς).

β') Τὴν (-άδης θηλ. -άς) ἔχουσι τὰ γινόμενα ἐκ θεμάτων τῶν εἰς -ιος δευτεροκλίτων· π. χ. Θεστιά-δης, Θεστι-άς (Θέστιος).

γ') Τὴν -ίδης (θηλ. -ίς) ἔχουσι τὰ γινόμενα ἐκ θεμάτων τῶν πρωτοκλίτων, τῶν εἰς -ος δευτεροκλίτων (πλὴν τῶν εἰς -ιος) καὶ τῶν τριτοκλίτων. Τὸ *ι* τῆς -ίδης μετὰ προηγουμένου *ε* καὶ *ο* συναϊρεῖται εἰς *ει* καὶ *οι*· π. χ. Πριαμ-ίδης, Πριαμ-ίς (Πρίαμος), Αἰητοῖδης (Αἰτώ), Παρθοῖδης (Πάρθος-ους), Φιλύρ-ιδης (Φιλύρα), Πελοπ-ίδης (Πέλοψ), Θησείδης (Θησεύς).

δ') Τὴν -ιάδης ἔχουσι τὰ γινόμενα ἐκ τῶν εἰς -ων τριτοκλίτων· π. χ. Τελαμών-ιάδης (Τελαμών).

ΣΗΜ. 1. πατρωνυμικά σχηματίζονται καὶ διὰ τῆς καταλήξεως -ίων· π. χ. Κρότων (Κρότος), Πηλείων (Πηλεύς).

ΣΗΜ. 2. Εἰς τὰ Πατρωνυμικά καὶ μητρωνυμικά κατατάσσονται καὶ τὰ καλούμενα συγγενικά. Καταλήξεις αὐτῶν εἶνε ἡ -ιδέος-οῦς, -ιδέα-ῆ, -αδέος-οῦς, -αδέα-ῆ· π. χ. ἀδελφιδοῦς, ἀδελφιδῆ (ἀδελφός), θυγατρίδοῦς, θυγατρίδῆ (θυγάτηρ), ἀνεψιαδοῦς, ἀνεψιαδῆ (ἀνεψιός).

4) Γονεωνυμικά

§ 499. Γονεωνυμικά λέγονται τὰ γινόμενα ἐκ θεμάτων ὀνομάτων ζῶων καὶ σημαίνοντα τὸ νεογνὸν αὐτῶν. Κατάληξις αὐτῶν εἶνε ἡ

-ιδεύς·

π. χ. λεορτ-ιδεύς (λέων), λυκ-ιδεύς (λύκος), ἀετ-ιδεύς (ἀετός).

ΣΗΜ. Τὰ πλείστα τέχνα τῶν ζῴων ἔχουσιν ἴδιον ὄνομα· π. χ. τὸ νεο-
γνόν τοῦ λέοντος λέγεται σκύμτος, τῆς αἰγὸς ἔριφος, τοῦ προβάτου ἀμνός,
τοῦ βοῦς μόσχος, τῆς ἐλάφου κενός, τοῦ χοίρου δέλφαξ κ.τ.λ.

5) Περιεκτικά

§ 500. Περιεκτικὰ λέγονται τὰ σημαίνοντα τόπον περιέ-
χοντα ἐν πλησμονῇ τὸ ὑπὸ τοῦ θέματος δηλούμενον. Κατα-
λήξεις αὐτῶν εἶνε ἡ

-ὠν καὶ -ιά·

π. χ. *δαφν-ὠν ἀμπελ-ὠν*, (δάφνη, ἀμπελος), *στρατ-ιά*,
μυρμηκ-ιά (στρατός, μύρμηξ).

ΣΗΜ. 1. Τὰ ἐκ τοῦ ἀνήρ καὶ γυνή περιεκτικὰ εἶνε ἀνδρ-ὠν καὶ ἀν-
δρων-ῖτις, γυναικ-ὠν καὶ γυναικων-ῖτις.

ΣΗΜ. 2. Εἰς τὰ περιεκτικὰ ἀνάγονται καὶ τὰ σημαίνοντα τὸν τόπον,
ἐνθα ὑπάρχει τὸ ὑπὸ τοῦ θέματος δηλούμενον καὶ τὰ καλούμενα *τεμερικά*,
τουτέστι σημαίνοντα ναὸν ἢ τέμενος ἀφιερωμένον εἰς θεὸν ἢ ἥρωα. Κα-
ταλήξεις αὐτῶν εἶνε ἡ -εῖον καὶ -ιον· π. χ. *κουρεῖον*, *διδασκαλεῖον*,
Ἡραῖον, *Θησεῖον*, *Αἰάντιον* κ.τ.λ.

6) Ἐθνικά

§ 501. Ἐθνικὰ λέγονται τὰ οὐσιαστικὰ τὰ σημαίνοντα τὸ
ἔθνος ἢ τὴν πατρίδα, ἐξ ἧς κατάγεται τις. Καταλήξεις αὐ-
τῶν εἶνε ἡ

-άτης, -ήτης, -ίτης -ώτης, (θηλυκὰ -ᾶτις -ῆτις, -ῖτις,
-ῶτις), -ιος (θηλ. -ία), -εύς (θηλ. -ίς), -ανός, -ηρός, -ῖρος
(θηλ. -αρή, -ηρή, -ίρη)·

π. χ. *Τεγε-άτης* *Τεγε-ᾶτις* (Τεγέα), *Αἰγυ-ήτης* *Αἰγυ-ῆτις*
(Αἰγυα), *Ἀθῆν-ίτης* *Ἀθῆν-ῖτις* (Ἀθῆνα), *Κορινθ-ιος* *Κο-*
ρινθ-ία (Κόρινθος), *Σικελι-ώτης*, *Σικελι-ῶτις*, *Μεγαρ-εύς*
Μεγαρ-ίς (Μέγαρα), *Ἀσιανός* *Ἀσι-α-ρή* (Ἀσία), *Κυζικ-ηρός*
Κυζικ-ηρή (Κύζικος), *Ἀμοργ-ῖρος* *Ἀμοργός*.

§ 502. Τὸ *ι* τῆς καταλήξεως -ιος μετὰ προηγουμένου *α*, *ι*,
ε συναιρεῖται εἰς *αι*, *ἰ*, *ει*, εἰς δὲ τὸ *ω* ὑπογράφεται· π. χ.
Ἀθηναῖος (Ἀθηναί), *Χῖος* (Χίος), *Ἀργεῖος* (Ἀργος), *Κῶος*
(Κῶς).

ΣΗΜ. 1. Πολλὰ ὀνόμαμα τόπων ἢ χωρῶν παρήχθησαν ἐκ τῶν ἐθνικῶν·

π. χ. Κεφαλλην Κεφαλληνία, Κύρ Καρία, Φρὸξ Φρυγία, Ἄρχαξ Ἄρκαδία, Πέρσης Περσία.

ΣΗΜ. 2. Τῶν εἰς -οῦς (γεν. -οῦντος) τινὰ τρέπουσι τὸ τ εἰς σ' π. χ. Ἄγροῦσιος (Ἄγροῦς), Ἀμαθοῦσιος (Ἀμαθοῦς). Τινὰ λήγουσιν εἰς -άσιος Φλιάσιος (Φλιοῦς), Ἀγαγυράσιος (Ἀγαγυροῦς).

ΣΗΜ. 3. Τινὰ τῶν εἰς -ιος ἔχουσι τὸ θηλ. εἰς -ις καὶ τινὰ εἰς -ιάς π. χ. Θηβαῖος Θηβα-ίς, Δήλιος, Δηλ-ιάς.

§ 503. Πλὴν τῶν εἰρημένων οὐσιαστικῶν γίνονται καὶ οὐσιαστικὰ ἐκ θεμάτων τῶν οὐσιαστικῶν σημαίνοντα διαφόρους σχέσεις πρὸς τὴν σημασίαν τοῦ θέματος. Καταλήξεις αὐτῶν εἶνε ἡ

-εύς, -της, -έτης, -ήτης, -ίτης, -ότης, -ώτης·

π. χ. κεραμ-εύς, ἰππ-εύς (κέραμος, ἵππος), οἰκ-έτης (οἰκος), κωμ-ήτης (κώμη), ὄπλ ἰτης (ὄπλον), δημ-ότης (δῆμος), στρατ-ιώτης (στρατιά).

ΕΠΙΘΕΤΑ

§ 504. Τὰ ἐπίθετα γίνονται ἐξ ὀνομαστικῶν καὶ ῥηματικῶν θεμάτων. Καταλήξεις αὐτῶν εἶνε ἡ

α') -ιος, -ειος, -ικός. Τὰ οὕτω λήγοντα ἐπίθετα σημαίνουν τὸ ἀνήκον ἢ τὸ ἔχον σχέσιν πρὸς τὸ σημαζόμενον ὑπὸ τοῦ θέματος π. χ. οὐραν-ιος (οὐρανός), λύκ-ειος (λύκος), ἀρχ-ικός (ἀρχὴν), πολ-εμ-ικός (πόλεμος).

ΣΗΜ. 1. Τὸ *ι* τῆς καταλήξεως -ιος μετὰ προηγούμενου *α*, *ε*, *ο* συναϊρεῖται εἰς *αι*, *ει* *οι*, εἰς δὲ τὸ *ω* ὑπογράφεται *ω*· π. χ. ἀγοραῖος (ἀγορά), τέλειος (τέλε-σ-ος), αἰδοῖος (αἰδο-), ἠρῶος (ἠρω-). Τινὰ ἐσχηματίσθησαν κατ' ἀναλογίαν τούτων π. χ. γελοῖος, σπορδεῖος, σκοταῖος.

ΣΗΜ. 2. Τὸ *ι* τῆς καταλήξεως -ικός μετὰ προηγούμενου *ε* συναϊρεῖται εἰς *ει* κεραμεικός (κεραμέ-ως). Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ ἀποβάλλεται τὸ θεματικόν *ε*· π. χ. ἐθνικός (ἐθνε-σ-ος), βασιλικός (βασιλέ-ως). Ἐνίοτε ἀποβάλλεται τὸ *ι* τῆς -ικός ὡς θηλυ-ικός.

ΣΗΜ. 3. Τὰ γινόμενα ἐκ τῶν εἰς -ια λήγουσιν εἰς -ιακός καὶ -ικός π. χ. κοιλιακός (κοιλία), οἰκιακός (οἰκία), δημοκρατικός (δημοκρατία), μαρικός (μαρία). Τὰ δὲ γινόμενα ἐκ τῶν εἰς -αιος λήγουσιν εἰς -αῖκός Ἀθηναῖκός (Ἀθηναῖος), Θηραῖκός (Θηραῖος), ἀρχαῖκός (ἀρχαῖος).

β') -μων. Τὰ ἐπίθετα ταῦτα σημαίνουν τὸν ἔχοντα κλίσιν

ἢ ῥοπήν πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ θέματος σημαίνομενον· π. χ. *ροή-μων* (ροέ-ω), *μηρή-μων* (μι-μηρή-σκω).

ΣΗΜ. Τὰ εἰς -μων ὡς πρὸς τὸν χαρακτῆρα ἀναλογοῦσι πρὸς τὰ εἰς -μα.

γ') -ος, -αρός, -ρός. Ταῦτα σημαίνουσιν ἐνέργειαν ἢ πάθος· π. χ. *διάφορ-ος*, *τομ-ός* (τεμ-), *λοιπ-ός* (λειπ-), *στεγ-αρός*, *ὄρφ-αρός*, *πτυ-ρός*, *τερπ-ρός*.

δ') -ιμος, -τήριος. Ταῦτα σημαίνουσι τὸν ἔχοντα ἐπιτηδειότητα πρὸς τὸ σημαίνομενον ὑπὸ τοῦ θέματος· π. χ. *χρήσ-ιμος*, *θαλάσ-ιμος*, *σω-τήριος*, *δρασ-τήριος*.

ε') -οῦς (-εος), -ιρος (προπαροξύτονα). Ταῦτα σημαίνουσι τὴν ὕλην, ἐξ ἧς γίνεταί τι, ἢ χροῶμα· π. χ. *ἀργυροῦς*, *χαλκοῦς*, *χρυσοῦς*, *πορφυροῦς*, *κυανοῦς*, *ξύλ-ιρος*, *λίθ-ιρος*.

ς') -εις, -λέος. Ταῦτα σημαίνουσι τὸν ἔχοντα ἐν πλησμονῇ τὸ ὑπὸ τοῦ θέματος σημαίνομενον· π. χ. *χαρῖ-εις*, *ύλή-εις*, *δίψα-λέος*, *ῥώμα-λέος*.

ζ') -ρός, -ρός, -λός. Ταῦτα σημαίνουσι τὸν ἔχοντα κλίσιν πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ θέματος σημαίνομενον ἢ τὸν ἔχοντα αὐτὸ ἐν πλησμονῇ· π. χ. *οἶκτ-ρός*, *μια-ρός*, *ἀγία-ρός*, *πονη-ρός*, *ὄρει-ρός*, *σκοτει-ρός*, *φαι-ρός*, *ἀπατη-λός*, *ὄργι-λος*, *δει-λός*.

ΣΗΜ. τὸ εἰ τοῦ *φαι-ρός*, *σκοτει-ρός* κ.τ.λ. προῆλθεν ἐξ ἀναπληρωτικῆς ἐκτάσεως τοῦ εἰ τοῦ θέματος· π. χ. ἐκ τοῦ *σκοτε-σ-ρός* = *σκοτενρός* = *σκοτειρός*.

η') -(ι)αῖος, -ιρός, -ήσιος. Ταῦτα σημαίνουσι χρόνον· π. χ. *δευτερ-αῖος*, *τριτ-αῖος*, *μην-ιαῖος*, *χειμερ-ιρός*, *θερ-ιρός*, *ἡμερ-ιρός*, *ἡμερ-ήσιος*, *ἐτ-ήσιος*.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς -ιαῖος σημαίνουσι καὶ μέτρον· π. χ. *πλεθρ-ιαῖος*.

θ') -ώδης. Ταῦτα σημαίνουσι πλησμονὴν ἢ ὁμοιότητα· π. χ. *πνευματ-ώδης*, *σφηκ-ώδης*.

ι') -εις (γεν. -εντος). Ταῦτα σημαίνουσι πλησμονὴν· π. χ. *ύλή-εις*, *ἀνεμό-εις*, *ἀστερό-εις*, *χαρῖ-εις* κ.τ.λ.

ια') -τος καὶ -τέος. Ταῦτα εἶνε ῥηματικά, σημαίνουσι δὲ τὰ μὲν εἰς -τος ὅ,τι καὶ ἡ μετοχὴ τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου ἢ

τὸν δυνάμενον νὰ πάθῃ τὸ ὑπὸ τοῦ θέματος σημαίνομενον, τὰ δὲ εἰς -τέος τὸν ὀφείλοντα νὰ πάθῃ· π. χ. ποιη-τός, λεκ-τός, γραπ-τός, θαυμασ-τός, ῥη-τός, ποιη-τέος, λεκ-τέος, γραπ-τέος, θαυμασ-τέος, ῥη-τέος.

ΣΗΜ. 1. Ὁ ἄφωτος χαρακτήρ τοῦ ῥήματος πρὸ τοῦ τ τῶν καταλήξεων -τος, -τέος πάσχει τὰς ἐν § 60 καὶ ἐξῆς σημειουμένας μεταβολάς.

ΣΗΜ. 2. Τινὰ τῶν εἰς -τος σημαίνουσιν ἐνέργειαν π. χ. ἀπρακτος= ὁ μὴ πράξας, ἀθέατος= ὁ μὴ θεασάμενος.

ΣΗΜ. 3. Τὰ εἰς -τος παρασύνθετα, ἂν μὲν σημαίνωσι τὸν δυνάμενον νὰ πάθῃ, ὀξύνονται· π. χ. διαβατός = ὃν δύναται τις νὰ διαβῇ· ἂν δὲ σημαίνωσιν ὅτι καὶ ἡ μετοχὴ τοῦ παρακειμένου, προπαροξύνονται· π. χ. ἀνάγραπτος= ὁ ἀναγεγραμμένος. Πάντα τὰ ἄλλα προπαροξύνονται· π. χ. ἀπρακτος, περιμάχητος, νεόκτιστος κ.τ.λ.

ΡΗΜΑΤΑ

ΠΡΟΣΗΜΕΙΩΣΙΣ. Περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν πρωτοτύπων ῥημάτων ἰδὲ τὸ περὶ ἐνεστώτος καὶ παρατακτικοῦ κεφάλαιον.

§ 505. Τὰ παράγωγα ῥήματα γίνονται ἐξ ὀνομαστικῶν καὶ ῥηματικῶν θεμάτων καὶ τινὰ ἐξ ἐπιρρημάτων καὶ ἐπιφωνημάτων.

1) ῥήματα ἐξ ὀνομαστικῶν θεμάτων

§ 506. Τὰ ἐξ ὀνομαστικῶν θεμάτων παραγόμενα ῥήματα λήγουσι

α') Εἰς -άω, -έω, -ώ π. χ. τιμάω, ρικάω, γοάω (τιμῆ, ρίκη, γόος)· φιλέω, οἰκέω (φίλος, οἶκος)· δηλώω, κληρόω (δῆλος, κληρός).

β') Εἰς -ύω π. χ. δακρῦώ, μεθύώ (δάκρυ, μέθυ).

γ') Εἰς -εύω π. χ. βασιλεύω, χαλκεύω, ἰππεύω (βασιλεὺς, χαλκεύς, ἰππεύς).

δ') Εἰς -αίρω, -ύρω π. χ. μελαίρω, κοιλαίρω (μέλας, κοῖλος), βαθύρω, αἰσχύρω (βαθύς, αἶσχος).

ε') Εἰς -αίρω, -ύρω π. χ. καθαίρω, τεκμαιρομαι (καθαρός, τέχμαρ), μαρτύρομαι (μάρτυς).

ς') Εἰς -λλω π. χ. ἀγγέλλω, ποικίλλω (ἄγγελος, ποικίλος).

ζ') Εἰς -σσω (-ττω)· π.χ. κηρύττω, ἀνάσσω, μαλάσσω, πτώσσω, τυφλώττω (κῆρυνέ, ἀραξ, μαλακός, πτώξ, τυφλός).

η') Εἰς -ζω· π.χ. σαλπίζω, μαστιζω, δικάζω, ὀνομάζω (σάλπιγξ, μάστιξ, δίκη, ὄνομα).

§ 507. Πάντα τὰ ἐξ ὀνομαστικῶν θεμάτων παραγόμενα ῥήματα σχηματίζονται προσλαμβάνοντα εἰς τὸ ὀνομαστικὸν θέμα τὸ πρόσφυμα *jo-*, *je-*. Συμβαίνουνσι δὲ ἐν τῷ σχηματισμῷ τῶν παραγῶγων ῥημάτων αἱ αὐταὶ τροπαὶ καὶ μεταβολαὶ τοῦ χαρακτῆρος, οἷαι καὶ ἐν τοῖς πρωτοτύποις ῥήμασι τοῖς λαμβάνουσι τὸ πρόσφυμα *jo-*, *je-*· π.χ. τὸ δακρῦ'ω ἔγεινεν ἐκ τοῦ θέματος δάκρῦ- ὅπως τὸ λῦ'ω ἐκ τῆς ῥίζης λῦ-· δακρῦ'ιοα, δακρῦοα, δακρῦ'ω· τὸ καθαίρω ἐκ τοῦ θέματος καθαρ- (καθαρ-*jo-α*), ὅπως τὸ χαίρω ἐκ τῆς ῥίζης χαρ-· Τὸ μελαινῶ ἐκ τοῦ θέματος μελαν- (μελν-) (μελαν-*joα*), ὅπως τὸ φαίνω ἐκ τῆς ῥίζης φαν- (ὄρα ὑποσημ. σελ. 111 καὶ 112). Τὸ ἐλπίζω ἐκ τοῦ θέματος ἐλπιδ- (ἐλπιδ-*jo-α*), ὅπως τὸ σχίζω ἐκ τῆς ῥίζης σχιδ-· Τὸ κηρύσσω ἐκ τοῦ θέματος κηρυκ- (κηρυκ-*joα-*), ὅπως τὸ πλῆσσω ἐκ τῆς ῥίζης πληγ- κ.τ.λ.

ΣΗΜ. 1. Πολλὰ παράγωγα ῥήματα σχηματίζονται κατ' ἀναλογίαν· π.χ. κατ' ἀναλογίαν τοῦ μελαινῶ ἔγεινε τὸ κοιλαινῶ, λευκαίνω κ.τ.λ. Κατ' ἀναλογίαν τοῦ χαλκεύω ἔγεινε τὸ δουλεύω, παιδεύω, κολακεύω κ.τ.λ.

ΣΗΜ. 2. Τῶν ἐξ ὀνομαστικῶν θεμάτων παραγομένων ῥημάτων ἄλλα εἶνε μεταβατικὰ καὶ ἄλλα ἀμετάβητα. Τὰ εἰς -ζω (-ίζω, -άζω), ὅταν γίνωνται ἐξ ἔθνικῶν καὶ κυρίων ὀνομάτων, σημαίνουνσι μίμησιν· π.χ. Ἑλληνίζω, Βοιωτιάζω, Ὀμηρίζω=μιμούμαι· τοὺς Ἕλληνας, τοὺς Βοιωτοὺς, τὸν Ὀμηρὸν.

2) ῥήματα ἐκ ῥημαστικῶν θεμάτων

§ 508. Τὰ ἐκ ῥημαστικῶν θεμάτων παραγόμενα ῥήματα λέγουσι

α') εἰς -άζω, -ίζω, -ύζω. Ταῦτα σημαίνουνσι τὴν ἐπανάληψιν τῆς διαθέσεως τοῦ ἐξ οὗ παράγονται ῥήματος καὶ λέγονται θαμιστικά· π.χ. ῥίπτ-άζω (ῥίπτω), αἰτ-ίζω (αἰτῶ), ἔρπ-ύζω (ἔρπῶ).

β') εἰς -είω καὶ -ιάω. Ταῦτα σημαίνουνσιν ἐπιθυμίαν (ἔφεισιν)

καὶ λέγονται ἐφρετικά. Γίνονται δὲ ἐκ τοῦ θέματος τοῦ μέλλοντος ἀποβαλλομένου τοῦ θεμ. φωνήεντος· π. χ. γε.λασ-εῖω (γε-λάσομαι), πολ.λεμῆσ-εῖω (πολεμήσω), κ.λαυσ-ιάω/ῶ (κλαύσομαι).

ΣΗΜ. Ἐφρετικά γίνονται καὶ ἐξ ὀνομαστικῶν θεμάτων καὶ λήγουσιν εἰς -άω καὶ -ιάω· π. χ. θανατάω (ῶ) (θάνατος), στρατηγιάω (ῶ) (στρατηγός). Τινὰ δὲ σημαίνουσι καὶ τὸν ἔχοντα τὸ ὑπὸ τοῦ θέματος σημαίνόμενον· π. χ. ὀφθαλμιάω (ῶ) = ἔχω ὀφθαλμίαν, ψωράω (ῶ), οἰστράω (ῶ) = ἔχω ψώραν, οἶστρον.

5) ῥήματα ἐξ ἐπιρρημάτων καὶ ἐπιφωνημάτων

§ 509. Τὰ ἐξ ἐπιρρημάτων καὶ ἐπιφωνημάτων παραγόμενα ῥήματα εἶνε μεταβατικά καὶ ἀμετάβαστα, λήγουσι δὲ εἰς -ζω. π. χ. πε.λί-ζω (πέλας), χωρι-ζω (χωρίς), διχά-ζω (δίχα), αἰά-ζω (αἰαῖ), ἐ.λε.λί-ζω (ἐ.λε.λεῦ).

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

§ 510. Τὰ παράγωγα ἐπιρρήματα παράγονται ἐξ οὐσιαστικῶν, ἐπιθέτων, ἀντωνυμιῶν, ῥημάτων καὶ ἐξ ἄλλων ἐπιρρημάτων. Εἶνε δὲ τοπικά, τροπικά καὶ ποσοτικά.

1) Τοπικά ἐπιρρήματα

§ 511. Τὰ παράγωγα τοπικά ἐπιρρήματα τὰ σημαίνοντα τὴν ἐν τόπῳ στάσιν λήγουσιν εἰς -θι· οἷον αὐτό-θι, ἄλλο-θι, πο.λλαχό-θι.

ΣΗΜ. 1. Τοπικά ἐπιρρήματα σημαίνοντα τὴν ἐν τόπῳ στάσιν εἶνε καὶ τὰ εἰς -οι καὶ -ησι(ν), καὶ μετὰ τὸ ε ἢ εἰς -ασι(ν)· οἷον Ἴσθμοῦ, Μεγαροῦ, Παιασιῶ, Ἀθήνησι (ν), Θήβησι (ν), Πλαταιῶσι (ν), θύρασι (ν).

ΣΗΜ. 2. Τὰ εἰς -οι εἶνε πτώσεις τοπικαὶ τῆς β' κλίσεως ἐν ἀριθμοῦ, τὰ δὲ εἰς -ησι(ν) καὶ -ασι(ν) τύποι τῆς α' κλίσεως πληθυντικῆς ἀριθμοῦ.

ΣΗΜ. 3. Ὡς τοπικά ἐπιρρήματα λαμβάνονται πολλῶς καὶ πλάγια πτώσεις τῶν ὀνομάτων· π. χ. αὐτοῦ, ταύτη, μακρὰν κ.τ.λ.

§ 512. Τὰ σημαίνοντα τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν λήγουσιν εἰς -θεν· π. χ. ἄλλο-θεν, οἶκο-θεν, οὐρανό-θεν, ἄνω-θεν, ἐτέρω-θεν.

§ 513. Τὰ σημαίνοντα τὴν εἰς τόπον κίνησιν λήγουσιν εἰς -σε, -δε, -ζε· οἷον αὐτό-σε, ἄλλο-σε, ἐνθά-δε, Μέγαρά-δε, οἶκα-δε, Ἀθήνα-ζε, θύρα ζε, Θῆβα-ζε.

3) Τροπικά ἐπιρρήματα

§ 514. Τὰ παράγωγα τροπικά ἐπιρρήματα λήγουσι α') εἰς -δόν· οἶον ἀγε.λη-δόν, ἀγαφαρ-δόν, βουστροφρη-δόν· β') εἰς -δην· οἶον σπορά-δην, κρύβ-δην, φορά-δην, ἀρέ-δην (ἀρίημι)· γ') εἰς -ίδην· οἶον πλουτ-ίδην, ἀριστ-ίδην· δ') εἰς -ίδα· οἶον ὄστρακ-ίδα, διε.λκυστ-ίδα· ε') εἰς -τί, -εἰ, -ί· οἶον Ἑ.λλη-ρισ-τί, ρεωσ-τί, παρδημ-εἰ, ἀμαχ-εἰ, ἀπνευσ-τί, ἀκλαυ-τί· ς') εἰς -ς· οἶον πύξ (πυγ-), λάξ, ὀδάξ, ἐνα.λ.λάξ.

ΣΗΜ. Ὡς τροπικά ἐπιρρήματα λαμβάνονται καί ἡ ἐνικὴ δοτικὴ καὶ αἰτιατικὴ· οἶον δημοσίᾳ, ἰδίᾳ, διπλῇ, δωρεάν, δίκην. Ἐπι δὲ σύνθετον ἐκ προθέσεων λέξεις καὶ ῥηματικοὶ τινες τύποι· οἶον ἐκποδών, παραχρῆμα, ἄγε, φέρε, ἴθι κ.τ.λ.

3) Ποσοτικά ἐπιρρήματα

§ 515. Τὰ παράγωγα ποσοτικά ἐπιρρήματα λήγουσιν εἰς -άκις· οἶον πολ.λ-άκις, π.λειστ-άκις, πεντ-άκις, δεκ-άκις, πο-σ-άκις, ὀσά-κις.

Β' ΠΕΡΙ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ

§ 516. Σύνθεσις λέγεται ἡ ἔνωσις τῶν θεμάτων λέξεων ἀπλῶν πρὸς σχηματισμὸν ἄλλων λέξεων διὰ προσθήκης κατὰ λήξεων. Αἱ δὲ οὕτω σχηματιζόμεναι λέξεις λέγονται σύνθετοι ἢ σύνθετα.

§ 517. Τὸ πρῶτον μέρος τῆς συνθέτου λέξεως λέγεται πρῶτον συνθετικόν, τὸ δὲ δεύτερον λέγεται δεύτερον συνθετικόν.

§ 518. Τὰ σύνθετα διακροῦνται εἰς γνήσια καὶ νόθα σύνθετα. Γνήσια σύνθετα λέγονται ὅσα σχηματίζονται ἐκ τῆς ἐνώσεως τῶν θεμάτων ἀπλῶν λέξεων· π. χ. λογογράφος (ἐκ τοῦ λογο-γραφο-), καλαμηφόρος (καλαμη-φερο-), ἀγορανόμος (ἀγορα-νεμο-).

§ 519. Νόθα σύνθετα λέγονται τὰ σύνθετα ὅσων ἀμφότερα τὰ συνθετικὰ εὐρίσκονται ἐν χρήσει καὶ ὡς ἀπλᾶ· π. χ. Ἰερά-πολις, Νεά-πολις, Ἑ.λλησ-πορτος (Ἑ.λλης πόρτος), ρεώσ-οικοι (ρεώς οἴκοι), δορι-άλωτος.

§ 520. Πλὴν τούτων εἰσὶ καὶ νόθα, ὧν μόνον τὸ πρῶτον

συνθετικὸν εἶνε ἐν χρήσει ὡς ἀπλοῦν, τὸ δὲ δευτέρον μετασχηματίσθη ἔνεκα τῆς συνθέσεως π. χ. *πυρι-φλεγής* (πυρὶ φλέγω), *ρουρ-εχής* (ρουρ ἔχω), *ὄρει-βατος* (ὄρει βαινω).

ΣΗΜ. 1. Εἰς τὰ νόθα σύνθετα κατατάσσονται καὶ τὰ σύνθετα, ὧν τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶνε ἄκλιτον, ἐπίρρημα δηλ. ἢ πρόθεσις π. χ. *παλίλλογος*, *ἠφι-πέτης*, *παρα-βάτης*, *προ-γενής*.

ΣΗΜ. 2. Καὶ τὰ ἐκ προθέσεων σύνθετα ῥήματα εἰς τὰ νόθα σύνθετα κατατάσσονται π. χ. *ἀνα-βάλλω*, *δια-φέρω*.

ΠΡΩΤΟΝ ΣΥΝΘΕΤΙΚΟΝ

§ 521. Τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶνε ἢ θέμα κλιτοῦ ἢ ἄκλιτον. Τὸ θέμα τοῦ κλιτοῦ εἶνε ἢ ὀνοματικὸν ἢ ῥηματικόν· τὸ δὲ ἄκλιτον εἶνε ἢ ἀχώριστον μέρος ἢ καὶ καθ' ἑαυτὸ τιθέμενον.

Πρῶτον συνθετικὸν τὸ ὀνοματικὸν θέμα

§ 522. Τὸ θέμα τῶν πρωτοκλιτῶν ὀνομάτων ὡς πρῶτον συνθετικὸν ἢ μένει ἀμετάβλητον εἰς -α ἢ -η ἢ μετασχηματίζεται κατὰ τὰ δευτερόκλιτα θέματα εἰς -ο· π. χ. *ἀγορα-νόμος*, *ὕδρια-φόρος*, *στεφανη-φόρος*, *χοη-φόρος*, *δεκατη-λόγος*, *λογχο-φόρος*, *μουσό-μαρτις*, *ἡμερο-σκόπος*.

§ 523. Τὸ θέμα τῶν δευτεροκλιτῶν ὀνομάτων ὡς πρῶτον συνθετικὸν ἢ μένει ἀμετάβλητον ἢ μετασχηματίζεται κατὰ τὰ πρωτόκλιτα θέματα εἰς -α ἢ -η· π. χ. *λογο-γράφος*, *σιτο-γράφος*, *λαιμη-τόμος*, *θαυατη-φόρος*, *θαλαμη-πόλος*.

ΣΗΜ. 1. Τὰ ἐκ τοῦ γῆ σύνθετα ἔχουσι πρῶτον συνθετικὸν πλὴν τοῦ γη-, ἐξ οὗ γῆ-πέδος, γη-γενής, γῆ-λόφος κ.τ.λ. καὶ τὸ γεω-, ἐξ οὗ γεω-μέτρης, γεω-γράφος, γεω-λόφος κ.τ.λ.

ΣΗΜ. 2. Τὸ γεω- προήλθεν ἐκ τοῦ γαῖα, γῆα, κατ' ἀναλογίαν δὲ τῶν δευτεροκλιτῶν γᾶο, καὶ καθ' ὑπερβιβασμὸν χρόνου γεω-, κατὰ τὸ γεω-κόρος ἀντὶ γᾶο-κόρος, λεω-φόρος ἀντὶ λᾶο-φόρος κ.τ.λ.

ΣΗΜ. 3. Τὸ ο τινῶν ἐκ τῶν εἰς -ο δευτεροκλιτῶν θεμάτων ἐξησθένησεν εἰς ι· τοιαῦτα εἶνε τὰ ἔχοντα πρῶτον συνθετικὸν τὸ ἀργό-ς, κάλλιο-ς, χαλκός-ς, γεῖσο-ς, φοξός-ς, τόξο-ς· π. χ. *ἀργί-πους*, *καλλι-χομος*, *χαλκί-οικος*, *γείσι-πους*, *φοξί-χειλος*, *Τοξί-κράτης*. Πάντα τὰ σύνθετα ταῦτα (πλὴν τοῦ *χαλκί-οικος* ὄντος Ἀττικοῦ) εἶνε ποιητικὰ ἢ μεταγενέστερα.

§ 524. Τὸ θέμα τῶν τριτοκλιτῶν ὀνομάτων ὡς πρῶτον συνθετικὸν ἢ μένει ἀμετάβλητον ἢ μετασχηματίζεται συνήθως

μὲν κατὰ τὰ δευτερόκλιτα, σπανιώτερον δὲ κατὰ τὰ πρωτόκλιτα.

§ 525. Α' Ἄφωνόληκτα θέματα

1) Τὰ εἰς -μα (γεν. -ματ-ος) ὀνόματα μετασχηματίζουσι τὸ θέμα αὐτῶν εἰς μο-, ματο-, ματη-, καὶ μα· π. χ. σπερμολόγος, αἶμο-βαφής, αἶμο-χαρής, ἄρματο-πηγός, σωματο-ειδής, αἵματο-σταγής.

ΣΗΜ. Τὰ λήγοντα εἰς μα- ἢ ματη- ὡς πρῶτα συνθετικὰ εἶνε ὀλίγα καὶ ταῦτα ποιητικὰ· π. χ. ἄρμα-τροχίη, χεῖμά-ρρους, ὀνομά-κλυτος, αἵματη-φόρος.

2) Τὸ θέμα τοῦ ὕδωρ εἶνε ὕδατο- καὶ ὕδρο- ὡς πρῶτον συνθετικόν· π. χ. ὕδατο-τρεφής, ὕδατο-στεφής, ὕδρο-πότης, ὕδρο-φόρος.

3) Τὸ θέμα τοῦ μέλι ὡς πρῶτον συνθετικόν ἢ εἶνε καθαρὸν μελι-, ἀποβκλλομένου τοῦ τ πρὸ συμφώνου, ἢ μετασχηματίζεται κατὰ τὰ δευτερόκλιτα μελιτο· π. χ. μελι-ρρυτος, μελι-φρων, μελιτο-πώλης, μελιτο-ειδής.

4) Τὸ θέμα τοῦ πᾶς ὡς πρῶτον συνθετικόν εἶνε πᾶρ- ἢ παρτο- π. χ. παρ-όπτης, παμ-μέλας, παμ-ποίκιλος, παρτό-μορφος.

5) Τὰ εἰς -δ θέματα μετασχηματίζονται κατὰ τὰ δευτερόκλιτα καὶ πρωτόκλιτα· προσλαμβάνοντα ο ἢ η· π. χ. παιδο-τρίβης, δαδούχος, (δαδό-σοχος), λαμπαδη-φόρος, ἀσπιδη-φόρος.

ΣΗΜ. Πάντα τὰ λοιπὰ ἀφωνόληκτα θέματα μετασχηματίζονται κατὰ τὰ δευτερόκλιτα· π. χ. γυκτο-φύλαξ, γαλακτο-πότης, ὄριθο-θήρας, Πελοπό-νησος, φλεβο-τόμος, γυφο-στιβής· φουρικό-πτερος, τριχο-ρρυής.

Β') Ἡμιφωνόληκτα θέματα (ἔρρινόληκτα, ὑγρόληκτα καὶ εἰς -ασ καὶ -εσ).

1) Τὸ θέμα τῶν ἔρρινόληκτων ὀνομάτων ὡς πρῶτον συνθετικὸν ἢ εὐρίσκειται καθαρὸν ἢ συνηθέστερον μετασχηματίζεται κατὰ τὰ δευτερόκλιτα· π. χ. μελάρ-χολος, μελάμ-πεπλος, χηρο-βοσχος, λιμενο-φύλαξ, ἄρωγο-θέτης.

2) Τὰ ὑγρόληκτα θέματα ὡς πρῶτα συνθετικὰ μετασχημα-

τίζονται κατὰ τὰ δευτερόκλιτα πλὴν τῶν θεμάτων πυρ- και χερ- τοῦ πῦρ και χεῖρ, ἅτινα μένουσι καθαρὰ: π. χ. πατρο- κτόνος, ἀνδρο-φόρος, θηρο-τρόφος, γαστρο-κνημία, ἀερο-δάτης, πυρ-καϊά, χέρ-νιψ.

3) Τὰ εἰς εσ- θέματα ὡς πρῶτα συνθετικὰ ἢ εὐρίσκονται καθαρὰ ἢ μετασχηματίζονται κατὰ τὰ δευτερόκλιτα ἐξ ἀπα- τηλῆς ἀναλογίας, τοῦ ἐν τῇ ληγοῦσῃ τῆς ὀνομαστικῆς ο θεωρη- θέντος ὡς χαρακτηῆρος: π. χ. τελεσ-φόρος, φασε-φόρος, ψευδο- λόγος, τειχο-ποιός, ξιφο-φόρος, σκυτο-τόμος.

4) Τὰ εἰς ασ-(ατ-)/θέματα ὡς πρῶτα συνθετικὰ ἢ εὐρίσκον- ται καθαρὰ ἢ μετασχηματίζονται κατὰ τὰ δευτερόκλιτα, λαμ- βάνοντα ο μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ ασ- ἢ ἀμέσως εἰς τὸ τέλος τοῦ θέματος ατ-: π. χ. σελασ-φόρος, γερασ-ρόρος, γηρο-βοσκός, κρεο-φάγος, κρεο-πώλης, τερατο-λόγος, κερατο-ειδής.

Γ') Φωνηεντόληκτα θέματα

Τὰ φωνηεντόληκτα θέματα ὡς πρῶτα συνθετικὰ ἢ εὐρίσκον- ται καθαρὰ ἢ μετασχηματίζονται κατὰ τὰ δευτερόκλιτα: π. χ. ἡδυ-επής, ταξι-αρχος, βου-κόλος, ραυ-μαχία, φυσιο-λόγος, μυο-κτόνος, ἰχθυο-φάγος.

§ 526. Τὸ τελικὸν φωνῆεν τοῦ πρώτου συνθετικοῦ ἀποβάλλεται, ὅταν τὸ δεύτερον συνθετικὸν ἄρχηται ἀπὸ φωνῆεντος: π. χ. πυλ-αγόρας, ξεν-αγός, σωμα-ασκῶ, ψεύδ-ορκος.

§ 527. Δὲν ἀποβάλλεται τὸ τελικὸν φωνῆεν τοῦ πρώτου συνθετικοῦ, ἂν τὸ δεύτερον συνθετικὸν εἶχεν ἐν ἀρχῇ F: π. χ. ἀγαθο-εργός (=ἀγαθο-φεργός), θυμο-ειδής (=θυμο-φειδής). Εἰς τινὰ δέ, ἐπειδὴ τὸ F ἐπεσκοτίσθη, γίνεται συναίρεσις: π. χ. δημιουργός (=δημιο-εργός), ξυλουργός. Ὁμοίως και ὅταν δεύτερον συνθετικὸν εἶνε τὸ ἔχω: π. χ. ράβδοῦχος. Ἐνίοτε δέ ὁ χαρακτηῆρ τοῦ πρώτου συνθετικοῦ ἀποβάλλεται: οἶον γρίλ-εργος.

§ 528. Πολλάκις πρῶτον συνθετικὸν εἶνε πτώσις (Νόθια σύν-θετα): π. χ. Νεά-πολις, Διόσ-κοροι, Ἑλλήσ-πορτος, δορι-κτητος, ραυσι-πόρος, ρουι-εχής, ὄδοι-πόρος.

§ 529. Τὰ κλιτὰ ἀριθμητικὰ εἰς, δύο, τρεῖς, τέσσαρες ὡς

πρῶτα συνθετικὰ γίνονται μορο-, δι-, τρι-, τετρα· π. χ. μορο-σάρδαλος, δι-πους, τρι-ετής, τετρα-πύχνη.

§ 530. Τὰ ἀκλιτὰ ἀριθμητικὰ ὡς πρῶτα συνθετικὰ μένουσιν ἀμετάβλητα π. χ. πεντέ-πους, ὀκτώ-πους, ἑκατόμ-πεδορ. Τὸ πέντε ὅμως ὀκτώ, εἴκοσι καὶ ἑκατὸν γίνονται καὶ πεντα-, ὀκτα-, εἴκοσα-, ἑκατοῖα· π. χ. πεντά-μηρος, ὀκτά-μηρος, εἴκοσα-έτης, ἑκατοῖα-έτης. Τὸ ἐξ ἢ μένει ἀμετάβλητον ἢ γίνονται ἕξα- καὶ ἑκ- πρὸ συμφώνου· π. χ. ἕξα-έτης, ἕξά-πους, ἕκ-μηρος.

2) Πρῶτον συνθετικὸν ῥηματικὸν θέμα

§ 531. Ὄταν πρῶτον συνθετικὸν εἶνε ῥηματικὸν θέμα, τὸ δὲ δεύτερον ἀρχηται ἀπὸ φωνήεντος, λαμβάνεται τὸ θέμα ἢ γυμνὸν ἢ μετὰ σ' οἷον πειθ-αρχῶ, ρίψ-ασπις, ἔχ-ἐργνος, π.ληξ-ιππος.

§ 532. Ὄταν πρῶτον συνθετικὸν εἶνε ῥηματικὸν θέμα, τὸ δὲ δεύτερον ἀρχηται ἀπὸ συμφώνου, τὸ θέμα τοῦ πρώτου συνθετικοῦ λαμβάνει σι ἢ σο ἢ ε, ι, σ' οἷον λυσι-κομος, μιξο-βάρβαρος, ἀρχέ-κακος, ἀρχι-θέωρος, λιπο-τάκτης, δακέ-θυμος, λυσι-πορος, ρίψο-κίνδυνος.

3) Πρῶτον συνθετικὸν ἀκλιτον (νόθα σύνθετα)

α') Ἀκλιτον ἀχώριστον

§ 533. Ἀκλιτὰ ἀχώριστα ὡς πρῶτα συνθετικὰ εἶνε 1) ἡμι-(ἡμιους), 2) δυσ-, 3) ρη-, 4) ἀν-στερητικόν (ἀ- πρὸ συμφώνου), 5) ἀ- ἀθροιστικόν, 6) ἀ- ἐπιτατικόν.

1) Τὸ ἡμι- φυλάττει τὸ ι καὶ πρὸ φωνήεντος· οἷον ἡμι-έτης, ἡμί-οπτος.

2) Τὸ δυσ- σημαίνει δυσκολίαν ἢ κακότητα καὶ ἐναντιότητα· οἷον δύσ-βατος, δύσ-μορφος, δυσ-μενής.

3) Τὸ ρη- μεθ' ἐπομένου φωνήεντος συναιρεῖται, σημαίνει δὲ στέρησιν· οἷον ρωδός (ρη ὁδός), ρῆν-ρεμος (ρη ἄρεμος).

4) Τὸ στερητικὸν ἀν- τίθεται πρὸ φωνήεντος· π. χ. ἀν-ικαρος ἀν-άξιος. Πρὸ συμφώνου δὲ ἢ πρὸ λέξεως ἐχούσης Γ, τίθεται τὸ α' π. χ. ἄ-παις, ἄ-οπλος, ἄ-όρατος. Ἐνίοτε δὲ

συναϊρείται μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος· οἶον ἄκωρ (*ἄ-έκωρ*), ἄθλος (*ἄ-εθλος*).

5) Τὸ ἀθροιστικὸν *α-* σημαίνει τὸ ὁμοῦ· οἶον ἄ-γάστωρ (= ὁμο-γάστριος), ἄ-δελφός (= ὁ ἐκ τῆς αὐτῆς δελφός). Κατ' ἀρχὰς ἐδασύνετο· οἶον ἄ-πας, ἄ-πλοῦς· βραδύτερον ὁμῶς ἐψιλώθη.

6) Τὸ ἐπιτατικὸν *α-* σημαίνει τὸ ἄγαν· οἶον ἄ-τενής (= ἄγαν τεταμένος).

6) Ἄκλιτον καὶ καθ' ἑαυτὸ τιθέμενον

§ 534. Ἄκλιτα καὶ καθ' ἑαυτὰ τιθέμενα ὡς πρῶτα συνθετικὰ εἶνε αἱ προθέσεις καὶ τὰ ἐπιρρήματα. Ταῦτα ἐν τῇ συνθέσει οὐδεμίαν πᾶσχοι μεταβολήν, πλὴν τῶν φθογγολογικῶν· οἶον ἐκ-βάλλω, σύμ-βουλος, εὐ-ρους, ἀει-μνηστος.

ΣΗΜ. Τὸ *ν* τοῦ πάλιν πρὸ τοῦ *ζ* καὶ τοῦ *σ* δὲν μεταβάλλεται· πάλιν-ζῶα, πάλιν-στρεπτος. Εἰς τὸ ὑπερ-ἢ-φανος καὶ ἐπ-ἢ-βολος μεταξὺ τῶν δύο συνθετικῶν ἐπεντίθεται *η*. Τὸ δὲ ὀπισθεν καὶ δίχα μετασχηματίζεται κατὰ τὰ δευτερόκλιτα εἰς ὀπισθο-, διχο· π. χ. ὀπισθό-τοπος, διχό-βουλος.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΥΝΘΕΤΙΚΟΝ

§ 535. Τὸ δεύτερον συνθετικὸν εἶνε 1) οὐσιαστικόν, 2) ἐπίθετον, 3) ῥῆμα, 4) ἄκλιτον.

§ 536. Τὸ δεύτερον συνθετικὸν ἢ μένει ἀμετάβλητον ἐν τῇ συνθέσει ἢ μεταβάλλεται.

α') Ἐπίθετον καὶ ἄκλιτον ὡς δεύτερον συνθετικόν

§ 537. Τὸ ἐπίθετον καὶ τὸ ἄκλιτον ὡς δεύτερον συνθετικὸν μένει ἀμετάβλητον· π. χ. εὐ-πιστος, φιλό-σοφος, ἀ-παίδευτος, φι-α-λήθης, ἔκ-παλαι, σύν-αμα, ὑπερ-ἄγαν.

β') Οὐσιαστικὸν ὡς δεύτερον συνθετικόν

§ 538. Τὸ οὐσιαστικὸν ὡς δεύτερον συνθετικὸν ἢ μένει ἀμετάβλητον ἢ μεταβάλλεται.

§ 539. Ὅταν τὸ οὐσιαστικὸν ὡς δεύτερον συνθετικὸν δὲν μεταβάλλεται, τὸ ὅλον σύνθετον ἢ μένει οὐσιαστικὸν ἢ γίνεταί ἐπίθετον· π. χ. ζῶο-φυτον, τραγ-έλαφος, ἡμί-ορος, ἄ-παις, φιλό-πατρις, καχο-δαίμων.

§ 540. Τὸ οὐσιαστικὸν ὡς δεύτερον συνθετικὸν ὅταν μεταβάλληται, τὸ ὅλον σύνθετον γίνεται ἐπίθετον. Γίνεται δὲ τοῦτο ὡς ἑξῆς·

α') Τὰ πρωτόκλιτα μεταβάλλονται εἰς -ος ἢ -ιος· οἷον φιλόμυθος, εὐ-ζῶνος, ἐπι-τίμιος.

β') Τῶν τριτοκλίτων τὰ εἰς -ος μεταβάλλονται εἰς -ης· οἷον εὐ-μήκης, ἀ-ρετής. Τὰ εἰς -μα μεταβάλλονται εἰς -μων· εὐ-σχήμων, ἀ-πράγμων. Τὰ λοιπὰ λαμβάνουσι τὴν κατάληξιν εἰς -ος· οἷον πολυ-σαρκος, ἀ-τριχος, διά-πυρος.

ΣΗΜ. 1. Τινὰ τῶν εἰς -μα λαμβάνουσι τὴν κατάληξιν -ος· π.χ. ἀ-χρώματος, ἀ-σώματος, φιλο-χρήματος, γλανκ-όμματος. Τὸ φρήν, πατήρ, μήτηρ καὶ γαστήρ τὸ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος φωνῆεν ε τρέπουσιν εἰς ο, τὸ ὁποῖον ἐκτείνουσιν εἰς ω· ἀ-φρων, ἀ-πάτωρ, φιλο-μήτωρ, προ-γάστωρ.

ΣΗΜ. 2. Τὸ πατήρ, μήτηρ καὶ γαστήρ, ὅταν πρῶτον συνθετικὸν εἶνε τὸ ὄμοσ, λαμβάνουσι τὴν κατάληξιν -ιος· ὄμο-πάτριος, ὄμο-μήτριος, ὄμο-γάστριος.

§ 541. Τὰ ῥηματικὰ εἰς -σις οἰονδῆποτε μέρος λόγου (πλὴν προθέσεως) ἔχοντα ὡς πρῶτον συνθετικὸν μεταβάλλονται εἰς -σια· ἀ-γνωσία (γνῶσις), ἀ-κολασία, παλιγ-γενεσία.

§ 542. Ὅταν τὸ δεύτερον συνθετικὸν εἶνε ῥῆμα, τὸ δὲ πρῶτον πρόθεσις, τὸ ὅλον σύνθετον δὲν μεταβάλλεται· οἷον κατα-βάλλω, προσ-πίπτω, ἐξ-έρχομαι (νόθα σύνθετα).

γ') Τὸ ῥηματικὸν θέμα ὡς δεύτερον συνθετικὸν

§ 543. Ὅταν τὸ δεύτερον συνθετικὸν εἶνε ῥηματικὸν θέμα, τὸ δὲ πρῶτον οἰονδῆποτε μέρος λόγου (πλὴν προθέσεως), τὸ ὅλον σύνθετον γίνεται ὄνομα· λαμβάνει δὲ τὰς ἑξῆς καταλήξεις·

1) -ος, -ας, -ης (γεν. -ου), ἵππο-τρόφος, ὄριθο-θήρας, γεωμέτρης· 2) -ης (γεν. -ους), εὐ-σεβής, ἀ-μαθής· 3) -τος· ἀ-πρακτος, ἀ-ρρητος· 4) -της, -τηρ, -τωρ· ἐπι-στάτης, εὐ-εργέτης, ἀπο-λυμαντήρ, παιδ-ο-λέτωρ· 5) -ς, νομο-φύλαξ, κατῶ-βλεψ, ἀ-γνώς.

ΔΙΠΛΟΣΥΝΘΕΤΑ

§ 544. Διπλοσύνθετα λέγονται τὰ σύνθετα, ὧν τὸ ἕτερον

συνθετικὸν εἶνε σύνθετον· π. χ. ἀ-σύμ-ρορος, φι.λ-α-λήθης, ἀ-κατά-β.λητος, ἀ-πειρό-κακος, εὐ-πρόο-δος, ἀ-θυρό-στομος.

ΓΕΝΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 545. Τοῦ δεύτερον συνθετικοῦ τὸ ἀρκτικὸν φωνῆεν α, ε, ο, ἂν δὲν εἶνε θέσει μακρόν, ἐκτείνεται συνήθως τὸ μὲν α καὶ ε εἰς η, τὸ δὲ ο εἰς ω οἷον στρατ-ηγός (στρατὸς ἄγω), ἀν-ήκεστος (ἀν ἀκοῦμαι), δυσ-ή-λατος (δυσ ἐ.λαύρω), φι.λ-ήρεσμος (φι.λῶ ἐρεσμός), τυμβ-ωρύχος (τύμβος ὀρύσσω), συν-ώνυμος (σὺν ὄνυμα)· ἀλλὰ π.λ-αγόρας, σκευ-αγωγός.

ΣΗΜ. 1. Δὲν ἐκτείνεται τὸ ἀρκτικὸν φωνῆεν τῶν λέξεων, ὅσαι εἶχον F ἢ ο ἐν ἀρχῇ· ὀρθο-επής, ἡμί-οχος.

ΣΗΜ. 2. Τοῦ λοχ-αγός, ξε-ναγός, οὐρ-αγός (ἄγω) καὶ ναυ-αγός (-Fἄγγυμι) τὸ ἄ ἐκτείνεται εἰς ᾱ.

ΣΗΜ. 3. Ὡς δεύτερον συνθετικὸν τοῦ ὄνομα λαμβάνεται ὁ Διολικός τύπος ὄνυμα· ἐπ-ώνυμος (ἐπὶ ὄνυμα).

§ 546. Ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν λήγῃ εἰς βραχὺ ω-νῆεν, τὸ δὲ δεύτερον ἀρχηται ἀπὸ ρ, τὸ ρ διπλασιάζεται· οἷον ἀπό-ρρητος, ἐπί-ρρημα.

ΠΑΡΑΣΥΝΘΕΤΑ

§ 547. Παρὰσύνθετα λέγονται αἱ λέξεις αἱ γινόμεναι ἐκ συνθέτων λέξεων· οἷον ἰπποτροφία, ἰπποτροφῶ (ἰππο-τρόφος), εὐτυχία, εὐτυχῶ (εὐ-τυχής), προφητεῦα (προ-φήτης).

§ 548. Ἐνίοτε γίνονται παρὰσύνθετα ἀμέσως ἐξ ἀπλῶν λέξεων, τῶν ὁποίων δὲν ὑπάρχει σύνθετον· π. χ. ρου-θεσία ρουθετῶ (ἐκ τοῦ νοῦς τίθημι), κα.λοκαγαθία (καλὸς κἀγαθός), Ἄρειοπαγίτης (Ἄρειος πάγος).

ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΣΥΝΘΕΤΩΝ

§ 549. Τῶν συνθέτων τὸ μὲν ἓν μέρος σημαίνει τὴν κυρίαν ἔννοιαν, τὸ δ' ἄλλο προσδιορίζει αὐτήν.

§ 550. Τὰ σύνθετα κατὰ τὴν σημασίαν εἶνε προσδιοριστικά, κτητικά, ἀντικειμενικά ἢ συμπληρωτικά.

§ 551. Προσδιοριστικά λέγονται τὰ σύνθετα, τῶν ὁποίων

τὸ πρῶτον μέρος προσδιορίζει τὸ δεύτερον ἐπιθετικῶς ἢ ἐπιρρηματικῶς· π. χ. *καχεξία* (=κακὴ ἕξις), *μεσημβρία* (=μέση ἡμέρα), *ὁμόδουλος* (=ὁμοῦ δουλεύων), *ὀψίγονος* (=ὀψὲ γενόμενος).

§ 552. Κτητικὰ λέγονται τὰ σύνθετα, τὰ ὅποια ἀποδίδονται εἰς οὐσιαστικὰ μὴ περιεχόμενα εἰς τὴν σύνθετον λέξιν. Τὰ σύνθετα ταῦτα περιφράζονται διὰ τῆς μετοχῆς ἔχων ἢ ἄλλης μετοχῆς συγγενοῦς τῇ ἐννοίᾳ ῥήματος, τοῦ ὁποίου τὸ δεύτερον συνθετικὸν εἶνε ἀντικείμενον, τὸ δὲ πρῶτον ἐπιθετικὸς διορισμὸς τοῦ δευτέρου· π. χ. *ἀργυρότοκος* (=ὁ ἔχων ἀργυροῦν τόξον), *μακρ-αύχην* (=ὁ μακρὸν αὐχένα ἔχων), *αὐτό-χειρ* (=ὁ τῇ αὐτοῦ χειρὶ χρώμενος).

§ 553. Ἀντικειμενικὰ ἢ συμπληρωτικὰ λέγονται τὰ σύνθετα, τῶν ὁποίων τὸ πρῶτον προσδιορίζει τὸ δεύτερον ἢ τὰνάπαλιν. Τὸ ἕτερον τῶν συνθετικῶν μερῶν ἐν τῇ περιφράσει ἐκφέρεται διὰ πλαγίας πτώσεως μετὰ προθέσεως ἢ ἄνευ προθέσεως· π. χ. *φιλότιμος* (=ὁ φιλῶν τὴν τιμὴν), *γεωλόγος* (=ὁ λέγων περὶ τῆς γῆς), *θεοφιλῆς* (=ὑπὸ τοῦ θεοῦ φιλούμενος).

§ 554. Τὰ σύνθετα, ὧν τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶνε ῥῆμα, ἔχουσι συνήθως ἐνεργητικὴν σημασίαν· π. χ. *φιλόλογος* (=ὁ φιλῶν τοὺς λόγους), *φιλόμουσος* (=φιλῶν τὰς μούσας), *ρίψασπις* (=ὁ ρίψας τὴν ἀσπίδα).

§ 555. Τὰ σύνθετα, ὧν τὸ δεύτερον συνθετικὸν εἶνε ῥῆμα, ἄλλα ἔχουσιν ἐνεργητικὴν σημασίαν καὶ ἄλλα παθητικὴν· π. χ. *ζωγράφος* (=ὁ γράφων ζῶα), *δημαγωγός* (=ὁ ἄγων τὸν δῆμον), *θεοφιλῆς* (=φιλούμενος ὑπὸ θεοῦ), *πυρίκαυστος* (=ὁ πυρὶ κεκαυμένος).

ΤΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΣΥΝΘΕΤΩΝ

§ 556. Τὰ σύνθετα ἀναβιβάζουσι συνήθως τὸν τόνον, ἂν δὲν ἐμποδίζῃ ἢ λήγουσα, ἀλλ' οὐχὶ πέρα τῆς τελευταίας συλλαβῆς τοῦ πρώτου συνθετικοῦ· π. χ. *ἄ-μουσος*, *φιλό-τιμος*, *εὐθύ-φρων* (ὦ *εὐθύ-φρων*).

§ 557. Τὰ ῥηματικὰ εἰς -α, -η, -εύς, -μος, -τήρ, -τής, -τέος

φυλάττουσι τὸν τόνον ὅπου τὰ ἀπλᾶ· π. χ. δια-φθορά, συμ-βουλή, ἐν-τομεύς, συλ-λογισμός, ἐπι-καμπτήρ, συμ-μαθητής, ἐξ-ευρετέος. Ἐξαιρεῖται τὸ ὄνειρο-κρίτης, ναυ-σταθμος καὶ τὰ ἐκ τοῦ δεσμός σύνθετα· οἷον σύν-δεσμος.

§ 558. Τὰ εἰς -ης σύνθετα τριτόκλιτα τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης· π. χ. εὐ-γενής, εὐ-τυχής, ἀ-σαγής. Ἐξαιροῦνται ὡς τονιζόμενα ἐπὶ τῆς παραληγούσης τὰ εἰς -άρτης, -άρκης, -ήτης, -ήκης, ἥρης, -κήτης, -ώδης, -ώλης, -ώρης, -ώκης, -μεγέθης, τὰ διπλοσύνθετα καὶ τὰ κύρια· οἷον ἀρ-άρτης, αὐτ-άρκης, εὐ-ήτης, ταρα-ήκης, τρι-ήρης, μεγα-κήτης, εὐ-ώδης, ἐξ-ώλης, γε-ώρης, ποδ-ώκης, εὐ-μεγέθης, φιλ-αλήτης, Ἄρτι-σθένης.

ΣΗΜ. 1. Τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ ἔτος διαφοροῦνται· οἷον τεσσαρακορταετής, τεσσαρακορταετής, (καὶ τεσσαρακορτούτης).

ΣΗΜ. 2. Τὰ εἰς -πέτης τριτόκλιτα ἔχοντα δεύτερον συνθετικὸν τὸ θέμα τοῦ πίπτω ὀξύνονται· π. χ. γορυ-πέτης, προ-πέτης. Τὰ δὲ ἔχοντα δεύτερον συνθετικὸν τὸ θέμα τοῦ πέτομαι πρωτόκλιτα παροξύνονται· οὐρανο-πέτης, ὠκυ-πέτης.

§ 559. Τὰ εἰς -ης (-ητος) ὀξύνονται· προ-βλής, ἡμι-θής.

§ 560. Τὰ εἰς -ος σύνθετα, ὧν τὸ δεύτερον συνθετικὸν εἶνε ῥῆμα, τὰ μὲν ἔχοντα ἐνεργητικὴν σημασίαν καὶ τὴν παραλήγουσαν βραχεῖαν παροξύνονται· οἷον λιθι-βόλος, λυκο-κτόνος· τὰ δ' ἔχοντα παθητικὴν σημασίαν προπαροξύνονται· οἷον πατρό-κτορος (= ὁ ὑπὸ τοῦ πατρὸς φονευθεὶς), λιθό-βολος (= λίθῳ βαλλόμενος). Τὰ δ' ἔχοντα τὴν παραλήγουσαν φύσει ἢ θέσει μακρὰν ὀξύνονται· οἷον ναυ-πηγός, στρατ-ηγός.

§ 561. Ἐξαιροῦνται 1) τὰ διπλοσύνθετα· π. χ. συ-στρά-τηρος, 2) τὸ παροῦργος καὶ καχοῦργος, 3) τὰ ἔχοντα ῥῆμα ἀμετάβητον ὡς δεύτερον συνθετικόν· εὐθύ-πορος, ἰσό-ροπος, 4) τὰ ἐκ μορίων σύνθετα· εὐ-τοκος, πάμ-φορος, 5) τινὰ ἐκ δύο ῥημάτων σύνθετα· φιλ-ήκοος.

ΣΗΜ. 1. Τὰ λήγοντα εἰς -πλήξ, -ρώξ, -τρώξ, -σφάξ, -θρός, -γρός, -πτώς, -τρός καὶ -στρός πάντα ὀξύνονται· οἷον παρα-πλήξ, ἀπο-ρρώξ, ἀπο-σφάξ, ἡμι-θρός κ. τ. λ.

ΣΗΜ. 2. Τὰ εἰς ψ λήγοντα ῥηματικά παροξύνονται· οἷον χέρ-ψ, κατῶ-βλεψ, βοῦ-κλεψ κ. τ. λ.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Α΄ ΜΕΡΟΥΣ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

§ 562. ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ λέγεται τὸ μέρος τῆς γραμματικῆς, ὅπερ διδάσκει τοὺς κανόνας, καθ' οὓς γίνεται ἡ σύνταξις τῶν λέξεων πρὸς σχηματισμὸν λόγου.

§ 563. Λόγος εἶνε ἡ διὰ λέξεων ὀρθὴ ἔκφρασις τῶν διανοημάτων ἡμῶν· π. χ. ὁ μὲν πλοῦτος (ἐστὶ) θνητός, ἡ δὲ δόξα ἀθάνατος.—Ὁ παῖς γράφει.

§ 564. Ἡ διὰ λέξεων ὀρθὴ ἔκφρασις ἐνὸς μόνου διανοήματος ἡμῶν λέγεται εἰδικώτερον πρότασις· π. χ. Ὁ μαθητῆς ἐστὶν ἐπιμελής.—Ὁ ἥλιος λάμπει.—Ὁ παῖς γράφει. Εἶνε δὲ ἡ πρότασις ἢ ἀπλή ἢ σύνθετος.

Α' ΑΠΛΗ ΠΡΟΤΑΣΙΣ

§ 565. Οἱ ὅροι τῆς ἀπλῆς προτάσεως εἶνε δύο, τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ κατηγορήμα ἢ κατηγορούμενον. Καὶ ὑποκείμενον μὲν λέγεται τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, περὶ οὗ γίνεται λόγος, κατηγορούμενον δὲ τὸ περὶ τοῦ ὑποκειμένου λεγόμενον· π. χ. Ὁ ἄνθρωπος (ὑποκ.) ἐστὶ θνητός (κατηγ.).—Τὸ δένδρον (ὑποκ.) θάλλει (κατηγ.).—Ἡ πόλις (ὑποκ.) ἐστὶ μεγάλη (κατηγ.).—Τὸ ζῶον (ὑποκ.) τρέχει (κατηγ.).

α') Τὸ ὑποκείμενον

§ 566. Τὸ ὑποκείμενον εἶνε 1) ὄνομα οὐσιαστικὸν ἢ προσωπικὴ ἀντωνυμία· π. χ. Ὁ μαθητῆς γράφει.—Τὸ ζῶον τρέχει.—(Ἐγὼ) λέγω.—(Σὺ) γράφεις.—(Ἡμεῖς) λέγομεν.—(Ὑμεῖς) ἔρχεσθε. 2) ἐπίθετον μετ' ἄρθρου κατὰ παράλειψιν οὐσιαστικοῦ· 3) οὐδέτερον ἐπίθετον μετὰ τοῦ ἄρθρου· 4) ἀπαρέμφατον, με-

τοχή και πᾶν μέρος λόγου μετὰ τοῦ ἄρθρου και ἄνευ αὐτοῦ·
 5) ὀλόκληρος πρότασις· π. χ. Ὁ δίκαιος τιμᾶται.— Σοφὸν τὸ
 σαφές.— Κελεύειν ἐστὶ ρῆθιον.— Οἱ ἐπιμελούμενοι μαθη-
 ρουοῦν.— Ἡ περὶ ἐστὶ πρόθεσις.— Ὁ γὰρ ἐστὶ σύνδεσμος.—
 "Οτι ταῦτα οὕτως ἔχει φανερόν ἐστιν.

§ 567. Τὸ ὑποκείμενον τίθεται κατὰ πτώσιν ὀνομαστικῆν·
 π. χ. Ἐγὼ εἰμι διδάσκαλος.— Σὺ λέγεις.— Ὁ μαθητὴς γράφει.

ΣΗΜ. Τὸ ὑποκείμενον τίθεται και κατ' αἰτιατικῆν εἰς τὸ ἀπαρέμφα-
 τον, ὅταν τοῦτο ἔχη διάφορον ὑποκείμενον ἢ τὸ ρῆμα, ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται· π. χ.
 Κελεύω σε ποιεῖν ταῦτα.— Δεῖ ὑμᾶς ἐπιμελεῖσθαι.

§ 568. Τὸ ὑποκείμενον, ὅταν τὸ ρῆμα εἶνε πρώτου ἢ δευτέ-
 ρου προσώπου, παραλείπεται δηλούμενον διὰ τῆς προσωπικῆς
 καταλήξεως· π. χ. λέγω (ἐγὼ), λέγεις (σὺ), λέγομεν (ἡμεῖς),
 λέγετε (ὑμεῖς). Τίθεται δὲ ἡ προσωπικὴ ἀντωνυμία ὑποκεί-
 μενον ἐπὶ ἀντιθέσεως αὐτοῦ πρὸς ἄλλο ὑποκείμενον και καθ'
 ὄλου ἐπὶ ἐμφάσεως· π. χ. Ἐγὼ μὲν διδάσκω, σὺ δὲ μαθηταίς.
 — Ἐγὼ ἐποίησα ταῦτα.

§ 569. Τὸ ὑποκείμενον τρίτου προσώπου μόνον εἰς ὀρισμέ-
 νας περιπτώσεις παραλείπεται τὰς ἐξῆς· α') ὅταν νοῆται ἐκ
 τῶν ἡγουμένων· π. χ. Τειχίζεται και ἦδη ὕψος λαμβάνει (δηλ.
 τὸ τεῖχος)· β') ἐπὶ τῶν φασί, λέγουσιν, ὀμολογοῦσι κ. τ. λ. (δηλ.
 οἱ ἄνθρωποι)· γ') ὅταν τὸ ὑπὸ τοῦ ρήματος δηλούμενον εἶνε
 ἴδιον ὑποκειμένου εἰς ὀρισμένην τάξιν ἀνήκοντος και ἔχοντος
 τοῦτο ἴδιον ἔργον· π. χ. ἐκήρυξε (δηλ. ὁ κήρυξ), ἐσάλπικξε
 (δηλ. ὁ σάλπιγκτής)· δ') ἐπὶ τῶν ρημάτων ὕει, ρίπει, χεῖμα-
 ζει, ἀστράπτει κ. τ. λ., ἐνθα νοεῖται ὑποκείμενον τὸ Θεὸς ἢ Ζεὺς.

6) Τὸ κατηγορούμενον

§ 570. Τὸ κατηγορούμενον εἶνε ἡ ὀνομα συνδεόμενον μετὰ
 τοῦ ὑποκειμένου διὰ τοῦ εἶναι, ὅπερ διὰ τοῦτο καλεῖται συν-
 δετικόν, ἢ ρῆμα συνδεόμενον μετὰ τοῦ ὑποκειμένου διὰ τῆς κα-
 ταλήξεως αὐτοῦ· π. χ. Ἡ σοφία ἐστὶν ἀθάνατος.— Ὁ μαθη-
 τὴς γράφει.

ΣΗΜ. 1. Ἐνίοτε τὸ ρηματικόν κατηγορούμενον δύναται νὰ ἀναλυθῇ

τὸ εἶναι καὶ ὀνοματικὸν κατηγορούμενον, καὶ τὸ ἀνάπαλιν τὸ ὀνοματικὸν κατηγορούμενον μετὰ τοῦ εἶναι δύνχται νὰ συμπτυχθῇ εἰς τὸ ῥηματικὸν κατηγορούμενον· π. χ. ὁ Πλάτων σωφροεῖ = Ὁ Πλάτων ἐστὶ σώφρων. — Ὁ Σωκράτης ἐστὶ φιλόσοφος = ὁ Σωκράτης φιλοσοφεῖ.

ΣΗΜ. 2. Τὸ ῥηματικὸν κατηγορούμενον πολλάκις κεῖται ἀναλελυμένον εἰς τὸ εἶναι καὶ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ μετοχὴν· π. χ. Εἰμί γράφων = γράφω. — Εἰμί εὐκλῶς = εἶσα.

§ 571. Τὸ ὀνοματικὸν κατηγορούμενον εἶνε ὄνομα ἐπίθετον· π. χ. Τὸ βιβλίον ἐστὶ μέγα. Ἀλλὰ καὶ οὐσιαστικὸν καὶ ἀπαρέμφατον καὶ μετοχὴ καὶ πᾶν μέρος λόγου καὶ ὀλόκληρος πρότασις ἐπιθετικῶς λαμβανόμενα τίθενται κατηγορούμενον· π. χ. Ἡ Εὐβοία ἐστὶ νῆσος. — Τὸ Λακωνίζειν ἐστὶ φιλοσοφεῖν. — Ὁ Σωκράτης ἦν φιλοσοφῶν. — Τὸ γρῶθι σαυτὸν ἐστίν, ἄν τὰ πράγματα εἰδῆς τὰ σαυτοῦ.

§ 572. Τὸ κατηγορούμενον ἐνίοτε ἐκφέρεται κατ' αἰτιατικὴν μετὰ τῆς προθέσεως εἰς, περί, ἀμφί, ὑπέρ καὶ σημαίνει τὸ περίπου· π. χ. Οἱ στρατιῶται ἦσαν εἰς ἑκατόν, περί ἑκατόν, ἀμφί ἑκατόν, ὑπέρ ἑαυτόν.

§ 573. Συνδετικά εἰσι πλὴν τοῦ εἶναι καὶ τὰ συγγενῆ αὐτῶ ὑπάρχειν, γίγνεσθαι, φῦναι, πεφυκέναι, καταστῆναι, μένειν καὶ ἄλλα. Ἐτι τὰ δοξαστικὰ εὐκέναι, δοκεῖν, φα'ρεσθαι, δηλοῦσθαι κ.τ.λ. Τὰ κλητικὰ λέγεσθαι, ὀνομάζεσθαι, καλεῖσθαι κ.τ.λ. Τὸ αἰρεῖσθαι, ἀποδείκνυσθαι, χειροτονεῖσθαι κ.τ.λ. π. χ. Τὸ πρᾶγμα ὑπάρχει βέλτιστον. — Ὁ Κῦρος ἐγένετο βασιλεὺς. — Οὐ γὰρ αἰχμητῆς πέφυκε Μενέλεως. — Ἀπλοῦς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφυ. — Δοκοῦσιν οἱ Λυκούργου νόμοι ἀκίρητοι διαμέειν. — Ὅστις σοὶ ἀδικώτατος φαίνεται ἄνθρωπος. — Αὐτοὶ νομοθέται κληθήσονται. — Ὁ Δημοσθένης ἐχειροτονήθη τειχοποιός.

§ 574. Τὸ ὀνοματικὸν κατηγορούμενον, ἂν εἶνε ἐπίθετον, συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν· π. χ. Ὁ μαθητῆς ἐστίν ἐπιμελής. — Ἡ χώρα ἐστὶ μεγάλη. — Τὸ δένδρον ἐστίν ὑψηλόν. Ἄν δὲ τὸ κατηγορούμενον εἶνε οὐσιαστικόν, συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον ἀναγκαίως μὲν κατὰ

πῶσιν, τυχαίως δὲ κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν π. χ. Ὁ κύων ἐστὶ ζῴον.—Ἡ Εἰβοιά ἐστὶ νῆσος.

§ 575. Ὅταν τὸ ὑποκείμενον ἐκφράζη γενικὴν ἔννοιαν, τότε τὸ ὀνομαστικὸν κατηγορούμενον, ἂν εἶνε ἐπίθετον, τίθεται κατ' οὐδέτερον γένος ἐνικοῦ ἀριθμοῦ π. χ. Αἱ μεταβολαὶ Λυπηρόν (πᾶσα μεταβολή).—Οἱ παῖδες εἰσὶν ἀνιαρόν (πᾶς παῖς).

§ 576. Τὸ ὀνομαστικὸν κατηγορούμενον ἐκφέρεται καὶ κατὰ γενικὴν, ἥτις σημαίνει α') κτήσιν π. χ. Θουκυδίδης μεγάλης οἰκίας ἦν· β') τὴν ὕλην π. χ. Ἡ οἰκία ἐστὶ λίθου· γ') τὸ τίμημα π. χ. Τὸ βιβλίον ἐστὶ δραχμῆς· δ') ἰδιότητα π. χ. Ἡ ἐτῶν ὡς τριάκοντα· ε') μερισμὸν π. χ. Ἡ Σπάρτη τῶν ὀλιγαρχωποτάτων πόλεων ἐστὶ. Ἡ γενικὴ αὕτη λέγεται γενική κατηγορηματικὴ.

§ 577. Τὸ συνδετικὸν καὶ τὸ ῥηματικὸν κατηγορούμενον τ. ἔ. τὸ ῥῆμα συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατ' ἀριθμὸν καὶ πρόσωπον π. χ. Τῷ ἀνδρὶ ἐγενέσθη ἀγαθῷ.—Τῷ μαθητῷ ἐστον ἐπιμελή.—Ἐγὼ γράφω.—Σὺ ἀναγινώσκεις.—Ὑμεῖς λέγετε.

ΣΗΜ. Οὐχὶ σπανίως συντάσσεται ὑποκείμενον δυϊκοῦ ἀριθμοῦ μετὰ πληθυντικοῦ ῥήματος π. χ. Ἀδελφῶ δύο κοινὸν μέρος κατεργάσατο.

§ 578. Ὅταν τὸ ὑποκείμενον εἶνε γένους οὐδέτερου καὶ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ, τὸ ῥηματικὸν κατηγορούμενον ἐκφέρεται καθ' ἐνικὸν ἀριθμὸν π. χ. Τὰ παιδιά παίζει.—Τὰ ζῶα τρέχει.—Τὰ φύλλα πίπτει. Ἡ σύνταξις αὕτη λέγεται Ἀπτική.

§ 579. Ὅταν τὸ ὑποκείμενον εἶνε περιληπτικὸν ὄνομα, τουτέστιν ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ σημαίνῃ πολλά, τὸ ῥηματικὸν κατηγορούμενον πολλάκις ἐκφέρεται κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμὸν π. χ. Τὸ στρατόπεδον ἀνεχώρουν.—Τὸ πλῆθος οἴονται.—Ἡ πόλις εἰλοντο ἀρχοῦντα. Ἡ σύνταξις αὕτη λέγεται σχῆμα κατὰ τὸ ροούμενον.

§ 580. Ὅταν τὸ ὀνομαστικὸν κατηγορούμενον εἶνε οὐσιαστικόν, τὸ συνδετικὸν πολλάκις, ὅταν εἶνε προσεχέστερον τούτῳ, συμφωνεῖ πρὸς τὸ κατηγορούμενον κατ' ἀριθμὸν π. χ. Οἱ

σοφισται ἐστι λώδη καὶ διαφθορὰ τῶν συγγιγρομένων.— Ἐστὸν δύο λόφω ἢ Ἰδομένη.

§ 581. Τὸ ὀνοματικὸν κατηγορούμενον παραλείπεται, ὅταν ἐξυπακούηται ἐκ τῶν ἡγουμένων· π. χ. Ἐγὼ μὲν ἀγαθός εἰμι, σὺ δ' οὐκ εἶ (δηλ. ἀγαθός).

§ 582. Τὸ συνδετικὸν εἶναι παραλείπεται α') ἐν ταῖς γνώμαις· π. χ. Βροτῶν δ' ὁ πᾶς ἀστάθμητος αἰὼν· β') ἐπὶ τῶν ἐπιθέτων ῥάδιον, ἀξιον, χαλεπὸν, δῆλον, φανερόν κ.τ.λ. καὶ ἐπὶ τῶν εἰς -τέος ῥηματικῶν· π. χ. Χαλεπὸν πρὸς γαστέρα λέγειν ὦτα οὐκ ἔχουσα.— Διαβατέος ὁ ποταμός· γ') ὅταν παραλαμβάνηται ἐκ τῶν ἡγουμένων ἢ ἐπομένων· π. χ. Οἱ μὲν εἰσιν ἐπιμελεῖς, οἱ δ' οὐ.— Μέτρον δ' αὐτῶ οὐχ ἢ ψυχῆ, ἀλλ' ὁ ῥόμος ἐστίν.

ΣΗΜ. Τὸ εἶναι παραλείπεται καὶ ὅταν ἔχη ὑπαρκτικὴν σημασίαν τ. ἔ. ὅταν σημαίνῃ ὑπάρχειν, ὅτε δὲν δέχεται κατηγορούμενον. Παραλείπεται δὲ ἐπὶ τῶν οὐσιαστικῶν ἀνάγκη, θέμις, ἀκμῆ, χρεῶν, ὦρα, καιρὸς κ.τ.λ. π. χ. Καιρὸς ἀπιέναι.— Ἀνάγκη λέγειν.— Οὐ θέμις ταῦτα ποιεῖν.

§ 583. Καὶ τὸ ῥηματικὸν κατηγορούμενον παραλείπεται, ὅταν ὑπακούηται ἐκ τῶν ἡγουμένων ἢ νοῆται εὐκόλως· π. χ. Δεῦρο Δημόσθερες (ἐνν. ἐλθέ). — Ἐς κόρακας (δηλ. ἔρρε).

§ 584. Καὶ οἱ δύο ὅροι τῆς προτάσεως παραλείπονται, ὅταν ἐκ τῶν ἡγουμένων ἐξυπακούωνται· π. χ. Ἐστὶ Σωκράτης σοφός; ἐστὶ (δηλ. Σωκράτης σοφός). — Πότε ταῦτα ἐγένετο; χθές (δηλ. ταῦτα ἐγένετο).

Β' ΣΥΝΘΕΤΟΣ ΠΡΟΤΑΣΙΣ

§ 585. Σύνθετος λέγεται ἡ πρότασις, ἣτις περιέχει δύο ἢ πλείονα ὑποκείμενα ἢ κατηγορούμενα· π. χ. Σωκράτης καὶ Πλάτων ἦσαν σοφοί.— Ὁ Πλάτων ἐστὶ σοφὸς καὶ ἀγαθός.— Σωκράτης καὶ Πλάτων ἦσαν σοφοὶ καὶ ἀγαθοί.

§ 586. Ἄν τὰ ὑποκείμενα δύο ἢ πλείονα ὄντα εἶνε ἔμφυχα, τὸ κοινὸν ὀνοματικὸν κατηγορούμενον τίθεται εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν κατὰ τὸ γένος τῶν ὑποκειμένων· ἂν δὲ εἶνε ἑτερογενῆ, τίθεται εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν κατὰ τὸ ἐπικρατέ-

στερον γένος· εἶνε δὲ τὸ μὲν ἀρσενικὸν ἐπικρατέστερον τοῦ θηλυκοῦ καὶ τοῦ οὐδέτερου, τὸ δὲ θηλυκὸν τοῦ οὐδέτερου· π. γ. *Σωκράτης καὶ Πλάτων ἦσαν σοφοί.* — *Ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ εἰσὶν ἀγαθοί.* — *Ἰνδαῖκες καὶ παιδία ἦσαν καθήμεναι.*

§ 587. Ἄν τὰ ὑποκείμενα ἑτερογενῆ ὄντα εἶνε ἄψυχα, τὸ ὀνομαστικὸν κατηγορούμενον τίθεται εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν κατ' οὐδέτερον γένος· π. γ. *Λίθοι τε καὶ πλίνθοι καὶ κέραμοι ἀτάκτως ἐρριμμένα οὐδὲν χρήσιμά ἐστιν.*

ΣΗΜ. Ἐνίοτε τὸ κατηγορούμενον ἐπὶ δύο ἢ πλείονων ὑποκειμένων τίθεται κατὰ τὸ γένος καὶ τὸν ἀριθμὸν τοῦ πλησιεστέρου ὑποκειμένου· π. γ. *Νόμος καὶ φόβος ἰκαρὸς ἔρωτα κωλύειν.*

§ 588. Ὅταν τὰ ὑποκείμενα ἄλλα μὲν εἶνε ἔμψυχα, ἄλλα δὲ ἄψυχα, τὸ ὀνομαστικὸν κατηγορούμενον ἐκφέρεται εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν ἢ κατὰ τὸ γένος τῶν ἐμψύχων ὑποκειμένων ἢ κατ' οὐδέτερον γένος· π. γ. *Ἡ τύχη καὶ ὁ Φίλιππος ἦσαν τῶν ἔργων κύριοι.* — *Ἡ καλλίστη πολιτεία τε καὶ ὁ κάλλιστος ἀγὴρ λοιπὰ ἂν εἴη ἡμῖν διελεῖν.*

§ 589. Ἐπὶ δύο ἢ πλείονων ὑποκειμένων τὸ ῥηματικὸν κατηγορούμενον ἐκφέρεται ἀδιαφόρως κατὰ πληθυντικὸν ἢ κατ' ἐνικὸν ἀριθμὸν· π. γ. *Σωκράτης καὶ Πλάτων φιλοσοφοῦσιν.* — *Ἐσπιατῆρσι Λακεδαιμονίῳς τε καὶ Διότιμοις καὶ Πρωτέας.*

ΣΗΜ. Ἐπὶ δύο ὑποκειμένων τὸ ῥηματικὸν κατηγορούμενον ἔπρεπε νὰ ἐκφέρηται κατὰ δούικον ἀριθμὸν, ἀλλὰ πολλάκις τίθεται ἀντὶ δούικου πληθυντικός.

§ 590. Ἐπὶ δύο ἢ πλείονων ὑποκειμένων διαφόρων προσώπων, τὸ ῥηματικὸν κατηγορούμενον τίθεται εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον πρόσωπον. Εἶνε δὲ ἐπικρατέστερον τὸ μὲν πρῶτον πρόσωπον τοῦ δευτέρου καὶ τοῦ τρίτου, τὸ δὲ δεύτερον τοῦ τρίτου· π. γ. *Ἐγὼ, σὺ καὶ ἐκεῖνος λέγομεν.* — *Σὺ καὶ ἐκεῖνος λέγετε.* — *Ἡμεῖς καὶ ἐκεῖνοι λέγομεν.* — *Ἦμεῖς καὶ ἐκεῖνοι λέγετε.*

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑΙ ΠΤΩΣΕΙΣ
ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΣ

§ 591. Τὴν γενικὴν ἔννοιαν, τὴν ὁποῖαν ἐκφράζουσιν οἱ ὅροι (τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ κατηγο.) τῆς ἀπλῆς ἢ τῆς συνθέτου προτάσεως, ὅταν εἶνε χρεῖα, μερικεύομεν καὶ προσδιορίζομεν ἀκριβέστερον δι' ἄλλων λέξεων, αἰτινες ὀνομαζόνται *προσδιορισμοὶ καὶ συντακτικαὶ πτώσεις* τῆς προτάσεως. Ἀποτελοῦσι δὲ οἱ προσδιορισμοὶ καὶ αἱ συντακτικαὶ πτώσεις μετὰ τοῦ ὅρου, εἰς ὃν ἀναφέρονται, τρόπον τινὰ μίαν ἔννοιαν· π. χ. Ὁ ἐπιμελής μαθητὴς τιμᾶται.— Ἀὕτη ἡ βιβλος ἐστὶν ἐμῆ.— Ἀφειδῆς χρημάτων.— Ὁμοροῶ τινι.— Ὑποτάσσομαι τοῖς νόμοις.— Ἀθηναῖοι ἐπολιόρχησαν καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν.— Σήμερον ἤλθον ἐνταῦθα.

ΣΗΜ. 1. Οἱ προσδιορισμοὶ διαφέρουσι τῶν συντακτικῶν πτώσεων κατὰ τοῦτο, καθ' ὅτι διὰ μὲν τοῦ προσδιορισμοῦ ὀρίζεται μὲν ἀκριβέστερον ἢ λέξις, εἰς ἣν ἀναφέρεται, ἀλλὰ καὶ ἄνευ αὐτοῦ ἀποτελεῖ αὕτη ἔννοια αὐτοτελεῖ· π. χ. ἡ λέξις *μαθητὴς* ἀποτελεῖ ἔννοιαν αὐτοτελεῖ, οἱ δὲ προσδιορισμοὶ *ἐπιμελής, ἀγαθός, ἀμελής, κακός* κ.τ.λ. ὀρίζουσιν ὁποῖος εἶνε ὁ μαθητὴς. Διὰ δὲ τῆς συντακτικῆς πτώσεως ἀποτελεῖται μία ἔννοια μετὰ τῆς λέξεως, εἰς ἣν ἀναφέρεται, καὶ ἄνευ τῆς συντακτικῆς πτώσεως ἡ λέξις ἐκείνη δὲν δύναται ν' ἀποτελέσῃ αὐτοτελεῖ ἔννοιαν· π. χ. *ἀφειδῆς*· τίνας ἀφειδῆς; χρόνον, χρημάτων ἢ τοῦ σώματος; κ.τ.λ.

ΣΗΜ. 2. Ἡ συντακτικὴ πῶσις, ἣτις ἀναφέρεται εἰς ἐνέργητικόν μεταβατικόν ῥῆμα, λέγεται *εἰδικώτερον ἀντικείμενον*· π. χ. Ἀμειῶ τὸν σῶματος.— Πολεμῶ τινι.— Ἀγαπῶ τὸν φίλον. Εἶνε δὲ ἀντικείμενον τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, εἰς τὸ ὁποῖον μεταβιβάνει ἢ ἐνέργεια ἢ ὑπὸ τοῦ ῥήματος δηλευμένη.

1. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

§ 592. Οἱ προσδιορισμοὶ εἶνε α') ὀνομαστικοί, β') ἐπιρρηματικοί.

ΣΗΜ. Οἱ προσδιορισμοὶ προσδιορίζουσι καὶ ἄλλους προσδιορισμούς· π. χ. *τιμῶ τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα*.— *Μαθητὴς μίαν ἐπιμελής*.

Α' ΟΝΟΜΑΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

§ 593. Οἱ ὀνομαστικοὶ προσδιορισμοὶ εἶνε ἐπιθετικοὶ καὶ ὀνομαστικοί.

α' Ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ

§ 591. Οἱ ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ ἐκφέρονται·

α') Δι' ἐπιθέτου· ὡς Ἐπιμελής μαθητής.—Ταχὺς ἵππος.

β') Διὰ μετοχῆς· ὡς Ὁ ἐπιμελούμενος παῖς.

γ') Δι' ἄρθρου· ὡς Ὁ ἀνὴρ. — Οἱ ἄνθρωποι.—Τὰ παιδιά.

δ') Δι' ἐπιθετικῆς ἀντωνυμίας· ὡς Ὁ ἐμὸς φίλος.—Ἡ σὴ μήτηρ.—Ἐκεῖνο τὸ δένδρον.

ε') Δι' οὐσιαστικοῦ σημαίνοντος ἡλικίαν, ἔργον, κατάστασιν, ἐθνικότητα, μάλιστα ὅταν ἀναφέρεται εἰς τὸ ἀνὴρ, γυνή, ἄνθρωπος· ὡς Ἀνὴρ νεαρίας. — Ἀνὴρ στρατιώτης.— Ἀνὴρ ιδιώτης.—Πολίτης ἄνθρωπος.— Ἀνὴρ Πέρσης.— Γραῦς γυνή.

ς') Δι' ἀριθμητικοῦ· ὡς Τρίτη ἡμέρα.

ζ') Διὰ προθέσεως μετὰ τινος οὐσιαστικοῦ λαμβανούσης μορφήν ἐπιθέτου διὰ τοῦ ἄρθρου· ὡς Ἡ κατὰ νόμους τιμωρία.—Οἱ ἐν τῇ πόλει ἄνθρωποι.

η') Διὰ γενικῆς μετὰ τοῦ ἄρθρου· ὡς Ἡ Περικλέους οἰκία.

θ') Δι' ἐπιρρήματος λαμβάνοντος διὰ τοῦ ἄρθρου μορφήν ἐπιθέτου· ὡς Ἡ χθὲς ἡμέρα.—Οἱ πάλοι ἄνθρωποι.

§ 595. Τὰ ἐπίθετα, αἱ μετοχαί, τὸ ἄρθρον, αἱ ἀντωνυμίαι καὶ τὰ ἀριθμητικά, ὅταν εἶνε προσδιορισμοί, συμφωνοῦσι πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον οὐσιαστικὸν κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν· ὡς Μικρὸς παῖς.—Ὁ ἐρχόμενος ἄνθρωπος.—Ὁ ἀνὴρ.—Ὁ σὸς φίλος.—Ἐκτη ἡμέρα.

β' Οὐσιαστικοὶ προσδιορισμοὶ

§ 596. Οὐσιαστικοὶ προσδιορισμοὶ εἶνε τὰ οὐσιαστικά, τὰ ὅποια προσδιορίζουσιν ἄλλα οὐσιαστικά. Εἶνε δὲ οὐσιαστικοὶ προσδιορισμοὶ ἡ παράθεσις, ἡ ἐπεξήγησις καὶ ὁ ἐπιμερισμός.

§ 597. Παράθεσις εἶνε οὐσιαστικόν, τὸ ὅποσον προσδιορίζει ἄλλο οὐσιαστικὸν καὶ ἰσοδυναμεῖ μὲ ἀναφορικὴν πρότασιν. Συμφωνεῖ δὲ πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον οὐσιαστικὸν κατὰ πτώσιν· π. χ. Ὁ ἀεγὸς τὸ ταχύτατον πτηνόν (= ὅ ἐστι ταχύτατον πτηνόν).—Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς.

§ 598. Ἐπεξήγησις εἶνε οὐσιαστικόν, τὸ ὁποῖον σαφηνίζει καὶ ἐπεξηγεῖ γενικὴν ἔννοιαν. Ἐκφράζεται δὲ ἐν τῇ λαλουμένῃ διὰ τοῦ *δηλα δὴ*, καὶ συμφωνεῖ πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον οὐσιαστικὸν κατὰ πτώσιν· π. χ. *Ὁ θάνατος τυγχάνει ὡν δυοῖν πραγμάτων διὰ λύσις, τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος.*

§ 599. Ἐπιμερισμὸς λέγεται ὁ προσδιορισμὸς, καθ' ὃν εἰς οὐσιαστικὸν σημαῖνον ὄλον τι παρατίθενται τὰ δηλοῦντα τὰ μέρη τοῦ ὄλου οὐσιαστικά· π. χ. *Αὔται αἱ μὲν χρῆσται εἰσι, αἱ δὲ κακαί.* — *Λέγεται ψυχὴ ἢ μὲν τοῦν ἔχει, ἢ δὲ ἄνοιαν.*

γ) Προσδιορισμοὶ διὰ πλῆγίαις πτώσεως

§ 600. Οἱ ὀνομαστικοὶ προσδιορισμοὶ προσδιορίζουσι καὶ κατὰ μίαν τῶν πλῆγιων πτώσεων τὴν λέξιν, εἰς ἣν ἀναφέρονται.

1) Προσδιορισμὸς διὰ γενικῆς

§ 601. Γενικὴν οὐσιαστικοῦ λαμβάνουσι προσδιορισμὸν οὐσιαστικὰ καὶ ἐπίθετα.

§ 602. Ἡ ἐπὶ τῶν οὐσιαστικῶν γενικὴ σημαίνει

α') Τὸν κτήτορα, τὸν δεσπότην· π. χ. *Ἄγρος Περικλέους.*
— *Βιβλίον μαθητοῦ.*

β') Τὴν ὕλην· π. χ. *Οἰκία λίθου.* — *Ἄνδριος χαλκοῦ.*

γ') Ἀξίαν· π. χ. *Οἰκία ταλάρτου.* — *Βιβλίον δραχμῆς.*

δ') Ἰδιότητα (ἡλικίαν, μέτρον)· π. χ. *Ἄνθρω τριακότα ἐτῶν.* — *Ὀδὸς πέντε σταδίων.*

ε') Αἰτίαν· π. χ. *Γραφὴ ἀσθεσίας.* — *Εὐθνή κλοπῆς.*

ς') Τὸ διηρημένον ὄλον· π. χ. *Ἄνθρω τοῦ δήμου.* — *Τροχὸς τῶν κεραμικῶν.*

ζ') Ῥηματικὴν σχέσιν ὑποκειμένου ἢ ἀντικειμένου, ὅσκις τοῦ προσδιοριζομένου οὐσιαστικοῦ μεταβαλλομένου εἰς ῥῆμα ἢ γενικὴ γίνεται ὑποκείμενον ἢ ἀντικείμενον· π. χ. *Ἡ νίκη τῶν Περσῶν* (= ἐνίκησαν οἱ Πέρσαι). — *Ἡ ἀγάπη τῆς πατρίδος* (= ἀγαπᾷ τις τὴν πατρίδα).

ΣΗΜ. Ἐνίστε τὸ αὐτὸ οὐσιαστικὸν προσδιορίζει καὶ ὑποκειμενικὴ καὶ ἀντικειμενικὴ γενική· π. χ. *Ἡ Πέλοπος Πελοποννήσου κατάληψις* (= ὁ Πέλοψ κατέλαβε τὴν Πελοπόννησον).

§ 603. Ἐπιθετα, λαμβάνοντα προσδιορισμὸν γενικὴν οὐσιαστικοῦ, εἶνε μόνον τὰ σημαίνοντα μέρος τοῦ ὅλου τοῦ ὑπὸ τῆς γενικῆς ἐκφραζομένου· π. χ. *Οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων*. — *Οἱ χρηστοὶ τῶν πολιτῶν*. Εἰς ταῦτα ἀνήκουσι καὶ τὰ ὑπερθετικά· π. χ. *Σωκράτης ἀπάντων ἀνδρῶν* (=ἐξ ἀπάντων ἀνδρῶν) *σοφώτατος ἦν*.

2) Προσδιορισμὸς διὰ δ.τικῆς

§ 604. Δοτικὴν λαμβάνουσι προσδιορισμὸν μόνον ῥήματα. Καλεῖται δὲ ὁ προσδιορισμὸς αὗτος *δοτικὴ προσωπικὴ*.

§ 605. Ἡ προσωπικὴ δοτικὴ εἶνε·

α') Δοτικὴ τῆς κτήσεως. Αὕτη σημαίνει τὸ πρόσωπον, εἰς δ' ἀνήκει τι ὡς κτῆμα καὶ τίθεται ἐπὶ τοῦ εἶναι καὶ τῶν συγγενῶν αὐτῶ· π. χ. *Ἔστι μοι χρήματα*. — *Ἐγένετό μοι παῖς*.

β') Δοτικὴ *χαριστικὴ ἢ ἀντιχαριστικὴ*. Αὕτη σημαίνει τὸ πρόσωπον, εἰς δ' φέρει ὠφέλειαν ἢ βλάβην τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος δηλούμενον· π. χ. *Πᾶς ἀγὴρ αὐτῶ ποιεῖ* = πρὸς ὠφέλειαν αὐτοῦ.

γ') Δοτικὴ τῆς ἀναφορᾶς. Αὕτη σημαίνει τὸ πρόσωπον, ὡς πρὸς τὸ ὅποσον ἀληθεύει τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος δηλούμενον· π. χ. *Γέρον γέροντι ἡδίστην γλώτταν ἔχει, παῖς παιδί*.

δ') Δοτικὴ ἠθικὴ. Αὕτη σημαίνει τὸ συμπαθοῦν πρόσωπον· π. χ. *Ὡς καλὸς μοι ὁ πάππος* (= πόσον ὠραῖος εἶνε ὁ πάππος μου).

ε') Δοτικὴ τοῦ ἐνεργουῦντος προσώπου. Αὕτη τίθεται ἐπὶ τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελείου καὶ ἐπὶ τῶν εἰς -τος καὶ -τέος ῥηματικῶν· π. χ. *Ταῦτα εἴρηται μοι*. — *Ἄρα γρουκιδὸν ἐστὶν ἡμῖν*; — *Γραπτέον μοι ἐστὶ τὴν ἐπιστολήν*.

3) Προσδιορισμὸς τῆς αἰτιατικῆς

§ 606. Ἡ αἰτιατικὴ τίθεται ἐπὶ τῶν ἐπιθέτων εἰς δῆλων αἰν τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀνφορᾶς τ. ἔ. τοῦ πράγματος, ὡς πρὸς τὸ ὅποσον ὑπάρχει ἢ ὑπὸ τοῦ ἐπιθέτου δηλουμένη ἰδιότης· π. χ. *Λειρὸς τὴν δῆν*. — *Ταχὺς τοὺς πόδας*.

Β' ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

§ 607. Ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ λέγονται οἱ ἐκπερόμενοι δι' ἐπιρρημάτων ἢ διὰ πλαγίων πτώσεων ἐμπροθέτων ἢ ἀπροθέτων.

§ 608. Οἱ ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ δηλοῦσι τὰς ἑξῆς σχέσεις: 1) τὸν τόπον, 2) τὸν χρόνον, 3) τὸν τρόπον, 4) τὸ ποσό, 5) τὸ κατὰ τι ἢ τὴν ἀναφορὰν καὶ 6) τὸ αἷτιον.

1) Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ τόπου

§ 609. Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ τόπου ἐκφραζει α') τὸν τόπον, ἐν ᾧ ὑπάρχει ἢ γίνεται τι, β') τὸν τόπον, ἐξ οὗ ὀρμάται τι, γ') τὸν τόπον, δι' οὗ διέρχεται τι καὶ δ') τὸν τόπον, εἰς ὃν κατευθύνεται τι.

α') Ὁ τόπος, ἐν ᾧ ὑπάρχει ἢ γίνεται τι, ἦτοι ἢ ἐν τόπῳ στάσις, ἐκφέρεται 1) διὰ τῶν τοπικῶν ἐπιρρημάτων τῶν δηλούντων στάσιν· τοιαῦτα δὲ εἶνε τὰ εἰς-ου, -θι, -σι, -ῆ, οἷ· ὡς αὐτοῦ, παρταχοῦ, ἀλλοθι, Ἀθήρησι(ν), Ἰσθμοῖ, παρταχῆ· καὶ ἄλλκ· ὡς ἄνω, κάτω, ἐκεῖ, ἐνθάδε· π. χ. Ἐρταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς.—Διατρίβω Ἀθήρησιν. 2) Διὰ δοτικῆς μετὰ τῆς προθέσεως ἐν· π. χ. Εἰμί ἐν τῷ βουλευτηρίῳ. 3) Δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς κατὰ· π. χ. Κατ' οἴκους μένω.

β') Ὁ τόπος, ἐξ οὗ ὀρμάται τι, ἦτοι ἢ ἐκ τόπου κινήσις, ἐκφέρεται 1) διὰ τῶν εἰς-θεν ληγόντων ἐπιρρημάτων· π. χ. Ἐρχομαι Ἀθήρηθεν. 2) Διὰ γενικῆς μετὰ τῆς προθέσεως ἐκ ἢ ἀπό (ἢ ἐκ σημαίνει κίνησιν ἐκ τῶν ἔνδον τόπου τινός, ἢ δὲ ἀπό ἀπὸ τῶν πλησίων)· π. χ. Ἐρχομαι ἐκ τοῦ βουλευτηρίου.—Ἐρχομαι ἀπὸ τοῦ βουλευτηρίου.

γ') Ὁ τόπος, δι' οὗ διέρχεται τι, ἦτοι ἢ διὰ τόπου κινήσις, ἐκφέρεται 1) διὰ γενικῆς μετὰ τῆς προθέσεως διὰ· π. χ. Δι' οὐρανοῦ πορεύεται. 2) Δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς προθέσεως κατὰ· π. χ. Κατὰ θάλασσαν ἤλθοι.

δ') Ὁ τόπος εἰς ὃν κατευθύνεται τι, ἦτοι ἢ εἰς τόπον κινήσις, ἐκφέρεται 1) διὰ τῶν εἰς-σε ἢ-δε ληγόντων ἐπιρρημάτων καὶ δι' ἄλλων· π. χ. Πορεύομαι Ἀθήραζε, Μέγαράδε, ἀλλοσε,

Ἡλιθον ἐνθάδε. Χωροῖς ἀρ εἴσω 2) Διὰ γενικῆς μετὰ τῆς προθέσεως ἐπί· π. χ. *Κροῖσος ἐπὶ Σάρδεων ἔφυγε*. 3) Δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῶν προθέσεων εἰς, πρὸς, ἐπί, παρὰ, ὡς π. χ. *Διέβησαν εἰς Ἑλλάσπορον*.—*Ἐφυγον πρὸς τὴν πόλιν*.—*Ἐβοήθει ἐπὶ τὴν θάλατταν*.—*Ἦκω παρὰ βασιλέα, ὡς βασιλέα*.

2) Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ χρόνου

§ 610. Ὁ χρόνος ἐκφέρεται 1) διὰ τῶν χρονικῶν ἐπιρρημάτων π. χ. *Σήμερον ἦλθον*.—*Κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ*. 2) Διὰ γενικῆς ἀπροθέτου πρὸς δήλωσιν τῆς χρονικῆς περιόδου, ἐντὸς τῆς ὁποίας γίνεται τι π. χ. *Ἡ οἰκία χειμῶνος μὲν εὐήλιος ἐστὶ, θέρος δὲ εὐσκιος*. 3) Διὰ γενικῆς μετὰ τῆς προθέσεως πρὸ· π. χ. *Πρὸ μεσημβρίας μετὰ τῆς προθέσεως ἐκ πρὸς δήλωσιν τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἤρξατό τι νὰ γίνηται* π. χ. *Ἐξ ἑωθινοῦ μετὰ τῆς προθέσεως ἐπί· π. χ. Ἐπὶ Κέκροπος μετὰ τῆς προθέσεως διὰ· π. χ. Διὰ πολλοῦ χρόνου εἰδὼν σε* (=μετὰ πάροδον πολλοῦ χρόνου). 4) Διὰ δοτικῆς ἀπλῆς εἰς δήλωσιν τοῦ χρονικοῦ σημείου, καθ' ὃ γίνεται τι π. χ. *Τῇ ὕστεραίᾳ ἀφίκορτο εἰς Κλαζομενάς μετὰ τῆς προθέσεως ἐν εἰς δήλωσιν χρονικῆς περιόδου* π. χ. *Ἐν ἑβδομήκορτα ἔτεσι*. 5) Δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς προθέσεως κατὰ· π. χ. *Οἱ καθ' ἡμᾶς ἄνθρωποι* (=οἱ σύγχρονοι ἡμῶν) μετὰ τῆς προθέσεως μετὰ πρὸς δήλωσιν τοῦ ὕστερον π. χ. *Μετὰ μεσημβρίας*.

ΣΗΜ. Ὁ χρόνος ἐκφέρεται καὶ διὰ χρονικῆς προτάσεως καὶ διὰ χρονικῆς μετοχῆς.

3) Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ τρόπου

§ 611. Ὁ τρόπος ἐκφέρεται 1) διὰ τῶν τροπικῶν ἐπιρρημάτων π. χ. *Εὐ πράττω*.—*Καλῶς λέγεις*. 2) Διὰ γενικῆς μετὰ τῶν προθέσεων ἀπό, ἐκ, μετά, διὰ· π. χ. *Ἡ σοφία οὐκ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου παραγίγνεται τοῖς ἀνθρώποις*.—*Μετὰ δόξης*.—*Διὰ τάχους πορεύομαι*.—*Ἐκ παρτὸς τρόπου*. 3) Διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου ἢ μετὰ τῆς προθέσεως ἐν ἢ σὺν· π. χ. *Παρτὶ τρόπῳ*.—*Σὺν γέλωτι ἦλθον*. 4) Δι' αἰτιατικῆς ἀπροθέτου ἢ ἐμπροθέτου π. χ. *Τοῦτον τὸν τρόπον*.—*Καθ' ἡσυχίαν*.—*Κατὰ κράτος*.

§ 612. Εἰς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ τρόπου ἀνάγεται καὶ ὁ προσδιορισμὸς τοῦ μέσου ἢ ὄργανου. Ἐκφέρεται δὲ τὸ ὄργανον 1) διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου· π. χ. *Οἱ μὲν ῥάβδῳ κρούοντες, οἱ δὲ καὶ βακτηρίᾳ.* 2) Διὰ γενικῆς μετὰ τῆς διὰ προθέσεως· π. χ. *Δι' ὀφθαλμῶν ὀρῶμεν.*

ΣΗΜ. Ὁ τρόπος ἐκφέρεται καὶ διὰ τροπικῆς μετοχῆς.

4) Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ποσοῦ

§ 613. Τὸ ποσὸν ἐκφέρεται 1) διὰ τῶν ποσοτικῶν ἐπιρρημάτων *λίαν, ἄγαν, μάλιστα, σφόδρα* κ.τ.λ. π. χ. *Λίαν ἐπιμελής.*—*Πάνυ καλῶς.* 2) Διὰ γενικῆς εἰς δήλωσιν τοῦ τιμῆματος· π. χ. *Τῶν πόρων πωλοῦσιν ἡμῖν τάγαθὰ οἱ θεοί.* 3) Διὰ δοτικῆς ἐπὶ τῶν παραθετικῶν· π. χ. *Ἐνιαυτῷ πρεσβύτερος.*—*Πολλῷ μείζων.* 4) Δι' αἰτιατικῆς πρὸς δήλωσιν ἐκτάσεως· π. χ. *Ἀπέχει ἡ Πλάταια Θηβῶν σταδίους ἑβδομήκοτα.* Καὶ μετὰ τῆς προθέσεως ἐπὶ ὡς *Ἐπὶ πολὺ.*

5) Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς

§ 614. Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς ἐκφέρεται δὲ 1) δι' αἰτιατικῆς· π. χ. *Ἀλγῶ τὸν δάκτυλον.*—*Τυφλὸς τὰ τ' ὦτα τὸν τε ροῦν τὰ τ' ὄμματ' εἶ.* 2) Δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῶν προθέσεων *εἰς, πρὸς, κατὰ*· π. χ. *Διαφέρεις εἰς ἀρετήν.*—*Σωκράτης ἦν πρὸς χεῖμῶνα καὶ θέρος καρτερικώτατος.*—*Καθαρὸς καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν.* 3) Διὰ δοτικῆς· π. χ. *Ἵπερέχει πλούτῳ καὶ δόξῃ.* 4) Δι' ἀπαρεμφάτου· π. χ. *Δειρὸς λέγειν.*—*Φοβεροὶ μὲν ἰδεῖν, δεῖροὶ δὲ μάχην.*

6) Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ αἰτίου

§ 615. Τὸ αἶτιον εἶνε τριῶν εἰδῶν· α') *ποιητικὸν αἶτιον*, β') *προτρεπτικὸν ἢ ἀναγκαστικὸν αἶτιον* καὶ γ') *τελικὸν αἶτιον*.

α') Τὸ ποιητικὸν αἶτιον ἦτοι τὸ ἐνεργοῦν πρόσωπον ἐπὶ μὲν τῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων εἶνε αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον, ἐπὶ δὲ τῶν παθητικῶν ἐκφέρεται 1) διὰ γενικῆς μετὰ τῆς ὑπὸ προθέσεως, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ τῆς *ἐκ, πρὸς, παρά*· π. χ. *Ἀδικοῦμαι ὑπὸ τιος.*—*Ἐκ Θεοῦ δέδοται μοι τοῦτο.*—*Πρὸς πάντων*

(ἢ παρὰ πάντων) ὁμολογεῖται. 2) Διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου, συνήθως ἐπὶ πκλητικοῦ παρκακειμένου καὶ ὑπερσυντελικοῦ καὶ σπανίως ἐπὶ τῶν ἄλλων χρόνων· π. χ. Ταῦτα εἶρηται μοι.

β') Τὸ ἀναγκαστικὸν ἢ προτρεπτικὸν αἴτιον, τουτέστι τὸ αἴτιον τὸ ὁποῖον ἀναγκάζει πρόσωπόν τι νὰ ἐνεργήσῃ, ἐκφέρεται 1) διὰ γενικῆς μετὰ τῶν προθέσεων ὑπό, ἀπό, ἔνεκα· π. χ. Ὑπὸ λύπης ὑβρίζει.— Ἀπὸ τούτου τοῦ τολμήματος ἐπήρθη.— Ὁ δῆμος Ἀθηναίων στεφανοῖ Δημοσθένην ἀρετῆς ἔνεκα. Ἔτι δὲ καὶ διὰ γενικῆς ἀπροθέτου ἐπὶ τῶν ῥημάτων θαυμάζειν, ἐπαινεῖν, μακαρίζειν κ. τ. λ. καὶ τῶν ἐναντίων οἰκτίζειν, ἐλεεῖν καὶ τῶν δικαστικῶν ῥημάτων· π. χ. Θαυμάζω σε τῆς τόλμης.— Ἐπαιρῶ τινα τῆς ἐπιμελείας.— Οἰκτῶ τινα τοῦ παθήματος.— Διώκω τινα δειλίας (=κατηγορῶ τινε ἐπὶ δειλίᾳ). 2) Διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου, ἢ καὶ μετὰ τῆς ἐπὶ προθέσεως· π. χ. Φόβῳ ταῦτα ἐπραττορ.— Ἀθηναῖοι μέγα φρονοῦσιν ἐπὶ τοῖς προγόνοις. 3) Δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς διὰ προθέσεως· π. χ. Διὰ τοῦτο ἤλθορ.

ΣΗΜ. Τὸ ἀναγκαστικὸν αἴτιον ἐκφέρεται καὶ δι' αἰτιολογικῆς μετοχῆς καὶ δι' αἰτιολογικῆς προτάσεως.

γ') Τὸ τελικὸν αἴτιον ἦτοι ὁ σκοπός, πρὸς ὃν φέρεται τὸ ἐνεργοῦν πρόσωπον, ἐκφέρεται· 1) διὰ γενικῆς μετὰ τοῦ ἔνεκα· π. χ. Θεραπεύομεν τὰ δένδρα τοῦ καρποῦ ἔνεκα. 2) Διὰ δοτικῆς μετὰ τῆς ἐπὶ προθέσεως· π. χ. Ἐπὶ σωτηρίᾳ τῆς πόλεως ἐρίγγετο ταῦτα.— Μαρθάνω τι ἐπὶ τέχνῃ, ἐπὶ παιδείᾳ. 3) Δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῶν προθέσεων εἰς, πρὸς, ἐπὶ, κατὰ, διά· π. χ. Ἀνσίμαχος καὶ Μελησίας εἰς συμβουλίην ἡμᾶς παρεκλεσάτην.— Παντοδαπὰ ἠῶρηται ταῖς πόλεσι πρὸς σωτηρίαν.— Πορεύομαι ἐφ' ὕδωρ.— Ἀποδημῶ κατ' ἐμπορίαν.— Διὰ τοῦτο δύο ὧτα ἔχομεν στόμα δὲ ἔν, ἵνα πλείω μὲν ἀκούωμεν, ἤττοτα δὲ λέγωμεν.

ΣΗΜ. Τὸ τελικὸν αἴτιον ἐκφέρεται καὶ διὰ τελικοῦ ἀπαρεμφάτου, τελικῆς μετοχῆς καὶ τελικῆς προτάσεως.

2. ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑΙ ΠΤΩΣΕΙΣ

Α' ΓΕΝΙΚΗ

§ 616. Μετὰ γενικῆς συντάσσονται α') ἐπίθετα, β') ἐπιρρήματα, γ') ῥήματα.

α' Ἐπίθετα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα

§ 617. Τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα ἐπίθετα εἶνε τὰ ἑξῆς·
α') Τὰ ἀξίας καὶ τιμῆματος σημαντικά· π. χ. *Μαθητῆς ἄξιος πολλῶν ἐπαίων. Δόξα χρημάτων οὐκ ὠρητή.*

β') Τὰ ἐπίθετα αἰτιος, ἔροχος, ὑπεύθυνος, ὑπόδικος κ.τ.λ.
π. χ. *Οὗτός ἐστιν αἰτιος πολλῶν ἀγαθῶν. — Ἐροχος θαράτου. — Ὑπεύθυνος πολλῶν ἀδικημάτων.*

γ') Τὰ ἐπιμελείας καὶ ἀμελείας σημαντικά καὶ τὸ φειδωλὸς καὶ ἀφειδῆς· π. χ. *Ἐπιμελής τῶν μαθημάτων. — Ἀμελής τῶν φίλων. — Φειδωλὸς χρημάτων.*

δ') Τὰ μνήμης καὶ λήθης σημαντικά· π. χ. *Μνήμων τῶν ἀγαθῶν. — Ἐπιλήσιμων τῶν εὐεργεσιῶν.*

ε') Τὰ ἐπιτυχίας καὶ ἀποτυχίας σημαντικά· π. χ. *Ἐπιτυχῆς τῶν καιρῶν. — Ἀτυχῆς φίλων.*

ς') Τὰ ἐμπειρίας καὶ ἀπειρίας σημαντικά· π. χ. *Ἐμπειρος τῆς τέχνης. — Ἀπειρος γραμμάτων.*

ζ') Τὰ πληρώσεως καὶ κενώσεως καὶ τὰ μετοχῆς καὶ ἐνδείας σημαντικά· π. χ. *Μεστός σοφίας. — Κενὸς φρενῶν. — Μέτοχος δόξης. — Ἐρημος φίλων.*

η') Τὰ ἀνομοιότητος καὶ διαφορᾶς σημαντικά· π. χ. *Ἀλλότριος τοῦ πράγματος. — Ἐπιστήμη ἐπιστήμης διάφορος.*

θ') Τὰ ὑπεροχῆς καὶ κράτους σημαντικά καὶ τὰ ἐναντία τούτοις· π. χ. *Κύριος ἑαυτοῦ. — Ἐγκρατῆς τῶν ἐπιθυμιῶν.*

ι') Τὰ εἰς -ικὸς ῥηματικά· π. χ. *Ἀρχικὸς ἀνθρώπων.*

ια') Τὰ συγκριτικά· π. χ. *Ἀχιλλεὺς ἦν ἀνδρειότερος Ἀγαμέμνονος. Ἡ γενικὴ αὕτη λέγεται δεύτερος ὅρος τῆς συγκρίσεως.*

ΣΗΜ. Ὁ δεύτερος ὅρος τῆς συγκρίσεως ἐκφέρεται καὶ ὁμοιοπῶτως πρὸς τὸ συγκρινόμενον (α' ὅρον) μεσολαβοῦντος τοῦ συγκριτικοῦ ἢ π. χ. *Ἀχιλλ.*

λεὺς ἦν ἀνδρείότερος ἢ Ἀγαμέμνων.—Εὐριπίδης ἦν σοφώτερος ἢ Σοφοκλῆς.

β') Ἐπιρρήματα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα

§ 618. Μετὰ γενικῆς συντάσσονται καὶ πολλὰ ἐπιρρήματα γινόμενα ἐξ ἐπιθέτων συντασσομένων μετὰ γενικῆς· π. χ. Ἀραξίως τῶν ἑαυτοῦ ἔργων.—Ἐχω ἀπείρωσ τοῦ πράγματος.

γ') Ῥήματα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα

§ 619. Τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα ῤήματα εἶνε τὰ ἐξῆς·

α') Τὰ ἐπιμελείας καὶ ἀμελείας σημαντικὰ καὶ τὸ φεῖδесθαι καὶ ἀφειδεῖν· π. χ. Σωκράτης τοῦ σώματος οὐκ ἠμέλει.—Χρόρου φεῖδου.

β') Τὰ μνήμης καὶ λήθης σημαντικὰ· π. χ. Οἱ γεραῖτεροι ἠδέως τῶν παλαιῶν πράξεων μέμνηται.—Ἐπελαθόμεν τοῦ κινδύρου.

γ') Τὰ ἐπιτυχίας καὶ ἀποτυχίας σημαντικὰ· π. χ. Εἰ ἀγαθοῦ ὠρητοῦ ἐπιτύχοιμι.—Ἀποτυγχάνω τοῦ σκοποῦ.

δ') Τὰ μετοχῆς καὶ μεταλήψεως σημαντικὰ· π. χ. Ὁ ἀρθρωπος θείας μετέσχε μοῖρας.

ε') Τὰ ὑπεροχῆς καὶ κράτους σημαντικὰ καὶ τὰ ἐναντία τούτοις· π. χ. Πλεονεκτῶ, μειονεκτῶ, ὑστερίζω τινας.

ς') Τὰ χωρισμοῦ καὶ ἀπομακρύνσεως σημαντικὰ· π. χ. Ἀπέχει ἡ Πλάταια Θηβῶν σταδίους ἑβδομήκορτα.

ζ') Τὰ ἐνάρξεως καὶ λήξεως σημαντικὰ· π. χ. Ἀρχῶ χειρῶν ἀδίκων.—Πάνομαι τοῦ λόγου.

η') Τὰ αἰσθήσεως σημαντικὰ πλὴν τῶν τῆς ὀράσεως σημαντικῶν· π. χ. Ἀγὴρ ἀψάμενος τῆς χειρὸς ἀνδρός.—Ὀξοῦσι πίττης καὶ παρασκευῆς ρεῶν.—Οὐκ ἀκροώμενοι δὲ τοῦ ἄδοτος ὠρνύετε ἀριστα ἄδειν.

θ') Τὰ ἐφετικά· π. χ. Μὴ πονηροῦ ἔργου ἐφίεσο.—Τοῦ ζῆν οὐδεὶς ὡς ὁ γηράσκων ἐρῶ.

ι') Τὰ ἀπολαυστικά· π. χ. Ἀπολαύω πολλῶν ἀγαθῶν.

ια') Πολλὰ ῤήματα σύνθετα ἐκ τῶν προθέσεων κατὰ, ἐκ, πρὸς, ὑπέρ· π. χ. Καταμαρτυρῶ τινας.—Ἐξέρχομαι τῆς

πόλεως. — Προϊσταμαι τοῦ πλήθους. — Ὑπερέχω τινός.

Β' ΔΟΤΙΚΗ

§ 620. Μετὰ δοτικῆς συντάσσονται α') οὐσιαστικά, β') ἐπίθετα, γ') ἐπιρρήματα, δ') ῥήματα.

α') Οὐσιαστικά μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα

§ 621. Τὰ μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα οὐσιαστικά εἶνε ὀλίγα. Εἶνε δὲ ἐσχηματισμένα ἐξ ἐπιθέτων ἢ ῥημάτων συντασσόμενων μετὰ δοτικῆς· π. χ. Ἐχρημάτισε περὶ φιλίας τοῖς Ἀθηναίοις (φίλος τινί). — Ἡ ἐμὴ τῷ Θεῷ ὑπηρεσία (ὑπηρετῶ τῷ Θεῷ). — Οἱ συνήγοροι αὐτῷ (συνηγورῶ τινι).

β') Ἐπίθετα μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα

§ 622. Τὰ μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα ἐπίθετα εἶνε·

α') Τὰ φιλίας καὶ ἐχθρας σημαντικά· π. χ. φίλος, εὔρους, ἐχθρός, ὠφέλιμος, ἀνωφελής, χρήσιμος, βλαβερός, κακόνους, πολέμιός τινι.

β') Τὰ προσεγγίσεως, μίξεως καὶ κοινωνίας σημαντικά καὶ τὰ ἐναντία τούτοις· π. χ. Ὀμορος, κοινός, συγγενής, ἄμικτός τινι.

γ') Τὰ ταυτότητος, ἰσότητος, ὁμοιότητος καὶ συμφωνίας σημαντικά καὶ τὰ ἐναντία τούτοις· π. χ. ἴσος, ὁμοιος, ἀνόμοιος, παραπλήσιος, ὁ αὐτός τινι.

δ') Τὰ εὐπειθείας καὶ ὑποταγῆς σημαντικά καὶ τὰ ἐναντία τούτοις. π. χ. Εὐπειθής τοῖς ἄρχουσι. — Ὑπήκοος τῷ βασιλεῖ. — Ἀπειθής τῷ πατρί.

ε') Τὰ σημαίνοντα τὸ ἀρμόζον καὶ πρέπον καὶ τὰ ἐναντία τούτοις· π. χ. Μέθη φύλαξιν ἀπρεπέστατον.

ς') Τὰ σύνθετα ἐκ τῶν προθέσεων ἐν, σὺν, ἐπί, πρός· π. χ. ἔμφυτος, σύμμαχος, ἐπίβουλος, πρόσφορός τινι.

γ') Ἐπιρρήματα μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα

§ 623. Μετὰ δοτικῆς συντάσσονται καὶ ἐπιρρήματα γινόμενα ἐξ ἐπιθέτων συντασσόμενων μετὰ δοτικῆς· ἔτι δὲ τὸ ὁμοῦ

καὶ τὸ ἄμα π. χ. Ὅμοίως τοῖς φίλοις. — Τὸ ὕδωρ ἐπίπτετο ὀμοῦ τῷ πηλῷ. — Ἄμα ἡμέρα.

δ') Ῥήματα μετὰ δοτικῆς συντεκασόμενα

§ 624. Τὰ μετὰ δοτικῆς συντεκασόμενα ῥήματα εἶνε·

α') Τὰ μίξεως, προσεγγίσεως καὶ κοινωνίας σημαντικά· μιγνύναι, πελάζειν, κινῶναι, ὀμιλεῖν, διαλέγεσθαι κ.τ.λ. π. χ. Ὅμοιον ὀμοίῳ ἀεὶ πελάζει. — Ὅμιλῶ τοῖς φίλοις ἠδέως.

β') Τὰ φιλικῆς καὶ ἔχθρας σημαντικά (περιποιητικὰ καὶ ἀντιπεριποιητικὰ)· βοηθεῖν, ἀμύνειν, ἐννοεῖν, χαλεπαίνειν, ὀργίζεσθαι κ.τ.λ. π. χ. Βοηθῶ τῇ πατρίδι. — Οἱ στρατιῶται ἐχαλεπαινον καὶ ὀργίζοντο τῷ Κλεάρχῳ.

γ') Τὰ εὐπειθείας καὶ ὑποταγῆς σημαντικά καὶ τὰ ἐναντία τούτοις· π. χ. Πείθεσθε τοῖς ἄρχουσιν. — Ὑποτάσσεσθε τοῖς νόμοις. Ὅμοίως καὶ τὰ ἀκολουθίας σημαντικά· π. χ. Τῇ ἀχαριστίᾳ ἔπεται ἡ ἀναισχυντία.

δ') Τὰ συμφωνίας, ὁμοιώσεως καὶ διαλλαγῆς σημαντικά· ὀμολογεῖν, ὀμοροεῖν, συμφωνεῖν, διαλλάττεσθαι, σπένδεσθαι κ.τ.λ. π. χ. Φιλοσόφῳ ἔοικας. — Τὰ ἔργα οὐ συνῆδει τοῖς λόγοις.

ε') Πολλὰ ῥήματα σύνθετα ἐκ τῶν προθέσεων σύν, ἐν, ἐπί, παρά, πρός· π. χ. Συμβαίνειν, συμπράττειν, συγγίγνεσθαι, ἐμμένειν, ἐπίπτειν, ἐπιτίθεσθαι, ἐπιβουλεύειν, παραμένειν, προσιέναι τινί.

Γ' ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ

§ 625. Μετ' αἰτιατικῆς συντάσσονται μόνον ῥήματα, καὶ ταῦτα εἶνε πάντα τὰ μὴ περιλαμβανόμενα ἐν ταῖς ἀνωτέρω μνημονευθείσαις τάξεσιν.

§ 626. Πολλάκις οἱ Ἕλληνες ἀντὶ νὰ προσδιορίσωσι τὸ ῥῆμα ἐπιρρηματικῶς συνάπτουσιν εἰς αὐτὸ ἀντικείμενον, ὄνομα ἐκ τοῦ αὐτοῦ θέματος ἢ τὴν αὐτὴν ἔχον σημασίαν (σύσταιχον ἀντικείμενον). Τοῦτο δὲ τὸ ὄνομα προσδιορίζουσι δι' ἐπιθέτου ταύτοσήμου τῷ ἐπιρρηματι, δι' οὗ θὰ προσδιωρίζετο τὸ ῥῆμα. Οὕτως ἀντὶ τοῦ ἐρίκῃσαν λαμπρῶς, λέγουσιν ἐρίκῃσαν ῥίκῃ

λαμπράν.— Ἄντι τοῦ ζῆν εὐδαιμόνως, λέγουσι ζῆν εὐδαιμόνα βίον.

ΣΗΜ. 1. Τὸ σύστοιχον ἀντικείμενον πολλάκις παραλείπεται καὶ τότε ὁ ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς αὐτοῦ φέρεται κατ' οὐδέτερον γένος εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν καὶ σπανίως εἰς ἐνικόν· π. χ. *Δεινὰ πέπονθα* (= δεινὰ παθήματα).—*Δέομαι ὑμῶν μέτρια* (= μετρίαν δέησιν).—*Μέγα βοῶ* (= βοήν μεγάλην).

ΣΗΜ. 2. Ῥήματά τινα εἶνε συνθετιμῆνα μετὰ τοῦ ἀντικειμένου εἰς ἓν ῥῆμα· π. χ. *Ἰπποτροφῶ* (= ἵππους τρέφω).—*Σιδηροφροῶ* (= σιδηρον φέρω). Τούτων τινα δέχονται καὶ ἕτερον ἀντικείμενον· π. χ. *Νομοθετῶ τὰ συμφέροντα*.—*Μισθοδοτῶ τοὺς ὀπλίτας*.—*Διφρηλατεῖ τὸν οὐρανό*. *Βουθυτῶ τράγον, αἶν* κ.τ.λ.

ΔΙΠΤΩΤΑ ΡΗΜΑΤΑ

§ 627. Τὸ αὐτὸ ῥῆμα δύναται νὰ συντάσσῃται μετὰ δύο πτώσεων τ. ἔ. ἢ μετὰ δύο αἰτιατικῶν, ἢ μετ' αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς, ἢ μετ' αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς, ἢ μετὰ δοτικῆς καὶ γενικῆς.

1) Ῥήματα μετὰ δύο αἰτιατικῶν συντασσόμενα

§ 628. Τὰ μετὰ δύο αἰτιατικῶν συντασσόμενα ῥήματα εἶνε τὰ ἑξῆς·

α') Τὰ αἰτητικὰ καὶ στερητικὰ· *αἰτεῖν, ἀπαιτεῖν, ἀποστερεῖν, ἀφαιρεῖσθαι* κ.τ.λ. π. χ. *Ἡμᾶς βασιλεὺς τὰ ὄπλα ἀπαιτεῖ*.— *Τὰ ἡμέτερα ἡμᾶς Φίλιπος ἀποστερεῖ*.

β') Τὰ παιδευτικὰ· π. χ. *Πόθεν ἤρξατό σε διδάσκειν τὴν στρατηγίαν*; — *Σὺ με τοῦτο ἐπαίδευσας*.

γ') Τὰ ἐνδύσεως καὶ ἐκδύσεως σημαντικὰ· π. χ. *Ὁ πάππος τὸν Κῦρον στολὴν καλὴν ἐνέδυσσε*.

δ') Τὰ κρυπτικά· π. χ. *Μὴ με ταῦτα ἀποκρύψῃ*.

ε') Τὰ ἱκετευτικὰ, προτροπτικὰ καὶ ἀναμνηστικὰ· π. χ. *Ἀναμνήσω ὑμᾶς καὶ τοὺς τῶν προγόνων κινδύνους*.

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν δύο αἰτιατικῶν ἢ μὲν σημαίνει τὸ πρόσωπον, ἢ δὲ τὸ πρῶγμα.

ς') Τὰ κλητικὰ καὶ δοξαστικὰ καὶ τὰ σημαίνοντα ποίησιν καὶ ἐκλογὴν. Ἐκ τῶν δύο αἰτιατικῶν ἢ μὲν ἐκφράζει τὸ ἀντικείμενον, ἢ δὲ ἑτέρα εἶνε κατηγορούμενον τοῦ ἀντικειμένου·

π. χ. *Τοὺς φιλοσόφους θεῖους προσαγορεύω. — Δαρεῖος Κῦρον σατράπην ἐποίησεν.*

ΣΗΜ. Πολλὰ ῥήματα δέχονται αἰτιατικὴν ἀντικείμενον καὶ σύστημα αἰτιατικῆν π. χ. *Ὁ πατήρ ἐμὲ τὴν τῶν παίδων παιδείαν ἐπαίδευσε.* — Σωκράτης τὰ μέγιστα πάντας τοὺς βουλομένους ὤφειλε.

2) ῥήματα μετ' αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς συντασσόμενα

§ 629. Τὰ μετ' αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς συντασσόμενα ῥήματα εἶνε τὰ ἑξῆς:

α') Τὰ πληρώσεως καὶ κενώσεως σημαντικά· π. χ. *Ζεύγη καὶ ὑποζύγια σίτου γεμισαυτες. — Οὐκ ἐμπλήσετε τὴν θάλασσαν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τριήρων; — Ἔρωσ ἡμῶς ἀλλοτριότητος μὲν κεροῖ, οἰκειότητος δὲ πληροῖ.*

β') Τὰ παύσεως, κωλύσεως καὶ χωρισμοῦ σημαντικά· π. χ. *Παύω τινὰ τῶν ἐπιθυμιῶν. — Τὰ πλοῖα εἶργε τοῦ εἰσπλου.*

γ') Τὰ ἀπλλαγῆς καὶ λύσεως σημαντικά· π. χ. *Ἀπαλλάττω τινὰ τοῦ κινδύνου. — Αὔσορ με τῶν δεσμῶν.*

δ') Τὰ γευστικά· γεύειν, ἐστιῶν καὶ τὰ ὅμοια· π. χ. *Τῶν λόγων ἡμῶς Ἀσσίας εἰστία.*

ε') Τὰ λαμβάνοντα τὴν γενικὴν εἰς δῆλωσιν τοῦ τίνος ἕνεκα γίνεταί τι· π. χ. *Ζηλώ σε τῆς εὐτυχίας. — Μισῶ σε τῆς πονηρίας. — Μέμφομαι τινὰ τοῦ ψεύδους (= ἕνεκα τῆς εὐτυχίας, τῆς πονηρίας, τοῦ ψεύδους).*

ς') Τὰ δικαστικά ῥήματα, εἰς ἃ ἡ γενικὴ τίθεται εἰς δῆλωσιν τῆς αἰτίας ἢ τοῦ ἐγκλήματος· π. χ. *Γράφομαι τινὰ παρατόμων. — Ὑπάγω τινὰ θανάτου (= ἕνεκα θανάτου).*

ζ') Τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀκούειν ἢ μαθάνειν τι παρὰ τινος· π. χ. *Μάθε μου καὶ τάδε.*

η') Πολλὰ ῥήματα σύνθετα ἐκ τῶν προθέσεων πρό, ἐκ, κατά, ἀπό, ἐν οἷς ἡ γενικὴ τίθεται διὰ τὴν πρόθεσιν· π. χ. *Καταγινώσκω τινὸς ὀλιγορίας. — Λεωκράτους ἀπεψήγησαντο θάνατον.*

3) ῥήματα μετ' αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς συντασσόμενα

§ 630. Μετ' αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς συντάσσονται τὰ ἑξῆς ῥήματα:

α') Τὰ δόσεως καὶ προσφορᾶς σημαντικά· π. χ. *Δίδωμι σοι χρήματα.* — Πολλὰ ἀγαθὰ οἱ θεοὶ παρέχουσι τοῖς ἀνθρώποις.

β') Τὰ μίξεως καὶ προσεγγίσεως σημαντικά· π. χ. Ὁ Μιδας τὸν σάτυρον ἐθήρευσε οἰῶν κεράσας τὴν κρήνην. — Προσπελάζω τιρὶ τι.

γ') Τὰ δείξεως, δηλώσεως καὶ ἀγγελίας σημαντικά· π. χ. *δεικνύμαι, ἀγγέλλειν, δηλοῦν, σημαίνειν* τιρὶ τι.

δ') Τὰ ισώσεως καὶ ὁμοιώσεως σημαντικά· π. χ. Ὁ σίδηρος ἰσοῖ τοὺς ἀσθεεῖς τοῖς ἰσχυροῖς ἐν τῷ πολέμῳ. — *Εἰκάζω* τιρὶ τι.

ε') Τὰ σύνθετα τὰ λαμβάνοντα τὴν δοτικὴν διὰ τὴν πρόθεσιν· π. χ. *Ταύτη τῇ ὁδῷ οἱ πολέμοι οὐ προσέχουσι τὸν ροῦν.*

4) ῥήματα μετὰ δοτικῆς καὶ γενικῆς συντασσόμενα

§ 631. Μετὰ δοτικῆς καὶ γενικῆς συντάσσονται τὰ ἐξῆς ῥήματα·

α') Τὰ μεταδοτικὰ καὶ παραχωρητικά, τῆς μὲν γενικῆς δηλούσης τὸ πρᾶγμα, ἐξ οὗ μέρος μεταδίδεται, τῆς δὲ δοτικῆς τὸ πρόσωπον, εἰς ὃ γίνεται ἡ μετάδοσις· π. χ. *Μεταδίδωμι σοι τοῦ ἐν τῇ ἐμῇ ψυχῇ πλοῦτου.* — *Τίς ἂν οἰκέτη παραχωρήσειε τῶν ἑαυτοῦ;*

β') Τὰ συμμετοχῆς σημαντικά· π. χ. *Μετεσχῆκαμεν ὑμῖν καὶ ἱερῶν τῶν σεμνοτάτων καὶ θυσιῶν καὶ ἐορτῶν τῶν καλλίστων.* — *Κοινωνῶ σοι τῆς εὐδαιμονίας.*

ΠΕΡΙ ΡΗΜΑΤΟΣ

Α' ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΙΑΘΕΣΩΝ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ

ΣΗΜ. Τί λέγεται διάθεσις ἰδὲ ἐν § 275.

1) Ἑνεργητικὴ διάθεσις.

§ 632. Τὰ ἐνεργητικὰ ῥήματα διαίρουσιν εἰς μεταβατικά καὶ ἀμετάβατα. Καὶ μεταβατικὰ μὲν λέγονται ἐκεῖνα, τῶν ὁποίων ἡ ἐνέργεια μεταβαίνει εἰς ἄλλο τι πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον καλεῖται ἀντικείμενον· π. χ. *Γράφω ἐπιστολὴν.* Ἄ-

μετάβατα δὲ λέγονται ἐκεῖνα, τῶν ὁποίων ἡ ἐνέργεια περιορίζεται ἐν αὐτῷ τῷ ὑποκειμένῳ· π. χ. βαίνω, τρέχω.

§ 633. Ῥήματά τινα ἐνεργητικὰ λαμβάνονται καὶ μεταβατικά καὶ ἀμετάβατα· π. χ. Ἔχω τι (= κατέχω, κρατῶ τι). Ἔχε δὴ (= σιώπα). Ἔχω καλῶς (= διάκειμαι καλῶς). Εἰσβάλλω (= εἰσέρχομαι), ἀλλὰ καὶ εἰσέβαλε τὴν στρατιάν.

§ 634. Μεταβατικά τινα συντιθέμενα μετὰ προθέσεων γίνονται καὶ ἀμετάβατα· π. χ. ἐκβάλλει (ἐπὶ ποταμῶν = χύνεσθαι)· ὁ ποταμὸς ἐκβάλλει εἰς τὴν θάλασσαν. Τινὰ δὲ ἀμετάβατα συντιθέμενα μετὰ προθέσεων γίνονται μεταβατικά· π. χ. Διαβαίνω τὸν πορθμόν, τὸν ποταμόν.

ΣΗΜ. Ῥήματά τινα μεταβατικὰ ἔχουσι χρόνους τινὰς μετὰ σημασίας ἀμεταβάτου· π. χ. Σήπω (= κήμνω τι νὰ σαπήσῃ), εἴσηπα (= εἶμαι σάπιος). Ἰστημι (= σταίνω τι), ἔστηκα (= στέκομαι).

2) Παθητικὴ διάθεσις.

ΣΗΜ. Τί λέγεται παθητικὴ διάθεσις ἰδὲ § 275, ἐδ. β'.

§ 635. Τὰ παθητικὰ κυρίως σχηματίζονται ἐκ τῶν ἐνεργητικῶν μεταβατικῶν τῶν συντασσομένων μετ' αἰτιατικῆς· π. χ. Ὁ παῖς γράφει τὴν ἐπιστολήν.— Ἡ ἐπιστολή γράφεται ὑπὸ τοῦ παιδός. Ἴνα δὲ μεταβάλωμεν τὴν ἐνεργητικὴν σύνταξιν εἰς παθητικὴν, τρέπομεν τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἐνεργητικοῦ ῥήματος εἰς ὑποκείμενον τοῦ παθητικοῦ, καὶ τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἐνεργητικοῦ εἰς ποιητικὸν αἴτιον τοῦ παθητικοῦ. Ἴδὲ τὸ ἀνωτέρω παράδειγμα.

§ 636. Ὅταν τὸ ῥῆμα συντάσσεται μετὰ δύο αἰτιατικῶν, ἐν τῇ μεταβολῇ τῆς ἐνεργητικῆς συντάξεως εἰς παθητικὴν γίνεταί ὑποκείμενον τοῦ παθητικοῦ ῥήματος ἡ αἰτιατικὴ, ἡ ὁποία σημαίνει τὸ πρόσωπον, ἡ δὲ σημαίνουσα τὸ πρᾶγμα μένει ἀμετάβλητος· π. χ. Ὁ λάμπρος ἐρέδυσε τὸν Κῦρον στολήν καλήν.— Ὁ Κῦρος ἐρεδύθη ὑπὸ τοῦ λάμπρου στολήν καλήν.

§ 637. Ὅταν τὸ ῥῆμα συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς ἢ μετ' αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς, ἐν τῇ μεταβολῇ τῆς ἐνεργητικῆς συντάξεως εἰς παθητικὴν γίνεται ὑποκείμενον τοῦ παθητικοῦ ῥήματος ἡ αἰτιατικὴ, ἡ δὲ γενικὴ καὶ δοτικὴ συν-

ήθως μένει ἀμετάβλητος· π. χ. *Ἄνω τινὰ τῶν δεσμῶν.*—*Ἄνε-
ται τις τῶν δεσμῶν.*—*Δίδωμι τινα χρήματα.*—*Δίδονται τινα
χρήματα.*

§ 638. Ῥήματα τινὰ ἐνεργητικῆς φωνῆς ἔχουσι σημασίαν
παθητικὴν· π. χ. *Φεύγειν παθητικὸν τοῦ διώκειν.* Ῥαποθη-
σκεῖν παθητικὸν τοῦ ἀποκτείνειν. Ῥεφυγεν ὑπὸ τοῦ δήμου. —
Ῥπέθανεν ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ.

§ 639. Ῥημάτων τινῶν τὸ παθητικὸν ἐκφέρεται περιφρα-
στικῶς· π. χ. *Πληγὰς λαμβάνειν* = *πλήττεσθαι.* — Ῥεπαινον
ἔχειν = *ἐπαιρεῖσθαι.* — *Δίκην δίδομαι* = *τιμωρεῖσθαι.*

§ 640. Ῥνίοτε γίνεται παθητικὸν ἐξ ἄλλου θέματος ἢ τὸ
ἐνεργητικόν· π. χ. *παθητικὸν τοῦ τέθεικα* εἶνε τὸ *κείμαι*, τοῦ
αἰρῶ τὸ *ἀλίσχομαι* (καὶ *αἰροῦμαι*) κ.τ.λ.

3) Μέση διάθεσις.

§ 641. Τὰ μέσα Ῥήματα σημαίνουσιν ἐνέργειαν τοῦ ὑποκει-
μένου ἐπιστρέφουσιν εἴτε ἀμέσως εἴτε ἐμμέσως εἰς αὐτὸ τὸ
ὑποκειμένον. Ῥδὲ καὶ § 275 ἐδ. γ'.

§ 642. Πάντα τὰ μέσα Ῥήματα εἶνε αὐτοπαθῆ. Δύνανται
δὲ νὰ διαιρεθῶσιν εἰς μέσα ἢ αὐτοπαθῆ ἄμεσα καὶ μέσα ἢ αὐ-
τοπαθῆ ἔμμεσα· π. χ. *Λούομαι* = *λούω ἑμαυτόν* (ἄμεσον).—
Πορίζομαι χρήματα = *πορίζω ἑμαυτῷ χρήματα* (ἔμμεσον).

§ 643. Τὰ μέσα ἢ αὐτοπαθῆ ἄμεσα δύνανται ν' ἀναλυθῶσιν
εἰς τὸ ἐνεργητικὸν καὶ τὴν αἰτιατικὴν τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας· π. χ. *Χρίομαι*, *κοσμοῦμαι*, *γυμνάζομαι*, *ὀπλιζομαι* =
χρίω, *κοσμῶ*, *γυμνάζω*, *ὀπλιζῶ ἑμαυτόν.*

§ 644. Τὰ μέσα ἢ αὐτοπαθῆ ἔμμεσα διαιροῦνται

α') εἰς μέσα ἢ αὐτοπαθῆ ὠφελείας, β') εἰς μέσα ἢ αὐτοπαθῆ
διάμεσα, γ') εἰς μέσα ἢ αὐτοπαθῆ δυναμικά.

α') Μέσα ἢ αὐτοπαθῆ ὠφελείας

§ 645. Τὰ μέσα ἢ αὐτοπαθῆ ὠφελείας σημαίνουσιν ἐνέργειαν
τοῦ ὑποκειμένου γινομένην πρὸς ὠφέλειαν αὐτοῦ τοῦ ὑποκειμέ-
νου. Δύνανται δὲ ν' ἀναλυθῶσιν εἰς τὸ ἐνεργητικὸν καὶ τὴν δο-
τικὴν τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας· π. χ. *Πορίζομαι χρήματα*

==πορίζω χρήματα ἑμαυτῷ ἤτοι πρὸς ὠφέλειάν μου.—*Αἰτοῦμαι τι* == ἑμαυτῷ.—*Ἀμύνομαι τινα* == ἀμύνω τινὰ ἑμαυτῷ == ἀποκρούω τινὰ ἀπ' ἑμαυτοῦ.—*Ποιοῦμαι εἰρήνην* == ποιῶ ἑμαυτῷ εἰρήνην.

β') Μέσα ἢ αὐτοπαθῆ διάμεσα

§ 646. Τὰ μέσα ἢ αὐτοπαθῆ διάμεσα σημαίνουνσιν ἐνέργειαν γινομένην εἰς τὸ ὑποκειμένον διὰ μέσου ἄλλου κατ' ἐντολὴν ἢ φροντίδα τοῦ ὑποκειμένου· π. γ. *Διδάσκομαι τὸν υἱόν* (διὰ τοῦ διδασκάλου). — *Οικοδομοῦμαι οἶκον* (διὰ τοῦ οἰκοδόμου). — *Ἀπογράφομαι* (= ἀπογράφω ἑμαυτὸν διὰ τοῦ γραμματέως). — *Κεῖρομαι* (= κεῖρω ἑμαυτὸν διὰ τοῦ κουρέως).

γ') Μέσα ἢ αὐτοπαθῆ δυναμικὰ

§ 647. Τὰ μέσα ἢ αὐτοπαθῆ δυναμικὰ σημαίνουνσιν ἐνέργειαν τοῦ ὑποκειμένου καταβάλλοντος τὰς δυνάμεις καὶ τὰ ἑαυτοῦ μέσα· π. γ. *Παρέχομαι χρήματα* == παρέχω ἐκ τῶν ἑμαυτοῦ χρημάτων.—*Λύτρομαι τινα* == λυτρώνω τινὰ διὰ τῶν ἑμαυτοῦ χρημάτων ἢ μέσων.

ΣΗΜ. Πολλὰ μέσα ῥήματα χάριν ἐμφάσεως λαμβάνουσι καὶ τὴν αὐτοπαθῆ ἀντωνυμίαν π. γ. *Ἐπεσφάξατο ἑαυτόν*.—*Παρέχομαι ἑμάντων πρόθυμον*.

§ 648. 4) Οὐδέτερα διάθεσις.

ΣΗΜ. Τί λέγεται οὐδέτερα διάθεσις ἰδὲ § 275, ἐδ. δ'.

ΑΠΟΘΕΤΙΚΑ ΡΗΜΑΤΑ

§ 649. Ῥήματα παθητικὰ ἢ μέσα ἀρχῆθεν ὄντα, τὰ ὅποια στεροῦνται ἐνεργητικοῦ τύπου, καλοῦνται ἀποθετικά, διότι ἀπέθεσαν, τουτέστιν ἀπέβαλον, τὸν ἐνεργητικὸν τύπον, πολλακίς δὲ καὶ τὴν παθητικὴν ἢ μέσῃν σημασίαν (§ 776, σημ.). Ἀνήκουσι δὲ καὶ εἰς τὰς τέσσαρας διαθέσεις· π. γ. Ἐνεργητικὰ μεταβατικὰ εἶνε τὸ μιμεῖσθαι, μέμψεσθαι κ.τ.λ. Ἀμετάβατα τὸ ἀφικνεῖσθαι, μυκᾶσθαι κ.τ.λ. Παθητικὰ τὸ ἠττάσθαι, ἀλλᾶσθαι κ.τ.λ. Μέσα τὸ μάχεσθαι, κτᾶσθαι κ.τ.λ. Καὶ οὐδέτερα τὸ κεῖσθαι, κοιμᾶσθαι κ.τ.λ.

ΑΠΡΟΣΩΠΑ ΡΗΜΑΤΑ

§ 650. Ἀπρόσωπα ῥήματα λέγονται ὅσα ἀπαντῶσιν εἰς τὸ τρίτον ἐνικὸν πρόσωπον καὶ δὲν ἔχουσιν ὑποκείμενον ὄνομα ἢ ὀνομαστικὴν ἔκφρασιν· π. χ. *Δεῖ, χρή, προσήκει, πρέπει, δοκεῖ, ἔνεστι, εἴμαρται.*

§ 651. Ἀπρόσωπος ἐκφράσεις ἀποτελεῖ καὶ τὸ εἶναι ἢ μόνον ἢ μετὰ τῶν εἰς -τέος ῥηματικῶν ἢ μετ' οὐσιαστικῶν ἀφρημένων, ὡς *καιρός, ἀκμή, ὄρα, ἐλπὶς, κίνδυνος, θέμις, ἢ μετ' οὐδετέρων ἐπιθέτων, ὡς καλόν, δῆλον, ῥᾶδιον, ἄξιον, χαλεπόν* κ.τ.λ.

§ 652. Καὶ προσωπικά τινα ῥήματα λαμβάνονται ἀπρόσωπος εἰς τὸ γ' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς μέσης φωνῆς· π. χ. *Λέγεται, ἄδεται, ὁμολογεῖται, γέγραπται* κ.τ.λ.

§ 653. Ὑποκείμενον τὰ ἀπρόσωπα ῥήματα λαμβάνουσιν ἀπαρέμφατον ἄνευ ἄρθρου· π. χ. *Ἔδοξέ μοι εἰς λόγους σοι ἐλθεῖν.*—*Προσῆκει τοὺς νειεῖς πειθεσθαι τοῖς πατράσι καὶ ταῖς μητράσι.*—*Φύσιν πονηρὰν μεταβαλεῖν οὐ ῥᾶδιον.*

§ 654. Τινὰ ἀπρόσωπα πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἐννοίας των δέχονται οὐχὶ ἀπαρέμφατον, ἀλλὰ πτώσιν· π. χ. *Δεῖ χρημάτων*—*ἐνδεῖα χρημάτων ἐστίν.*—*Μίτεστί μοι τῶν ἀγαθῶν*—*ἔστι μοι μετοχὴ τῶν ἀγαθῶν.*

ΣΗΜ. Ἀντὶ τῆς ἀπρόσωπου συντάξεως ἀπαντᾷ πολλάκις προσωπική· π. χ. *Δίκαιός εἰμι, ἀντὶ τοῦ δίκαιόν ἐστιν.*—*Ἀναγκαῖός εἰμι, ἀντὶ τοῦ ἀναγκαῖόν ἐστιν.*—*Ἐπύαξα ἐλέγετο Κύρῳ δοῦναι χρήματα πολλά, ἀντὶ τοῦ Ἐπύαξαν ἐλέγετο Κύρῳ δοῦναι χρήματα πολλά.*

Β' ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ

α') Περὶ τῆς σημασίας τῶν χρόνων ἐν τῇ ὀριστικῇ

ΣΗΜ. Ἰδὲ καὶ § 282, σημ. 2.

1) Ὁ ἐνεστώς. Ὁ ἐνεστώς σημαίνει· α') πρᾶξιν παροῦσαν καὶ διαρκῆ· π. χ. *γράφω, λέγω.* β') πρᾶξιν κατ' ἔθος ἐπαναλαμβανομένην· π. χ. *Πλοῖον οἱ Ἀθηναῖοι πέμπουσιν εἰς Δῆλον.* γ') πρᾶξιν παρελθούσαν, ὅταν τὸ παρελθὸν ἐπὶ τὸ ζωηρότερον παρίσταται ὡς παρόν (ἱστορικὸς ἐνεστώς)· π. χ. *Ἰ*

ρῆς τῶν Ἀθηναίων ἀφικνοῦνται εἰς τὰ ἐπὶ Θρήκης καὶ καταλαμβάνουσι Ποτίδαιαν. δ') πρᾶξιν ἀληθεύουσαν εἰς πάντα χρόνον· π. χ. Ὁ μὲν πλοῦτος (ἐστὶ) θνητός, ἡ δὲ δόξα ἀθάνατος. ε') πρᾶξιν, ἣν τὸ ὑποκείμενον σκοπεῖ καὶ ἀποπειρᾶται νὰ πρᾶξῃ· π. χ. Ταύτην τὴν δόξαν πείθουσιν ἡμᾶς ἀποβαλεῖν = προσπαθοῦσι νὰ πείσωσιν.

ΣΗΜ. Ἐνίοτε ὁ ἐνεστώς σημαίνει ὅ,τι καὶ ὁ παρακείμενος· π. χ. Ἦττωμαι = καταβάλλομαι καὶ εἰμὶ καταβεβλημένος. — Φεύγω = εἰμὶ ἐναγόμενος καὶ εἰμὶ ἐν ἐξορίᾳ, φυγᾶς. Πάντοτε μὲ σημασίαν παρακειμένου μόνον ἀπαντῶσιν οἱ ἐνεστώτες ἡκω = ἔχω ἔλθῃ καὶ οἴχομαι = ἔχω ἀναχωρήσῃ.

2) Ὁ παρατατικός. Ὁ παρατατικός σημαίνει ἐν τῷ παρελθόντι ὅ,τι ὁ ἐνεστώς ἐν τῷ παρόντι ἤτοι σημαίνει· α') πρᾶξιν παρελθοῦσαν καὶ διαρκῆ· π. χ. Ἐπορεύετο κατὰ τάχος β') πρᾶξιν κατ' ἔθος ἐπαναλαμβανομένην· π. χ. Ἐσφαττορ τῶν ταύρων ὄν ἔλοιεν. γ') πρᾶξιν σκοπούμενην ἐν τῷ παρελθόντι· π. χ. Ὀμήρουσ οὐκ ἐδίδουσαν = οὐκ ἐβούλοντο δοῦναι. — Ἐπειθεν αὐτούς = προσεπάθει νὰ πείσῃ αὐτούς.

ΣΗΜ. Τῶν ῥημάτων, ὧν ὁ ἐνεστώς ἔχει σημασίαν παρακειμένου, τούτων ὁ παρατατικός ἔχει σημασίαν ὑπερσυντελικού· π. χ. Ἐνίκων = εἶχον νικήσῃ. Ἐφευγεν = ἦν φυγᾶς, ἐξόριστος.

3) Ὁ ἀόριστος. Ὁ ἀόριστος δηλοῖ· α') ἀπλῶς τὸ παρελθὸν καὶ παρίσθητι τὴν πρᾶξιν ἀπλῶς παρελθοῦσαν ἢ συμβῆσσαν· π. χ. Ἐγραψα τὴν ἐπιστολήν. β') πρᾶξιν διαρκῆ παρελθοῦσαν ὡς ὁ παρατατικός· π. χ. Ἐβίωσαν χρόνον πολύν. — Ἡ Λακεδαιμόνων ἐκ παλαιότητος καὶ ἠνθρομήθη καὶ αἰεὶ ἀντροάνρευτος ἦν. γ') πρᾶξιν, ἣτις ἤρξατο ἐν τῷ παρελθόντι· π. χ. Ἐθάρσησα = ἔλαβον θάρρος. — Ἐπλούτησα, ἐβασίλευσα = ἐγένονόμην πλούσιος, βασιλεύς. δ') πρᾶξιν συνήθως γινομένην (γνωμικὸς ἀόριστος)· π. χ. Τὰς τῶν φανύλων συνηθείας ὀλίγος χρόνος διέλυσε (= διαλύει συνήθως).

4) Ὁ μέλλων. Ὁ μέλλων σημαίνει· α') πρᾶξιν μέλλουσαν νὰ γίνῃ ἢ στιγμασιῶς ἢ διαρκῶς· π. χ. Εἰ τοῦτο ποιήσομεν, ῥαδίως τὰ ἐπιτήδεια ἔξομεν. — Ἀρξω = θὰ γίνω ἄρχων καὶ θὰ

ἔχω τὴν ἀρχήν. β') πρᾶξιν, ἣν σκοπεῖ νὰ ἐκτελέσῃ τὸ ὑποκείμενον· π. χ. *Τὶ λέξεις*; — τί σκοπεῖς νὰ εἴπῃς;

ΣΗΜ. Ἡ σκοπούμενη καὶ μελετωμένη πρᾶξις ἐκφράζεται καὶ περιφραστικῶς διὰ τοῦ μέλλω καὶ ἀπαρεμφάτου· π. χ. *Μέλλω γράφειν* (ἢ *γράφειν*), *λέγειν* (ἢ *λέξειν*), *πράττειν* (ἢ *πράξειν*) = ἔχω σκοπὸν νὰ εἴπω, νὰ γράψω, νὰ πράξω.

5) Ὁ παρακείμενος. Ὁ παρακείμενος σημαίνει πρᾶξιν παρελθούσαν ἐν ᾧ χρόνῳ γίνεται λόγος περὶ αὐτῆς, ἥς ὅμως τὸ ἀποτέλεσμα σφίζεται ἐν τῷ παρόντι· π. χ. *Γέγραφα τὴν ἐπιστολήν* = ἔχω γράψῃ τὴν ἐπιστολήν καὶ εἶνε γεγραμμένη. — *Ἡ πόλις ἐκτίσται* = εἶνε ἐκτισμένη καὶ σφίζεται ἔτι καὶ νῦν· ἐν ᾧ τὸ ἐκτίσθῃ σημαίνει ὅτι ἐκτίσθῃ ποτέ, χωρὶς νὰ δηλοῖ ὅτι σφίζεται ἔτι καὶ νῦν.

ΣΗΜ. Παρακείμενοί τινες ἔχουσι σημασίαν ἐνεστώτος· π. χ. *Κέκλημαι* = καλοῦμαι. — *Μέμνημαι* = ἐνθυμοῦμαι. — *Οἶδα* = γινώσκω.

6) Ὁ ὑπερσυντέλικος. Ὁ ὑπερσυντέλικος εἶνε ὡς πρὸς τὸ παρελθὸν ὅ,τι ὁ παρακείμενος ὡς πρὸς τὸ παρόν, σημαίνει· δηλαδὴ πρᾶξιν τετελεσμένην ἐν τῷ παρελθόντι· π. χ. *Ἐγεγράφευ τὴν ἐπιστολήν* = εἶχον γράψῃ τὴν ἐπιστολήν καὶ ἦτο γεγραμμένη. — *Τοῦ ἐπιγυρομένου θέρου αἱ σπορδαὶ διελέλυντο* = εἶχον διαλυθῆ καὶ ἦσαν διαλελυμένοι.

7) Ὁ τετελεσμένος μέλλων. Ὁ τετελεσμένος μέλλων εἶνε ὡς πρὸς τὸ μέλλον ὅ,τι ὁ παρακείμενος ὡς πρὸς τὸ παρόν, σημαίνει· δηλαδὴ πρᾶξιν, ἥτις εἰς τὸ μέλλον θὰ εἶνε τετελεσμένη· π. χ. *Νῦν δ' ἐκ δόμων ἄξιμος ἐκβεβλήσομαι* = θὰ εἶμαι καὶ θὰ μένω ἐκβεβλημένος. *Μεμνήσομαι* = θὰ ἔχω τι ἐν τῇ ἐμαυτοῦ μνήμῃ, θὰ ἐνθυμῶμαι.

β') Περὶ τῆς σημασίας τῶν χρόνων ἐν ταῖς λοιπαῖς ἐγκλίσεσι, τῷ ἀπαρεμφάτῳ καὶ τῇ μετοχῇ

§ 655. Εἶδομεν ἀνωτέρω ὅτι πάντες οἱ χρόνοι τῆς ὀριστικῆς, πλὴν τοῦ ἀορίστου, ὅστις σημαίνει ἀπλῶς χρόνον, σημαίνουσι καὶ τὴν χρονικὴν ποιότητα τῆς πράξεως, τὸ τετελεσμένον δηλαδὴ ἢ τὸ διαρκὲς αὐτῆς. Ἐν ταῖς λοιπαῖς ἐγκλίσεσιν ἐκφράζουσι τὴν αὐτὴν ποιότητα, ἣν καὶ ἐν τῇ ὀριστικῇ, οὐχὶ

ὅμως καὶ τὸ αὐτὸ χρονικὸν σημεῖον. Διότι πάντες οἱ χρόνοι τῆς μὲν ὑποτακτικῆς δηλοῦσι τὸ μέλλον, τῆς δὲ εὐκτικῆς ποτὲ μὲν τὸ ἐνεστῶς ποτὲ δὲ τὸ μέλλον καὶ ποτε τὸ παρελθόν, τῆς δὲ προστακτικῆς τὸ παρὸν ἢ τὸ μέλλον.

ΣΗΜ. Τὸ ἀπαρέμφατον καὶ ἡ μετοχὴ δὲν δηλοῦσι τὸν χρόνον, ἀλλὰ μόνον τὴν χρονικὴν ποιότητα τῆς πράξεως. Ὁ χρόνος δηλοῦται ὑπὸ τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται τὸ ἀπαρέμφατον ἢ ἡ μετοχὴ· διότι τὸ ἀπαρέμφατον καὶ ἡ μετοχὴ δύναται νὰ συναφθῇ μετὰ παντὸς χρόνου τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται· π. χ. *Βούλομαι λέγειν, ἠβουλόμην λέγειν* κ.τ.λ. *ρελῶν λέγει, ρελῶν ἔλεγε, ρελῶν λέξει* κ.τ.λ.

Γ' ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΓΚΛΙΣΕΩΝ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ

ΣΗΜ. Τί λέγεται ἐγκλίσις ἰδὲ ἐν § 278.

§ 656. Ἡ χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων ἐξετάζεται ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων ἢ κυρίων προτάσεων καὶ ἐπὶ τῶν ἐξηρημένων ἢ ὑποτελῶν προτάσεων.

§ 657. Αἱ κύρια ἢ ἀνεξάρτητοι προτάσεις διακροῦνται εἰς προτάσεις κρίσεως καὶ προτάσεις ἐπιθυμίας.

Ἐπὶ μὲν τῶν κυρίων ἢ ἀνεξαρτήτων προτάσεων τῆς κρίσεως τίθεται· α') ὀριστικὴ πάντων τῶν χρόνων, β) ὀριστικὴ τῶν ἱστορικῶν χρόνων μετὰ τοῦ *ἄν*, γ') εὐκτικὴ μετὰ τοῦ *ἄν*. Ἐπὶ δὲ τῶν κυρίων ἢ ἀνεξαρτήτων προτάσεων τῆς ἐπιθυμίας τίθεται· α') ὀριστικὴ τῶν ἱστορικῶν χρόνων, β') ὑποτακτικὴ, γ') εὐκτικὴ ἄνευ τοῦ *ἄν*, δ') προστακτικὴ.

Α' ΧΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΕΓΚΛΙΣΕΩΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

1) Ἡ ὀριστικὴ

§ 658. Ἡ ὀριστικὴ παριστᾷ τὴν πρᾶξιν ὡς συμβαίνουσαν. Τίθεται δὲ

1. Ἐπὶ τῶν προτάσεων, αἱ ὁποῖαι ἐκφράζουσι κρίσιν πραγματικὴν· π. χ. *Ὁ Πλάτων ἐστὶ σόφρων.*—*Ὁ ἥλιος λάμπει.*

2. Ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων ἐρωτήσεων, δι' ὧν ζητοῦμεν νὰ μάθωμεν τὰ πραγματικῶς συμβαίνοντα· π. χ. *Τίς ἐστὶν οὗτος;*—*Πόθεν ἡμῖν φαίνει, ὦ Σώκρατες;*

3. Ἐν τῇ ἀποδοσει ὑποθετικοῦ λόγου καθ' ἱστορικὸν χρόνον μετὰ τοῦ *ἄν*, καὶ σημαίνει ὅτι δὲν ἐπραγματοποιήθη τι, διότι δὲν πραγματοποιεῖται καὶ ἡ ὑπόθεσις· π. χ. *Εἴ τι εἶχες, ἐδίδους ἄν*.

4. Κατὰ παρατατικὸν ἢ ἀόριστον ἄνευ τοῦ *ἄν* μετὰ τοῦ εἴθε ἢ εἰ γὰρ εἰς δῆλωσιν εὐχῆς μὴ πραγματοποιουμένης· π. χ. *Εἴθε σοι τότε συνεγενόμην*.

ΣΗΜ. Ἡ ἀπραγματοποίητος αὕτη εὐχὴ ἐκφέρεται καὶ περιφραστικῶς διὰ τοῦ ὄφελον καὶ ἀπαρεμφάτου· π. χ. *Εἰ γὰρ ὄφελον ἀποθαπέτῃ*.

2) Ἡ ὑποτακτικὴ

§ 659. Ἡ ὑποτακτικὴ παριστᾷ τὴν πρᾶξιν προσδοκωμένην καὶ ἐπιθυμητὴν ὑπὸ τοῦ λέγοντος. Τίθεται δὲ

1. Εἰς δῆλωσιν προτροπῆς, ἐκφερομένη εἰς τὸ α' πληθυντικὸν πρόσωπον καὶ σπανίως εἰς τὸ α' ἐνικόν· ἢ ἄρνησις εἶνε μὴ· π. χ. *Ἴωμεν*—ἄς ὑπάγωμεν.—*Μὴ φοβηθῶμεν*. Πολλάκις προτάσσονται τὸ ἴθι, ἄγε, φέρε· π. χ. *Ἄγε σκοπῶμεν*.—*Φέρε σκεψώμεθα*.—*Ἴθι δὴ ἀναλογισώμεθα*.

2. Ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων ἐρωτήσεων, δι' ὧν ζητοῦμεν νὰ μάθωμεν τὸ δέον γενέσθαι· ἢ ἄρνησις εἶνε μὴ· π. χ. *ὦ Ζεῦ, τί λέξω*;—*Τί δράσω*;—*Ποῖ τις οὖν φύγη*; Πολλάκις προτάσσεται τῆς ἐρωτήσεως καὶ τὸ βουλεῖ ἢ βούλεσθε· π. χ. *Βουλεῖ σκοπῶμεν*;—*Βούλεσθε ἀκούσωμεν τοῦ ἀνδρός*;

3. Εἰς δῆλωσιν ἀπαγορεύσεως κατ' ἀόριστον χρόνον μετὰ τοῦ μὴ· π. χ. *Μὴ δράσης*.—*Μηδενὶ συμφορὰν ὀνειδίσης*.—*Μηδεὶς νομίση*.

3) Ἡ εὐκτικὴ

§ 660. Ἡ εὐκτικὴ παριστᾷ τὴν πρᾶξιν εὐκτὴν καὶ δυνατὴν. Τίθεται δὲ

1. Εἰς δῆλωσιν εὐχῆς. Πολλάκις προτάσσονται τὰ μόρια εἴθε, εἰ γὰρ καὶ ὡς ἢ ἄρνησις εἶνε μὴ· π. χ. *Γένοιτό μοι λαβεῖν αὐτόν*.—*Εἰ γὰρ γενοίμην, τέκνον, ἀντὶ σοῦ νεκρός*.—*ὦς ἔρις ἀπόλοιτο*.—*Εἴθε μὴ ποτε γροίης ὅς εἰ*.

2. Μετὰ τοῦ *ἄν* εἰς δῆλωσιν τοῦ δυνατοῦ γενέσθαι ἐν τῷ

παρόντι ἢ ἐν τῷ μέλλοντι. π. χ. *Γροίης δ' ἄν ὅτι τοῦθ' οὕτως ἔχει.*—*Παρταχόθερ ἄν τις ἴδοι τὴν ἀγνωμοσύνην αὐτοῦ.*—*Φαίης ἄν, εἰ παρήσθα.*

4) Ἡ προστακτικὴ

§ 661. Ἡ προστακτικὴ παριστᾷ τὴν προζῆν ἐπιθυμητήν, ἣτοι σημαίνει τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ λέγοντος. Τίθεται δὲ

1. Εἰς δῆλωσιν προσταγῆς· π. χ. *"Ἄπτε, παῖ, λύχρον.*

2. Εἰς δῆλωσιν ἀπαγορεύσεως μετὰ τοῦ μὴ ἐπὶ ἐνεστώτος καὶ παρκακισμένου καὶ σπανίως ἐπὶ ἀορίστου (ἐν τῷ γ' προσώπῳ μόνον)· π. χ. *Μὴ γράψε.*—*Μὴ λέγε.*—*Μηδαμῶς σε βία νικησάτω.*

3. Εἰς δῆλωσιν δεήσεως, εὐχῆς ἢ κατάρξας· π. χ. *Χαῖρε, ὑγαίρειε.*—*Μῆτιρ ἄειδε, θεά.*—*"Ἐρρ' εἰς κόρακας.*

4. Εἰς δῆλωσιν προτροπῆς ἢ συμβουλῆς. Προηγούνται δὲ συγρότατα τὰ μόρια ἄγε, φέρε, ἴθι· π. χ. *"Ἰθι δὴ μοι ἀνάγνωθι.*—*"Ἄγε δὴ δότε.*

5. Εἰς δῆλωσιν ἀποδοχῆς ἢ συγκαταθέσεως τοῦ λέγοντος· π. χ. *Λεγέτω περὶ αὐτοῦ, ὡς ἕκαστος γινώσκει.*—*Οὕτως ἐγέτω, ὡς σὺ λέγεις.*—*"Ἔστω.*

Β' ΧΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΕΡΚΑΙΣΕΩΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΞΗΡΤΗΜΕΝΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

1. Εἰδικαὶ προτάσεις

§ 662. Αἱ εἰδικαὶ προτάσεις εἰσάγονται διὰ τῶν συνδέσμων ὅτι καὶ ὡς. Ἐξαρτῶνται δὲ ἐκ ῥήματος λεκτικοῦ ἢ γνωστικοῦ ἢ εἶνε ἐπεξήγησις δεικτικῆς ἀντωνυμίας. Ἡ ἄρνησις εἶνε οὐ· π. χ. *Οὐδ' ὅτι ροσεῖτε πάντες.*—*Λέγει ὅτι ἄξει αὐτοὺς.*—*Τῷ φθόρῳ τοῦτο μόνον ἀγαθὸν πρόσθεσθι ὅτι μέγιστον κακὸν τοῖς ἔχουσιν ἐστίν.*

§ 663. Αἱ εἰδικαὶ προτάσεις, ἂν μὲν ἐξαρτῶνται ἐξ ἀρτι-
κοῦ χρόνου, ἐκφέρονται καθ' ὀριστικὴν ἢ ἀπλήν ἢ ὀριστικὴν ἰστο-
ρικοῦ χρόνου μετὰ τοῦ ἄν ἢ εὐκτικὴν μετὰ τοῦ ἄν· ἂν δὲ ἐξαρ-
τῶνται ἐξ ἱστορικοῦ χρόνου, ἐκφέρονται ἢ κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἢ

κατ' εὐκτικήν· π. χ. λέγει ὅτι ἄξει αὐτούς.— Ἡκουσα ὅτι Περικλῆς πολλὰς ἐπιδὰς ἐπίσταιτο.— Ἐλεγον ὅτι Κῦρος τέθνηκε.— Γινώσκω ὅτι οὐδεὶς ἂν ἐμπέσοι ζῆλος, καὶ Ἐγίνωσκον ὅτι οὐδεὶς ἂν ἐμπέσοι ζῆλος.

ΣΗΜ. 1. Ἐνίοτε ἐξ ἱστορικοῦ χρόνου ἐξαρτᾶται καὶ ὀριστική καὶ εὐκτική· π. χ. Ἐλεγον ὅτι Κῦρος μὲν τέθνηκεν, Ἀριαῖος δὲ πεφευγὼς ἐν τῷ σταθμῷ εἶη.

ΣΗΜ. 2. Ὡς ἀρктиκοὶ χρόνοι πλὴν τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεστώτος, τοῦ μέλλοντος καὶ τοῦ παρακειμένου λαμβάνονται, α') ὁ γνωμικός ἄοριστος, β') αἱ λοιπαὶ ἐγκλίσεις, ὅταν κεῖνται ἀνεξαρτήτως, γ') αἱ ὑποτακτικαί, εὐκτικαί, τὰ ἀπαρέμφρατα καὶ αἱ μετοχαί, ὅταν ἐξαρτῶνται ἐξ ἀρκτηκοῦ χρόνου. Ἱστορικοὶ δὲ χρόνοι πλὴν τῆς ὀριστικῆς τοῦ παρατατικοῦ, τοῦ ἄοριστου καὶ τοῦ ὑπερσυντελικοῦ λαμβάνονται α') ὁ ἱστορικός ἐνεστώς, β') αἱ ὑποτακτικαί, εὐκτικαί, τὰ ἀπαρέμφρατα καὶ αἱ μετοχαί, ὅταν ἐξαρτῶνται ἐξ ἱστορικοῦ χρόνου.

2. Τελικαὶ προτάσεις

§ 664. Αἱ τελικαὶ προτάσεις εἰσάγονται διὰ τῶν τελικῶν συνδέσμων ἴνα, ὅπως, καὶ ὥς. Ἡ ἄρνησις εἶνε μῆ.

§ 665. Αἱ τελικαὶ προτάσεις, ἂν μὲν ἐξαρτῶνται ἐξ ἀρκτηκοῦ χρόνου, ἐκφέρονται καθ' ὑποτακτικήν, ἂν δὲ ἐξ ἱστορικοῦ, κατ' εὐκτικήν καὶ ὑποτακτικήν· π. χ. Δοκεῖ μοι κατακαῦσαι τὰς ἀμάξας ἴνα μὴ τὰ ζεύγη ἡμῶν στρατηγῆ.— Οὐκ ἤγειρόν σε ἴνα ὥς ἦδιστα διάγοις. — Πολλὰ διδάσκεις ἀφθόως διὰ φθόρον, ἴνα πολλὰ ἀκούω μὴδὲ ἐν μάθῳ. — Ἀβροκόμας τὰ πλοῖα κατέκαυσε ἴνα μὴ Κῦρος διαβῆ.

§ 666. Ὅταν ἡ κυρία πρότασις σημεῖν εὐχὴν ἀπραγματοποίητον ἢ ὅτι ἐπρεπε νὰ γίνῃ τι, τὸ ὁποῖον δὲν γίνεται, ἡ τελικὴ πρότασις ἐκφέρεται καθ' ὀριστικήν ἱστορικοῦ χρόνου· π. χ. Εἰ γὰρ ὤφελον οἶοί τε εἶναι οἱ πολλοὶ τὰ μέγιστα κακὰ ἐξεργάζεσθαι, ἴνα οἶοί τε ἦσαν αὐτῶν χ.τ.λ.— Εἰ φῶσει οἱ ἀγαθοὶ ἐγίγνωτο, ἐφυλάττομεν ἂν τοὺς νέους ἐν ἀκροπόλει, ἴνα μὴδεὶς αὐτοὺς διέφθειρεν.— Ἐχρῆν σε Πηγάσου ζεῦξαι πτερόν, ὅπως ἐφαίρου τοῖς θεοῖς τραγικώτερος.

3. Αἰτιολογικαὶ προτάσεις

§ 667. Αἱ αἰτιολογικαὶ προτάσεις εἰσάγονται διὰ τῶν συν-

δέσμων ἐπεί, ἐπειδή, ὅτε, ὅτι, διότι, ὡς. Ἡ ἄρνησις εἶνε οὐ.
 § 668. Αἱ αἰτιολογικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται καθ' ὀριστικὴν, κατ' εὐκτικὴν μετὰ τοῦ ἄν καὶ ὀριστικὴν ἱστορικοῦ χρόνου μετὰ τοῦ ἄν. Ἐν δὲ ἐξαρτῶνται ἐξ ἱστορικοῦ χρόνου, δύνανται νὰ ἐξενεχθῶσι κατ' εὐκτικὴν, ὅταν ἡ αἰτία παρίσταται ὡς γνώμη τοῦ ὑποκειμένου τῆς κυρίας προτάσεως· π. χ. Ἄρα τὸ ὄσιον, ὅτι ὄσιόν ἐστι, φιλεῖται ὑπὸ τῶν θεῶν, ἢ, ὅτι φιλεῖται, ὄσιόν ἐστι; — Δέομαι οὖν σου παραμεῖναι, ὡς ἐγὼ οὐδ' ἄν ἐνός ἀκούσαιμι ἡδιον ἢ σοῦ.— Ὅτε ταῦτα πολλὰ γένηται, εἰκὸς ἡμᾶς μῆπω τοὺς τῶν κατηγορῶν λόγους ἠγεῖσθαι πιστοῦς.

4. Συμπερασματικαὶ προτάσεις

§ 669. Αἱ συμπερασματικαὶ προτάσεις εἰσάγονται διὰ τοῦ ὥστε σημαίνουσι δὲ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ὑπὸ τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως δηλουμένου.

§ 670. Αἱ συμπερασματικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται

α') Καθ' ὀριστικὴν, ὅταν τὸ ἀποτέλεσμα παρίσταται ὡς πραγματικόν· π. χ. Οὕτω ἰσχυρόν ἐστὶν ἡ ἀλήθεια, ὥστε πάντων ἐπικρατεῖ τῶν ἀνθρωπίνων λογισμῶν.

β') Καθ' ὀριστικὴν ἱστορικοῦ χρόνου μετὰ τοῦ ἄν καὶ εὐκτικὴν μετὰ τοῦ ἄν, ὅταν τὸ ἀποτέλεσμα παρίσταται ὡς δυνατόν. Ἡ ἄρνησις εἶνε οὐ· π. χ. Οἱ πολῖται ὅπλα κατεσκευάζουσι, ὥστε τὴν πόλιν ὀρθῶς ἠγήσω ἄν πολέμου ἐργαστήριοι εἶναι.— Πλοῖα ὑμῖν πάρεστιν, ὥστε, ὅποι ἄν βούλησθε, ἐξαίφνης ἄν ἐπιπέσοιτε.

γ') Δι' ἀπαρεμφάτου, ὅταν ἐκφράζεται ἀπλῶς τὸ φυσικὸν καὶ εὐλογικὸν ἀποτέλεσμα τοῦ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει λεγομένου, χωρὶς νὰ δηλωθῆται ἂν τοῦτο πραγματικῶς ἐπῆλθεν ἢ ἐπέρχεται ἢ διὰ τι ἄλλοθεν κώλυμα δὲν ἐπῆλθεν. Ἡ ἄρνησις εἶνε μή· π. χ. Ὅργῃ οὕτω χαλεπῇ ἐχρήτο εἰς πάντα ὁμοίως, ὥστε μηδένα δύνασθαι προσιέναι.— Ἐτι δὲ πρὸς τὸ μετρίων δεῖσθαι παιδευμένος οὕτως, ὥστε πᾶν μικρὰ κεκτημένος πᾶν ῥᾶδιως ἔχειν ἀρκούντα.

ΣΗΜ. Αἱ συμπερασματικαὶ προτάσεις αἱ ἐκφράζουσαι τὸ ἐπὶ τίνι ὄρω

γίνεται τι εισάγονται διὰ τοῦ ἐφ' ᾧ τε ἢ ἐφ' ᾧ μετ' ἀπαρεμφάτου ἢ ὀριστικῆς μέλλοντος. Ἡ ἄρνησις εἶνε μή· π. χ. Ἀφίεμέν σε ἐπὶ τούτῳ, ἐφ' ᾧ τε μηκέτι φιλοσοφεῖτ.

5. Χρονικαὶ προτάσεις

§ 671. Αἱ χρονικαὶ προτάσεις εισάγονται διὰ τῶν χρονικῶν συνδέσμων ἐπεὶ, ἐπειδή, ὅτε, ὀπότε, ἠγίκα, ἄχρι, μέχρι, πρὶν, ἕως, ὡς, ἔστε· καὶ τῶν ἀφ' οὗ, ἐξ οὗ, ἕως οὗ, μέχρι οὗ, ἀφ' οὗτου, ἐξ οὗτου, μέχρι οὗτου.

§ 672. Αἱ χρονικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται

α) Καθ' ὀριστικὴν, ὅταν σημαίνεται τι πραγματικόν· π. χ. Ἐμάχοτο μέχρι Ἀθηναῖοι ἀπέπλευσαν.—Ἔστε αἱ σπονδαὶ ἦσαν, οὐποτε ἐπανόμην ὑμᾶς οἰκτιρῶν.—Ἦρκει τῇ πόλει τὰ τείχη διασφίξειν, ὀπότε οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐρέβαλον.—Οὐ πρότερον ἐπαύσατο, ἕως τῆρ πόλιν εἰς στάσεις κατέστησαν.

β) Καθ' ὑποτακτικὴν μετὰ τοῦ ἄν, ὅταν σημαίνεται προσδοκώμενόν τι ἢ ἀόριστος ἐπανάληψις πράξεώς τινος· π. χ. Ἐπειδὴν σὺ βούλη διαλέγεσθαι, τότε σοι διαλέξομαι.—Μαίρομεθα πάντες, ὀπότεν ὀργιζώμεθα.

γ) Κατ' εὐκτικὴν ἄνευ τοῦ ἄν, ὅταν παρίσταται τι ὡς σκέψις τοῦ λέγοντος· π. χ. Ὄπότε τὸ φιλοσοφεῖν αἰσχρὸν ἠγῆσαιμην εἶναι, οὐδ' ἄν ἄνθρωπον νομίσαιμι ἐμαυτὸν εἶναι.

ΣΗΜ. Τὸ πρὶν, ὅταν ἡ κυρία πρότασις εἶνε ἀποφατικὴ, συντάσσεται ὅπως καὶ οἱ λοιποὶ χρονικοὶ σύνδεσμοι· ὅταν δὲ εἶνε καταφατικὴ, συντάσσεται μετ' ἀπαρεμφάτου· π. χ. Βασιλεὺς ἐφάνη, πρὶν καταλῦσαι τὸ στράτευμα πρὸς ἄριστον.

6. Ὑποθετικαὶ προτάσεις

§ 673. Αἱ ὑποθετικαὶ προτάσεις εισάγονται διὰ τῶν ὑποθετικῶν συνδέσμων εἰ, ἐάν, ἄν, ἤν. Ἀποτελοῦσι δὲ μετὰ τῆς κυρίας προτάσεως τὸν ὑποθετικὸν καλούμενον λόγον.

§ 674. Τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου ἢ μὲν πρότασις ἢ περιέχουσα τὴν ὑπόθεσιν λέγεται ἠγούμενον ἢ ὑπόθεσις, ἢ δὲ κυρία πρότασις λέγεται ἐπόμενον ἢ ἀπόδοσις.

§ 675. Οἱ τύποι τῶν ὑποθετικῶν λόγων εἶνε τέσσαρες

Ἑπίθεσις	Ἀπόδοσις
1 <i>Εἰ</i> μεθ' ὀριστικῆς παντός χρόνου	Ὀριστικὴ παντός χρόνου
2 <i>Ἐὰν</i> (ἄν, ἦν) μεθ' ὑποτακτικῆς	Ὀριστικὴ μέλλοντος
3 <i>Εἰ</i> μετ' εὐκτικῆς	Εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἄν.
4 <i>Εἰ</i> μεθ' ὀριστικῆς ιστορικοῦ χρόνου	Ὀριστικὴ ιστορικοῦ χρόνου μετὰ τοῦ ἄν.

1. Ἡ ὑπόθεσις ἐκφέρεται καθ' ὀριστικὴν παντός χρόνου, ὅταν εἶνε καθαρὰ ὑπόθεσις, τ. ἔ. ὅταν δὲν ὑποδηλωθῆται ἢ πρὸς τὴν πραγματικότητα σχέσις αὐτῆς. Ἡ ἀπόδοσις ἐκφέρεται ὡσαύτως καθ' ὀριστικὴν· π. χ. *Εἰ τοῦτο λέγεις, ἀμαρτάνεις.*—*Εἰ φθάσομεν τοὺς πολεμίους κατακαίοντες, οὐδεὶς ἡμῶν ἀποθαρεῖται.*

2. Ἡ ὑπόθεσις ἐκφέρεται διὰ τοῦ *ἐὰν* (ἄν, ἦν) καθ' ὑποτακτικὴν· α') ὅταν ἡ ὑπόθεσις παρίσταται ὡς προσδοκωμένη. Ἡ ἀπόδοσις ἐκφέρεται καθ' ὀριστικὴν μέλλοντος· π. χ. *Ἐὰν σοφὸς γένη, ὦ παῖ, πάντες σοὶ φίλοι καὶ πάντες σοὶ οἰκεῖοι ἔσονται.* β') ὅταν σημαίνεται ἀόριστος ἐπανάληψις πράξεώς τινος. Ἡ ἀπόδοσις ἐκφέρεται καθ' ὀριστικὴν ἐνεστώτος· π. χ. *Ἄπας ὁ λόγος, ἄν ἀπῆ τὰ πράγματα, μάταιόν τι φαίνεται καὶ κενόν.*

3. Ἡ ὑπόθεσις ἐκφέρεται διὰ τοῦ *εἰ* κατ' εὐκτικὴν, ὅταν παρίσταται ὡς ἀπλή σκέψις τοῦ λέγοντος. Ἡ ἀπόδοσις ἐκφέρεται κατ' εὐκτικὴν μετὰ τοῦ ἄν· π. χ. *Εἴ τι ἔχουσ, δοίης ἄν.*—*Ἐὔ ἄν ἔχαι, εἰ τοιοῦτον εἶη ἡ σοφία.*—*Τάχιστα δ' ἄν ἀπαλάγη αὐτοῦ γένοιτο, εἰ πρὸς ἀλλήλους συμβαίημεν.*

4. Ἡ ὑπόθεσις ἐκφέρεται διὰ τοῦ *εἰ* καθ' ὀριστικὴν ιστορικοῦ χρόνου, ἢ δὲ ἀπόδοσις ὡσαύτως καθ' ὀριστικὴν ιστορικοῦ χρόνου μετὰ τοῦ ἄν. Ἐν τῷ τύπῳ τούτῳ καὶ ἡ ὑπόθεσις καὶ ἡ ἀπόδοσις παρίστανται ἀνεκτέλεστοι· π. χ. *Οὐκ ἄν νήσων ἐκράτει, εἰ μὴ τι καὶ ναυτικὸν εἶχεν.*—*Εἰ ἦσαν ἀγαθοὶ ἄνδρες, οὐκ ἄν ποτε ταῦτα ἔπασχον* (ἄρα πάσχουσι ταῦτα, ἐπειδὴ οὐκ εἰσιν ἀγαθοί).

ΣΗΜ. 1. Ὅταν ἡ ὑποθετικὴ πρότασις εἶνε ἀποφατικὴ, τίθεται πάντοτε μὴ.

ΣΗΜ. 2. Πολλάκις ἡ ὑπόθεσις παραλείπεται, καὶ ἡ νοεῖται ἐκ τῶν ἡγουμένων, ἢ λανθάνει ἔν τινι λέξει τῆς κυρίας προτάσεως π. χ. Οὐκ ἐσθίοισι πλείω ἢ δύνανται φέρειν διαρραγεῖεν γὰρ ἄν (= εἰ ἐσθίοιεν πλείω ἢ δύνανται φέρειν).—Ἐκείνωσ δὲ οὐδ' ἄν αὐτοὶ ἀντέλεγον (= εἰ ἐκεῖνο ἐγένετο (ἐκείνωσ)).—Πῶσ ἄν ἀντ' ἐμοῦ σὺ ταῦτα λέξῃσ; (= εἰ γένοιτο τί; (πῶσ)).

ΣΗΜ. 3. Ὅταν δύο ὑποθέσεις ἀντιτίθενται διὰ τοῦ εἰ μὲν, ἐὰν μὲν, εἰ δέ, ἐὰν δέ, ἐνίοτε παραλείπεται ἡ ἀπόδοσις τῆς πρώτης π. χ. Εἰ μὲν ἐρῶ ἱκανῶσ ὑμᾶσ διδάσκω (εὖ ἔξει), εἰ δὲ μὴ, καὶ παρὰ τῶν προγεγενημένων μαρθάνετε.

7. Ἐνδοτικαὶ προτάσεις

§ 676. Αἱ ἐνδοτικαὶ προτάσεις εἰσάγονται διὰ τῶν εἰ καὶ, ἐὰν καὶ, καὶ εἰ, καὶ ἐὰν, καὶ ἀποφατικῶσ διὰ τῶν εἰ καὶ μὴ, ἐὰν καὶ μὴ, οὐδ' εἰ, οὐδ' ἐὰν (μὴδ' εἰ, μὴδ' ἐάν). Ἐκφέρονται δὲ ὅπως καὶ αἱ ὑποθετικαὶ προτάσεις π. χ. Εἰ καὶ μὴ βλέπεις, φρονεῖσ δ' ὅμως.—Οὐδ' ἄν δεκάκις ἀποθάρη Φίλιππος, οὐδὲν μᾶλλον ὑμεῖσ γε κινήσεσθε.

8. Ἀναφορικαὶ προτάσεις

§ 677. Αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις εἰσάγονται διὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων. Εἶνε δὲ 1) Προσδιοριστικαὶ ἀναφορικαί. 2) Ὑποθετικαὶ ἀναφορικαί. 3) Τελικαὶ ἀναφορικαί. 4) Συμπερασματικαὶ ἀναφορικαὶ καὶ 5) Αἰτιολογικαὶ ἀναφορικαί.

1. Αἱ προσδιοριστικαὶ ἀναφορικαὶ προτάσεις προσδιορίζουσι λέξιν τινὰ τῆς προτάσεως, ἥτις δυνατὸν καὶ νὰ παραλείπηται. Ἐκφέρονται δὲ καθ' ὀριστικὴν, ὑποτακτικὴν, ὀριστικὴν ἱστορικῶ χρόνου μετὰ τοῦ ἄν καὶ εὐκτικὴν μετὰ τοῦ ἄν π. χ. Ζεὺσ, ὅσ ἐφορᾷ πάντα καὶ κρατῶνει.—Εἰσ καιρὸν ἡμῶν Ἄντοσ ὁδε παρακαθέζεται, ᾧ μεταδῶμεν τῆς συζητήσεωσ.—Ἰπποκράτης παρ' ἐμὲ ἀφικόμεωσ οὐ πείσεται, ἄπερ ἄν ἔπαθεν ἄλλω τῷ ουγγενόμεωσ τῶν σοφιστῶν.

2. Αἱ ὑποθετικαὶ ἀναφορικαὶ προτάσεις ἰσοδυναμοῦσι μὲ ὑποθετικᾶσ προτάσεις καὶ ἐκφέρονται ὅπως καὶ ἐκεῖναι ἤτοι α')

καθ' ὀριστικὴν π. χ. Ἐπιρίγεται ὅστις νεῖν μὴ ἐτύγγαυεν ἐπιστάμενος (= εἰ μὴ τις ἐτύγγαυεν ἐπιστάμενος νεῖν). Β') Καθ' ὑποτακτικὴν μετὰ τοῦ ἄν, ὅταν σημαίνεται προσδοκώμενόν τι ἢ ἀόριστος ἐπανάληψις πράξεώς τινος· π. χ. Τῷ ἀνδρὶ, ὃν ἄν ἐλησθε, πείσομαι (= εἰάν τινα ἔλησθε).—Οὓς ἄν γνῶσι τούτων τι ἀδικούντας, τιμωροῦνται. Γ') Κατ' εὐκτικὴν, ὅταν παρίσταται τι ὡς σκέψις τοῦ λέγοντος· π. χ. Ὀκροίην ἄν εἰς τὰ πλοῖα ἐμβαίνοιεν, ἃ ἡμῖν δοίη (= εἰ τινα ἡμῖν δοίη).

3. Αἱ τελικαὶ ἀναφορικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται κατὰ μέλλοντα τῆς ὀριστικῆς· π. χ. Στρατηγοὺς αἰροῦνται, οἳ Φιλίππῳ πολεμήσουσιν (= ἵνα πολεμήσωσιν).

4. Αἱ συμπερασματικαὶ ἀναφορικαὶ προτάσεις σημαίνουσι τὸ ἀποτέλεσμα, ἐκφέρονται δὲ καθ' ὀριστικὴν ἐνεστώτος συνήθως· π. χ. Τίς οὕτως εὐήθης ἐστίν, ὅστις ἀγροεῖ (= ὥστε ἀγροεῖν).

5. Αἱ αἰτιολογικαὶ ἀναφορικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται ὅπως καὶ αἱ καθαρῶς αἰτιολογικαί· π. χ. Αἱ Ἀργεῖαι ἐμακάριζον τὴν μητέρα αὐτῶν, οἷων τέκνων ἐκύρησεν (= διότι τοιούτων τέκνων ἐκύρησεν).

ΣΗΜ. Εἰς τὰς ἀναφορικὰς προτάσεις, αἱ ὅποια ἐκφράζουσι κρίσιν, τίθεται τὸ οὐ, εἰς δὲ τὰς προτάσεις, αἱ ὅποια ἐκφράζουσιν ἐπιθυμίαν, τίθεται τὸ μή.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἑρωτηματικαὶ προτάσεις

§ 678. Αἱ ἐρωτηματικαὶ προτάσεις εἶνε ἢ εὐθεῖαι ἢ πλαγίαι. Καὶ εὐθεῖα μὲν λέγεται ἢ ἐρωτηματικὴ πρότασις, ὅταν δὲν ἐξαρτᾶται ἐκ τινος ῥήματος, ἀλλ' ἐκφέρεται κατ' εὐθεῖαν ὑπὸ τοῦ ἐρωτῶντος, πλαγία δὲ λέγεται, ὅταν ἐξαρτᾶται ἐκ ῥήματος· π. χ. Πῶς ἔχεις; (εὐθεῖα ἐρώτησις). — (Ὁ δεῖνα) ἐρωτᾷ με ὅπως ἔχω (πλαγία ἐρώτησις).

§ 679. Ἡ εὐθεῖα ἐρωτηματικὴ πρότασις εἰσάγεται διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων ἢ ἄνευ ἐρωτηματικῆς λέξεως. Ἐκφέρεται δὲ καθ' ὀριστικὴν παντὸς χρόνου, ὀριστικὴν ἱστορικοῦ χρόνου μετὰ τοῦ ἄν, ὑποτακτικὴν καὶ εὐ-

κτικὴν μετὰ τοῦ ἄν· π· χ. Πότε ἤλθες;—Τίς οὐκ ἂν ἐποίησε ταῦτα;—Εἶπω τι τῶν εἰωθότων, ὧ δέσποτα;—Πῶς ἂν δυνηθείης τοῦτο ποιῆσαι;

§ 680. Ἡ πλαγία ἐρωτηματικὴ πρότασις εἰσάγεται διὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων, πολλάκις δὲ καὶ διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν ὅπως ἡ εὐθεῖα, καὶ διὰ τοῦ εἰ. Καὶ ἂν μὲν ἐξαρτᾶται ἐξ ἀρκτικοῦ χρόνου, ἐκφέρεται ὅπως καὶ ἡ εὐθεῖα ἐρωτηματικὴ πρότασις· ἂν δὲ ἐξαρτᾶται ἐξ ἱστορικοῦ χρόνου, ἐκφέρεται κατ' εὐκτικὴν συνήθως, πολλάκις δὲ καὶ ὅπως ἡ εὐθεῖα· π· χ. Οὐκ οἶδα ὅστις ἐστὶν οὗτος.—Πολλάκις ἐθαύμασα τίσι ποτὲ λόγοις ἔπεισαν Ἀθηναίους.—Ἐρωτᾷ ὁ Κριτῶν πῶς με θάπτῃ.—Ἡ μήτηρ διηρώτα τὸν Κύρον πότερον βούλοιο μένειν ἢ ἀπιεῖν.—Βουλευσόμεθα ὅπως ἂν ἄριστα διαγωνιζοίμεθα.—Ἐπυθάρετο εἰ ἐποίησε ταῦτα.

§ 681. Πλάγια ἐρωτηματικὰ προτάσεις εἶνε καὶ αἱ εἰσαγόμεναι διὰ τοῦ ὅπως καθ' ὀριστικὴν μέλλοντος καὶ ἐξαρτώμεναι ἐκ ῥημάτων, τὰ ὅποια σημαίνουσι φροντίδα, πρστροπήν καὶ ἐνέργειαν· π· χ. Σκόπει ὅπως τὰ πράγματα σωθήσεται.—Ἐπρασσεν ὅπως βοήθεια ἦξει.—Οἱ πατέρες προνοοῦσι τῶν παιδῶν ὅπως μῆποτε τάγαθὰ αὐτοὺς ἐκλείψει.

§ 682. Καὶ μετὰ τὰ φόβου σημαντικὰ ῥήματα τίθεται πλαγία ἐρωτηματικὴ πρότασις εἰσαγομένη διὰ τοῦ μὴ καὶ μὴ οὐ. Ἐκφέρεται δὲ καθ' ὑποτακτικὴν μὲν, ἂν ἐξαρτᾶται ἐξ ἀρκτικοῦ χρόνου, κατ' εὐκτικὴν δέ, ἂν ἐξαρτᾶται ἐξ ἱστορικοῦ χρόνου· π· χ. Φοβοῦμαι μὴ οὐκ ἀληθὲς ᾖ.—Ἐφοβούμην μὴ οὐκ ἀληθὲς εἴη.—Φοβοῦμαι μὴ τὰ ἔσχατα πάθω.—Ἐφοβούμην μὴ τι πάθωι.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΟΝΟΜΑΤΙΚΩΝ ΤΥΠΩΝ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ

α') Περὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου

ΣΗΜ. Τί ἐστὶν ἀπαρέμφατον ἰδὲ ἐν § 279, 4.

§ 683. Τὸ ἀπαρέμφατον ὡς ῥῆμα μὲν δέχεται ὑποκείμενον, συντακτικὰς πτώσεις καὶ ἐπιρρηματικούς προσδιορισμούς· ὡς ὄνομα δὲ τίθεται ὑποκείμενον, κατηγορούμενον, προσδιορισμός

καὶ ἀντικείμενον· π. χ. Δεῖ σε γράμματα μαθεῖν (ὑποκ. τοῦ μαθεῖν τὸ σέ).—Βούλομαι ταῦτα ποιεῖν (ἀντικ. τοῦ ποιεῖν τὰ ταῦτα).—Οἴομαι σε καλῶς ἔχειν (τὸ καλῶς προσδιορισμὸς τοῦ ἔχειν).—Τὸ ἀμαρτάνειν οὐδὲν θαυμαστόν ἐστιν.—Τὸ χαίρειν οὐκ ἐστὶν εὖ πράττειν.—Αὐτὸ τὸ ἀποθνήσκειν οὐδεὶς φοβεῖται.

§ 684. Ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου εἶνε ἢ αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται τὸ ἀπαρέμφατον (ταυτοπροσωπία), ἢ διάφορον τοῦ ὑποκειμένου τοῦ ῥήματος (ετεροπροσωπία). Καὶ ἐπὶ μὲν ταυτοπροσωπίας τὸ ὑποκείμενον δὲν ἐπαναλαμβάνεται ἐπὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου, ἐπὶ δὲ ετεροπροσωπίας τίθεται κατ' αἰτιατικὴν π. χ. Ἡ πόλις ἐκινδύνευσεν πᾶσα διαφθαρεῖν (ἢ πόλις διαφθαρῆναι).—Ἐλπίζω εὐτυχήσειν (ἐγὼ εὐτυχήσειν).—Σωκράτης ἠγάτο τοὺς θεοὺς πάντα εἰδέειν (τοὺς θεοὺς ὑποκ. τοῦ εἰδέειν).—Ἡγοῦμαι σε ἀγαθὸν εἶναι (σὲ ὑποκ. τοῦ εἶναι).

ΣΗΜ. Ὅταν ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου εἶνε τὸ ἀντικείμενον τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται τὸ ἀπαρέμφατον, δὲν ἐπαναλαμβάνεται ἐπὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου π. χ. Δέομαι σου παραμεῖναι.—Λέγω τινὶ ἐλθεῖν.—Κελεύω σε ἀπιέναι.

§ 685. Τὸ ἀπαρέμφατον καὶ ὡς ὄνομα καὶ ὡς ῥῆμα φέρεται καὶ μετὰ τοῦ ἄρθρου καὶ ἄνευ αὐτοῦ.

§ 686. Ἄνευ ἄρθρου τὸ ἀπαρέμφατον τίθεται

α') Ὑποκείμενον τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων π. χ. Δεῖ λέγειν.—Χρὴ ποιεῖν.—Καιρὸς ἀπιέναι.

β') Ἀντικείμενον τῶν ἐξῆς ῥημάτων

1) Τῶν ἐφετικῶν καὶ τῶν τούτοις ὁμοίων· ἐπίσταθαι, ἐπιθυμεῖν, βούλεσθαι, θέλειν, πειρᾶσθαι κ.τ.λ. 2) τῶν σημαίνοντων δύναμιν ἢ ἰκανότητά πρὸς τι· δύνασθαι, κελεύειν, κωλύειν, ἐπίστασθαι, εἰδέειν, περνεύειν π. χ. Οὐτ' ἀκούειν ἢ θέλετε, οὔτε πιστεύειν ἐβούλεσθε.—Ἐπιθυμῶ εἰδέειν.—Ἐφλεμαι τῆς πάσης ἄρξειν.—Πειράσομαι ἀντιδρᾶν.—Οὐ δύναμαι ποιεῖν ταῦτα. Τὸ ἀπαρέμφατον τοῦτο λέγεται τε.λιχὸν ἀπαρέμφατον καὶ ἐν τῇ λαλουμένῃ ἐξηγεῖται διὰ τοῦ γὰ καὶ ὑποτακτικῆς 3) τῶν δοξαστικῶν· ἠγεῖσθαι, οἶσθαι, νομιζειν, δο-

κεῖν, ὑπολαμβάνειν, λογιζεσθαι· 4) τῶν λεκτικῶν· λέγειν, φά-
 ραι, φράζειν, ἀγγέλλειν, ὁμολογεῖν κ.τ.λ. π. χ. Οὐκ αἰσχρὸν
 ἠγεῖ τὰ ψευδῆ λέγειν.—Οἶομαι οὖν βέλτιον εἶναι.—Οὐς φή-
 θης ἐξ ἀθλίωρ εὐδαιμονας γερονέται.—Νομίζω εἶναι θεοῦ.—
 Ἐκ τούτων τῶν λόγων λογιζομαι τοιόνδε τι συμβαίνειν.—
 Ἠγγελεται ἡ μάχη ἰσχυρὰ γερονέται. Τὸ ἀπαρέμφατον τοῦτο
 λέγεται εἰδικὸν ἀπαρέμφατον, καὶ ἐν τῇ λαλουμένη ἐξηγεῖται
 διὰ τοῦ ὅτι καὶ ὀριστικῆς.

ΣΗΜ. Ἄνευ ἄρθρου τίθεται πρὸς τούτοις τὸ ἀπαρέμφατον 1) εἰς δῆλω-
 σιν τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς· π. χ. Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔδοσαν Αἰγι-
 νῆταις θυρέαν οἰκεῖν (ἵνα κατοικῶσιν).— Δεινὸς λέγειν.

§ 687. Τὸ ἀπαρέμφατον τίθεται ἐν τῷ λόγῳ καὶ ἀπολύτως·
 α') εἰς δῆλωσιν προτροπῆς ἀντὶ προστακτικῆς· π. χ. Ὡ ξεῖν',
 ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίοις ὅτι τῆδε κείμεθα τοῖς κείνων ῥή-
 μασι πειθόμενοι· β') εἰς τὰς φράσεις μικροῦ ἢ ὀλίγου δεῖν,
 συνελόντι εἰπεῖν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ὡς εἰκάσαι, ἀπ.λῶς ἢ συν-
 τόμως εἰπεῖν.

β') Περὶ τῆς μετοχῆς

ΣΗΜ. Τί ἐστὶ μετοχὴ ἰδὲ ἐν § 279, 2.

§ 688. Ἡ μετοχὴ ὡς ῥῆμα δέχεται συντακτικὰς πτώσεις
 καὶ ἐπιρρηματικούς προσδιορισμούς· π. χ. Ἐπιθυμῶν δόξης.—
 Πειθόμενος τοῖς ἄρχουσι.—Γράφων ἐπιστολήν.—Εὖ ἔχων.—
 Κακῶς πράττοντες.

§ 689. Ἡ μετοχὴ ὡς ὄνομα τίθεται ἐν τῷ λόγῳ

1) Ἐπιθετικῶς, 2) κατηγορηματικῶς, 3) ἐπιρρηματικῶς.

1. Ἡ μετοχὴ ἐπιθετικῶς. Ἡ μετοχὴ τίθεται ἐν τῷ λόγῳ
 ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς οὐσιαστικοῦ κελῶς καὶ τὸ ἐπίθετον
 ἰσοδυναμεῖ δὲ μὲ ἀναφορικὴν πρότασιν· π. χ. Ὁ ἐπιμελούμενος
 μαθητῆς (=ὃς ἐπιμελεῖται).—Ὁ γράφων παῖς (=ὃς γράφει).

ΣΗΜ. Ὡς τὰ ἐπίθετα κατὰ παράλειψιν τοῦ οὐσιαστικοῦ λαμβάνονται
 ὡς οὐσιαστικά, οὕτω καὶ αἱ μετοχαί· π. χ. Οἱ λέγοντες (=οἱ ῥήτορες).—
 Οἱ ἔχοντες (=οἱ πλούσιοι).—Ὁ νικῶν (=ὁ νικητῆς). Τὸ δὲ οὐδέτερον τῆς
 μετοχῆς ἐνίοτε λαμβάνεται ὡς ἀφηρημένον οὐσιαστικόν· π. χ. Τὸ θαρσοῦν
 (=τὸ θάρρος), τὸ δεδιός (=ὁ φόβος), τὸ βουλόμενον (=ἡ βούλησις).

2. Ἡ μετοχή κατηγορηματικῶς. Ἡ μετοχή τίθεται ἐν τῷ λόγῳ ὡς κατηγορούμενον τοῦ ὑποκειμένου ἢ τοῦ ἀντικειμένου. Διαμβάνουσι δὲ κατηγορηματικὴν μετοχὴν τὰ ἐξῆς ῥήματα.

α) Τὸ εἶναι, γίγνεσθαι καὶ ὑπάρχειν· π. χ. Ἦν οὐδὲν πεπορθῶς (= οὐδὲν ἐπεπόνθει). — Ταῦθ' οὕτως ἔχοντά ἐστι. — Μισοῦντες γίγνονται τοὺς κακοὺς. — Ὑπῆρχον Ὀλύμπιοι δούραμιν τινα κεκτημένοι.

β) Τὰ ῥήματα διαγίγνεσθαι, διατελεῖν, διαγεῖν, τυγχάνειν, λανθάνειν, γθάνειν, οἴχεσθαι, τὰ ὅποια ἐκφράζουσιν ἐπιρρηματικὴν σημασίαν ἀναφερομένην εἰς τὴν μετοχὴν, ἥτις ἐκφράζει τὴν κυρίαν ἔννοιαν· π. χ. Ἐλαθεν ἀποδράς (= λάθρα ἀπέδρα). — Ἐτυγχάνομεν περιπατοῦντες (= τυχαίως περιεπατοῦμεν). — Οὐδὲν ἄλλο ποιῶν διαγεγένηται ἢ διασκοπῶν τὰ τε δίκαια καὶ τὰ ἀδίκαια. — Παρασκευαζόμενοι ταῦτα ὅλην τὴν ἡμέραν διετέλεσαν οἱ Ἀθηναῖοι. — Ὁχρετο φεύγων (= δρομαίως ἔφευγεν).

γ) Τὰ ἐνάρξεως καὶ λήξεως σημαντικά· π. χ. Ἀρξομαι ἀπὸ τῆς ἰατρικῆς λέγων. — Γλαύκωρα οὐδεὶς ἐδύνατο παῦσαι ἐλκόμενόν τε ἀπὸ τοῦ βήματος καὶ καταγέλαστον ὄντα.

δ) Τὰ αἰσθήσεως καὶ γνώσεως σημαντικά· π. χ. Ἦκουσα δὲ ποτε αὐτοῦ καὶ περὶ τῶν γίλων διαλεγόμενον. — Ἡμεῖς ἀδύνατοι ὀρῶμεν ὄντες περιγεγέσθαι. — Οἶδα Σωκράτην δεικνύοντα τοῖς ξυνοῦσιν ἑαυτὸν καλὸν κάγαθόν ὄντα.

ε) Τὰ ψυχικοῦ παθήματος σημαντικά· χαίρειν, ἠδεσθαι, ἀγάλλεσθαι, ἀγαπᾶν, λυπεῖσθαι, ἀχθεσθαι, ἀγατακτεῖν· π. χ. Ὁ Θεὸς πολλάκις χαίρει τοὺς μικροὺς μεγάλους ποιῶν, τοὺς δὲ μεγάλους μικροὺς. — Ἐβαρύνοντο καὶ χαλεπῶς ἔφερον οἰκίας τε καταλιπόντες καὶ ἱερά. — Καὶ τοῦτο μὲν οὐκ αἰσχύρομαι λέγων. — Οἱ Ἀθηναῖοι μετεμέλοντο τὰς σπορὰς οὐ δεξάμενοι.

ς) Τὰ ἀνοχῆς καὶ καρτερίας σημαντικά· περιοῶν, ἀρέχεσθαι, καρτερεῖν, ὑπομένειν, ἀπαγορεύειν· π. χ. Τοὺς ξυμμάχους οὐκ περιούφόμεθα ἀδικουμένους. — Οὐκ ἀποκάμεις μηχανώμενος. — Οὐκ ἀρέξομαι ζῶσα. — Ἀπείρηκα ἤδη ἀσχενα-

ζόμενος καὶ βαδίζων καὶ τρέχων καὶ τὰ ὄπλα φέρων καὶ ἐν τάξει ἰὼν καὶ φυλακὰς φυλάττων καὶ μαχόμενος.

ζ') Τὰ δείξιως καὶ δηλώσεως σημαντικά· π. χ. Ἐπιπλοῦν δὴλον ἐποίησαν ὑπεραχθεσθέστες τῇ Μιλήτου ἀλώσει. — Φαρήσεται ταῦθ' ὠμολογηκῶς. — Ραδίως ἐλεγχθήσεται ψευδόμενος. — Ἡ ψυχὴ ἀθάνατος φαίνεται οὔσα.

3. Ἡ μετοχὴ ἐπιρρηματικῶς. Ἐπιρρηματικῶς τιθεμένη ἐν τῷ λόγῳ ἢ μετοχὴ ἰσοδυναμεῖ μὲ δευτερεύουσαν πρότασιν· σημαίνει δὲ χρόνον, αἰτίαν, σκοπὸν, ὑπόθεσιν, ἔνδοσιν. Ἐπομένως δύναται ν' ἀναλυθῆ εἰς πρότασιν χρονικὴν, αἰτιολογικὴν, τελικὴν, ὑποθετικὴν καὶ ἐνδοτικὴν· π. χ. Πάντας τούτω τῷ τρόπῳ ἠρίθμησαν ἠριθμήσαντες δέ, (= ἐπεὶ δὲ ἠρίθμησαν), κατὰ ἔθνη διέτασσον. — Ἀέρω δὲ τοῦδ' ἔρεκα, βουλόμενος (= ἐπειδὴ βούλομαι) δόξαι σοι ὅπερ ἐμοί. — Ἦκω βουλεύόμενος (ἴνα βουλεύσωμαι). — Τοὺς φίλους εὐεργετοῦντες (= ἐὰν εὐεργετήτε) καὶ τοὺς ἐχθροὺς θυρήσεσθε κολάζειν. — Ἀπολλύωρον τὸν Κυζικηνὸν Ἀθηναῖοι πολλὰκις ἐαυτῶν στρατηγὸν ἤρηται ξένον ὄντα (= καίτοι ἦν ξένος).

ΣΗΜ. Ἡ ἐπιρρηματικὴ μετοχὴ ἢ ἰσοδυναμοῦσα μὲ τελικὴν πρότασιν τίθεται μετὰ τὰ κινήσεως σημαντικὰ ῥήματα κατὰ μέλλοντα τῆς ὀριστικῆς.

§ 690. Ἐπιρρηματικὴ μετοχὴ εἶνε καὶ ἡ σημαίνουσα τρόπον καὶ ἰσοδυναμοῦσα μὲ ἐπιρρηματικὸν προσδιορισμὸν· π. χ. Κύρος ἔπεμπεν ἀγγέλους δῶρα φέροντας (= μετὰ δώρων). Ἀηζόμενοι ζῶσι (= διὰ ληστείας). Ἀχορτίσας (= δι' ἀκοντίσεως) καταβάλλει τὴν ἔλαφον.

§ 691. Ἡ ἐπιρρηματικὴ μετοχὴ τίθεται ἐν τῷ λόγῳ καὶ ἀπολύτως, τουτέστιν ἔχει ὑποκείμενον λέξιν μὴ ὑπάρχουσαν ἐν τῇ προτάσει, ἣν προσδιορίζει. Ἐκφέρεται δὲ κατὰ γενικὴν καὶ αἰτιατικὴν πτώσιν.

α') Κατὰ γενικὴν (γενικὴ ἀπόλυτος)· π. χ. Ναυμαχίας πρὸς τὴν σελήνην γενομένης τέτταρας τριήρεις λαμβάνει Γοργώπας. — Τετράπουρον τὸ γένος αὐτῶν ἐφύετο ἐκ ταύτης τῆς προφάσεως, θεοῦ βάσεις ὑποτιθέτοσ τοῖς μᾶλλον ἄφροσιν. — Θεοῦ θέλοστος, οὐδὲν ἰσχύει φθόνος.

β') Κατ' αἰτιατικὴν ἐπὶ τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων (αἰτιατικὴ ἀπόλυτος) π. χ. Ἐξὸρ ἡμῶν ζῆν, μὴ καλῶς αἰρώμεθα μ.ἀ.λλορ τε.λευτάρ.—Παρεκε.λευτότο κραυγῆ οὐκ ὀ.Μγγη χρώμενοι, ἀδύνατορ ὄρ ἐν νυκτὶ ἀ.λλῶ τῶ σημήναι.—Ταῦτα ἔπραττε δέορ ἔτερα πράττειρ.

ΣΗΜ. Αἱ ἐπιρρηματικαὶ μετοχαὶ πολλῆς λαμβάνουσι καὶ μόρια ἀκριβέστερον ὀρίζοντα τὴν ἐπιρρηματικὴν αὐτῶν σχέσιν. Αἱ χρονικαὶ λαμβάνουσι τὸ ἅμα, εὐθέως, αὐτίκα, μεταξὺ· αἱ αἰτιολογικαὶ τὸ ἄτε, οἶα δὴ, ὧς, ὥσπερ· αἱ ἐνδοτικαὶ τὸ καί, καίπερ.

γ') Περὶ τῶν εἰς -τος καὶ -τέος ῥηματικῶν

ΣΗΜ. Περὶ τῆς σημασίας αὐτῶν ἰδὲ § 504, ἐδ. 16'.

§ 692. Τὸ εἰς -τος ῥηματικὰ συντάσσονται ὡς τὰ ἄλλα ἐπίθετα. Τινὰ ὅμως ἐνεργητικὰ συντάσσονται καὶ ἀπροσώπως, ἐκφερόμενα κατ' οὐδέτερον γένος μετὰ τοῦ ἐστί καὶ ἰσοδυναμοῦντα μὲ τὸ δυνατὸν ἢ ἀξιὸν ἐστί καὶ μὲ σύστοιχον ἀπαρέμφατον π. χ. Οὐ βιωτόν ἐστίρ (= οὐκ ἀξιὸν ἐστί ζῆν).—Ἄρα γρυκτόν ἐστίρ ἡμῶν; (= ἄρα δυνατὸν ἐστίρ ἡμῶν γρυζαί;)

§ 693. Τὰ εἰς -τέος ῥηματικὰ σημαίνουσι τὸν ὀφειλόντα νὰ πάθῃ τὸ ὑπὸ τοῦ θέματος δηλούμενον· ὡς γραπτέα ἐστίρ ἢ ἐπιστολή (= πρέπει νὰ γραφῆ ἢ ἐπιστολή). Εἶνε δὲ προσωπικὰ καὶ ἀπρόσωπα. Καὶ ὡς προσωπικὰ μὲν συντάσσονται ὅπως καὶ τὰ ἄλλα ἐπίθετα· ὡς ἀπρόσωπα δὲ ἐκφέρονται κατ' οὐδέτερον γένος μετὰ τοῦ ἐστί (τιθεμένου ἢ νοουμένου) καὶ ἰσοδυναμοῦσι μὲ τὸ δεῖ καὶ σύστοιχον ἀπαρέμφατον π. χ. Γραπτέορ τὴν ἐπιστολήν (= δεῖ γράφειν τὴν ἐπιστολήν).—Οἰστέορ τὴν τύχην (= δεῖ φέρειν τὴν τύχην).

§ 694. Τὰ εἰς -τέος ῥηματικὰ ὡς προσωπικὰ μὲν εἶνε παθητικά, ὡς ἀπρόσωπα δὲ εἶνε ἐνεργητικά. Καὶ τὸ μὲν ποιητικὸν αἷτιον τῶν παθητικῶν (προσωπικῶν) ἐκφέρεται πάντοτε κατὰ δοτικὴν, ἥτις εἶνε προσωπικὴ δοτικὴ τοῦ ἐστί π. χ. Γραπτέα μοι ἢ ἐπιστολή (= ὀφείλει γραφῆναι ἢ ἐπιστολή ὑπ' ἐμοῦ)· τὸ δὲ ὑποκείμενον τῶν ἐνεργητικῶν (ἀπροσώπων) ἐκφέρεται συνήθως κατὰ δοτικὴν, ἥτις εἶνε δοτικὴ προσωπικὴ τοῦ ἐστί, καὶ σπανιώτερον κατ' αἰτιατικὴν π. χ. Γραπτέορ μοι

τὴν ἐπιστολήν (=δεῖ με γράφειν τὴν ἐπιστολήν). — Οὐ δου-
λευτέον τοὺς ροῦν ἔχοντας τοῖς οὕτω κακῶς φρονοῦσιν (=οὐ-
δεῖ δουλεύειν τοὺς νοῦν ἔχοντας τοῖς οὕτω κακῶς φρονοῦσιν).

§ 695. Αἱ συντακτικαὶ πτώσεις τῶν εἰς -τέον ἀπροσώπων
τίθενται καθ' ἣν πτώσιν ἀπαιτεῖ τὸ σύστοιχον ῥήμα· π. χ.
'Ακουστέον ἡμῖν τοῦ λόγου.—'Επιχειρητέον ἡμῖν τῷ ἔργῳ.—
'Ἐπαιρετέον ἡμῖν τὰ καλὰ.

ΠΕΡΙ ΑΡΘΡΟΥ

§ 696. Τὸ ἄρθρον κατ' ἀρχὰς ἦτο δεικτικὴ ἀντωνυμία. Διε-
τήρησε δὲ τὴν φύσιν αὐτοῦ ταύτην ἐν τῷ πεζῷ Ἀττικῷ λόγῳ
εἰς τὰς ἐξῆς περιστάσεις· 1) Ἐν ταῖς φράσεσιν ὁ μὲν, ὁ δὲ
(οὗτος μὲν—ἐκεῖνος δέ, ἐκεῖνος μὲν—οὗτος δέ) κατὰ πάσας
τὰς πτώσεις καὶ γένη· π. χ. Ὁ μὲν θνητός, ἡ δὲ ἀθάνατος.
2) Ἐν τῷ ὁ δέ, ἡ δέ, τὸ δέ κατὰ πᾶσαν πτώσιν ἀνευ προη-
γουμένου ὁ μὲν κ.τ.λ. π. χ. Πείθουσι Σάδοκον τοὺς ἀνδρας
ἐγχειρίσαι· ὁ δὲ πεισθεὶς αὐτοὺς συλλαμβάνει. 3) Ἐν τῷ καὶ
τόν, καὶ τήν, καὶ τοὺς ὡς ὑποκειμένῳ ἀπαρεμφάτου· π. χ.
Καὶ τὸν λέγεται εἰπεῖν. 4) Ἐν τῷ τὸν καὶ τόν, τὸ καὶ τό,
τὰ καὶ τὰ, ὅταν δὲν θέλωμεν νὰ ὀνομάσωμεν τὰ ὄντα· π. χ.
Ἐδεῖ τὸ καὶ τὸ ποιῆσαι. 5) Ἐν τῷ πρὸ τοῦ (=πρὸ τούτου
τοῦ χρόνου).

§ 697. Τὸ ἄρθρον κατὰ τὴν ἀρθρικὴν αὐτοῦ χρῆσιν εἶνε
ὀριστικὸν καὶ εἰδοποιόν.

§ 698. Τὸ ὀριστικὸν ἄρθρον δηλοῖ ὃν τι ὠρισμένον καὶ γνω-
στόν· π. χ. Ὁ Θεός, οἱ πέντε ἔφοροι, οἱ ἑπτὰ σοφοί, τὸ σῶμα,
ὁ ροῦς, ἡ ψυχὴ κ.τ.λ.

§ 699. Τὸ εἰδοποιὸν ἄρθρον τίθεται εἰς δήλωσιν εἰδους ὄν-
των, τὰ ὅποια διακρίνει ἀπὸ ἄλλα εἶδη· π. χ. Ὁ ἵππος, τὸ
ζῷον, τὸ φυτόν, ἡ σικῆ, ὁ ἄνθρωπος κ.τ.λ.

§ 700. Τὸ ἄρθρον κατὰ τὴν ἀρθρικὴν αὐτοῦ χρῆσιν μετα-
βάλλει εἰς οὐσιαστικὸν πᾶν μέρος λόγου καὶ ἐμπροθέτους πτώ-
σεις· π. χ. σοφός (ἀνὴρ), τὰ σά (πράγματα), οἱ λέγοντες (οἱ
ῥήτορες), οἱ πάλοι (ἄνθρωποι), ὁ γάρ (σύνδεσμος), ἡ περὶ

(πρόθεσις), οἱ ἐν τῇ πόλει (ἄνδρες), οἱ περὶ "Ομηρον.

§ 701. Τὸ ἄρθρον κατὰ τὴν ἀρθρικὴν αὐτοῦ χρῆσιν μεταβάλλει εἰς ἐπίθετα α') ἐπιρρήματα καὶ οὐσιαστικὰ κατὰ πλῆγίαν πτώσιν ἢ μετὰ προθέσεως· β') ἀπαρέμφατον καὶ γ') ὄλην πρότασιν. π. χ. οἱ πάλοι ἄνθρωποι (οἱ πάλαιοι), ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆμος (ὁ Ἀθηναϊκός), ἡ κατὰ νόμον τιμωρία (ἡ νόμιμος), ἐν ἔτι λείπεται, τὸ ἦν πείσωμεν ὑμᾶς.

§ 702. Ἄνευ ἄρθρου τίθενται α') ὀνόματα ὄντων μὴ ὄρισμένων ἢ κεν ἄνθρωπος (ἄνθρωπός τις), β') τὰ κύρια προσώπων ὀνόματα· Ὀμηρος, Πλάτων, Δημοσθένης. Τίθενται ὅμως μετὰ τοῦ ἄρθρου ὡς γνωστὰ ἢ πρότερον μνημονευθέντα· ὁ Ὀμηρος.— Ἀχιλλεὺς ἤρισεν Ἀγαμέμνονι· ὁ γὰρ Ἀγαμέμνων ἀφείλετο αὐτὸν τὸ γέρας· γ') πολλάκις τὰ συγγενικὰ ὀνόματα πατῆρ, μητέρ, ἀδελφός, παῖς κ.τ.λ. καὶ τὸ πόλις, πατρίς, οἰκία.— Ἐπετρέψατε αὐτῷ πατρίδα καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας· δ') πολλάκις τὰ ὀνόματα γῆ, θάλασσα, οὐρανός, ἥλιος, ῥότος κ.τ.λ. π. χ. Θεοὺς ἡγοῦνται γῆν καὶ ἄστρα καὶ οὐρανόν· ε') πολλάκις τὰ ἀφρημένα ὀνόματα τῶν τεχνῶν, ἐπιστημῶν, ἀρετῶν, κακιῶν· π. χ. Δικαιοσύνη λυσιτελεῖ τῷ ἔχοντι αὐτήν.

ΠΕΡΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΩΝ

1. Προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι

§ 703. Αἱ ὀνομαστικαὶ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν τίθενται μόνον ἐπὶ ἐμφάσεως ἢ ἀντιδιαστολῆς· π. χ. Ἐγὼ ἔπραξα ταῦτα (οὐχὶ ἄλλος).— Ἐγὼ μὲν γράφω, σὺ δὲ λέγεις. Αἱ πλάγιοι πτώσεις, ὅταν ὀρθοτονῶνται, τίθενται ἐπὶ ἀντιδιαστολῆς· π. χ. Ἐμοῦ μὲν κατέγρωςαι ἀμέλειαι, σὲ δὲ ἐπήρσασ.— (Κατέγρωςαι μου ἀμέλειαι. — Ἐπήρσασ σε). Αἱ πλάγιοι πτώσεις τῆς τοῦ γ' προσώπου σπανιώτατα ἀπαντῶσι, συνηθέστατα δὲ ἀναπληροῦνται διὰ τῆς αὐτῆς· π. χ. Λυκοῦργος ἐπήρτο τὸν Θεὸν περὶ τῶν νόμων, οὗς αὐτὸς ἔθηκε.

2. Ὀριστικὴ ἢ ἐπαναληπτικὴ ἀντωνυμία

§ 704. Ἡ αὐτὸς ὡς ὀριστικὴ μὲν ὀρίζει καὶ διαστέλλει μετ'

ἐμφάσεως τὸ οὐσιαστικόν, εἰς ὃ ἀναφέρεται· π. χ. *Αὐτὸς ὁ μαθητής* (καὶ οὐχὶ ἄλλος). Ὡς ἐπαναληπτικὴ δὲ ἄνευ μὲν ἄρθρου ἐπαναλαμβάνει ἄνευ ἐμφάσεως προλεχθέν τι· π. χ. *Τισσαφέρους διαβάλλει τὸν Κύρον πρὸς τὸν ἄδελφον*, ὡς ἐπιβουλεύει αὐτῷ. Μετὰ δὲ τοῦ ἄρθρου δηλοῖ ταυτότητα· π. χ. *Τῆν Ἀττικὴν ὄκουρ ἄνθρωποι οἱ αὐτοὶ (οἱ ἴδιοι) ἀεὶ*.

3. Αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι

§ 705. Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι τοῦ α' καὶ β' προσώπου τίθενται ἐπὶ ἀμέσου αὐτοπαθείας, τουτέστιν ἀναφέρονται ἀμέσως εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ κυρίου ῥήματος· π. χ. *Πείθω ἐμαυτὸν Γραῶθι σαυτὸν*. Τοῦ δὲ τρίτου προσώπου τίθεται ἐπὶ ἐμμέσου αὐτοπαθείας, τουτέστι τίθεται εἰς ἐξηρητημένην πρότασιν καὶ ἀναφέρεται ἐμμέσως εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ κυρίου ῥήματος· π. χ. *Ἐβούλετο Κλέαρχος ἅπαν τὸ στράτευμα πρὸς ἑαυτὸν ἔχειν τῆν γνάμην*.—*Τῶν ἐθνῶν τούτων ἤρξε Κύρος οὐχ ὁμογλώττων ἑαυτῷ ὄντων*.

4. Ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμία

§ 706. Ἡ ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμία σημαίνει ἀμοιβαίαν ἐνέργειαν ἢ πάθος δύο ἢ πλείονων προσώπων· π. χ. *Φιλοῦμεν ἀλλήλους*.—*Ἐρίζουσιν ἀλλήλους*.

5. Κτητικαὶ ἀντωνυμίαι

§ 707. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι τοῦ α' καὶ β' προσώπου τίθενται ἐπὶ ἐμφάσεως ἀντὶ τῆς γενικῆς τῶν προσωπικῶν· π. χ. *Ὁ ἐμὸς πατήρ* = ὁ πατήρ μου, *ὁ σὸς υἱός* = ὁ υἱός σου. Ἡ τοῦ τρίτου προσώπου εἶνε σπανιωτάτη, ἀντὶ αὐτῆς δὲ τίθεται ἡ γενικὴ τῆς αὐτοῦ καὶ ἐκεῖνος καὶ τῆς αὐτοπαθοῦς· π. χ. *Ὁ πατήρ αὐτοῦ, ἐκεῖνου*.—*Αὐτὸς ἐπαιεῖ τὸν ἑαυτοῦ πατέρα*.

6. Ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι

§ 708. Ἡ τίς τίθεται καὶ ὡς οὐσιαστικόν καὶ ὡς ἐπίθετον, ἡ δὲ πότερος ὡς οὐσιαστικόν, αἱ δὲ ἄλλαι ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι ὡς ἐπίθετα· π. χ. *Τίνα καιρὸν τοῦ παρόντος βελτίω ζητεῖτε*;—*Τίς ἦλθε*;—*Πότερος δοκεῖ καλλίω εἶναι, ὁ πατήρ ἢ οὗτος*; Ἡ πότερος σημαίνει τίς ἐκ τῶν δύο.

§ 709. Ἡ ποῖος τίθεται, ὅταν γίνηται ἐρώτησις περὶ ποιότητος· π. γ. Οὐδεὶς ἐρωτᾷ ποία τις ἡ Γοργίου τέχνη, ἀλλὰ τις.

§ 710. Ἡ πόσος τίθεται, ὅταν γίνηται ἐρώτησις περὶ πλήθους ἢ μεγέθους· π. γ. Πόσοι ἀνθρώποι ;— Πόση στρατιά ;— Πόσος πόθος ;

§ 711. Ἡ πηλικος τίθεται, ὅταν γίνηται ἐρώτησις περὶ ἡλικίας ἢ μεγέθους· π. γ. Πηλικος ἐστὶν ὁ παῖς ;— Πηλικον τί ἐστι τὸ χωρίον ;

§ 712. Ἡ ποσταῖος τίθεται ἐπὶ χρόνου· π. γ. Ποσταῖος ἄν ἐκεῖσε ἀφικοίμην ; (= εἰς πόσας ἡμέρας ;)

§ 713. Ἡ ποδαπὸς σημαίνει ἐκ τίνος πόλεως ἢ χώρας εἶναι τις· π. γ. Ποδαπὸς ἐστὶν ὁ ἀνὴρ ;

7. Ἀόριστοι ἀντωνυμῖαι

§ 714. Ἡ τις σημαίνει πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἀόριστον· π. γ. Ἀνθρώπος τις, φίλοι τινές. Ἡ ἕκαστος σημαίνει καθεὶς χωριστὰ (ἐπὶ πολλῶν)· π. γ. Ἐκαστος ἀνθρώπων δύο πῆρας φέρει. Ἡ ἐκάτερος σημαίνει καθεὶς χωριστὰ (ἐπὶ δύο)· π. γ. Ἐκάτερος ὑμῶν τρέχετε.

8. Δεικτικαὶ ἀντωνυμῖαι

§ 715. Ἡ μὲν οὗτος δεικνύει τι, περὶ οὗ ἐγένετο ἡδεῖα λόγος· ἡ δὲ ὅδε δεικνύει τι αἰσθητῶς παρὸν ἢ νοερῶς ὄρατόν· ἡ δὲ ἐκεῖνος δεικνύει τι μακρὰν κείμενον· π. γ. Ὁ ἀνὴρ οὗτος, ὃν ἄρτι εἶπον.— Ὁ ἀνὴρ ὅδε, ὃν ἐνταῦθα ὄρας.— Ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος, ὃν ἐκεῖ ὄρας.

9. Ἀναφορικαὶ ἀντωνυμῖαι

§ 716. Τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν αἱ μὲν ὅς, ὅσος, οἶος, ἡλικίος κ.τ.λ. ἀναφέρονται εἰς ὠρισμένον τι, αἱ δὲ ὅστις, ὁπόσος, ὁποῖος, ὁπηλικίος κ.τ.λ. ἀναφέρονται εἰς ἀόριστον· π. γ. Ζεὺς, ὅς ἐφορᾷ πάντα καὶ κρατῶναι.— Ἔστι δίκης ὄφθαλμός, ὅς τὰ πάντα ὄρα.— Ἀελεῖθερος πᾶς, ὅστις εἰς δόξαν βλέπει.— Μυκάριος, ὅστις οὐσίαν καὶ ροῦν ἔχει.

ΠΕΠΗ ΠΡΟΘΕΣΕΩΝ

§ 717. Τῶν προθέσεων ἄλλαι μὲν συντάσσονται μετὰ μιᾶς πτώσεως (μονόπτωτοι), ἄλλαι δὲ μετὰ δύο (δίπτωτοι), καὶ ἄλλαι μετὰ τριῶν (τριπτωτοι).

1. Προθέσεις μονόπτωτοι

α) Μετὰ γενικῆς

§ 718. Ἡ **ἐξ** (ἢ **ἐκ**). — Ἡ *ἐξ* (*ἐκ*) σημαίνει κίνησιν ἐκ τῶν ἔνδον χώρου τινός· π. χ. *ἐκ τῆς πόλεως, ἐξ ἀγορᾶς ἔρχομαι.*

§ 719. Ἡ **ἀπό**. — Ἡ *ἀπό* σημαίνει κίνησιν καὶ ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ τινος σημείου· π. χ. *Κῦρος ὤρμητο ἀπὸ Σάρδεων.*

§ 720. Ἡ **ἀντί**. — Ἡ *ἀντί* σημαίνει ἀντικατάστασιν, προτίμησιν· π. χ. *Ξεροφῶν ἠρέθη ἀρχῶν ἀντὶ Προξένου.* — *Ἐλώμεθα εἰρήνην ἀντὶ πολέμου.*

§ 721. Ἡ **πρό**. — Ἡ *πρό* σημαίνει τοπικῶς μὲν τὸ ἔμπροσθεν, χρονικῶς δὲ τὸ πρότερον· π. χ. *Πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν.* — *Πρὸ τῆς μάχης.*

β) Μετὰ δοτικῆς

§ 722. Ἡ **ἐν**. — Ἡ *ἐν* σημαίνει τὸ ἐντὸς τοπικῶς καὶ χρονικῶς· π. χ. *Ἐν Ἀθήναις.* — *Ἐν ἑβδομήκοττα ἔτεσιν.*

§ 723. Ἡ **σύν** (ἢ **σύν**). — Ἡ *σύν* (*σύν*) σημαίνει 1) τὸ ὁμοῦ, 2) τρόπον· π. χ. *Σὺν τῷ φιλῶ.* — *Ἐὺν γέλωτι ἤλθοι* (= γελῶν).

γ) Μετ' αἰτιατικῆς

§ 724. Ἡ **εἰς** (**εἰς**). — Ἡ *εἰς* (*εἰς*) σημαίνει κίνησιν εἰς τὰ ἔνδον· π. χ. *Ἐρχομαι εἰς Ἀθήνας.* Ἐπὶ προσώπων τίθεται ἡ ὥς· π. χ. *Ἦκω ὡς βασιλέα.*

§ 725. Ἡ **ἀνά**. — Ἡ *ἀνά* σημαίνει 1) κίνησιν πρὸς τὰ ἄνω, 2) ἕκτασιν, 3) διανομήν· π. χ. *Πλέω ἀνὰ τὸν ποταμόν.* — *Πλατῶμαι ἀνὰ τὰ ὄρη.* — *Ἀνὰ τρεῖς, ἀνὰ πέντε ἔρχομαι.*

2) Προθέσεις δίπτωτοι

Μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς

§ 726. Ἡ **διά**. — Ἡ *διά* μετὰ γενικῆς μὲν σημαίνει τὸ διὰ

μέσου τοπικῶς καὶ μεταφορικῶς, μετ' αἰτιατικῆς δὲ τὸ ἀναγκαστικὸν αἴτιον· π. χ. *Πορεύομαι διὰ τῆς ἀγορᾶς.* — *Λέγω δι' ἑρμηνείας.* — *Δι' ἀρετῆν ἐρίκησαν Ἀθηναῖοι.*

§ 727. Ἡ **κατά**. — Ἡ κατά μετὰ γενικῆς μὲν σημαίνει κίνησιν πρὸς τὰ κάτω· π. χ. *Ἐρρίπτουσι ἑαυτοὺς κατὰ τοῦ τείχους.* Μετ' αἰτιατικῆς δὲ σημαίνει 1) κίνησιν ἐπὶ ἐκτάσεως· π. χ. *Ἐπορεύοντο κατὰ γῆν.* 2) χρόνον· π. χ. *Οἱ κατὰ τοὺς Ἡρακλείδας (κατὰ τὸν χρόνον τῶν Ἡρακλείδων).* 3) συμφωνίαν· π. χ. *Κατὰ νόμον.* 4) τὸ κατὰ τι· π. χ. *Ἐνοχος κατὰ τὸ ἑαυτοῦ μέρος.*

§ 728. Ἡ **ὑπὲρ**. — Ἡ ὑπὲρ μετὰ γενικῆς μὲν σημαίνει 1) τὸ ὑπεράνω· π. χ. *Ἐπὲρ τῆς κόμης γήλοφος ἦν.* 2) ὑπεράσπιν· π. χ. *Μάχομαι ὑπὲρ πατρίδος.* Μετ' αἰτιατικῆς δὲ σημαίνει τὸ πέρα ὀρίου τινός· π. χ. *Ἐπὲρ τὰ ἑοκαμμένα.*

§ 729. Ἡ **μετά**. — Ἡ μετὰ μετὰ γενικῆς μὲν σημαίνει τὸ ὀμοῦ· π. χ. *Μετὰ θεῶν διάγω.* Μετ' αἰτιατικῆς δὲ σημαίνει τὸ ὕστερον· π. χ. *Μετὰ τὴν μάχην, μετὰ μεσημβρίαν.*

3) Προθέσεις τρίπτωτοι

Μετὰ γενικῆς, δοτικῆς καὶ αἰτιατικῆς

§ 730. Ἡ **πρὸς**. — Ἡ πρὸς μετὰ γενικῆς μὲν σημαίνει τὸ πρὸς τὸ μέρος ἢ ἀπὸ τοῦ μέρους τινός· π. χ. *Χαλκίς πρὸς τῆς Βοιωτίας κεῖται.* Μετὰ δοτικῆς δὲ σημαίνει τὸ πλησίον· π. χ. *Οἱ ποταμοὶ πρὸς ταῖς πηγαῖς οὐ μεγάλοι εἰσὶ.* Μετ' αἰτιατικῆς δὲ σημαίνει κίνησιν πρὸς τι· π. χ. *Ἐρχομαι πρὸς ὑμᾶς.*

§ 731. Ἡ **περὶ**. — Ἡ περὶ μετὰ γενικῆς μὲν σημαίνει τὴν ἀναφορὰν ἢ τὸ περὶ οὗ γίνεται ἡ πρᾶξις· π. χ. *Ἀγωνίζομαι περὶ σοῦ.* — *Φροτιζῶ περὶ τιος.* Μετὰ δοτικῆς δὲ σημαίνει τὸ περίῃ· π. χ. *Ψέλλια εἶχον περὶ ταῖς χερσίν.* Μετ' αἰτιατικῆς δὲ σημαίνει 1) τὸ περίῃ· π. χ. *Περὶ τὴν Πελοπόννησον.* 2) τὸ περίπου· π. χ. *Ἦλθον περὶ ἑκατόν.*

§ 732. Ἡ **ἀμφί**. — Ἡ ἀμφί ἐν τῇ μετὰ γενικῆς καὶ δοτικῆς συντάξει εὐρηται μόνον παρὰ ποιηταῖς καὶ τοῖς Ἴωσιν, ἐν δὲ τῇ μετ' αἰτιατικῆς ἰσοδυναμεῖ τῇ *περὶ*.

§ 733. Ἡ ἐπί.—Ἡ ἐπί μετὰ γενικῆς μὲν σημαίνει 1) τὸ ἐπάνω π. χ. Ἐπί τῆς τραπέζης. 2) χρόνον π. χ. Ἐπί Θεσέως. Μετὰ δοτικῆς δὲ σημαίνει τὸ πλησίον π. χ. Ἐπί τῷ βουλευτηρίῳ. Μετ' αἰτιατικῆς δὲ σημαίνει 1) τὸ ἐπάνω ἐπὶ κινήσεως π. χ. Ἀρᾶν ἐπὶ τὸν ἵππον. 2) ἐχθρικὴν κίνησιν π. χ. Ἐρχομαι ἐπὶ τοὺς πολεμίους.

§ 734. Ἡ παρά.—Ἡ παρά μετὰ γενικῆς μὲν σημαίνει τὸ ἀπὸ μέρους τινός π. χ. Παρὰ σοῦ ἔμαθον. Μετὰ δοτικῆς δὲ σημαίνει τὸ πλησίον π. χ. Τὰ παρὰ τῇ θαλάττῃ χωρία. Μετ' αἰτιατικῆς δὲ σημαίνει 1) κίνησιν πρὸς πρόσωπον συνήθως π. χ. Ἦκω παρὰ βασιλέα. 2) τὸ πλησίον π. χ. Παρὰ τὴν θάλατταν περιπατοῦ.

§ 735. Ἡ ὑπό.—Ἡ ὑπὸ μετὰ γενικῆς μὲν σημαίνει 1) τὸ ὑποκάτω ἐπὶ στάσεως καὶ κινήσεως π. χ. Ὁ ὑπὸ γῆς χρυσός. — Ἐλαβε βούν ὑπὸ ἀμάξης. 2) τὸ ποιητικὸν αἴτιον π. χ. Θεραπεύομαι ὑπὸ τοῦ πατρός. Μετὰ δοτικῆς δὲ σημαίνει τὸ ὑποκάτω ἐπὶ στάσεως π. χ. Τὰ ἐπὶ τῆς γῆς ὑπὸ τῷ οὐρανῷ ἔστιν. Μετ' αἰτιατικῆς δὲ σημαίνει τὸ ὑποκάτω ἐπὶ κινήσεως π. χ. Ἀπῆλθον ὑπὸ τὰ δένδρα.

ΠΕΡΙ ΣΥΝΔΕΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

§ 736. Ἡ σύνδεσις τῶν προτάσεων εἶνε διττή, κατὰ παράταξιν καὶ καθ' ὑπόταξιν.

§ 737. Κατὰ παράταξιν ἢ παρατακτικὴ σύνδεσις τῶν προτάσεων λέγεται ἢ σύνδεσις, κατὰ τὴν ὁποίαν πρότασις τις συνδέεται πρὸς ἄλλην πρότασιν οὕτως ὥστε νὰ μὴ ἐξαρτᾶται ἐξ αὐτῆς, τουτέστι νὰ μὴ εἶνε προσδιορισμὸς αὐτῆς π. χ. Ἦδώς μὲν ἔχε πρὸς ἄπαντας, χρῶ δὲ τοῖς βελτίστοις.

§ 738. Καθ' ὑπόταξιν δὲ ἢ ὑποτακτικὴ τῶν προτάσεων σύνδεσις λέγεται ἢ σύνδεσις, κατὰ τὴν ὁποίαν πρότασις τις συνδέεται πρὸς ἄλλην πρότασιν οὕτως ὥστε νὰ ἐξαρτᾶται ἐξ αὐτῆς καὶ νὰ μὴ δύνηται νὰ ὑπάρχη καθ' ἑαυτήν, ἀλλὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς προσδιορισμὸς τῆς προτάσεως, ἐξ ἧς ἐξαρτᾶ-

ται· π. γ. 'Εὰν ἦς φιλομαθής, ἔσει καὶ πολυμαθής.—'Ἐστὶν ἐν οὐρανῷ Ζεὺς, ὃς ἐφορᾷ πάντα καὶ κρατῆνει.

§ 739. Κατὰ παρὰτάξιν συνδέουσιν οἱ ἐξῆς σύνδεσμοι· οἱ συμπλεκτικοί, οἱ ἀντιθετικοί, οἱ διαζευκτικοί, οἱ συμπερασματικοί (συλλογιστικοί) πλὴν τοῦ ὥστε καὶ ὡς, καὶ ὁ αἰτιολογικός γάρ. Καθ' ὑπόταξιν δὲ οἱ ἐξῆς· οἱ τελικοί, οἱ εἰδικοί, οἱ συμπερασματικοί ὥστε καὶ ὡς, οἱ ὑποθετικοί, οἱ αἰτιολογικοὶ πλὴν τοῦ γάρ, οἱ χρονικοὶ καὶ αἱ ἀναφορικοὶ ἀντωνυμῖαι καὶ τὰ ἀναφορικά ἐπιρρήματα.

ΤΕΛΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΜΕΡΟΥΣ

	ἄλλοι	ἄλλοι	Μετ' αὐτῶν
ἄλλοι	14 ₄	14 ₄	14 ₄ 6.
ἄλλοι	16 ₇	16 ₇ 3.	19 ₇ 3.
ἄλλοι	78 ₂	78 ₃ 3.3.4.	88 ₃ 4.12
ἄλλοι	91 ₁ 3.	91 ₁ 8.	99 ₁ 6.
ἄλλοι	73 ₃ 3.6.3.	89 ₂ 3.4.	96 ₂ 6.4.
ἄλλοι	47 ₄	47 ₅	47 ₈ 6.
ἄλλοι	43 ₅ 6.3.	52 ₄ 3.	55 ₉ 6.3.
ἄλλοι	35 ₆ 6.	41 ₂ 2.6.	50 ₇ 6.12

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΡΗΜΑΤΩΝ

ΠΡΟΣΗΜΕΙΩΣΙΣ. Πρὸς εὐκολίαν τῶν μαθητῶν παρατίθεμεν ἀλφαβητικὸν κατάλογον Α') ῥημάτων τινῶν ἐκ τῶν καταχρηστικῶς ἀνωμάλων καλουμένων, ὧν τὸ θέμα μετασχηματίζεται¹. Β') τῶν ἑλλειπτικῶν ῥημάτων, καὶ Γ') τῶν χρόνων τῶν κατὰ σημασίαν ἀνωμάλων.

Α' ΡΗΜΑΤΑ ΤΙΝΑ

ὧν τὸ θέμα μετασχηματίζεται

Α

Ἀισθάνομαι (θ. αἰσθ-, αἰσθε-, αἰσθαν-), παρατ. ἤσθανόμην, μέλλ. αἰσθήσομαι, μέσ. ἄρ. β' ἤσθόμην, παρακ. ἤσθημαι, ῥημ. αἰσθητὸς κ.τ.λ.

Ἄμαρτάνω (θ. ἄμαρτ-, ἄμαρτε-, ἄμαρταρ-), παρατ. ἡμάρτανον, μέλλ. ἄμαρτήσομαι (ἐνεργ.), ἄρ. β' ἡμαρτον, παρακ. ἡμάρτηκα, ὑπερσ. ἡμαρτήκειν. Παθ. ἄμαρτάνομαι, παρατ. ἡμαρτάνετο, ἄρ. ἡμαρτήθη, παρακ. ἡμάρτηται, ῥηματ. ἀναμάρτητος.

Ἀπεχθάνομαι (θ. ἐχθ-, ἐχθε-, ἐχθαν-), παρατ. ἀπηχθανόμην, μέσ. μέλλ. ἀπεχθήσομαι, μέσ. ἄρ. β' ἀπηχθόμην, παρακ. ἀπήχθημαι, ὑπερσ. ἀπηχθήμην.

Ἀποδιδράσκω (θ. δρα-, δι-δρα-, δι-δρασκ-), παρατ. ἀπεδιδρασκον, μέσ. μέλλ. ἀποδράσομαι (ἐνεργ.), ἄρ. β' ἀπέδραν, παρακ. ἀποδέδρακα, ὑπερσ. ἀπεδεδράκη.

¹ Τὰ ῥήματα ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς τὰς τάξεις τῶν πρωτοτύπων ῥημάτων τῶν ἐχόντων, πλὴν τοῦ κοινοῦ εἰς πάντα τὰ εἰς ὧ ῥήματα προσφύματος (θεματικοῦ φωνήεντος) ο καὶ ε, καὶ ἕτερον πρόσφυμα πρὸ αὐτοῦ πρὸς σχηματισμὸν χρόνου ἢ χρόνων τινῶν, καὶ μάλιστα τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ.

Ἀύξω καὶ **αὐξάω** (θ. *αὐξ-, αὐξε-, αὐξαν-*) παρατ. *ἠύξον*, μέλλ. *αὐξήσω*, ἄορ. *ἠύξησα*, παρακ. *ἠύξηκα*. Μέσ. καὶ παθ. *αὐξομαι* καὶ *αὐξάομαι*, παρατ. *ἠύξομην* καὶ *ἠύξανόμην*, μέσ. μέλλ. *αὐξήσομαι*, παθ. ἄορ. *ἠύξῆθην*, παρακ. *ἠύξημαι*.

***Ἀχθομαι** (θ. *ἄχθ-, ἄχθε-*), παρατ. *ἠχθόμην*, μέσ. μέλλ. *ἄχθέσομαι*, παθ. ἄορ. *ἠχθέσθην* (μέσ.).

B

Βαίνω (θ. *βα-, βαρj-, βαιρ-*), παρατ. *-έβαιρον*, μέσ. μέλλ. *-βήσομαι* (ένεργ.), ἄορ. *β' -έβην*, παρακ. *-βέβηκα*, ὑπερσ. *-έβεβήκαην*. Παθ. *-βαίρομαι*, παθ. ἄορ. *-έβάθην*, παρακ. *-βέβαμαι*, ῥηματ. *άβατος*, *διαβατέος* κ.τ.λ.

[**Βιβρώσκω**] (θ. *βρο-, βι-βρωσκ-*), παρακ. *βέβρωκα*. Παθ. *-βεβρωσθαι*, *-βεβρωμένα*, ῥηματ. *βρωτός*.

Βλαστάρω (θ. *βλαστ-, βλαστε-, βλασταν-*), ἄορ. *β' βλάστοι*, ὑπερσ. *-έβλαστήκει*.

Βούλομαι (θ. *βουλ-, βουλε-*), παρατ. *έβουλόμην* (καὶ *ήβουλόμην*), μέλλ. *βουλήσομαι*, ἄορ. *έβουλήθην* (μέσ.), παρακ. *βεβούλημαι*, ῥηματ. *βουλητός*.

Γ

Γηράσκω (θ. *γηρα-, γηρασκ-*) (καὶ *γηράω-ω* μόνον εἰς τοὺς τύπους *γηρᾶν* καὶ *καταγηρῶν*), μέλ. *γηράσω* καὶ *-γηράσομαι* (ένεργ.), ἄορ. *έγήρασα*, ἀπαρέμφ. *γηρᾶναι* (τεῦ *έγήραν*, ἄορ. *β' κατὰ τὰ εἰς -μι*), παρακ. *-γεγήρακα*, ῥηματ. *άγήρατος*.

Γίγνομαι (θ. *γεν-, γν-, γι-γν-, γεγε-*), παρατ. *έγιγνόμην*, μέλλ. *γενήσομαι*, μέσ. ἄορ. *β' έγενόμην*, παρακ. *γέγονα* καὶ *γεγονώς εἰμι* καὶ μέσ. *γεγένημαι*, ὑπερσ. *έγεγόνειν* καὶ *γεγονώς ήν* καὶ μέσ. *έγεγενήμην*, τετελ. μέλλ. *γεγονώς έσομαι*, ῥηματ. *άγένητος*.

Γινώσκω (θ. *γνω-, γι-γνωσκ-*), παρατ. *έγιγνώσκον*, μέσ. μέλλ. *γνώσομαι* (ένεργ.), ἄορ. *β' έγνων*, παρακ. *έγνωκα*, ὑπερσ. *έγνώκειν* καὶ *έγνωκώς ήν*, τετελ. μέλλ. *έγνωκώς έσομαι*. Παθ. *γιγνώσκομαι*, παρατ. *έγιγνώσκόμην*, μέλλ. *γνώσθησομαι*, ἄορ. *έγνώσθην*, παρακ. *έγνωσμαι*, ὑπερσ. *-έγνώσμην*, ῥηματ. *γνωστός* κ.τ.λ.

Δάκνω (θ. *δακ-, δηκ-, δακν-*), παρατ. *ἔδακνον*, μέλλ. *δήξομαι* (ἐνεργ.), *ἄορ. ἕ' ἔδακον*. Μέσ. και παθ. *δάκρομαι*, παθ. *ἄορ. ἐδήχθη*, παρακ. *δέδηγμα*.

Δαρθάνω (θ. *δαρθ-, δαρθε-, δαρθαρ-*), παρατ. *-ἐδάρθαρον*, *ἄορ. ἕ' -ἐδαρθον*, παρακ. *-δεδώρθηκα*.

Δέω (θ. *δε-, δεε-*), παρατ. *ἔδεον*, μέλλ. *δεήσω*, *ἄορ. ἐδέησα*, παρακ. *δεδέηκε*. Μέσ. *δέομαι*, παρατ. *ἐδέομην*, μέλλ. *δεήσομαι*, παθ. *ἄορ. ἐδεήθη* (μέσ.), παρακ. *δεδέημαι*, ρηματ. *ἄ-δέητος*. Τὸ *δέω* ἀπαντᾷ και ἀπρόσωπον.

Διδάσκω (δα-, δι-*δασκ-*), παρατ. *ἐδίδασκον*, μέλλ. *διδάξω*, *ἄορ. ἐδίδαξα*, παρακ. *δεδίδαχα*. Μέσ. και παθ. *διδάσκομαι*, μέσ. μέλλ. *διδάξομαι*, μέσ. *ἄορ. ἐδιδαξάμην*, παθ. *ἄορ. ἐδιδάχθη*, παρακ. *δεδίδαγμα*, ρηματ. *διδακτός, διδακτέος*.

Δοκῶ (θ. *δοκ-, δοκε-*), παρατ. *ἐδόκουν*, μέλλ. *δόξω*, *ἄορ. ἔδοξα*. Παθ. *δοκοῦμαι*, παθ. *ἄορ. -δοχθεῖς*, παρακ. *δέδοχται* και *δεδογμένον ἐστί*, ὑπερσ. *ἐδέδοκτο* και *δεδογμένον ἦν*, ρηματ. *ἄδόκητος*. Τὸ *δοκῶ* ἀπαντᾷ και ἀπρόσωπον.

Δύομαι και *δύνω* (θ. *δυ-, δυν-*), παρατ. *ἐδύομην*, μέσ. μέλλ. *δύσομαι*, ἐνεργ. *ἄορ. ἕ' ἔδυν* (μέσ.), παρακ. *δέδυνκα* (μέσ.), ὑπερσ. *-ἐδεδύνειν* (μέσ.).

Ε

Ἡθέλω (θ. *ἕθε.λ-, ἕθε.λε-*) και *θέλω* (σπανίως), παρατ. *ἤθελον*, μέλλ. *ἕθελήσω*, *ἄορ. ἤθελησα*, παρακ. *ἤθεληκα*, ὑπερσ. *ἤθελήκειν*.

Ἡλαύνω (θ. *ἕλα-, ἕλανυ-*), παρατ. *ἤλαυνον*, μέλλ. *ἕλῶ*, *ἄορ. ἤλασα*, παρακ. *-ἕληλαχα*. Παθ. *ἕλαύνομαι*, παρατ. *ἤλαυνόμην*, μέσ. *ἄορ. ἤλασάμην*, παθ. *ἄορ. ἕλάθη*, παρακ. *ἕληλαμαι*, ρηματ. *σφυρηλατός* κ.τ.λ. *ἕλατέος*.

ΣΗΜ. Μόνον τὸ ῥῆμα τοῦτο εἰς τὸν ἐνεστ. και παρατ. πρὸ τοῦ θεμ. φωνήεντος λαμβάνει τὸ πρόσφωμ. *νυ*. Γίνεται δὲ *ἕλαύνω* ἐκ τοῦ *ἕλανῶ* κατ' ἀντιμετάθεσιν τῶν γραμμάτων *ν* και *υ*.

Ἡρωτάω-*ῶ* (θ. *ἕρ-, ἕρε-, ἕρωτα-*), παρατ. *ἠρώτων*, μέλλ. *ἕρωτήσω* και μέσ. *ἕρήσομαι* (ἐνεργ.), *ἄορ. ἠρώτησα* και μέσ.

ἀόρ. ἑ' ἠρόμηρ (ἐνεργ.), παρακκ. ἠρώτηκα. Παθ. ἐρωτῶμαι, ἀόρ. ἠρωτήθηρ, παρακκ. ἠρωτάσθω, ῥηματ. ἀτερωτητέορ.

Εὐρίσκω (θ. εὐρ-, εὔρε-, εὐρισκ-), παρακκ. ἠῦρισκορ, μέλλ. εὔρησω, ἀόρ. ἑ' ἠῦρορ, παρακκ. ἠῦρηκα, ὑπερσ. ἠῦρηκῶς ἦρ. Μέσ. καὶ παθ. εὐρίσκομαι, παρακκ. ἠῦρισκόμηρ, μέσ. μέλλ. εὔρησομαι, παθ. μέλλ. εὔρεθήσομαι, μέσ. ἀόρ. ἑ' ἠῦρόμηρ, παθ. ἀόρ. ἠῦρέθηρ, παρακκ. ἠῦρημαι, ὑπερσ. ἠῦρήμηρ, ῥηματ. εὔρε- τὸς κ.τ.λ. εὔρετέορ, κ.τ.λ.

Ἔχω (σεχ-, σχ-, σχε-), παρακκ. εἶχορ, μέλλ. ἔξω καὶ σχήσω, ἀόρ. ἑ' ἔσχορ παρακκ. ἔσχηκα. Μέσ. καὶ παθ. ἔχομαι, παρακκ. εἶχόμηρ, μέσ. μέλλ. ἔξομαι καὶ -σχήσομαι (παθ.), μέσ. ἀόρ. ἑ' -ἐσχόμηρ καὶ ὡς παθ. ἐσχόμηρ, παρακκ. ἔσχημαι, ῥηματ. ἀτεκτὸς κ.τ.λ., μεθεκτέορ κ.τ.λ.

Ἐψῶ (θ. ἐψ-, ἐψε-), μέσ. μέλλ. ἐψήσομαι (ἐνεργ.), ἀόρ. ἠψήσα. Παθ. ἔψομαι, ῥηματ. ἐψόος, ἐψήτοος.

Θιγγάνω (θ. θιγ-, θιγγαν-), ἀόρ. ἑ' ἔθιγορ.

Θηήσκω (θ. θαν-, θρη-, θρησκ- ἐκ τοῦ θρη-ισκ-), παρακκ. ἔθρησκορ, μέσ. μέλλ. ἀποθαροῦμαι (ἐνεργ.), ἀόρ. ἑ' ἀπέθαρορ, παρακκ. τέθρηκα, ὑπερσ. ἐτεθρήκειρ, τετελ. μέλλ. τεθρήξω καὶ τεθρηκῶς ἔσομαι.

-Ἰκνέομαι-οὔμαι (θ. ικ-, ικνε-), παρακκ. -ικνούμηρ, μέλλ. -ίξομαι, ἀόρ. ἑ' -ικόμηρ, παρακκ. -ίγμαι, -ὑπερσ. -ίγμηρ.

Κάμνω (θ. καμ-, κμη-, καμν-), παρακκ. ἔκαμορ, μέσ. μέλλ. καμοῦμαι (ἐνεργ.), ἀόρ. ἑ' ἔκαμορ, παρακκ. κέκμηκα, ὑπερσ. ἐκεκμήκειρ, ῥηματ. ἀποκμητέορ.

Κλάω καὶ **κλαίω** (θ. κλαf-, κλαfε-), παρακκ. ἔκλαορ, μέλλ. κλαήσω καὶ μέσ. κλαύσομαι (ἐνεργ.), ἀόρ. ἔκλαυσα.

Λαγγάνω (θ. λαχ-, ληχ-, λαγγαν-), παρακκ. ἐλάγγανορ μέσ. μέλλ. λήξομαι (ἐνεργ.), ἀόρ. ἑ' ἔλαχορ, παρακκ. εἴληχα,

ὑπερσ. εἰλήχειν. Παθ. λαγγάρομαι, ἄορ. παθ. ἐλήχθην, παρακ. εἰληγμαι, ῥηματ. ληκτέος.

Λαμβάνω (θ. λαβ-, ληθ-, λαμβαν-), παρατ. ἐλάμβανον, μέσ. μέλλ. λήψομαι (ἐνεργ.), ἄορ. β' ἔλαβον, παρακ. εἰληφα, ὑπερσ. εἰλήφειν καὶ εἰληφώς ἦν, τετελ. μέλλ. εἰληφώς ἔσομαι. Παθ. λαμβάνομαι (καὶ μέσ.), παρατ. -ἐλαμβανόμεν (καὶ μέσ.), παθ. μέλλ. ληφθήσομαι, παθ. ἄορ. ἐλήφθην, μέσ. ἄορ. β' ἐλαβόμεν, παρακ. εἰλημμαι (μέσ. καὶ παθ.), ὑπερσ. -εἰλήμμη (μέσ. καὶ παθ.), τετελ. μέλλ. κατειλημμένος ἔσομαι (παθ.), ῥηματ. ληπτὸς κ.τ.λ., ληπτέον κ.τ.λ.

Λαρθάνω (θ. λαθ-, ληθ-, λαρθαν-), παρατ. ἐλάρθανον, μέλλ. λήσω, ἄορ. β' ἔλαθον, παρακ. λέληθα, ὑπερσ. ἐελέθηθην. Μέσ. ἐπιλαρθάνομαι (λησιμονῶ), παρατ. ἐπελαρθανόμεν, μέλλ. ἐπιλήσομαι, ἄορ. ἐπελαθόμεν, παρακ. ἐπιλέλησμαι, ὑπερσ. ἐπεελέθησμη.

Μ

Μαθηάω (θ. μαθ-, μαθε-, μαρθαρ-), παρατ. ἐμάρθαρῶν, μέσ. μέλλ. μαθήσομαι (ἐνεργ.), ἄορ. β' ἔμαθον, παρακ. μεμάθηκα, ὑπερσ. ἐμεμαθήκειν καὶ μεμαθηκώς ἦν. Παθ. μαθηάομαι, ῥηματ. μαθητός, μαθητέον κ.τ.λ.

Μάχομαι (θ. μαχ-, μαχε-), παρατ. ἐμαχόμεν, μέλλ. μαχοῦμαι, ἄορ. ἐμαχεσάμην, παρακ. μεμάχημαι, ῥηματ. περιμάχητος κ.τ.λ., μαχητέον κ.τ.λ.

Μέλει (ἀπρόσωπον), (θ. μελ-, μελε-), παρατ. ἔμελε, μέλλ. μελήσει, ἄορ. ἐμέλησε, παρακ. μεμέληκε, ὑπερσ. ἐμεμελήκει, ῥηματ. μελητέον. Τὸ σύνθετον μεταμέλει (ἔστι μοι μεταμέλεια) δὲν ἔχει παρακ. καὶ ὑπερσυντέλικον. Ῥηματικὸν ἐπίθετον τούτου εἶνε ἀμεταμέλητος.

Μέλλω (θ. μελλ-, μελλε-), παρατ. ἔμελλον καὶ ἤμελλον, μέλλ. μελλήσω, ἄορ. ἐμέλλησα. Παθ. μέλλεται, ῥηματ. ἐπίθ. μελλήτεον.

Μένω (θ. μεν-, μενε-), παρατ. ἔμενον, μέλλ. μενῶ, ἄορ. ἔμεινα, παρακ. μεμένηκα, ῥηματ. μενετός, μενετέος κ.τ.λ.

Μιμνήσκω (θ. μνη-, μι-μνησκ- ἐκ τοῦ μι-μνη-ισκ-), παρατ.

-ἐμύμησκαον, μέλλ. -μνήσω, ἄορ. -ἐμνησα. Μέσ. μιμνήσκομαι, παρκατ. -ἐμυμνήσκωμην, μέλλ. -μνήσομαι, παθ. μέλλ. μνησθήσομαι (μέσ.), παρκατ. μέμνημαι, ὑπερσ. ἐμμενήμην, τετελ. μέλλ. μεμνήσομαι, ῥηματ. ἀναμνηστός, ἀεμνήστος, ἐπιμνηστέον.

Νέμω (θ. νεμ-, νεμε-), παρκατ. ἐνεμον, μέλλ. νεμῶ, ἄορ. ἐνευμα, παρκατ. διανερέμῃκα. Μέσ. καὶ παθ. νέμομαι, παρκατ. ἐνεμόμην, μέσ. μέλλ. νεμοῦμαι, μέσ. ἄορ. ἐνεμάμην, παθ. ἄορ. ἐνεμήθη, παρκατ. μέσ. καὶ παθ. νερέμῃμαι, ὑπερσ. παθ. διενερεμήμην, ῥηματ. ἀνέμηςτος, διανεμητέος, ἐπινεμητέον.

Ὀδοῖαι (θ. οἰ-, οἰο-, οἰε-) καὶ οἶμαι, παρκατ. ὄδομην καὶ ὄμην, μέλλ. οἰήσομαι, παθ. ἄορ. ὄήτην (μέσ.).

Ὀφείλω (θ. ὄφειλ-, ὄφειλ-, ὄφειλε-), παρατ. ὄφειλον, μέλλ. ὄφειλήσω, ἄορ. ὄφειλῃσα, ἄορ. Ἔ' ὄφειλον, ὑπερσ. ὄφειλήκειν. Παθ. ὄφειλομαι, παρκατ. ὄφειλόμην, παθ. ἄορ. ὄφειληθεῖσα.

Ὀφλισκάνω (θ. ὄφλ-, ὄφλε-, ὄφλισκ-, ὄφλισκαν-), παρκατ. ὄφλισκανον, μέλλ. ὄφλήσω, ἄορ. Ἔ' ὄφλον, παρκατ. ὄφληκα, ὑπερσ. ὄφληκειν καὶ ὄφληκώς ἦν. Παθ. παρκατ. ὄφλημέτος.

Πάσχω (θ. παθ-, πασχ-, πενθ-), παρατ. ἐπασχον, μέσ. μέλλ. πείσομαι, ἄορ. Ἔ' ἐπαθον, παρκατ. πέπονθα, ὑπερσ. ἐπέπονθειν καὶ πεπονθώς ἦν, τετελ. μέλλ. πεπονθώς ἔσομαι.

Πίνω (θ. πι-, πιν-), παρκατ. ἐπιον, μέλλ. πίομαι, ἄορ. Ἔ' ἐπιον, παρκατ. πέπωκα. Παθ. πίομαι, παρκατ. ἐπινόμην, παθ. ἄορ. -ἐπόθη, παρκατ. πέποται, ῥηματ. ποτόν, ποτέος κ. τ. λ.

Πίπτω (θ. πετ-, πτ-, πιπτ-), παρκατ. ἐπίπτον, μέσ. μέλλ. πεσοῦμαι, ἄορ. Ἄ' ἔπεσον, παρκατ. πέπτωκα, ὑπερσ. ἐπεπτώκειν καὶ πεπτωκώς ἦν, ῥηματ. ἀμετάπτωτος.

Πυρθάνομαι (θ. πενθ-, πυθ-, πυρθαν-), παρκατ. ἐπυρθανόμην, μέσ. μέλλ. πεύσομαι, μέσ. ἄορ. Ἔ' ἐπυθόμην, παρκατ. πέπυσμαι, ὑπερσ. ἐπεπύσομην, ῥηματ. ἔκπυστος, ἄπυστος, πευστέον.

Ρ

Ῥέω (θ. *ρέε-* καὶ *ῥεε-*), παρατ. ἔρρεον, μέσ. μέλλ. εἰσ-
ρουήσομαι (ἐνεργ.), παθ. ἄορ. ἅ' ἐρρούνη (ἐνεργ.), παρακ. ἐρρούνη-
κα, ὑπερσ. συνερρούνηκειν καὶ συνερρούνηκός ἦν. Παθ. παρατ. πε-
ριερρεῖτο καὶ πλέον οὐ.

Σ

Σκοπέω-ῶ (θ. *σκοπε-*, *σκεπ-*), παρατ. ἐσκόπουν, μέσ. μέλλ.
σκέψομαι, μέσ. ἄορ. ἐσκεψάμην, παρακ. μέσ. ἔσκεμμαι. Παθ.
σκοποῦμαι, παρακ. προσέσκεμμαι, ὑπερσ. προῦσκεπτο, τετελ.
μέλλ. ἐσκέψομαι (παθ.), ῥηματ. ἄσκεπτος, σκεπτέος.

Τ

Τέμνω (θ. *τεμ-*, *τεμν-*, *τμη-*), παρατ. ἔτεμνον, μέλλ.
τεμῶ, ἄορ. ἅ' ἔτεμον, παρακ. -τέτμηκα. Παθ. τέμνομαι, παρατ.
ἐτεμνόμην, μέσ. μέλλ. -τεμοῦμαι, μέσ. ἄορ. ἅ' ἐτεμόμην, παθ.
μέλλ. -τμηθήσομαι, παθ. ἄορ. ἐτμήθη, παρακ. τέτμημαι,
ὑπερσ. ἐτετμήμην, ῥηματ. ἄτμητος, τμητέος.

Τίκτω (θ. *τεκ-*, *τεκ-*, *τικτ-* ἀντὶ *τιτκ-*), παρατ. ἔτικτον,
μέσ. μέλλ. τέξομαι (ἐνεργ.), ἄορ. ἅ' ἔτεκον, παρακ. τέτοκα.

Τίτω (θ. *τι-*, *τιν-*), παρατ. ἀπέτινον, μέλλ. τίσω, ἄορ.
ἔτισα, παρακ. τέτικα. Μέσ. ἄορ. ἐτίσάμην, παθ. ἄορ. ἐτίσθην,
παρακ. ἐκτέτισμαι, ὑπερσ. ἐξετέτιστο, ῥηματ. ἀποτιστέος.

Τιτρώσκω (θ. *τρο-*, *τι-τροσκ-*), παρατ. ἐτίτρωσκον, μέλλ. κα-
τατρώσω, ἄορ. ἔτρωσα. Παθ. τιτρώσκομαι, παρατ. ἐτιτρωσκό-
μην, μέλλ. τρωθήσομαι, ἄορ. ἐτρώθην, παρακ. τέτρωμαι, ὑπερσ.
ἐτετρώμην, ῥηματ. τρωτός, ἄτρωτος.

Τυγχάνω (θ. *τυχ-*, *τυχε-*, *τυχαν-*), παρατ. ἐτύγγιμον,
μέσ. μέλλ. τεύξομαι (ἐνεργ.), ἄορ. ἅ' ἔτυγον, παρακ. τετύχη-
κα, ὑπερσ. ἐετυγήκειν καὶ τετυγηκός ἦν.

Ρ

Ῥπασχνοῦμαι (θ. *σχ-*, *σχε-*, *ισχ-*, *ισχυε-*), παρατ. ὑπι-
σχνοῦμην, μέλλ. ὑποσχήσομαι, μέσ. ἄορ. ἅ' ὑπεσχόμην, παρακ.
ὑπέσχημαι, ὑπερσ. ὑπεσχήμεν.

Χ

Χαίρω (θ. *χαιρ-*, *χαιρε-*, *χαρ-*), παρατ. ἔχαιρον, μέλλ.

χαιρήσω, παθ. άόρ. β' *ἐχάρην* (ένεργ.), ῥημ.κτ. *χαρτός, ἐπίχαρτος.*

Ω

Ἔω-ω (θ. *Ἔωθ-*, *Ἔωθε-*), παρ. *έώθουν*, μέλλ. *ώσω*, άόρ. *έωσα*. Μέσ. και παθ. *ώθοῦμαι*, παρ.κτ. *έωθούμην*, μέσ. μέλλ. *άπόσωμαι*, παθ. μέλλ. *έξωθήσομαι*, μέσ. άόρ. *έώσάμην*, παθ. άόρ. *έώσθην*, παθ. παρ.κ. *έωσμαι*.

Β') ΕΛΛΕΙΠΤΙΚΑ ΡΗΜΑΤΑ

ΠΡΟΣΗΜΕΙΩΣΙΣ. Ἐνθάδε ἀναγράφομεν ὅσα ἑλλειπτικά ῥήματα συμπληροῦσί τοὺς χρόνους ἐξ ἄλλων θεμάτων συγγενῶν αὐτοῖς.

Ἄγορε-ω, παρ.κτ. *-ἠγόρευον*, μέλλ. *-έρω*, άόρ. β' *-εἶπον*, παρ.κ. *-εἶρηκα*, ὑπερσ. *ἀπειρήκειν και ἀπειρηκώς ἦν*. Παθ. *άγορευόμην*, παρ.κτ. *-ἠγορευόμην*, μέσ. μέλλ. *προσαγορεύσομαι* (παθ.), παθ. μέλλ. *-ῥήθησομαι*, παθ. άόρ. *-έρρηθην*, παρ.κ. *-εἶρημαι*, ὑπερσ. *εἰρήμην και εἰρημέρος ἦν*, ῥημ.κτ. *ἀπόρρητος, προσαγορευτέος, προσρητέος.*

Αἰρέω-ω, παρ.κτ. *ἦρουν*, μέλλ. *αἰρήσω*, άόρ. β' *είλον*, παρ.κ. *ἦρηκα*, ὑπερσ. *ἠρήκην*, τετελ. μέλλ. *ἀφηρηκώς έσομαι*. Μέσ. και παθ. *αἰροῦμαι*, παρ.κτ. *ἠρούμην*, μέσ. μέλλ. *αἰρήσομαι*, παθ. μέλλ. *αἰρεθήσομαι*, μέσ. άόρ. β' *είλόμην*, παθ. άόρ. *ἠρέθην*, παρ.κ. *ἦρημαι*, ὑπερσ. *ἠρήμην*, τετελ. μέλλ. *ἠρήσομαι και ἠρημέρος έσομαι*, ῥημ.κτ. *αἰρετός, αἰρετέος κ.τ.λ.*

ΣΗΜ. Παθητικὸν τοῦ μὲν ἐνεργ. *αἰρῶ* (καταλαμβάνω, κυριεύω) εἶνε τὸ *ἀλίσκομαι* τοῦ δὲ μέσου *αἰροῦμαι* (ἐκλέγω, προτιμῶ) τὸ *αἰροῦμαι* (ἐκλέγομαι).

Ἔρχομαι, παρ.κτ. *ἦειν και ἦα*, μέλλ. *εἶμι*, άόρ. β' *ἦλθον*, παρ.κ. *έληλυθα*, ὑπερσ. *έληλύθειν και -έληλυθώς ἦν*.

Ἔσθίω, παρ.κτ. *ἦσθιον*, μέσ. μέλλ. *έδομαι* (ένεργ.), άόρ. β' *έφαγον*, παρ.κ. *έδηδοκα*. Παθ. *μόνον μετοχὴ παρ.κ. κατεδηδεσμέρος.*

Ζάω-ω, παρ.κτ. *έζων*, μέλλ. *ζήσω και μέσ. βιώσομαι*, άόρ. β' *έβίωα*, παρ.κ. *βεβίωκα*.

Θέω, παρατ. ἔθειον, μέσ. μέλλ. -θεύσομαι καὶ δραμοῦμαι ἐνεργ. ἄορ. ἅ' ἔδραμον, παρακ. -δεδράμηκα, ὑπερσ. -ἔδεδραμήκειν. Παθ. μόνον παρακ. ἐπιδεδράμημαι, ῥηματ. περιθρεκτέον.

Λέγω, παρατ. ἔλεγον, μέλλ. λέξω καὶ ἐρῶ, ἄορ. ἄ' εἶπα, ἄορ. ἅ' εἶπον, παρακ. εἶρηκα, ὑπερσ. εἰρήκειν καὶ εἰρηκῶς ἦν. Παθ. λέγομαι, παρατ. ἐλεγόμεν, μέλλ. ῥηθήσομαι (σπαν. λεχθήσομαι), ἄορ. ἐρήθην (σπαν. ἐλέχθην), παρακ. εἴρημαι καὶ εἰρημέτος εἰμι (σπαν. λέλεγμαι), ὑπερσ. εἰρήμηκ καὶ εἰρημέτος ἦν, τετελ. μέλλ. εἰρήσομαι (σπαν. λελέξομαι), ῥηματ. -λεκτός, λεκτέος κ.τ.λ. ῥητός, -ῥητέος κ.τ.λ.

Ὀράω -ῶ, παρατ. ἐώραν, μέσ. μέλλ. ὄψομαι (ἐνεργ.), ἄορ. ἅ' εἶδον, παρακ. ἐώρακα (σπαν. ὄπωπα), ὑπερσ. ἐώρακειν καὶ ἐορακῶς ἦν. Παθ. ὀρώμαι, παρατ. ἐωρώμην, μέλ. ὀφθήσομαι, ἄορ. ὤφθην, παρακ. ἐώραμαι (σπαν. ὤψαι, ὤπται). Μέσ. -ὀρώμαι, παρατ. ἐωρώμην, μέσ. ἄορ. ἅ' -εἰδόμην, ῥηματ. ὀρατός, -ὀπτός (πάντοτε σύνθετον) ὕποπτος, προῦπτος, -ὀπτέον (πάντ. σύνθετον) περιοπτέον, κατοπτέον.

Πλήττω, παίω καὶ τύπτω, παρατ. -ἐπλήττω, ἔπαιον καὶ ἔτυπτον, μέλλ. -πλήξω, παίσω καὶ τυπτήσω, ἄορ. -ἐπληξα, ἔπαισα, ἐπάταξα καὶ πληγὰς ἔδωκα, παρακ. πέπληγα καὶ πληγὰς δέδωκα. Παθ. -πλήττομαι, τύπτομαι καὶ πληγὰς λαμβάνω, παρατ. ἐτυπτόμην (μέσ. ἐξεπληττόμην) καὶ πληγὰς ἐλάμβανον, μέλλ. πληγήσομαι (μέσ. ἐκπληγήσομαι), καὶ πληγὰς λήψομαι, ἄορ. ἐπλήγην (μέσ. ἐξεπλήγην, κατεπλήγην), καὶ πληγὰς ἔλαβον, παρακ. πέπληγμαι (μέσ. -πέπληγμαι) καὶ πληγὰς εἶληφα, ὑπερσ. μέσ. ἐπεπλήγημην, ῥηματ. ἐκπληκτος, ἀπόπληκτος κ.τ.λ. καταπληκτέον, τυπτητέον καὶ πληγὰς ληπτέον.

Πωλῶ καὶ ἀποδίδομαι, παρατ. ἐπώλουν καὶ ἀπεδίδομην, μέλλ. πωλήσω καὶ ἀποδώσομαι, ἄορ. ἀπεδόμην, παρακ. πέπρακα, ὑπερσ. ἐπεπράκειν. Παθ. πωλοῦμαι καὶ πιπράσκομαι, παρατ. ἐπωλούμην, ἄορ. ἐπωλήθην καὶ ἐπράθην, παρακ. πέπραμαι, ὑπερσ. ἐπέπρατο, τετελ. μέλλ. πεπράσομαι.

Φέρω, παρ.τ. ἔφερον, μέλλ. οἴσω, ἄορ. ἀ' ἤνεργα καὶ ἅ' ἤνεργον (μόνον τὸ ἀ' ἐν. προσ. ἐν τῇ ὀριστικῇ τὰ λοιπὰ ἐκ τοῦ ἤνεργα), παρ.κ. ἐνήνοχα, ὑπερσ. -ἐνήνοχαι. Μέσ. καὶ Παθ. φέρομαι, παρ.τ. ἐφερόμην, μέσ. μέλλ. οἴσομαι, παθ. μέλλ. οἰσθήσομαι καὶ -ἐνεχθήσομαι, μέσ. ἄορ. ἤνεργάμην, παθ. ἄορ. ἤνέχθην, παρ.κ. ἐνήνεγαί, ὑπερσ. προσενήνεκτο, ῥηματ. οἰστόρ, οἰστέορ κ.τ.λ.

Ὠρέομαι -οῦμαι, παρ.τ. ἐωρούμην, μέσ. μέλλ. ὠρήσομαι, μέσ. ἄορ. ἅ' ἐπριάμην, παρ.κ. ἐώρημαι, ὑπερσ. ἐωρήμην καὶ ἐωρημένος ἦν. Παθ. ἄορ. ἐωρήθην, παρ.κ. ἐώρημαι, ῥηματ. ὠρητός, ὠρητέος, ἀργυρώρητος.

Γ') ΧΡΟΝΟΙ ΑΝΩΜΑΛΟΙ ΚΑΤΑ ΣΗΜΑΣΙΑΝ

1) Μέσος μέλλων μετ' ἐνεργητικῆς σημασίας

Τινὰ ῥήματα ἐνεργητικὰ ἔχουσι μέσον μέλλοντα μετὰ σημασίας ἐνεργητικῆς· εἶνε δὲ τὰ ἑξῆς·

ᾄδω, ᾄσομαι,	κάμνω, καμοῦμαι,
ἀκούω, ἀκούσομαι,	κατανεύω, κατανεύσομαι,
ἀμαρτάνω, ἀμαρτήσομαι,	λαγχάνω, λήξομαι,
ἀνανεύω, ἀνανεύσομαι,	λαμβάνω, λήψομαι,
ἀπαντῶ, ἀπαντήσομαι,	μανθάνω, μανθήσομαι,
ἀποδιδράσκω, ἀποδράσομαι,	νέω, νεύσομαι,
ἀπολαύω, ἀπολαύσομαι,	οἰμώζω, οἰμώξομαι,
βαδίζω, βαδιοῦμαι,	ὄμνυμι, ὄμοῦμαι,
βρίνω, βήσομαι,	ὄρω, ὄψομαι,
βιῶ, βιώσομαι,	πίζω, πιξοῦμαι,
βοῶ, βοήσομαι,	πάσχω, πείσομαι,
γελῶ, γελάσομαι,	πηδῶ, πηδήσομαι,
γινώσκω, γνώσομαι,	πίνω, πίομαι,
δάκνω, δήξομαι,	πλέω, πλεύσομαι καὶ πλευσού-
εἰκάζω, -εἰκάσομαι,	μαι,
εἰμί, ἔσομαι,	σιωπῶ, σιωπήσομαι,
ἐσθίω, ἔδομαι,	σπουδάζω, σπουδάσομαι,

ἔψω, ἐψήσομαι, τίτιω, τέξομαι,
 θκυμάζω, θκυμάσομαι, τρέχω, δραμοῦμαι,
 θνήσκω, ἀποθανοῦμαι, τυγχάνω, τεύξομαι
 φεύγω, φεύξομαι καὶ φευξοῦμαι.

Τινὰ πλὴν τοῦ μετ' ἐνεργητικῆς σημασίας μέσου μέλλον-
 τος ἔχουσι καὶ τὸν ἐνεργητικόν. Ταῦτα εἶνε τὰ ἐξῆς·

ἀποχωρῶ, ἀποχωρήσω καὶ κλαίω, κλαήσω καὶ κλαύσομαι.
 ἀποχωρήσομαι, κλέπτω, κλέψω καὶ κλέψομαι,
 ἀρπάζω, ἀρπάσω καὶ ἀρπά- παραινῶ, παραινέσω καὶ πα-
 σομαι, ραινέσομαι,
 γηράσκω, γηράσω καὶ γη- προχωρῶ, προχωρήσω καὶ προ-
 ράσομαι, χωρήσομαι,
 διώκω, διώξω καὶ διώξομαι, συγχωρῶ, συγχωρήσω καὶ συγ-
 ἔγκωμιάζω, ἐγκωμιάζω καὶ χωρήσομαι,
 ἐγκωμιάζομαι, ποθῶ, ποθήσω καὶ ποθήσομαι,
 ἐπαινῶ, ἐπαινέσω καὶ ἐπαι- φθάνω, φθάσω καὶ φθήσομαι,
 νέσομαι,
 ἐρωτῶ, ἐρωτήσω καὶ ἐρήσομαι, χωρῶ, χωρήσω καὶ χωρήσομαι.

2) Μέσος μέλλων μετὰ παθητικῆς σημασίας

Τινὰ ῥήματα ἔχουσι τὸν μέσον μέλλοντα μετὰ παθητικῆς
 σημασίας· εἶνε δὲ τὰ ἐπόμενα·

ἀγνοοῦμαι, ἀγνοήσομαι, ζημιοῦμαι, ζημιώσομαι.
 ἄγομαι, ἄξομαι, ἠττῶμαι, ἠττήσομαι,
 ἀδικοῦμαι, ἀδικήσομαι, θανατοῦμαι, θανατώσομαι,
 ἀλίσκομαι, ἀλώσομαι, θεραπεύομαι, θεραπεύσομαι,
 ἀμφισβητοῦμαι, ἀμφισβητή- λισταμαι, στήσομαι,
 σομαι, καταφρονοῦμαι, καταφρονήσο-
 μαί, ἀπατῶμαι, ἀπατήσομαι, κληροῦμαι, κληρώσομαι,
 ἀπιστοῦμαι, ἀπιστήσομαι, μαρτυροῦμαι, μαρτυρήσομαι,
 ἀρχομαι, ἀρξομαι, μαστιγοῦμαι, μαστιγώσομαι,
 αὐξάνομαι, αὐξήσομαι, ὀμκλίζομαι, ὀμκλιοῦμαι,
 ἀφαιροῦμαι, ἀφαιρήσομαι, ὀμολογοῦμαι, ὀμολογήσομαι,
 βλάπτομαι, βλάψομαι,

γεννώμαι, γεννήσομαι,	παιδαγωγοῦμαι, παιδαγωγήσομαι,
γηροτροφοῦμαι, γηροτροφήσομαι,	παιδεύομαι, παιδεύσομαι,
δημοκρατοῦμαι, δημοκρατήσομαι,	παύομαι, παύσομαι,
δικαιροῦμαι, δικαιρήσομαι,	πληροῦμαι, πληρώσομαι,
διδάσκομαι, διδάξομαι,	πολιορκοῦμαι, πολιορκήσομαι,
εἶργομαι, εἶρξομαι,	πράττομαι, πράξομαι,
ἐνεδρεύομαι, ἐνεδρεύσομαι,	προαγορεύομαι, προαγορεύσομαι,
ἐξπατῶμαι, ἐξπατήσομαι,	στεροῦμαι, στερήσομαι,
ἐπιβουλεύομαι, ἐπιβουλεύσομαι,	στρεβλοῦμαι, στρεβλώσομαι,
εὐλογοῦμαι, εὐλογήσομαι,	ταράττομαι, ταράξομαι,
εὐνομοῦμαι, εὐνομήσομαι,	τελευτῶ, τελευτήσομαι,
ἔχομαι, σχήσομαι,	τηροῦμαι, τηρήσομαι,
ἔδωμαι, ἔασομαι,	τιμῶμαι, τιμήσομαι.

ΣΗΜ. Πολλὰ τῶν ῥημάτων τούτων ἔχουσι καὶ τὸν παθητικὸν μέλλοντα.

3) Μέσα ἀποθετικά

Μέσα ἀποθετικά λέγονται ὅσα ῥήματα ἔχουσι μέσον ἀόριστον μετ' ἐνεργητικῆς σημασίας· ὡς δέχομαι, ἐδεξάμην, ἐντέλλομαι, ἐνετείλάμην, ὠνοῦμαι, ἐπριάμην κ.τ.λ.

4) Παθητικά ἀποθετικά

Παθητικά ἀποθετικά λέγονται ὅσα ἔχουσι παθητικὸν ἀόριστον μετ' ἐνεργητικῆς σημασίας. Τὰ συνηθέστερα εἶνε τὰ ἐξῆς·

ἄγαμαι, ἠγάσθην,	ἐνθυμοῦμαι, ἐνεθυμήθην,
αἰδοῦμαι, ἠδέσθην,	ἐπιμελοῦμαι, ἐπεμελήθην,
ἀμιλλῶμαι, ἠμιλλήθην,	εὐλαβοῦμαι, ἠὐλαβήθην,
ἄρνοῦμαι, ἠρνήθην,	ἤδομαι, ἤσθην,
βούλομαι, ἠβουλήθην,	οἶομαι, ᾤήθην,
διαλέγομαι, διελέχθην,	ὀρέγομαι, ᾠρέχθην,
διανοῦμαι, διενούθην,	φαντάζομαι, ἐφαντάσθην,
δύναμαι, ἔδυνήθην,	φιλοτιμοῦμαι, ἐφιλοτιμήθην.
ἐναντιοῦμαι, ἐνήντιώθην,	

5) Παθητικός άόριστος μετά μέσης σημασίας

Ὁ παθητικός άόριστος ῥημάτων τινῶν μεταβατικῶν ἔχει μέσσην σημασίαν. Ταῦτα εἶνε καί τὰ ἐπόμενα:

ἄθροίζω, ἠθροίσθην,	ὀργίζω, ὀργίσθην,
αἰσχύνω, ἠσχύνθην,	ὀρέγω, ὀρέχθην,
ἀνιῶ, ἠνιάθην,	ὀρμῶ, ὀρμήθην,
ἀπαλλάττω, ἀπηλλάχθην,	πειθῶ, ἐπέισθην,
δέομαι, ἐδέηθην,	περαιῶ; ἐπεραιώθην,
διαιτῶ, ἐδιητήθην,	πλανῶ, ἐπλανήθην,
ἐπείγω, ἠπείχθην,	πολιτεύω, ἐπολιτεύθην,
ἐστιῶ, εἰστιάθην,	στρέφω, ἐστράφην,
εὐφραίνω, ἠϋφράνθην,	τρέπω, ἐτρέφθην,
κινῶ, ἐκινήθην,	φαίνω, ἐφάνην,
κοιμῶ, ἐκοιμήθην,	φέρω, ἠνέχθην,
λυπῶ, ἐλυπήθην,	φοβῶ, ἐφοβήθην.

6) Παθητικός μέλλον καί άόριστος μετά μέσης σημασίας

Παθητικόν μέλλοντα καί άόριστον μετά μέσης σημασίας ἔχουσι τὰ ἑξῆς:

σῆπω,	σαπήσομαι,	ἐσάπην,
στρέφω,	τραφήσομαι,	ἐστράφην,
σῶζω,	σωθήσομαι,	ἐσώθην,
ψεύδω,	ψευσθήσομαι,	ἐψεύσθην,
φαίνω,	φανήσομαι,	ἐφάνην,
κατακλίνω,	κατακλιθήσομαι,	κατεκλίθην,
διαλλάττω,	διαλλαγήσομαι,	διηλλάγην,
συναλλάττω,	συναλλαγήσομαι,	συνηλλάγην,
καταπλήττω,	καταπλαγήσομαι,	κατεπλάγην,
ἐκπλήττω,	ἐκπλαγήσομαι,	ἐξεπλάγην.

Ῥημάτων τινῶν ὁ ἐνεργητικός παρακείμενος καί τινῶν ὁ ἐνεργητικός παρακείμενος καί άόρ. ἔχει ἀμετάβατον σημασίαν ὡς τῆκα τέτηκα, πήγνυμι πέπηγα, ἴστημι ἔστηκα, ἔστην, δόμω δέδωκα, ἔδον.

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

	Σελ.		Σελ.
Εἰσαγωγή. Γράμματα	4	Ἀριθμητικά	57
Δίφθογγοι. Συλλαβή	3	Ἀντωνυμιαί. Προσωπικαί	62
Συλλαβισμός	4	Ὀριστικὴ ἢ ἐπαναληπτικὴ Ἀντοπαθεῖς	63
Πνεύματα	5	Ἀλληλοπαθῆς	64
Τόνοι	6	Κτητικαί. Ἐρωτηματικαί	65
Γενικοὶ κανόνες περὶ τονισμοῦ	7	Ἄοριστοι	66
Ἄτονοι λέξεις	7	Δεικτικαί	67
Στίξεις καὶ ἄλλα γραπτὰ σημεῖα	8	Ἀναφορικαί	68
Λέξεις ἐγκλιτικαί	9	Συσχετικαί ἢ ἀνταποδοτικαί ἀντωνυμιαί	69
Ἐκθλιψίς	10	Ἀνταποδοτικὰ ἐπιρρήματα	71
Κράσις. Ἀφαίρεσις	11	Ῥήματα. Διάθεσις. Φωνή. Συζυγία. Ἐγκλισίς	72
Συναίρεσις	12	Χρόνος	73
Μεταβολαὶ συμφώνων	13	Ἀριθμὸς. Πρόσωπον. Ἀὔξησις	74
Τελικὰ καὶ εὐφωνικὰ σύμφωνα, Συγκοπὴ τοῦ ε	15	Ἀὔξησις τῶν συνθέτων	75
Περὶ τῶν δασέων	16	Ἀναδιπλασιασμός	76
Μέρη τοῦ λόγου	17	Ἀττικὸς ἀναδιπλασιασμός	78
Κλιτά. Γένος	18	Ῥηματικὸν καὶ χρονικὸν θέμα, προσφύματα	79
Πτῶσις. Κλίσις	19	Θεματικὰ καὶ ἐγκλιτικὰ φωνήεντα	80
Ῥίζα, ὀνοματικὸν θέμα, προσφύματα καὶ πτωτικὰ καταλήξεις	19	Προσωπικαὶ καταλήξεις	82
Ἄρθρον. Οὐσιαστικά	21	Παραδείγματα τῶν εἰς -ω	86
Πρώτη κλίσις	22	Συνηρημένα ῥήματα	93
Δευτέρα κλίσις	27	Παραδείγμ. τῶν συνηρημένων	94
Ἄττικὴ δευτέρα κλίσις	29	Παραδείγματα τῶν εἰς -μι	102
Τρίτη κλίσις	31	Ἐνεστῶς καὶ παρατατικὸς τῆς ἐνεργητικῆς καὶ μέσης φωνῆς τῶν εἰς -ω ῥημάτων	109
Συμφωνόληχτα	32	Ἐνεστῶς καὶ παρατατικὸς τῆς ἐνεργητικῆς καὶ μέσης φωνῆς τῶν εἰς -μι ῥημάτων	113
Ἐρρινόληχτα	36	Μέλλων καὶ ἀόριστος τῆς ἐνεργητικῆς καὶ μέσης φωνῆς	119
Ἰγρόληχτα	38	Συνηρημ. καὶ Δωρικὸς μέλλων	121
Τὰ ἔχοντα χαρακτήρα σ	40	Ἐνεργητικὸς καὶ μέσος ἄορ. ἑ	122
Φωνηεντόληχτα	42		
Τονισμὸς τῶν τριτοκλίτων	45		
Ἀνώμαλὰ οὐσιαστικά	46		
Ἐπίθετα	50		
Ἀνώμαλα καὶ ἄλλειπτικά ἐπίθετα	52		
Συγκριτικὰ καὶ ὑπερβητικά	53		
Παραβητικά ἐπιρρήματα	56		

	Σελ.		Σελ.
'Ενεργητικός παρακείμενος και ύπερσυντέλικος.....	124	Ούσιαστικά ἐξ ἐπιθετ. θεμάτων.	140
Παρακείμενος και ύπερσυντέλι- κος τῆς μέσης φωνῆς.....	127	Ούσιαστικά ἐκ θεμάτων τῶν ού- σιαστικῶν. Ὑποκοριστικά...	141
Παθητικός ἀόριστος β' και α'..	129	Πατρωνυμικά και μητρωνυμι- κά, γονεωνυμικά.....	142
Παθητικός μέλλων β' και α'..	130	Περιοικτικά, ἔθνικά.....	143
Τετελεσμένοι μέλλων.....	131	'Επίθετα.....	144
Περί τοῦ χαρακτῆρος τῶν φω- νηεντολήκτων ῥημάτων.....	131	'Ῥήματα.....	146
Τονισμός τοῦ ῥήματος.....	134	'Επιρρήματα.....	148
'Ακλιτα. Προθέσεις. 'Επιρρήματα	135	Περί συνθέσεως.....	149
Σύνδεσμοι. 'Επιφωνήματα....	136	Πρῶτον συνθετικόν.....	150
'Ετυμολογικόν, ὀνόματα, οὔσια- στικά.....	137	Δεύτερον συνθετικόν.....	154
Οὔσιαστικά ἐκ ῥηματ. θεμάτων.	138	Διπλοσύνθετα.....	155
		Παρασύνθ. σημασία τῶν συνθέτ.	156
		Τονισμός τῶν συνθέτων.....	157

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Συντακτικόν. Τὸ ὑποκείμενον..	158	Προσπακτική.....	188
Τὸ κατηγορούμενον.....	160	Εἰδικαὶ προτάσεις.....	188
Σύνθετος πρότασις.....	163	Τελικαὶ προτάσεις.....	189
Προσδιορισμοὶ και συντακτικά πτώσεις τῆς προτάσεως.....	165	Αἰτιολογικαὶ προτάσεις.....	189
'Ονοματικοὶ προσδιορισμοὶ....	165	Συμπερασματικαὶ προτάσεις..	190
'Επιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ..	169	Χρονικαὶ προτάσεις.....	191
Συντακτικαὶ πτώσεις. Α' Γε- νική.....	173	'Υποθετικαὶ προτάσεις.....	191
Β' Δοτική.....	175	'Ενδοτικαὶ προτάσεις.....	193
Γ' Αἰτιατική.....	176	'Αναφορικαὶ προτάσεις.....	193
Δίπτωτα ῥήματα.....	177	'Ερωτηματικαὶ προτάσεις....	194
Περί τῶν διάθεσεων τοῦ ῥήματος.	179	Περί τοῦ ἀπαρεμφάτου.....	195
'Αποθετικά ῥήματα.....	182	Περί τῆς μετοχῆς.....	197
'Απρόσωπα ῥήματα.....	183	Περί τῶν εἰς -τος και -τέος ῥη- ματικῶν.....	200
Περί τῶν χρόνων τοῦ ῥήματος..	183	Περί ἄθρου.....	201
Περί τῶν ἐγκλίσεων. Ὀριστική.	186	Περί ἀντωνυμιῶν.....	202
'Υποτακτική. Εὐκτική.....	187	Περί προθέσεων.....	205
		Περί συνδέσεως τῶν προτάσεων.	207

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΚΑΤΑ ΛΟΓΟΣ ΡΗΜΑΤΩΝ

Α') 'Ῥήματα ὧν τὸ θέμα μετα- σχηματίζεται..	209	κῆς σημασίας.....	219
Β') 'Ελλειπτικά ῥήματα.....	216	3) Μέσα ἀποθετικά.....	220
Γ') Χρόνοι ἀνώμαλοι κατὰ ση- σίαν.....	218	4) Παθητικά ἀποθετικά.....	220
1) Μέσος μέλλων μετ' ἐνεργη- τικῆς σημασίας.....	218	5) Παθητικός ἀόριστος μετὰ μέ- σης σημασίας.....	221
2) Μέσος μέλλων μετὰ παθητι- κῆς σημασίας.....	218	6) Παθητικός μέλλων και ἀόρι- στος μετὰ μέσης σημασίας....	221

ΔΙΟΡΘΩΤΕΑ

Σελ.	1 στίχ.	8 ἀντι ἤ		γράφει ἦτοι	
»	14 »	5 »	δὲν ἀποβάλλεται	» δὲν μεταβάλλεται	
»	16 »	24 »	λείπει	» ἐκλίπη	
»	39 »	32 »	θάλασσαν	» θάλασσα	
»	70 »	15 »	αὐτός	» αὐτός	
»	73 »	10 »	ἡ μετοχή	» τὴν μετοχὴν	
»	73 »	30 »	στιγμαίαν ἐν τῷ παρελθόντι	» ἀπλῶς παρελ- θοῦσαν	
»	76 »	24 »	παρασύνθεται	» παρασύνθεται	
»	94 »	1 »	συζυγία	» τάξις	
»	96 »	1 »	συζυγία	» τάξις	
»	98 »	1 »	συζυγία	» τάξις	
»	101 »	10 »	ἐχρῶσθε	» ἐχρῆσθε	
»	101 »	11 »	ἐχρῶντο	» ἐχρῶντο	
»	102 »	3 »	τιθεῖ, ἰεῖ	» τίθησι, ἴησι	
»	144 »	13 »	οἰκ-έτης	» οἰκέ-της	
»	144 »	15 »	στρατ-ιώτης	» στρατι-ώτης	
»	144 »	22 »	ἄρχων	» ἄρχω	
»	168 »	27 »	τῆς αἰτιατικῆς	» δι' αἰτιατικῆς	

Σελ. 32. Ἡ § 142 διορθωτέα ὡς ἐξῆς· μετὰ τὸ «τὸ θέμα γυμνόν» προσθετέον τὸ «ἢ τὸ ἀσθενὲς θέμα τῶν ἐχόντων δύο θέματα»· μετὰ δὲ τὸ π. χ. τὸ «ἐκ θεμ. σωματ- ὄνομ. σῶμα».

Σελ. 41: τὸ κέρας πάσας τὰς πτώσεις σχηματίζει καὶ ἐκ θεμ. κερασι.

Σελ. 83 § 332, σημ. Εἰς τὰ ῥήματα τὰ λαμβάνοντα τὴν κατάληξιν -θη τοῦ 6' προσώπου τῆς προστακτικῆς προσθετέον καὶ τοὺς παθητικοὺς ἀορίστους.

Σελ. 123 στιχ. 4 πρὸ τοῦ πιθ- προσθετέον πιθ-.

